

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANA BİLİM DALI
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER PROGRAMI**

DOKTORA TEZİ

**GÖÇÜN GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ BAĞLAMINDA TERÖRÜN BİR
SÖYLEM OBJESİ OLARAK KULLANILMASI**

**GİZEM AKŞİT ERGEN
17716011**

**TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. FULYA MEMİŞOĞLU ZAIMOĞLU**

2024

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANA BİLİM DALI
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER PROGRAMI**

DOKTORA TEZİ

**GÖÇÜN GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ BAĞLAMINDA TERÖRÜN BİR
SÖYLEM OBJESİ OLARAK KULLANILMASI**

**GİZEM AKŞİT ERGEN
17716011
ORCID NO: 0000-0003-4064-3337**

**TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. FULYA MEMİŞOĞLU ZAIMOĞLU**

TEMMUZ 2024

Gizem Akşit Ergen tarafından hazırlanan “Göçün Güvenlikleştirilmesi Bağlamında Terörün Bir Söylem Objesi Olarak Kullanılması” başlıklı çalışma, **04/07/2024** tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği / oyçokluğu ile başarılı bulunmuş ve jürimiz tarafından Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı Programında **DOKTORA** tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman

İmza

Doç. Dr. Fulya Memişoğlu Zaimoğlu

.....

Jüri Üyeleri

İmza

Prof. Dr. Mehmet Akif Okur

.....

Prof. Dr. Yusuf Furkan şen

.....

Doç. Dr. Çiğdem Nas

.....

Doç. Dr. Yüksel Alper Ecevit

.....

ÖZET

GÖÇÜN GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ BAĞLAMINDA TERÖRÜN BİR SÖYLEM OBJESİ OLARAK KULLANIMI

1990'lardan bu yana göç ve güvenlik arasındaki dinamikler, özellikle 11 Eylül, Arap Baharı ve Orta Doğu'daki çatışmalar gibi önemli olaylardan etkilenecek köklü bir değişim geçirmiştir. Devletler artık göçü, terör olayları ve çatışmaların da etkisiyle göç-güvenlik paradigması içerisinde asimetrik bir tehdit olarak algılamakta ve kaygılarını sınır güvenliği, ekonomik istikrar, etnik kimliğin korunması ve artan yabancı düşmanlığına kadar genişletmektedir. Bu çalışma, özellikle terör söylemine odaklanarak göçün güvenlikleştirmesini incelemeyi amaçlamaktadır. Terör olayları sonrasında göç ve güvenlik arasındaki etkileşimleri ve bunların ev sahibi ülkeler üzerindeki etkilerini araştırmaktadır. Kapsamlı bir anlayış sağlamak için, özellikle Suriye Krizi sonrasında büyük mülteci nüfuslarına ev sahipliği yapan Türkiye ve yine Avrupa'da en fazla mülteciyi misafir eden Almanya ve Fransa'daki terör olaylarının ardından göçü çevreleyen söylem ve kamu algısı analiz edilerek keşfedici bir vaka çalışması yaklaşımı kullanılmaktadır. Ayrıca, çalışma 2000-2020 yılları arasında bu ülkelerde meydana gelen terör eğilimlerini inceleyerek terör eğilimlerindeki değişimlere ve bunların göçle ilgili konularla ne ölçüde kesiştiğine ışık tutmayı amaçlamaktadır. Analiz, Türk, Alman ve Fransız kitle iletişim araçlarında terör, göç ve mültecileri çevreleyen söylemlere odaklanmakta, özellikle de yaygın olarak okunan en yüksek tirajlı ulusal gazetelere vurgu yapmaktadır. Bu amaçla, üç ülkenin en yüksek tiraja sahip ikişer ulusal gazetesi belirlenen tarih aralıklarında göç ve terör temalarına bağlı kalınarak içerik analizine tabi tutulmuştur. Öncelikli amaç, "terör" söyleminin bu karmaşık bağlantı içinde bir güvenlikleştirme aracı olarak işlev görüp görmediğini ortaya çıkarmaktır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Güvenlikleştirme, Terör, Mülteci Krizi, İçerik Analizi

ABSTRACT

THE SECURITIZATION OF MIGRATION: USING THE DISCOURSE OF "TERROR" AS AN OBJECT

Since the 1990s, the dynamics between migration and security have undergone a fundamental shift, particularly influenced by major events such as 11 September, the Arab Spring and conflicts in the Middle East. States now perceive migration as an asymmetric threat within the migration-security paradigm, influenced by terrorist incidents and conflicts, and their concerns have expanded to border security, economic stability, protection of ethnic identity and increasing xenophobia. This study aims to examine the securitization of migration with a particular focus on terrorism discourse. It explores the interactions between migration and security in the aftermath of terrorist incidents and their impact on host countries. To provide a comprehensive understanding, an exploratory case study approach is used by analysing the discourse and public perception surrounding migration following terrorist incidents in Turkey, which has hosted large refugee populations, and Germany and France which have also hosted the largest number of refugees in Europe in the aftermath of the Syrian Crisis. Furthermore, by analysing terrorist trends in these countries between 2000 and 2020, the study aims to shed light on changes in terrorist trends and the extent to which they intersect with migration-related issues. The analysis focuses on discourses surrounding terrorism, migration and refugees in Turkish, German and French mass media, with a particular emphasis on the most widely read national newspapers with the highest circulation. For this purpose, two national newspapers with the highest circulation in each of the three countries were subjected to content analysis based on the themes of migration and terrorism within the determined date ranges. The primary aim is to explore whether the discourse of "terror" functions as a securitisation tool within this complex nexus.

Key words: Migration, Securitisation, Terrorism, Refugee Crisis, Content Analysis

ÖN SÖZ

Bu uzun ve çetrefilli yolu bitirirken tez sürecim boyunca benden desteğini esirgemeyen sevgili tez danışmanım Doç. Dr. Fulya Memişoğlu Zaimoğlu'na; yazım süreci boyunca çalışmama fikirleri ile değerli katkılar sunan Prof. Dr. Mehmet Akif Okur ve Prof. Dr. Y. Furkan Şen'e; tez savunmasında çalışmaya değerli katkılarını ekleyen Doç. Dr. Çiğdem Nas ve aynı zamanda yüksek lisans tez danışmanım olan Doç. Dr. Y. Alper Ecevit'e teşekkürlerimi sunmak isterim.

Bu süreçte aynı yolu yürüdüğüm ve benim için okul arkadaşı olmanın ötesine geçen her konuda yanımda olan Celil Yiğit, Aybike Açıklı, Bülent Yağcı, Seda Gürel, Cavit Emre Aytekin'e ve her konuda desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen Tuğba Özbek ve Veli Özdemir'e teşekkürlerimi sunmak isterim. Siz olmasaydınız her şey çok daha zor olurdu. Doktora sürecimde TÜBİTAK 2247D projesine dahil olduğum Doç. Dr. Efe Tokdemir'e ve sayesinde hayatıma giren, bana yoldaş olan iyi ki yollarımız kesişmiş dediğim ekip arkadaşlarım Özgecan Eskiduman ve Buse Düveroğlu'na teşekkür ederim.

Çocukluğumuzdan beri her konuda beni destekleyen PEV ekibim ve BAL ekibim Yolyordamgillere, manevi desteğini benden hiç çekmeyen Meltem ve Kıymet Dinç'e, Ziba Dadgar'a ayrıca teşekkür etmek isterim. Son düzlükte ivme kazanmama katkı sağlayan, benim için ellerinden geleni yapan Taha Berkcan ve Yiğit Kaan Sayınbaş'a teşekkür ederim. Sizin de yolunuz her zaman açık olsun.

Hayatım boyunca desteklerini ve ellerini üzerimden hiç çekmeyen, benimle yorulan, benimle sevinen, benimle üzülen bazen de uyumayan annem ve babam Şebnem ve Veysel Akşit'e teşekkür ederim. İyi ki her zaman benimleydiniz, hep olun. Yine desteklerini, anlayışlarını ve dualarını hiçbir zaman eksik etmeyen süreç boyunca ellerinden geleni yapan Hatice Ergen, Refika Nur Ergen ve İbrahim Ergen'e teşekkür etmek isterim. Burada daha adını sayamadığım tüm geniş ailem süreç boyunca iyi ki vardınız.

Belki de en zorlu görevi yüklenen 2008'den beri yanımda olduğu gibi şimdi de eşim ve yol arkadaşım olarak bana her konuda desteğini hiç çekmeyen, tüm zorlu yollarda yanımda olan ve elinden gelenin en iyisini yapmaya çalışan Alican Ergen'e çok teşekkür ederim. Desteğinle daha birlikte çok yol yürüyeceğimizi biliyorum.

Son olarak ömrü doktora serüvenini tamamlamamı görmeye yetmeyen 2023 Ağustos'ta kaybettiğimiz sevgili anneannem Neriman İkiş ve ondan çok daha önce kaybettiğimiz sevgili dedem Vedat İkiş, tüm hayatım boyunca her zaman yanımdaydınız, sevginizi, dualarınızı, maddi ve manevi desteğinizi hiç eksik etmediniz ve hala beni bir yerlerden izlediğinizi biliyorum. Bugüne gelmemde katkınız çok büyüktü, her şey için teşekkür ederim.

Gizem Akşit Ergen
Temmuz, 2024; İstanbul

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖN SÖZ	v
TABLolar LİSTESİ.....	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Metodoloji.....	5
2. GÜVENLİK ÇALIŞMALARINDA TEORİK DÖNÜŞÜM VE YENİ YAKLAŞIMLAR.....	7
2.1. Yeni Güvenliğe Dair Tartışmalar.....	13
2.2. Güvenlikleştirme	17
2.2.1. Kopenhag Okulu ve Güvenlikleştirme (Securitization).....	17
2.2.1.1. Söz Edimi (Speech Act).....	20
2.2.1.2. Siyasallaştırma – Politize Etme.....	22
2.2.1.3. Güvenlikleştirme Süreci ve Unsurları.....	24
2.2.1.4. Güvenlikleştirme Teorisinde Yöntem.....	26
2.2.1.5. Katkılar ve Eleştiriler	27
2.2.1.6. Güvenlik-dışlaştırma (De-securitization).....	28
2.2.1.7. Güvenlik Sektörleri	30
2.2.2. Aberystwyth Okulu ve Güvenlikleştirme.....	32
2.2.3. Paris Okulu ve Güvenlikleştirme-Güvenlik(siz)leştirme ((In)securitization).....	36
3. GÖÇ VE GÜVENLİK SÖYLEMİNİN EVRİMİ: TARİHSEL PERSPEKTİFTEN GÜNCEL ZORLUKLARA.....	47
3.1. Avrupa ve Göç	49
3.2. Avrupa ve Göç Krizi	51
3.3. Göç ve Terör Algısı.....	52
3.4. Göçün Güvenlikleştirilmesi ve Etkileri.....	62
4. GÖÇ VE TERÖR BAĞLAMINDA TÜRKİYE, ALMANYA VE FRANSA’NIN DİNAMİKLERİ.....	67
4.1. Mültecilerle ilgili Rakamsal Veriler.....	67
4.2. Almanya	69
4.2.1. Almanya ve Göç.....	69
4.2.2. Almanya ve Terör	71
4.3. Fransa	75
4.3.1. Fransa ve Göç.....	75
4.3.2. Fransa ve Terörizm	76
4.4. Türkiye	80

4.4.1. Türkiye ve Göç.....	81
4.4.2. Türkiye ve Terörizm	83
4.4. Türkiye, Almanya ve Fransa Üzerine Karşılaştırmalı Değerlendirme.....	87
5. ANALİZLER	90
5.1. Metodoloji.....	90
5.2. Gazeteler ve Kodlar.....	92
5.3. Almanya	96
5.3.1. Almanya ve Göç Krizi: Değişen Bir Anlatı	96
5.3.2. Almanya Sonuç Yerine	108
5.4. Fransa	111
5.4.1. Fransa ve Göç: Değişen Anlatı	111
5.4.2. Fransa Sonuç Yerine	121
5.5. Türkiye	124
5.5.1. Türkiye'nin Mülteci Krizi ve Terörizm Söylemine Nüanslı Yaklaşımı 125	
5.5.2. Türkiye Sonuç Yerine	135
6. PRATİKLER.....	138
6.1. 2010 – 2020 arasında Sınır Güvenliği, Göç Politikaları ve Pratikler.....	139
6.1.1. Almanya	139
6.1.1.1. Belgelerin Analizi	142
6.1.1.2. Almanya Sınır Güvenliği ve Pratikler.....	147
6.1.1.3. Pratikler	151
6.1.1.4. Almanya Göç Politikaları.....	152
6.1.1.5. Almanya Sonuç Yerine	155
6.1.2. Fransa	157
6.1.2.1. Belgelerin Analizi	160
6.1.2.2. Fransa Sınır Güvenliği ve Pratikler.....	164
6.1.2.3. Pratikler	167
6.1.2.4. Fransa Göç Politikaları.....	168
6.1.2.5. Fransa Sonuç Yerine	173
6.1.3. Türkiye	176
6.1.3.1. Belgelerin Analizi	179
6.1.3.2. Türkiye Sınır Güvenliği ve Pratikler.....	180
6.1.3.3. Pratikler	183
6.1.3.4. Türkiye Göç Politikaları.....	185
6.1.3.5. Türkiye Sonuç Yerine	189
7. SONUÇ	193
KAYNAKÇA.....	200
EKLER.....	230

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: AB Ülkelerinde 2010-2020 Arasında Temel Endişe Konuları.....	55
Tablo 2: Temel Endişe Konuları: Almanya, Fransa, Türkiye.....	56
Tablo 3: Irak ve Suriye gibi Ülkeleri Terk Eden Mülteciler Ülkeniz İçin Tehdit mi?	60
Tablo 4: Almanya’da 2000-2020 Arasında Gerçekleşen Terör Olayları.....	73
Tablo 5: Fransa’da 2000-2020 Arasında Gerçekleşen Terör Olayları.....	79
Tablo 6: Türkiye’de 2000-2020 Arasında Gerçekleşen Terör Olayları.....	86
Tablo 7: 2015-2020 Almanya Gazete Tirajları.....	96
Tablo 8: 2015-2020 Fransa Gazete Tirajları.....	111
Tablo 9: 2015-2020 Türkiye Gazete Tirajları.....	125

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Ulusal Düzeyde Temel Kaygılar: Göçmenlik.....	58
Şekil 2: Ulusal Düzeyde Temel Kaygılar: Terörizm.....	58
Şekil 3: Mültecilerin Terörü Artıracağına Dair Duyulan Endişe 2016	59
Şekil 4: Mültecilerin Terörü Artıracağına Dair Duyulan Endişe 2018	61
Şekil 5: AB, Almanya, Fransa ve Türkiye’deki Mülteci Nüfusu.....	67
Şekil 6: Türkiye, Almanya ve Fransa’da Terör Artış Eğilimi.....	87
Şekil 7: Gazete Analizleri İçin Ortak Ana Temalar ve Alt Kodlar	95
Şekil 8: Bild Zeitung Üst Kodların İstatistiği	104
Şekil 9: Süddeutsche Zeitung Üst Kodların İstatistiği	104
Şekil 10: Sığınmacılar ve Göçe Dair Bild ve Süddeutsche Gazetelerindeki Alt Kodların İstatistikleri	107
Şekil 11: Le Figaro Üst Kodların İstatistiği	116
Şekil 12: Le Monde Üst Kodların İstatistiği	116
Şekil 13: Sığınmacılar ve Göçe Dair Le Figaro ve Le Monde Gazetesindeki Alt Kodların İstatistikleri	120
Şekil 14: Sabah Gazetesi Üst Kodların İstatistiği	130
Şekil 15: Sözcü Gazetesi Üst Kodların İstatistiği	130
Şekil 16: Sığınmacılar ve Göçe Dair Sabah ve Sözcü Gazetesindeki Alt Kodların İstatistikleri.....	133

KISALTMALAR LİSTESİ

AB: Avrupa Birliği
ABD: Amerika Birleşik Devletleri
AfD: Almanya için Alternatif Partisi
AGİT: Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı
ALF: Hayvan Kurtuluş Cephesi
AMASS: Otonom Deniz Gözetleme Sistemi
ARB: Breton Devrimci Ordusu
BİT: Bilgi İletişim Teknolojileri
BM: Birleşmiş Milletler
BMMYK: Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği
CDPPF: Fransız Halkı ve Anavatan Savunma Komutanlığı
CDU: Almanya Hristiyan Demokratlar Birliği
CİMER: Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi
CSU: Hristiyan Sosyal Birliği (Almanya)
DHKP-C: Devrimci Halk Kurtuluş Partisi/Cephesi
ECRI: Irkçılığa ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu
EES: Avrupa Birliği Giriş-Çıkış Sistemi
EURODAC: Avrupa Daktiloskopisi
EUROSUR: Avrupa Birliği Gözetim Sistemi
ESA: Avrupa Uzay Ajansı
ETA: Bask Yurdu ve Özgürlük Örgütü
FDP: Bağımsız Demokratik Parti (Almanya)
FLB: Bretanya Kurtuluş Cephesi
FLNC: Korsika Ulusal Kurtuluş Cephesi
FLNP: Provence Ulusal Kurtuluş Cephesi
FN: Ulusal Cephe (Fransa)
GİGM: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü
GRM: Alman Direniş Hareketi
GTD: Global Terrorism Database (Küresel Terörizm Veriseti)
HBDH: Halkların Birleşik Devrim Hareketi
IBM: Avrupa Entegre Sınır Yönetimi
INSEE: Fransa Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü
İBDA-C: İslami Büyük Doğu Akıncıları Cephesi
İHA: İnsansız hava Araçları
JDL: Yahudi Savunma Ligi
KFOR: Kosova Gücü
KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
MKKA: Kirpi Mayına Karşı Korumalı Araç
NATO: Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
NSU: Nasyonel Sosyalist Yeraltı
OFPPA: Fransız Mültecileri ve Vatansız Kişileri Koruma Ofisi
ONI: Fransa Ulusal Göç Ofisi

OPEC: Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü
PEGIDA: Batının İslamlaşmasına Karşı Vatansever Avrupalılar
PKK: Kürdistan İşçi Partisi
PNR: Yolcu Adı Kaydı
PYD: Demokratik Birlik Partisi
RAILPOL: Avrupa Demiryolu Polis Otoriteleri Ağı
RFID: Radyo Frekans Bilgi Sistemleri
RN: Ulusal Birlik
SDG: Suriye Demokratik Güçleri
SIS: Schengen Bilgi Sistemi
SPD: Almanya Sosyal Demokrat Partisi
SZ: Süddeutsche Zeitung (Almanya)
TAK: Kürdistan Özgürlük Şahinleri
TALOS: Kara Sınırı Gözetimi için Taşınabilir Otonom Devriye
UCDP: Uppsala Çatışma Veri Programı
UNDP: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UNMIK: Birleşmiş Milletler Kosova Geçici Yönetim Misyonu
VIS: Vize Bilgi Sistemi
YPG: Halk Koruma Birlikleri
YUKK: Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu

1. GİRİŞ

1990'lardan sonra göç ve güvenlik arasındaki ilişki dönüştürücü bir değişim geçirmiştir. Göç-güvenlik sürekliliği boyunca, devletler düzensiz göçü asimetrik bir tehdit olarak algılarken, göç; sınır güvenliği, ekonomik istikrar, etnik kimlik ve ırkçılığın artan varlığı bağlamında daha geniş bir ulusal güvenlik endişesi olarak görülmeye başlamıştır.

Uluslararası toplumda göçmenler ve göçle ilgili önceden var olan güvensizlik ve tehdit duygusu, 11 Eylül olaylarından sonra daha da yoğunlaşmıştır. Göç, en yüksek önceliği gerektiren varoluşsal bir tehdit ve siyaset üstü bir mesele olarak görülmeye başlanmıştır. Bu durum, göç ve göçmenlerle ilgili istisnai tedbirlerin alınmasına yol açmıştır. Yasal kurumlar tarafından istisnai önlemlerin alınması ve göçmenlere kısıtlamalar getirilmesi, göç ve terörizm arasındaki bağın kurumsallaşmasına katkıda bulunmuştur. Bu ilişki, medya tarafından daha da yaygınlaştırılmış ve toplumsal çerçevede terörizm ve göç arasında doğrudan bir ilişki olduğu algısının yaygınlaşmasına yol açmıştır.

2000'li yılların başından bu yana, daha önce ekonomi, kültür ve yasadışı faaliyetler gibi unsurlarla ilişkilendirilen göçün "terörizm" söylemi üzerinden çerçeveleme eğilimi giderek artmaktadır. 11 Eylül saldırılarından yaklaşık on yıl sonra, 2010 yılında Arap Baharı'nın ortaya çıkması, çatışmaların yaşandığı bölgelerden komşu ülkelere ve Avrupa ülkelerine doğru zorunlu göç dalgalarına yol açmıştır. Eş zamanlı olarak, bu bölgelerde DAESH terör örgütünün ortaya çıkması, ev sahibi ülkelerde potansiyel kaos endişelerini yoğunlaştırmış ve devletler arasında endişeye yol açmıştır. Sonuç olarak, göçe güvenlik merceğinden bakma eğilimi yeniden canlanmıştır.

Kamuoyu araştırmaları göçün, göçmenlerin ve mültecilerin/sığınmacıların toplumda artan terörizme katkıda bulunan faktörler olarak görüldüğünü göstermektedir. Bu çalışma, özellikle terörizme odaklanarak göç ve güvenlik kaygılarının yaklaşmasından kaynaklanan zorlukları ele almayı amaçlamaktadır. Göç ve güvenlik

arasındaki etkileşimleri ve bunların ev sahibi ülkeler üzerindeki etkilerini araştırmaktadır. Kapsamlı bir anlayış sağlamak için, Avrupa'da büyük mülteci nüfusuna ev sahipliği yapan üç ülke olan Türkiye, Almanya ve Fransa'daki terör olaylarının ardından göçü çevreleyen söylem ve kamu algısı analiz edilmektedir. Ayrıca, çalışma 2000-2020 yılları arasında bu ülkelerde meydana gelen terör eğilimlerini inceleyerek terör eğilimlerindeki değişimlere ve bunların göçle ilgili konularla ne ölçüde kesiştiğine ışık tutmayı amaçlamaktadır.

Metodolojik bir bakış açısıyla bu çalışma, çatışma bölgelerinden önemli miktarda göçmen alan Avrupa ülkelerindeki terör eğilimlerindeki değişimleri inceleyen açıklayıcı bir vaka çalışması sunmaya çalışmaktadır. Keşifsel bir vaka çalışması yaklaşımı kullanılarak, göçün nasıl bir güvenlik endişesi haline geldiğinin karmaşıklığı ve daha da önemlisi, "terör" söyleminin bu bağlamdaki önemli rolü ortaya konulmaya çalışılmaktadır. 2000-2020 yılları arasında Türkiye, Almanya ve Fransa'da en az bir ölüm veya yaralanmayla sonuçlanan terör saldırıları seçilerek çok katmanlı bir yaklaşım benimsenmektedir. Bu zaman çizelgesi, özellikle mülteci krizi bağlamında kritik bir kavşak olan 2015 sonrası terör olaylarındaki zamansal eğilimleri ayırt etmeyi sağlamaktadır. 2015'ten sonraki döneme odaklanma nedeni, göçün "Avrupa mülteci krizi" sırasında yeniden güvenlik kaygılarıyla birlikte ele alınma eğiliminde olmasıdır. Göç ve terörizmin birbirine karışması, göçmen ve mültecilere yönelik politika kararlarını ve toplumsal tutumları etkileyen derin sonuçlar doğurmaktadır. Analiz, göç-güvenlik ilişkisine bir bağlam sağlayarak ve bu iki alan arasındaki etkileşimleri inceleyerek başlamaktadır. Göçle ilgili kaygıların lojistik ve insani yardımdan daha fazlasını kapsadığını; ulusal güvenlik, sosyo-politik istikrar ve kültürel kimliğe kadar uzandığını kabul etmek önemlidir. Bu nedenle, göç-güvenlik bağlantısının çok yönlü boyutlarını küresel bir çerçevede incelemek gerekmektedir.

Son yıllarda, özellikle de 2015 yılında ivme kazanan Avrupa mülteci krizi sırasında yaşanan büyük göçmen hareketliliği göz önüne alındığında, Avrupa açısı bu çalışma için ilgi çekici bir zemin oluşturmaktadır. Bu kriz güvenlik, entegrasyon ve göç yönetimi konularında önemli soruları gündeme getirmiştir. Tezin temel vaka çalışması ülkeleri olan Türkiye, Almanya ve Fransa, Avrupa'nın farklı kültürleri ve tarihleri, göç ve güvenlik arasındaki etkileşimi incelemek için eşsiz bir alan sunmaktadır. Bölgenin siyasi ve sosyo-ekonomik bağlamı göç yönetimi, algısı ve güvenlikleştirilmesine ilişkin değerli içgörüler sağlamaktadır. Ayrıca, üç ülkenin de göçmenlere ve

mültecilere yönelik birbirinden farklı stratejileri, politikaları ve toplumsal tutumları anlamak için zengin bir karşılaştırmalı manzara sunmaktadır. "Terörizm" söyleminin ulusal politikaları nasıl etkilediğini ve kamuoyu algılarını nasıl şekillendirdiğine odaklanılmaktadır. Çalışma, medyanın göç ve terörizm tasvirlerini inceleyerek, güvenlik söylemi ve göç arasındaki karmaşık etkileşimi aydınlatmayı ve milyonlarca mültecinin ve ev sahibi nüfusun hayatını etkileyen temel dinamikleri ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında aşağıdaki temel sorulara yanıt aranmaktadır:

1. “Terör” söylemi, Türkiye, Almanya ve Fransa’da göçün güvenlikleştirilmesinde ne ölçüde etkili bir araç olmuştur?
2. Türkiye, Almanya ve Fransa’da 2000-2020 yılları arasında meydana gelen terör olaylarının zaman içerisindeki eğilimleri nasıldır? Avrupa’nın göç krizi olarak adlandırılan 2015 sonrasında söz konusu ülkelerdeki terör artış eğilimi nasıl şekillenmiştir?
3. 2015 sonrası dönemde gerçekleşen terör olaylarındaki eğilimlerin göçle ilgili konular ve mültecilerle kesişimi nasıldır? Failler ile göçmen/mülteci/sığınmacı statüsündeki kişiler arasındaki kesişim nasıldır?
4. Terör olayları ve güvenlik kaygıları, Türkiye, Almanya ve Fransa’da göçmen ve mültecilere yönelik kamu algısını nasıl şekillendirmiştir?
5. Özellikle ulusal güvenlik politikası metinlerinde “terör” ve “göç” kelimelerinin kullanımı nasıl evrilmiştir?

H1. Terör olayları sonrasında göçmen ve mültecilere yönelik kamu algısı olumsuz etkilenmektedir, göçmen ve mültecilerin “terör” söylemi ile çerçevelenmesinde bir artış yaşanmaktadır.

H2. 2000-2020 yılları arasında Türkiye, Almanya ve Fransa’da terör olaylarında ülke dinamiklerine de bağlı belirli artış ve azalış eğilimleri gözlemlenmektedir, Avrupa’nın “göç krizi” olarak adlandırdığı 2015 sonrası dönemde de artış yaşanmıştır.

H3. 2015 sonrasında terör olaylarındaki artış eğilimi ile göçmen/mülteci/sığınmacı statüsündeki kişiler arasında anlamlı bir ilişki beklenmemektedir.

H4. Medyada yer alan haberlerin de etkisiyle, göçmen ve mültecilerin terör olaylarıyla ilişkilendirildiği söylemler, toplumda göçmenlere yönelik korku ve güvensizliği artırmaktadır.

H5. Türkiye, Almanya ve Fransa'da, 2000-2020 yılları arasında artan terör eğilimleri, göçmen ve mültecilerle ilgili ulusal güvenlik metinlerinde daha katı tutumların benimsenmesine, aynı zamanda daha katı göç ve güvenlik politikalarının uygulanmasına yol açmıştır.

H6. "Terör söylemi", Türkiye, Almanya ve Fransa'daki göç politikalarının güvenlikleştirilmesinde etkili bir rol oynamaktadır.

Analiz, güvenlik söyleminin dinamiklerini anlamak için kapsamlı bir kuramsal çerçeve sunan Kopenhag Okulu'nun güvenlikleştirme teorisine dayanmaktadır. Karşılaştırmalı analiz yöntemini benimseyen çalışmada çok katmanlı bir yaklaşım benimsenmiştir. İlk olarak, 2000-2020 yılları arasında Türkiye, Almanya ve Fransa'da en az bir ölüm veya yaralanmayla sonuçlanan terör saldırıları tespit edilmiştir. Bu zaman aralığının seçilmesinde, özellikle Avrupa mülteci krizi bağlamında önemli bir dönüm noktası olan 2015 sonrası dönemde terör olaylarındaki artış ya da azalış eğilimlerini gözlemleme niyeti etkili olmuştur. Bunun dışında 2015 sonrasında mülteci veya sığınmacı olan faillerin karıştığı terör olaylarında bir artış olup olmadığını değerlendirmek amaçlanmaktadır. İkinci olarak, örnek ülkelerde biri hükümet yanlısı diğeri ise muhalif görüşü temsil eden en yüksek tiraja sahip ikişer gazete belirlenmiştir. 2015'ten 2020'ye kadar meydana gelen olaylardan önceki ve sonraki beş gün içinde terör olaylarıyla ilişkili olarak göçmenleri tartışan ulusal gazetelerin içerikleri, mültecilerin veya göçmenlerin karıştığı olaylara özel olarak odaklanarak irdelenmiştir. Üçüncü aşamada ise ülkelerdeki göç ve güvenliğe dair politika metinleri incelenmiş, özellikle güvenlik metinlerinde "terör" ve "göç" kelimelerinin yıllar içerisindeki sayısal değişimleri ve ele alınış biçimleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Ek olarak, ülke pratiklerine değinilmiştir.

Gazete içerik analizlerinin 2015 yılında başlaması "Avrupa mülteci krizinin" başlamasıyla aynı zamana denk gelirken, analizler şeffaflık adına 2020 yılında sona erdirilmiştir. Bu son nokta, 27 Şubat 2020'de 33 askerin Suriye hava saldırısında şehit olması gibi önemli bir olay nedeniyle seçilmiştir. Bu olay, Türkiye'nin göç politikasında bir değişime yol açmış, Türkiye ülkeyi terk etmek isteyenlere karşı müdahaleci olmayan bir tutum benimsenmiş ve bu da Avrupa Birliği'ne (AB) doğru yeni bir göç dalgasına neden olmuştur. Gelecekteki araştırmalarda bu konunun ayrıca ele alınması gerekmektedir. Ayrıca, Mart 2020'de ilan edilen Covid-19 salgını sonrası verilerin doğruluğu ve güvenilirliği belirsizliğini korumakta ve bu tarihin son nokta

olarak seçilmesini daha da haklı çıkarmaktadır.

Tezin ilerleyen bölümleri şu şekilde düzenlenmiştir. Çalışmanın birinci bölümü, teorik perspektifin anlaşılabilmesi için öncelikli olarak güvenlik çalışmaları ve güvenlik bölümü ile başlamakta, ardından güvenlikleştirme teorisi ile devam etmektedir. Güvenlikleştirme teorisine farklı yaklaşımların da ele alındığı ilk bölümün ardından ikinci bölümde göçün güvenlikleştirilmesi konusuna değinilmektedir. Göç ve güvenlik söyleminin evrimi bölümünde daha geniş bir teorik çerçevenin tartışılması ve ardından bölüm Avrupa'nın göçle başa çıkma konusundaki benzersiz zorluklarının değerlendirilmesiyle devam etmektedir. Çalışmanın dördüncü bölümünde Almanya, Fransa ve Türkiye'nin göç ve terör bağlamındaki dinamikleri ve bunun yanında terörizm korkusu ve göç algısının kamuoyunu nasıl etkilediği üzerinde durulmaktadır. Son olarak, beşinci bölümde üç ülke için belirlenen olaylarla ilgili gazete içerikleri her ülke için ayrı ayrı olarak incelenmiştir. Gazete analizlerine ek olarak ise altıncı bölümde her ülkenin göç ve güvenlik politikası metinlerinin de analizleri yapılmıştır. Göçün güvenlikleştirilmesinin analizi ve sonuçları bölümünde bulgular özetlenerek ve göçün güvenlikleştirilmesinin sonuçları tartışılmaktadır. Araştırma göçün güvenlikleştirilmesiyle ilgili literatüre katkı sağlamayı amaçlarken, güvenlikleştirmeye terör-göç bağlamından bakması ve terör söylemine içerik analizi yöntemiyle odaklanması yönüyle de literatürdeki diğer çalışmalardan ayrılmaktadır.

1.1. Metodoloji

Karşılaştırmalı analiz Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler alanında sıklıkla kullanılan önemli bir metodolojik yaklaşımdır. Karşılaştırmalı analiz yöntemi, araştırmacıların siyasi sistemleri, kurumları, davranışlar arasındaki örüntüleri, benzerlik ve farklılıkları tespit etmesine, devlet ve devlet dışı aktörlerin, uluslararası kurumların arasındaki etkileşimlerini incelemesine imkân tanımaktadır. Aynı zamanda farklı jeopolitik ortamlarda dış politika kararları, çatışma çözüm mekanizmaları ve işbirliği stratejilerini değerlendirmek için de sağlam bir çerçeve sağlamaktadır. Lijphart'a (1971) göre karşılaştırmalı siyaset, farklı bağlamlardaki siyasi dinamikleri açıklayabilecek geniş genellemelerin ve teorilerin oluşturulmasına olanak tanıyan çeşitli siyasi oluşumların üzerine odaklanmış bir araştırmadır. Hantrais'in (1995) de belirttiği gibi karşılaştırmalı analiz hem mekanlar arasında hem de zamanlar arasında karşılaştırmaları içerir ve böylece tarihsel ve güncel uluslararası olayların analizini

zenginleştirir. Bu amaçla çalışmada karşılaştırmalı analiz yöntemi benimsenmiştir. Bunun yanında daha önce de belirtildiği gibi çok katmanlı bir yaklaşım kullanılmıştır. Çalışmada, Dünya genelindeki terör olaylarına ilişkin bilgileri içeren açık kaynaklı bir veri tabanı olan Küresel Terörizm Veriseti (Global Terrorism Database (GTD)) verilerinden yararlanılmaktadır. Ayrıca, doğrulama amacıyla Uppsala Çatışma Veri Programı (UCDP) ve ulusal istihbarat servislerinden alınan verilere de başvurulmaktadır. Bu veri setleri ışığında yeni bir veri seti oluşturulmuştur. GTD ile bağlantılı olarak, yardımcı veri setleri ve araştırma merkezlerinden gelen materyaller araştırmayı desteklemektedir. Olayların terörizm olarak sınıflandırılmasının belirsiz kaldığı durumlar titizlikle açıklanmıştır. Örneklem olarak seçilen üç ülke için terör olayları, hedef demografi ve faillerin göçmen statüsü gibi tamamlayıcı değişkenlerle zenginleştirilmiş yeni bir terör saldırıları veri seti oluşturulmuştur. Bu doğrultuda ilk olarak 2000-2020 arasında vaka ülkelerde meydana gelen terör olayları ele alınmış bu şekilde özellikle 2010 sonrasında çatışma bölgelerinden gelen göç dalgaları sonrasında terör trendinde artış olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Daha sonra analizin ana zaman dilimini oluşturan 2015-2020 aralığında vaka ülkelerde meydana terör olayları failin yabancı kökenli, göçmen, mülteci/sığınmacı olup olmadığı göz önüne alınarak belirlenmiştir.

İkinci aşamada ise örnek ülkeler için belirlenen en yüksek tirajlı hükümet yanlısı ve muhalif görüş olarak değerlendirilebilecek ikişer ulusal gazeteler belirlenmiştir. İncelemeye dahil olan terör olaylarını takip eden 5 gün önce ve sonrasında yayınlanan haberlerde terör, mülteci, sığınmacı, göçmen gibi temaların olduğu içerikler analize dahil edilerek MAXQDA programı aracılığıyla nitel içerik analizine tabi tutulmuştur. Son aşamada ise çalışmayı sağlamlaştırmak açısından söylemin yanında örnek ülkelerin göç ve güvenlik politikaları incelenmiş, bu doğrultuda özellikle güvenlik politikaları kapsamında göçün metinler içindeki niceliksel artış ve azalışı nicel içerik analizi ile incelenmiştir. Gazete analizleri ve politika metinlerinin analizlerine dair yöntem kısmı çalışmanın analiz bölümünde daha ayrıntılı olarak verilmiştir.

2. GÜVENLİK ÇALIŞMALARINDA TEORİK DÖNÜŞÜM VE YENİ YAKLAŞIMLAR

Güvenlik çalışmaları 1940'lerde Stratejik Çalışmalar adı altında ön plana çıkmış ve güvenlik Soğuk Savaş boyunca daha çok realist bakış açısının hâkim olduğu, askeri unsurların ön plana çıktığı bir kavram olarak ele alınmıştır. II. Dünya Savaşı sonrasında güvenlik çalışmaları, çatışma analizleri, savaş korelasyon çalışmalarının oluşturulması ve Schelling'in (1966) üzerinde çalışmış olduğu nükleer stratejiler üzerine odaklanmıştır. Soğuk Savaş dönemi boyunca güvenliğin savunma ile yakın bir ilişkisi olduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda, daha çok devlet merkezci bir bakış açısında olan geleneksel güvenlik çalışmalarının odağına bakıldığında, caydırıcılık, silah denetimi, silahsızlanma ve güçler dengesi gibi savunmanın sağlanabileceği stratejilerin ön plana çıktığı görülmektedir.

1970'lerde Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC) ambargosu ile yaşanan ekonomik sorunlar, çevresel krizlerin öne çıkması, yumuşama dönemi, Vietnam Savaşı, Üçüncü Dünya ile ilgili çalışmaların yoğunlaşmaya başlamasıyla birlikte, Stratejik Çalışmaların içinde ele alınan güvenlik çalışmaları sorgulanmaya başlamış ve alternatif bakış açıları geliştirilmeye başlamıştır. Öncelikle bu dönemde güvenlik gündeminin genişletilmesi tartışmaya açılmıştır. Galtung (1976) ile birlikte Barış Araştırmaları, Kant etkisi ile Demokratik Barış Teorisi ortaya çıkmıştır. Uluslararası çalışmalarda rejim çalışmalarının da güvenlik gündemi ile ele alınmaya başlaması yine bu dönemde gerçekleşmiştir. Üçüncü Dünya ile ilgili Güvenlik Okulu'nun geliştirilmesi ve güvenliğin sıfır toplamlı oyuna uygun olmadığına dair Ortak Güvenlik çalışmaları da gündeme gelmiştir. Tüm bu gelişmelerle birlikte Güvenlik Çalışmaları, Stratejik Çalışmalar içerisinde ayrı bir alan olarak ön plana çıkmıştır. Uzun yıllar realist bakış açısı etkisinde devam eden Güvenlik Çalışmaları 1990'larla birlikte giderek genişleyerek Uluslararası İlişkiler alanında pek çok güvenlik kuramını içinde barındıran bir alt disiplin haline gelmiştir.

Kısaca özetlemek gerekirse, güvenlik kavramı 1970'lerde ekonomik ve çevresel endişeler artana kadar belli aktörlerin siyasi çıkarları çerçevesinde ele alınmış, hatta

1980'lerin sonuna kadar da daha çok askerî açıdan vurgulanmıştır (Buzan, 1991, s. 3). 1990'lardan itibaren güvenlik kavramı ilk olarak ulusların güvenliğinden kişilerin ve grupların güvenliğine doğru genişlemiştir. İkinci olarak, ulusların güvenliğinden uluslararası sistemin güvenliğine ya da uluslar üstü fiziksel bir ortama kadar uzanmıştır. Üçüncü olarak güvenlik kavramı, askeri güvenlikten siyasi, ekonomik, sosyal, çevresel ve insan güvenliği gibi farklı alanlara kaymıştır. Rotschild dördüncü genişlemenin güvenliği sağlamada siyasi sorumluluğun ulusal devletlerden uluslararası kurumlara, bölgesel veya yerel yönetimlere, sivil toplum örgütlerine, kamuoyuna, basına, doğanın veya piyasanın soyut güçlerine kadar her yöne genişlediğini belirtmiştir (Rothschild, 1995, s. 55).

Güvenlik, Soğuk Savaş boyunca realist bakış açısının hâkim olduğu, askeri unsurların ön plana çıktığı bir kavram olarak ele alınmış, güvenlikle ilgili çeşitli tanımlamalar yapılmaya çalışılmıştır. Güvenlik tanımlanmasına dair ilk kapsamlı çalışmalardan birini yapan Wolfers ulusal güvenlik üzerine yaptığı bir çalışmada güvenliği muğlak bir sembol olarak değerlendirmiş ve hangi değerlerin, hangi tehditlerden, hangi araçlar ve maliyetlerle korunması gerektiğine dair sorulara cevap verilmesi gerektiği üzerinde durmuştur. Güvenliği önceden kazanılmış olan değerlerin belli bir dereceye kadar korunması olarak ele almıştır (Wolfers, 1952, ss. 483–484). Nye ve Krause, güvenliğin dar anlamda hayatta kalmaya yönelik tehdit olasılığının olmaması anlamına geldiğini dile getirerek, pek çok insanın hayatta kalmaktan fazlası için kendini güvende hissetmek isteyeceğine vurgu yapmışlardır. Ancak gelecek konusunda asla emin olunamayacağı ve insanların tercihleri, tüketimleri ve inançları farklı olduğu için güvenliğin geleneksel askeri unsurların yanında sosyal, ekonomik ve psikolojik boyutlarının da olacağına ve içeriğinin hep tartışma konusu olacağına da değinmişlerdir (L. B. Krause & Nye, 1975, s. 330). Buzan'a göre güvenlik, devletlerin ve toplumların bağımsız kimlik ve işlevsel bütünlüklerini koruma kabiliyetidir ve insan topluluklarının güvenliği askeri, siyasi, ekonomi, toplumsal ve çevresel beş sektördeki etkenler tarafından etkilenmektedir (Buzan, 1991, s. 11). Ayrıca Buzan, literatürdeki tartışmalardan ve güvenliğin referans nesnesinin ele alınışındaki farklılıklardan yola çıkarak güvenliği az gelişmiş ve tartışmalı bir kavram olarak nitelendirerek 1980'lerden önceki literatürdeki eksikliğe dikkat çekmiştir (Buzan, 1991, ss. 3–4, 10). Bunun yanında Eleştirel güvenlik akımı temsilcilerinden Booth ise, güvenliği bireylerin zincirlerinden kurtulması olarak ele almakta ve özgürleşmeye

(emancipation) atıfta bulunmaktadır. Basit bir ifadeyle, Booth'a göre insanı zincirleyen her şey güvenlik tehdidir ve güvenlik tüm bunlardan özgürleşmek anlamına gelmektedir (Booth, 1991, s. 319).

Øberg (1983) ve Galtung (1985), insan ihtiyaçlarıyla ilgili hayatta kalma, gelişme, özgürlük ve kimlik olmak üzere dört grup hedefe dayanan alternatif bir güvenlik kavramı formüle etmişlerdir. Güvenliğe daha bireysel düzeyden bakarak, güvenliği diğer tüm hedeflere bağlamışlardır. Çünkü onlara göre hepsi bireysel seviyeden üretilmektedir. Bir diğer deyişle bireylerin çeşitli ihtiyaçları bulunmaktadır, bunlara yönelik tehditlerden zarar görebilirler ve bu da her şeyi güvenlik sorunu haline getirme potansiyeli yaratmaktadır (Galtung, 1985, s. 146). McSweeney güvenliğin anlaşılması zor bir kavram olduğuna vurgu yaparak, güvenliği; barış, onur, adalet gibi kavramlarla ilişkilendirilebilen ancak tanımlanma konusunda direnen bir kavram olarak gördüğünü dile getirmiştir (McSweeney, 1999, s. 13). Baldwin ise Wolfers'a katılmakla birlikte "kimin için güvenlik, hangi değerler için ve ne kadar güvenlik, hangi tehditlere karşı, hangi araçlarla ne pahasına ve ne kadar süre ile" gibi soruları güvenlik tanımlamasına eklemiş ve en azından bunlardan tehditin öznesi, tehditin ne olduğu, güvenlik düzeyi gibi soruların cevaplanması gerektiğine vurgu yapmıştır (Akgül Açıkmeşe, 2011, s. 44; Baldwin, 1997, ss. 13–17).

Emma Rotschild ise bu önemli soruları bir adım daha ileri götürerek güvenliği kim sağlayacak sorunsalını incelemeye çalışmıştır. Güvenliği sağlamak için her zaman en uygun olan devlet kurumları mıdır, özel sektörün ya da sivil toplum kuruluşlarının güvenliği sağlamada rolü var mıdır sorularını yöneltmiştir (Rothschild, 1995, s. 55). Baylis, tanım bu kadar tartışmaya açıkken, tüm tanım girişimlerinin hem bireyler hem gruplar düşünüldüğünde temel değerlerin tehditlerden özgürleşmesi, daha anlaşılır bir ifadeyle tehditlerin temel değerlerden uzak olması konusunda bir uzlaşa içinde olduğuna değinmektedir (Baylis, 2008, s. 230).

Uluslararası İlişkilerde karamsar ekol olarak düşünülen realist ekol güvenliği sert bir alan olarak değerlendirerek, devletlerin güvenliğini sağlamak için sürekli bir güç mücadelesi içerisinde olduğunu savunmaktadır. Öte yandan zaman içerisinde klasik Realizmin artık caydırıcılık gibi güvenlik sağlama stratejilerinde entelektüel ya da pratik anlamda güvenliği sağlamadığı da görülmüştür. Waltz (1979) ve Mearsheimer (1990) gibi yapısal realistler ise güvenlik ve güvensizlik gibi kavramların uluslararası sistemin yapısının sonucu olduğuna vurgu yapmaktadır. Hatta Waltz, güvenlik

güdüsunü anarşik sistem içerisinde devletin davranışlarının merkezine koyarak, güvenliği aktörlerin anarşide peşinden koşması gereken en temel amaç olarak ele almaktadır (Waltz, 1979, s. 126). 1980’lerde Waltz gibi neo-realistler, daha önceki realist yaklaşımları indirgemeci olma, güvensizlik sorununu anarşi sistemi yerine birey ya da devlet seviyesine indirme konusunda eleştirmiştir.

Geleneksel anlamda güvenlik çalışmalarıyla uğraşanlar, Soğuk Savaş’ın başlangıcını öngöremedikleri gibi bitişini de öngörememiştir. Berlin Duvarı’nın çöküşü ve Soğuk Savaş’ın sona ermesini özellikle realistlerin güvenlik yaklaşımları açıklayamamaktadır. Çünkü devletlerin özgürlüklerine bu şekilde kavuşmuş olması tehdit ya da güç kullanımı ile açıklanabilecek kadar basit değildir. Bu durum güvenlik çalışmalarındaki açığı da aleni olarak ortaya koymuştur. Soğuk Savaş’ın sona ermesi ve Sovyetler Birliği’nin dağılmasıyla birlikte geleneksel çerçevedeki ulus-devleti ve askeri güvenliği önceleyen güvenlik kavramı dönüşüm geçirmeye başlamıştır. Savaşın bitişiyile birlikte göç, ekonomi, demokrasi, çevre, insan hakları gibi konular da güvenlik kapsamında ele alınmaya başlamıştır. Güvenlik kavramının genişlemesinin tek sebebi elbette ki iki kutuplu sistemin çökmesi değildir. İki kutuplu sistemin çökmesiyle birlikte yeni belirsizlikler baş göstermiş, güvenlik tehdidi artık sadece devletten devlete olmaktan çıkmış, terörizm, kaçakçılık, bölgesel savaşlar, çatışmalar, küresel ısınma, kirlilik gibi çevresel sorunlar, kitlesel göçler, etnik milliyetçiliğin yükselmesi, kitle imha silahları gibi sorunların görünürlüğünün artmasıyla birlikte güvenlik, askeri-fiziksel alandan daha geniş alanlara doğru genişlemiştir (Cha, 2000, s. 391).

Dolayısıyla 1980’lerde yavaş yavaş değişmeye başlayan güvenlik anlayışında, 1990’larla birlikte güvenliğin tehdit, güç kullanımı, fiziksel ve askeri güvenlik olarak ele alındığı gelenekselci anlayıştan, sosyal ve politik bir yapı olarak güvenlik anlayışına geçiş başlamıştır. Özellikle eleştirel güvenlik çalışmaları bu geçişte literatüre pek çok katkı sağlamıştır. Geleneksel güvenlik çalışmaları daha ziyade nesnel tehditlere nasıl yanıt verileceğine bakarken, eleştirel güvenlik çalışmaları çevresel tehditler, nükleer silahlar, terörizm, insan haklarına kadar var olan çeşitli tehdit ve riskler göz önüne alındığında, bazılarının nasıl diğerlerine göre daha öncelikli hale geldiği konusuna eğilmiştir. Eleştirel güvenlik çalışmaları kapsamında ilk olarak Krause ve Williams güvenliğin referans nesnesini sorgulayarak başlamış, güvenliğin askeri güvenlikten daha fazlası olduğunu öne sürmüşlerdir ve bunu yaparken

geleneksel yaklaşımların güvenliğe dair objektifliğine şüpheyle bakmışlar ve güvenliğin çalışma şeklinin değiştirilmesi gerektiğini vurgulamışlardır (K. Krause & Michael, 1997).

Ken Booth (1991, 2005a) ve Richard Wyn Jones (1999) gibi eleştirel kuramcılar ise, eleştirel güvenlik çalışmalarını Frankfurt Okulu ve Gramsci gibi Marksist eleştirel kuram gelenekleri ile harmanlamışlardır. Öte yandan kendine özgü bir yapıya sahip olduğu için eleştirel güvenlik çalışmalarından ayrı tutulan Kopenhag Okulu temsilcileri de eleştirel güvenlik çalışmalarından kendilerini uzak tutmaya çalışsalar da yaptıkları çalışmalarla alana katkı sağlamışlardır (Mutimer, 2017, ss. 73–74). Buzan’ın sektörel güvenlik analizi ve Waever’in güvenlikleştirme kavramı (Buzan vd., 1998); Hansen (2006)’in söylem analizi konusundaki çalışmaları, literatürde önemli bir yere sahip olmuştur. Ayrıca eleştirel güvenlik çalışmalarına, Frankfurt Okulu ve Gramsci’ye ek olarak Wittgenstein, Schmitt, Bourdieu, Foucault ve Derrida gibi önemli isimler de bir dizi felsefi geleneğe dayanan argümanlar eklemiştir (Fierke, 2017). 1980’lerden itibaren güvenlik kavramı çevresel ve ekonomik konuları da içine alacak şekilde daha geniş perspektifte yorumlanmaya başlamış (Ullman, 1983), 1980’lerin sonundan itibaren güvenlik kavramı Kopenhag, Aberystwyth (Galler Okulu olarak da bilinmektedir), Paris, Frankfurt gibi ekollerin de katkısıyla tarihsel, felsefi, siyasi, dilsel yönleriyle entelektüel gelişimi açısından da incelenmeye başlamıştır (Waever, 1989; Walker, 1988).

Yine eleştirel güvenlik çalışmalarına katkı sağlayan bir başka isim de James Der Derian olmuştur, Ronnie D. Lipschutz’un On Security adlı çalışmasında güvenliği geleneksel anlamının dışında ele almaya çalışmıştır. Der Derian’a göre kendini güvence altına almak bir tür tuzak gibidir, çünkü risk alınmadan güvenli bir yerden ayrılmak mümkün değildir. Ayrıca, güvenliğin anlamlı olması için güvensizlik koşullarının belirlenmesine yardımcı olarak bir “diğer” kavram gereklidir (Lipschutz, 1995b, s. 5). Der Derian’a göre, Nietzsche’nin de belirttiği gibi, bahsedilen “diğer” kavramı, tercih edilen bir pozitif farklılık potansiyeliyle hesaplaşmaktan ziyade, terör ve kolektif farklılık öfkesi yaratan farklılıklarla (korku hali) kendini göstermektedir. Bu farklılıklar ikna edicilikten uzaklaştıkça, korku yaratma güçleri azalır ve farklılığı tekrar tesis etmek için yeni tehditler yaratmak gerekebilir. Der Derian (1998) bu noktada Baudrillard’ın hiper gerçekliğinden yola çıkarak gerçekliğin yeterli olmadığı noktada medya gibi vasıtalarla “hiper gerçek” bir dünya yaratmanın yeterli olacağına

değmektedir. Lipschutz, Der Derian'a ek olarak önceden var olan diğer/düşman tanımlarının daha basit çerçevede çizildiğine değmektedir. Örneğin Soğuk Savaş zamanında Batı için düşman olarak tanımlanan Doğu bloğu devletleri ve onun uydularıydı. Bugün ise tehdit olarak görülen düşman oldukça fazla; nükleer silahlanma, çevresel bozulma, uyuşturucu, terör, göç bunlardan bazıları olarak ön plana çıkmaktadır (Lipschutz, 1995b, s. 220).

Kopenhag Okulu temsilcilerinden, Ole Waever (1995) ise Securitization and Desecuritization başlıklı makalesinde, güvenlik kavramının büyük ölçüde devletlerin içindeki söylemsel uygulamalardan ve yalnızca devletlerin arasında ortaya çıktığına değmektedir. Ona göre güvenlik nesnel veya maddi bir koşul değildir, sorunları ya da alanları güvenli hale getirmek için siyasi elitler tarafından dile getirilen söylem edimleridir. Waever, geleneksel anlamda güvenliğin yeniden tanımlanmasının, yeni tehdit kaynaklarını kapsayacak şekilde veya yeni referans nesneleri belirleyerek, askeri davranışların geleneksel mantığını askeri olmayan sorunlara uygulama riski taşıdığına dair uyarıda bulunmaktadır. Bu süreç halihazırda geniş olan devletlerin yetki alanını da genişletebilir ve belli bir meseleyi bir güvenlik sorunu olarak adlandıran devlet bu yolla özel bir müdahale etme hakkını da talep edebilir. Bu anlamda güvenlik, sosyal olarak inşa edilmiş bir kavramdır. Devletlerin içindeki ve aralarındaki tarihsel yapıları ve konuları yeniden üretmeyi amaçlayan söylemler ve söylemsel eylemlerin bir sonucu olarak ortaya çıkar ve değişir. Güvenliğin sosyal olarak inşa edilmesi, tehditlerin belirli yorumların oluşturulmasına yardımcı olan gerçek ve maddi koşulların bulunmadığı ya da bu tür koşulların güvenlik politikası altında yatan varsayımların yaratılması, zayıflatılmasıyla ilgili olmadığı anlamına gelmez. Düşmanlar, kısmen de olsa en kötü korkularını birbirlerine yansıtarak birbirlerini inşa etmektedir, bu yüzden ilişkileri özneler arasıdır ve bu şekilde hareket ettiklerinde birbirlerine yönelik tehditler maddi bir karakter kazanmaktadır (Waever, 1995).

Kopenhag Okulu temsilcileri, güvenliğin devletler ve askeri güçle ilişkilendirildiği geleneksel anlamından da kolayca uzaklaşamayacağına dikkat çekmektedir (Waever, 1995). Anthony Burke gibi post-yapısalcılar bir adım daha ileri giderek, güvenliğin güvensizlikle bağımlı bir ilişkide olması ikilemine dikkat çekerek bundan asla kaçılmayacağını savunur (Burke, 2002, s. 20). Anlamın korunması için güvensizlik imgeleri üretmeye devam etmelidir. Hem post-yapısalcılar hem Kopenhag Okulu olağanüstü durum kavramına güvenmektedir. Ancak Kopenhag olağanüstülüğü bir

tehdit karşısında askıya alınan normal müzakereci ve demokratik siyasetten bir sapma olarak ele alırken; post-yapısalcılar, uzun vadeli veya kalıcı bir olağanüstü halin üretiminde liberal yönetimi de içine almaktadır (Fierke, 2017, s. 9).

Güvenlik pek çok analist tarafından farklı yönleriyle ve farklı bakış açılarıyla ele alınabilen bir kavramdır. Kimi analistler güvenliğı tanımlarken geleneksel (realist bakış açısıyla) devletler, sınırlar, askeri güç açısından tanımlarken, kimisi hükümetlerin güvenlik politikalarını tanımlayarak ya da daha liberal bir yaklaşımla sivil toplum açısından analiz etme girişiminde bulunmakta, kimisi de bizi belli bir güvenlik mantığı içerisine sürükleyen baskın olan söylemlere, konuşma eylemlerine bakmayı tercih etmektedir. Bu tanımlamaların hiçbirisi tek başına yanlış ya da doğru değildir, aksine hepsi birbirini tamamlamaktadır. Lipschutz, güvenlikle ilgili tüm yaklaşımlarda temel farklılık noktasının güvenliğin nesnel bir koşul olarak analiz edilip edilemeyeceğı ya da karşılıklı oluşturulmuş tehditlerin ve güvenlik sorunsallarının olduğı özneler arası bir fenomen olarak daha iyi anlaşılıp anlaşılamayacağı sorularında gizli olduğuna vurgu yapmaktadır (Lipschutz, 1995a, s. 212).

2.1.Yeni Güvenliğe Dair Tartışmalar

Yeni Güvenlik Çalışmalarının ortaya çıkmasıyla birlikte güvenlik gündemi de değişmiştir. Daha önce de bahsedildiğı gibi güvenliğin devletle sınırlı kalmaması gerektiğine dair görüşler aslında doksanlı yılların öncesinde de bulunmaktadır. Güvenlikle ilgili muğlaklık hala devam etmekle birlikte, dar ve geniş güvenlik tartışmaları bu dönemlere tekabül etmektedir. Bilhassa Soğuk Savaş'ın şiddetle kendini gösterdiği yıllarda güvenlik kavramının güçle bağlantısına ve askeri konulara vurgusunun ağırlığı pek çok araştırmacı tarafından dar bir görüş olarak değerlendirilmiş ve eleştirilmiştir. Soğuk Savaşın son dönemlerinde, üzerinde fazla durulmayan sağlık güvenliği, çevre güvenliği, ekonomik güvenlik, enerji güvenliği, göç, insan kaçakçılığı, insan güvenliği gibi konular güvenlik kapsamında incelenmeye başlamıştır. Savaşın sona ermesiyle birlikte de güvenliğin daha geniş yelpazede ele alınması gerektiğini savunan çalışmaların da sayısı artmıştır. Barry Buzan, Richard Ullman gibi araştırmacılar bununla ilgili ilk çalışmaları yapan akademisyenlerdendir. İkisi de güvenliğı, yerleşmiş geleneğe karşı çıkarak ele almayı tercih etmiştir. Buzan bu doğrultuda analiz çerçevesinin kolaylaşması ve güvenliğin daha kolay

çalışılabilmesi açısından güvenliği askeri, siyasi, ekonomik, çevresel ve toplumsal olmak üzere beş sektör bazında ele almayı önermektedir. Ullman ise güvenlik tehdidini bir devletin sakinlerinin yaşam kalitesini ciddi ölçüde ve nispeten kısa sürede düşüren veya devlet içindeki yerleşenlerin yaşam kalitesini düşüren ya da devlet içindeki özel ve birey, grup, şirket gibi hükümet dışı kuruluşlar için mevcut politika seçeneklerini önemli ölçüde daraltma tehdidinde bulunan bir eylem veya olaylar dizisi olarak tanımlamaktadır (Ullman, 1983, s. 133). Charles Shultze, ulusal güvenlik kavramının kesin ve net tarifleri reddettiği ve güvenliğin oldukça geniş yelpazedeki riskleri ve beklenmeyen durumları ele aldığına dikkat çekmiştir (Schultze, 1973, ss. 529–530; Wolfers, 1952).

Güvenlik çalışmalarının genişlemesiyle ilgili farklı görüşler de ortaya atılmıştır. Bir tarafta referans nesnesi olarak devlete öncelik verilen güvenlik kavramının genişletilmesini ve derinleştirilmesini savunan yukarıda da bahsi geçen eleştirel teorisyenler varken, diğer tarafta ise geleneksel güvenlik teorisyenleri böyle bir derinleşme ve genişlemenin alanın entelektüel tutarsızlığını riske atacağını iddia etmişlerdir. Örneğin Walt ve Mearsheimer gibi yapısal realistler her şeyin güvenlik sorunu olarak kabul edilemeyeceğini, güvenliğin bir odağı olması gerektiğini ve güvenliği askeri unsurlarla sınırlamak gerektiğini dile getirmişlerdir. Walt, güvenlik çalışmalarının fazla genişletilmesi kirlilik, çocuk istismarı, ekonomik sorunlar gibi şeylerin bile güvenlik tehdidi olarak görülmesine yol açacağını, entelektüel tutarlılığına zarar vereceğine ve önemli sorunlara çözüm üretmeyi zorlaştıracağını öne sürmektedirler (Walt, 1991, s. 213). Bir diğer görüş ise güvenlik çalışmaları alanının Uluslararası İlişkiler alanına entegre edilmesi üzerinedir. Bu görüşü savunanlar, her şeyin güvenlik çerçevesinde ele alınabileceğini ama bu alanın uluslararası ilişkiler alanına entegre edilmesi gerektiğini savunmaktadır. Üçüncü görüş, güvenlik çalışmalarının alanının askeri konular ve devlet ötesindeki diğer konuları da kapsayacak şekilde Uluslararası İlişkilerin bir parçası olması yönündedir. Nitekim literatürdeki genel eğilimin bu üçüncü görüş çerçevesinde şekillendiği görülmektedir (Akgül Açıkmeşe, 2011, ss. 50–53).

Güvenlik Çalışmaları kapsamında güvenliğin öznesinin birey, devlet, toplumlar, sistem, kimlikler gibi pek çok analiz seviyesinde değerlendirilebildiği görülmektedir. Birey için mi güvenlik yoksa devlet için mi güvenlik gibi sorulara verilecek cevaplar da kavramın hangi perspektiften ele alındığına göre değişmektedir. Örneğin Soğuk

Savaş sonuna kadar hâkim görüş genel olarak devletin güvenliğine odaklanmaktadır. Geleneksel bakış açısına göre devlet bireyin güvenliğini sağlar ve bunu yapabilmek için de güç kullanma yetkisine sahiptir. Ancak, Eleştirel bakış açısına göre güvenliğin öznesi insan olarak öne çıkmaktadır. Post-yapısalcı yaklaşımdan ise güvenliğin öznesi olarak toplumlar veya kimlikler üzerine yoğunlaşıldığı görülmektedir. İnşacı perspektiften hareketle Buzan, güvenliğe bir de toplumsal boyutu eklemektedir.

Öne çıkan bir başka konu da neye karşı güvenlik sorusudur. Bu sorunun cevabı da güvenliğin hangi perspektiften ele alındığıyla bağlantılı olarak değişmektedir. Güvenlik tehditleri bakış açısına bağlı olarak askeri sorunlar, yoksulluk, eğitimsizlik, çevresel sorunlar ve benzeri problemleri kapsayabilmektedir. Bireyleri, devletleri tehdit eden her şey güvenlik sorunu olarak değerlendirilme potansiyeline sahiptir. Bu sorunun içinde tartışılan bir başka mesele de temel güvenlik sektörünün askeri güvenlik olup olmadığı üzerinedir. Aktörlerin güvenliği askeri temelde mi sınırlandırılmalıdır? Tehdit illa çatışma ile mi özdeşleştirilmelidir? Tehditler konusundaki bir diğer tartışma iç tehditler ve dış tehditler noktasında yaşanmaktadır. Güvenlikte devlet egemenliğini ön planda tutanların da katıldığı bir görüşle Wolfers, dış tehdit kaygısı altında yaşadığımızı vurgularken; Paris okulu temsilcileri ise küreselleşen gözetim teknolojileri, rutin günlük uygulamaların güvenlik(siz)leştirici rolü, güvensizlik kültürünün pompalanması gibi unsurlarla iç ve dış tehdit ayrımının iç içe geçtiğinden bahsetmektedir. Dördüncü tartışma konusu ise siyasiliktir. Kopenhag Okulu'nun da sıkça belirttiği gibi, tehdit ve güvenlik kavramları üstüne basılarak kullanıldığında birtakım önlemlerin alınması gerekmektedir. Bu da kavramın siyasallaşmasına neden olabilmektedir, buradan hareketle Kopenhag Okulu güvenlikleştirme ve güvenlik-dışlaştırma üzerinde durmaktadır.

Son olarak bir başka tartışma konusu da güvenliğin epistemolojik açıdan nasıl çalışılacağı sorusu üzerinedir. Bu noktada gözlemlenebilen nesnel objektivist yöntemler mi; yoksa algı, kimlik, dostluk-düşmanlık gibi unsurları içeren öznel sübjektivist yöntemler mi güvenliği ele alırken bizi daha doğru cevaplara götürür tartışmaları karşımıza çıkmaktadır (Akgül Açıkmeşe, 2011, ss. 54–56). Ancak bu tartışma da yine güvenliğe baktığımız lensle alakalı olarak farklı cevaplara gebe olacaktır. Güvenlik pek çok perspektiften ele alınmış ve alınmaya devam etmektedir. Her bakış açısından güvenliğin öznesi, nasıl çalışılacağı ve analiz düzeyiyle ilgili farklılaşmalar mevcuttur.

Öte yandan özellikle 11 Eylül saldırılarının ardından oluşan endişe ortamının etkisi, Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nin küresel terörizmi askerî yöntemlerle yenmeyi tercih etmesi ve ülke içi özgürlüklerde kısmen kısıtlama yoluna gitmesi sebebiyle, geleneksel yaklaşımlara kaymalar yaşansa da yine de 11 Eylül olayları aslında geleneksel güvenlik perspektifinin yeni tehditleri algılama ve çözme konusunda ne kadar yetersiz olduğunu göstermiştir. Çünkü dünya siyasetinde devletler ve askeri gücün yanında savaş, barış, sert ve yumuşak güç, devlet dışı aktörler ve işbirlikleri gibi konularla da ilgilenilmesi ihtiyacının hayatiliği ortaya çıkmıştır. 2003 yılındaki Irak Savaşı da yine güvenliğin yeniden düşünülmesinde başka bir önemli olay olarak öne çıkmıştır. Çünkü geleneksel yaklaşımların ve onların şekillendirdiği eylemlerin bedellerinin ne olabileceği gün yüzüne çıkmıştır. Dolayısıyla yeni güvenlik çalışmalarının bakış açısından askeri güç bütüncül bir siyaset içine entegre edilemediğinde başarı yerine yeni güvensizliklere gebe olur (Bilgin, 2010, s. 75).

Özetlenecek olursa, güvenlik aslında negatifi olmadan tanımlanamayan kavramlardandır. Güvenliğin kendisiyle ilgili de birtakım ikilemler mevcuttur. Öncelikle negatifi ile birlikte tanımlanması, negatifi yok etmeyi gerekli kılmaktadır. Güvenliğin sağlanması için güvensizliğin ortadan kaldırılması gerekmektedir. Güvenlik ise yok etme araçları ile sağlanabilmektedir. Bu bizi, Hobbes'un Leviathan'ına kadar geri götürebilir. Leviathan'da da devletin temelde bir güvenlik düzenlemesiyle alakalı olduğu hatırlanmalıdır. Öte yandan ikinci bir ikilem olarak güvenlik sağlanması için birtakım özgürlüklerden vazgeçilmesi gerekebilmektedir. Bu durum da tartışmaları Rousseau'nun toplum sözleşmesine götürür, bu noktada devletin aslında rıza ilkesi gözden kaçmayacak şekilde temelde ortaklaşa bir güvenlik düzenlemesi olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Bir başka ikilem ise devlet güvenliği ile devletlerarası güvensizlik noktasında çıkabilmektedir. Hiyerarşinin olmadığı anarşik bir sistemde ulusal güvenliğin dinamikleri devletler arasında olduğu sürece bu durum karşılıklı bağımlı ve ilişkisel olacaktır.

Bu noktada kısaca İngiliz Okulu'na değinmek gerekmektedir. İngiliz Okulu temsilcileri uluslararası sistemdeki anarşiyi kabul etmekle birlikte realistlerden farklı olarak uluslararası anarşik sistemde, çatışma olduğu kadar iş birliğinin de olduğuna vurgu yapmaktadır. Akım temsilcilerinden Hedley Bull'un eskiden var olan uluslararası düzende farklı odak noktaları olduğunu, ama günümüz uluslararası düzeninde temelde uluslararası toplumun olduğunu öne sürmektedir. Bull'a (1977)

göre, anarşik toplum sürekli çatışan ülkeler demek değildir. Devletler de insanlar gibi sözleşme yaparak bir uluslararası toplumu meydana getirirler. Bu toplum belli kuralları ve değerleri olan, devletlerin anlayış ve ortak çıkarlar üzerinde hareket ettikleri bir düzendir. Bir başka ikilem birey ve devlet güvenliği noktasında çıkabilmektedir. Çünkü devletlerarasındaki bir güvenlik ikilemi savaşa dönüştüğünde, devlet yeterince güçlü ya da örgütlü olmadığında, güvenlik araçlarını kendi vatandaşlarını tehdit etmek için kullandığında birey ve devlet arasındaki güvenlik de bir ikileme düşebilme potansiyeline sahip olacaktır. Kısacası güvenlik, Stratejik Çalışmalar içerisinde ele alınmaya başladığından beri pek çok analist kavram üzerine çalışmalar yapmıştır. Kavram geçmişten günümüze tartışmalı konumunu ve içerisinde barındırdığı ikilemleri korumuştur ve korumaya devam edecektir. Bir sonraki bölümde çalışmanın teorik çerçevesini oluşturan güvenlikleştirme kavramı ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

2.2. Güvenlikleştirme

2.2.1. Kopenhag Okulu ve Güvenlikleştirme (Securitization)

Kopenhag Okulu, Güvenlik Çalışmalarının 1980'lerin sonuna doğru kuramsallaşması döneminde, geleneksel gerçekçi güvenlik çalışmalarının devleti güvenlik aktörü olarak merkeze konumlandırmasına, tehditin sadece askeri kuvvet kullanımıyla geldiği anlayışına ve bu tehditle baş edebilmenin yolunun caydırma ya da güç dengelemesi olduğunun kalıplaşmış bir politika olarak benimsenmesine tepki olarak ortaya çıkmıştır (Akgül Açıkmeşe, 2011, s. 46). Barry Buzan, Ole Waever, Jaap de Wilde, Morten Kelstrup, Pierre Lemaitre ve Elzbieta Tromer Kopenhag Okulu'nun önde gelen temsilcileridir. Öncü olarak Buzan, sonraki yıllarda da Waever ve Wilde'in de katkı sağladığı Kopenhag Okulu araştırmacıları, Regional Security as a Policy Objective (Buzan, 1983), People, States and Fear (Buzan, 1991), Security: A New Framework for Analysis (1998) gibi eserlerde, güvenliğe geleneksel yaklaşımları indirgemeci olarak eleştirerek güvenliğin çok boyutlu bir kavram olduğunu ortaya koymaya çalışmışlardır. Kopenhag Okulu, uluslararası güvenlik çalışmaları literatürüne güvenlikleştirme ve güvenlik-dışılaştırma, sektörel güvenlik yaklaşımı (güvenlik sektörleri) ve bölgesel güvenlik kompleksleri başlıklı üç ana yaklaşımını eklemişlerdir. Esas olarak güvenlik konsepti teorisinin Soğuk Savaş sonrasındaki gündemle uyumlu hale getirerek uluslararası düzeni analiz etme amacı gütmüşlerdir.

Güvenlik kompleksi teorisini sadece askeri ve siyasi boyuttan değil, ekonomik, toplumsal ve çevresel faktörleri de kapsayacak şekilde güvenlik çalışmalarının geniş gündemiyle nasıl harmanlayabilecekleri üzerine odaklanmışlardır. Güvenlikleştirme teorisinde; kim, neyi ve hangi şartlar altında güvenlikleştiriyor temel sorularıyla güvenlikleştirerek siyasallaştırma meselesini ele almışlardır.

Okulun, güvenliğe dair yaklaşımını güvenlikleştirme kavramında bulmak mümkündür. Kavramın ilk ortaya çıkışı Ole Waever'in *Securitization and Desecuritization* başlıklı makalesiyle olmuştur (Waever, 1995, s. 54). Daha sonra Buzan, Waever ve de Wilde'nin *Security: A New Framework for Analysis* adlı çalışmalarında güvenlikleştirme teorisini daha ayrıntılı şekilde ele almışlardır. Kopenhag Okulu'nun güvenliğe dair konumu salt devlet ve askeri sorunlar odaklı geleneksel yaklaşımlarla, her şeyin güvenlik sorunu olarak kabul edildiği yaklaşımların orta noktasındadır (Akgül Açıkmeşe, 2011, s. 66). Ole Waever (1995) güvenliği, geçmişi ve kaçınılmaz çağrışımları olan bir kavram olarak görmektedir. Buzan, Waever ve de Wilde, güvenlik kelimesi kullanıldığında siyasi öncelik oluşturan, kuvvet kullanımını meşrulaştırabilen ya da aşırı önlemleri yoğunlaştıran bir kavram olduğu üzerinde durmaktadır. Her konunun güvenlik sorunu olarak değerlendirilmesi, devletin normalde uygulamadığı acil önlemler almasının yolunu açarak sürekli bir teyakkuz hali yaratma potansiyeline sahiptir. Bu koşullar ise devletin müdahaleci politikalar izlemesi, sivil toplumun baskı altında tutulması, ekonominin olumsuz etkilenmesi gibi süreçleri beraberinde getirecektir (Buzan vd., 1998, ss. 195–213). Güvenlik kavramının genişletilmesi, bu anlamda nerede durulacağı, güvenliğin potansiyel olarak tehdit altında olan her şeyle ilgili olduğu gibi cevapsız soruları da gündeme getirmektedir (Waever, 1995). Güvenlik kavramı, basitçe hayatta kalma ve olağanüstü önlemlerin alınmasını meşrulaştıran belli bir nesneye yönelik varoluşsal bir tehditle ilintili olarak değerlendirilirse, bu tanımlama devletlerin tehdidi ele almak için özel yetkiler kullanmasının haklı gösterilmesinin önünü açma potansiyelini taşıyacaktır (Fierke, 2017, s. 7). Kavram olarak güvenlikleştirme de bazı tehditlerin güvenlik adı altına anlaşılmalarının dinamiklerini ve bu isimlendirmenin bir inşa eylemi olarak önemine atıf yapmaktadır. Bir meselenin güvenlik etiketiyle kullanılması o meselenin güvenlik sorunu olup olmadığını yansıtmamaktadır, bu aynı zamanda siyasi bir seçimdir, özel bir kavramsallaştırma kararıdır. Bir mesele güvenlikleştirildiğinde,

eylem onu tehdit, savunma ve genellikle de devlet merkezli çözümler şeklinde ele almanın belirli yollarını açma eğilimindedir (Waever, 1995, ss. 61–62).

Waever bir şeyi gerçekten güvenlik sorunu yapanın ne olduğuna odaklanmaktadır. Güvenlik problemleri bir devletin egemenliğini veya bağımsızlığını bir şekilde tehdit eden ve onu kendi başına yönetme kapasitesinden yoksun bırakan gelişmelerdir. Bir gelişmeyi güvenlik sorunu olarak isimlendirirken, devlet özel bir hak talep edebilir ve bu her zaman devlet ve seçkinler tarafından tanımlanabilecektir. Gücü elinde bulunduranlar, kontrolü ele geçirmek için bir sorununun güvenlikleştirilmesi aracını kullanmaya çalışma potansiyeline sahiptir. Eğer siyasi elitler bir şeyi güvenlik meselesi olarak beyan ederse bahsi geçen konu bir güvenlik meselesi olarak görülmeye başlayacaktır.

Waever, güvenlikleştirmeyi, güvenlik uygulamalarının yeniden şekillendirilmesine katkıda bulunan konuları güvenlikleştirmek için elitler tarafından gerçekleştirilen söz edimleri (speech act) olarak tanımlamıştır. Dolayısıyla, güvenliği yeniden tanımlamak güvenlik alanının dışında kalan konuların güvenlik alanına dahil edilmesi sürecidir. Burada güvenlik ifadesinin kendisi bir eylem olarak ön plana çıkmaktadır. Bir devlet temsilcisi güvenlik kelimesini kullanarak bir gelişmeyi belirli bir alana taşır, dolayısıyla onu engellemek için gerekli olan her türlü aracı kullanmak üzere özel bir hak iddia eder. Müdahale sırasında kullandığı araçlar ise baskı araçlarıdır. Bu bağlamda, düşmanların ve tehditlerin somut bir varoluşudur. Burada güvenlik kelimesi bir eylemdir ve ifade birincil gerçekliktir. İkinci olarak ise en radikal ve dönüşümcü perspektif güvenlik eyleminin uygulandığı alanı daraltarak güvenliği en aza indirmektir. Burada önemli olan olumludan olumsuz bir anlama geçmektir. Örneğin Soğuk Savaş zamanında Doğu Avrupa’da var olan koşulları düşündüğümüzde, iktidar sahiplerinin araçları arasında söz edimi olarak “güvenlik” mevcuttur. Bu söz ediminin kullanılması, bir zorluğu ilkeli bir düzeye yükseltme etkisine sahiptir, bu da bu zorluğu engellemek için tüm gerekli araçların kullanılacağı anlamına gelmektedir. Bu koşullar altında, iktidar sahipleri tarafından bu şekilde tanımlandığında bir sorun güvenlik sorunu haline gelecektir (Waever, 1995, ss. 52–55).

2.2.1.1. Söz Edimi (Speech Act)

Kopenhag Okulu, meselelerin siyasal alanda söz edimi olarak ve söyleme dayalı sosyal inşa vasıtasıyla güvenlikleştirilerek tehdide dönüştürüldüğünü savunmaktadır (Akgül Açıkmeşe, 2011, s. 60). Yani Kopenhag Okulu güvenliği bir söz edimi olarak değerlendirmektedir. John Austin (1975) söz edimini bir şeyler söylemenin bir şeyler yapmak olduğu fikriyle başlayarak detaylandırmıştır. Söz edimine vurgu yapan bir başka araştırmacı da Jacques Derrida'dır. O da söz edimleri vasıtasıyla gerçeklik inşa edilebileceğine vurgu yapmaktadır. Ancak söz edimini öne çıkararak, yazıyı ikinci plana atmanın yanlış olduğuna değinerek, metinlerin alt niyetlerine değil sadece yazılana odaklanmak gerektiğini eklemektedir (Derrida, 1976, s. 158). Kopenhag Okulu'nun üzerinde durduğu söz edimi kısmen de olsa Carl Schmitt ve Hannah Arendt gibi teorisyenlerin çalışmalarından da esinlenmiştir. Açıkmeşe, Kopenhag Okulu'nun güvenlik söz ediminin içeriğinde olan varoluşa kasteden tehditlerin, Carl Schmitt'in dostluk-düşmanlık ekseninde tanımlanan siyasal kavramıyla; varoluşa kasteden tehditin iddiası ve bunu olağanüstü yöntemlerle savuşturma anlayışının ise Schmitt'in "Egemen, istisnalara karar verendir" söylemindeki egemenle ilintili olduğunu dile getirmektedir. Schmitt'in düşman olarak tanımladığı unsur öteki olarak ön plana çıkmaktadır, güvenlikleştirme sürecinde ise varoluşa tehdit olarak sunulan mesele ötekileştirilerek, siyasal nitelik taşıyan bir söz edimine dönüşmektedir (Akgül Açıkmeşe, 2011, s. 62; Schmitt, 1985, 2005). Austin, söz edimini daha basit bir şekilde ele almıştır, açıklayıcı olması açısından ise bunu düğün örneği ile açıklamıştır: Evlilikte "kabul ediyorum" demek sadece bir dil veya açıklamadan ibaret değildir aynı zamanda evliliği var eden bir eylemdir (Austin, 1975, s. 5).

Güvenlikle ilgili anlayış varoluşsal tehditlerle alakalı olduğu için, "güvenlik" kelimesini kullanmak da varoluşsal olarak tehdit oluşturan bir eylem olarak kendini göstermektedir. Güvenlikleştirilen tehditler, acil müdahale ve normal siyasetin askıya alınmasını gerektiren varoluşsal tehditler olarak tanımlanmaktadır (Fierke, 2017, s. 7). Buna bir örnek olarak terörizm incelenebilir. Örneğin 11 Eylül'den önce terörizm daha çok suç faaliyeti kategorisinde ele alınan bir kavramdır. Ancak 11 Eylül saldırıları sonrasında terörizm özellikle ABD için varoluşsal bir tehdit olarak ele alınmaya başlamış, Amerika'nın varoluşunun ve kimliğinin tehdit altında olduğu öne sürülmüş ve terörizm bir tehdit olarak mutlak bir önceliğe sahip olmuştur. Güvenlik kelimesinin ve savaş dilinin kullanılması, siyasi elitlerin tehdidin önüne geçmek için gerekli olan

her yolu kullanma hakkını talep ettiği -ki buna teröristleri barındıran devletlere karşı bir önleme (caydırma) politikasının uygulanması da dahildir- acil bir durum oluşturmuştur. Bunu yaparken ise normalde eylemlerini kısıtlayan kurallardan kurtularak, olağanüstü önlemleri hızlı şekilde devreye sokabilme hakkını elde etmişlerdir. 11 Eylül’den bu yana bakıldığında gözetim ve tutuklama yetkilerinin arttığı gözlemlenmekte, bu aynı zamanda “güvenlik” adı altında yapıldığı için haklı görölmektedir (Fierke, 2017, ss. 7–8).

Güvenliği devlet sisteminin kendine özgü mantığından doğan ve “ben” ile “düşman” arasındaki farklılaşmaya dayanan bir söz edimi veya söylem olarak değerlendiren ekolün üzerinde durduğu “özneler arasılık” aslında düzende nesnel hiçbir şey olmadığı fikrine dayanmaktadır. Dolayısıyla bu durum, sistemi oluşturan aktörlerin karşılıklı yorumları ve birbirlerine verdikleri tepkilerden doğmaktadır. Burada mantık, yorum ve verilen yanıt birlikte güvenliğin söz edimini oluşturmaktadır. Waever, dil teorilerinin yardımıyla güvenliğı bir söz edimi olarak görebileceğimizden bahsetmektedir. Güvenlik diyerek bir devlet temsilcisi belli bir gelişmeyi bir alana taşıır ve onu engellemek için gerekli olan her türlü aracı kullanmak için özel bir hak iddia eder (Waever, 1995, s. 55).

Güvenlik mantığı esasen dışlayıcıdır, devletin varlığını tehdit ettiğı düşünölen gelişmeleri dışlamayı önerir ve bunu yaparken de devlet içerisindekilerin davranışlarını disipline etmek ve içindekileri dışarıdakilerden ayırt etmek için birtakım sınırlar çizmektedir. Bu sınırı çizme hakkı ise genelde devlet temsilcilerinin elindedir. Devletin aktörlerinin birtakım yetenekleri vardır ve bu yeteneklerin amaçları söz ediminin bir parçası olarak yorumlanmaktadır. Bunlar genellikle gözlemlenebilen ve ölçölebilen göstergelere dayanmaktadır. Savunma analistleri diğör devletin yeteneklerini yorumlayarak en tehdit edici ya da zarar verici olan üzerinden bir yanıt üretirler. Söz edimi güvenliğı genellikle orantılı yanıtlar üretir. Waever söz edimini anlatırken çevresel güvenliğı ve ekonomik güvenliğı örnek vermektedir. Örneğın, Waever çevreye bu güvenlik mantığını uygularsak çevreye yönelik en büyük tehditlerin, hasarlı bir ortamın etkilerinden güvenlik arayan insanlar olduğı sonucuna varabileceğimizi savunmaktadır. Eğer kavram toplumsal olarak ve devletin parçalanması açısından ele alınırsa, güvenlik tehdidinin öncelikle toplum üyelerinin ve etkilenen devlet vatandaşlarının faaliyetlerinden kaynaklandığı sonucuna varırız. Dolayısıyla bu yaklaşım gerçekte devlet yetkisi altındaki zarar görmüş ekosistem

içinde yaşayan insanları düşman olarak hedeflemiş olur (Lipschutz, 1995a, ss. 213–215).

Bir söz edimi olarak güvenlik, devleti güvenli hale getiren eylemlerin gerçekleşebileceği izin verilen koşulları söylem yoluyla belirlemekle ilgilidir. Devlet, söz edimi ve davranış olarak güvenliğin referansıdır. Güvenlik referansı netliğini kaybetmeye başladığında zorluklar ortaya çıkar. Güvenlik hatların ve sınırların çizilmesi ve savunulmasıyla, limitlerle ve dışlamayla ilgilidir ve alakalıdır. Bu da aslında Waever’ın tanımladığı “söz edimi”dir. Güvenliği tanımlamak, diğerlerine karşı kendi kolektif benlik tanımını oluşturmayı içerir. Bu biz kavramı karşında olanla değil, biz olarak tanımlananın kim olduğu ve kim olmak istediğiyle alakalı bir durumdur (Lipschutz, 1995a, s. 217).

Waever, söz ediminin her zaman başarılı olamayacağı üzerinde de durmuştur. Örneğin, özellikle Soğuk Savaş dönemi için bu içten dışa çöküşü bir söz edimi başarısızlığı olarak değerlendirmiştir. Güvenlik söz edimi (security speech act) sorunlu ve siyasi bir harekettir, çünkü birtakım bedelleri bulunmaktadır. Post-yapısalcı perspektiften söz ediminin mevcut kullanımında, belirli söz ediminin anlamı eşit ihtimallerde olası başarısı ya da başarısızlığı tarafından oluşturulmaktadır. Sonuç olarak iç işleyişini yitiren güvenlik mekanizması aniden Avrupa sahnesinden kaybolmuş, Ulusal veya Avrupa güvenliğine atıfta bulunarak Batı’da veya Doğu’da bir eylem ya da politika için tartışmak bir süreliğine son derece zor bir hale gelmiştir. Özellikle Almanya’nın yeniden birleşmesi sürecinde farklı ve yeni güvenlik referans noktaları ortaya çıkmaya başlamıştır. Aktörlerin hepsi bir diğerinin endişesini hesaba katmaya çalışırken, sürecin kontrolünü kaybetme konusunda da genel bir karşılıklı korku duygusu gelişmiştir. Her biri, Avrupa’nın istikrarını referans noktası olarak kullanarak benzer planlar geliştirmiş ve güvenlik adı altında belli düzeyde özdenetim talep etmiştir. Bu özdenetim ihtiyacının temel çıkış noktası ise Almanya’nın birleşmesinin ve buna verilen tepkilerin patlayıcı etki yaratacağı varsayımı/korkusu olmuştur. Ancak sonuç bekledikleri gibi olmamıştır, Almanya’nın birleşmesi bir antlaşma ile açık bir şekilde gerçekleşmiştir (Waever, 1995, ss. 58–59).

2.2.1.2. Siyasallaştırma – Politize Etme

Buzan, Waever ve de Wilde’e göre; güvenlik, siyaseti oyunun yerleşik kuraları ötesine götüren ve konuyu özel bir siyaset türü ya da siyasetin yukarısı olarak çerçeveleyen

bir harekettir. Güvenlikleştirme ise bu sebepten zaten siyasallaşmış olmanın aşırı bir versiyonudur. Teoride, herhangi bir kamu meselesi siyasallaştırılmamış, yani devletin ilgi alanına girmeyen ve meseleyle ilgili kamusal bir tartışma ya da karar alma gerektirmeyen bir konum ile, siyasallaşmış, yani meselenin kamu politikası konusu haline gelerek, hükümet kararlarını, kaynaklarını ya da toplumsal yönetimi gerektireceği bir konuma sokulması, arasındaki yelpazede yer alabilmektedir. Siyasallaştırılmamış konumdan siyasallaşmış konuma geçmesi ise güvenlikleştirme ile yani sorunun, yetkili aktörler tarafından acil durum önlemleri gerektiren ve siyasi prosedür içinde normal sınırlar dışında olağanüstü eylemleri gerekçelendiren varoluşa bir tehdit olduğunun lanse edilmesi ile gerçekleşir. Ancak konuları bu yelpazede bir yere yerleştirmek devletten devlete ve zaman içerisinde değişebilmektedir. Örneğin, İran, Suudi Arabistan gibi bazı devletler dini siyasallaştırabilecekken, eski SSCB ve İran gibi bazı devletler kültürü güvenlikleştirebilecektir, bazıları ise bunları yapmayacaktır. Burada önemli olan nokta, bir konunun yalnızca siyasileştirilmiş mi yoksa aynı zamanda güvenlikleştirilmiş mi olduğu noktasına dikkat etmektir. Siyasallaştırma ve güvenlikleştirme noktasında, güvenlikleştirme her zaman devletten geçmeyebilir; siyasallaştırma ve güvenlikleştirme diğer alanlarda da canlandırılabilir. Yani devlet dışındaki diğer sosyal varlıkların da bir sorunu genel değerlendirme düzeyine veya yaptırımlanmış aciliyet durumuna yükseltmeleri mümkündür (Buzan vd., 1998, ss. 23–24).

Kopenhag Okulu'na göre güvenlikleştirme normal siyasetten farklıdır. Bir konunun siyasallaştırılması, onu açığa çıkararak bir kamu tercihi meselesi ve karar verilmesi gereken bir konu haline, başka bir ifadeyle bir demokraside normal kamu müzakeresi politikasının bir parçası haline getirmektedir. Bir sorunun güvenlikleştirilmesi o konuyu normal siyasetin siyasi pazarlıklarından uzaklaştırarak, diğer konulara göre önceliklendirilmesine yol açmaktadır ve liderlerin nihai muharebe kararlarını bile haklı çıkarabilmektedir. Hatta liderlerin tehditleri iç işleriyle alakalı amaçlarla istismar ederek, demokratik denetim veya kısıtlama olmaksızın hareket ettikleri için muhalefeti susturmaya çalışmaları bile görülebilir. O sebepten güvenlik kavramı, bir konunun siyaset alanından çıkarılmasına işaret eden olumsuz bir terim haline gelmektedir.

2.2.1.3. Güvenlikleştirme Süreci ve Unsurları

Waever'a göre, bir konunun güvenlikleştirilmesi için o konunun siyasi elitler tarafından tehdit unsuru, güvenlik sorunu olarak lanse edilmesi gerektiğini ve konunun aciliyetini vurgulaması ve bu şekilde olağanüstü tedbirlere başvurmayı meşrulaştırmış olması gerekir. Öte yandan hedef kitlenin/dinleyicinin de olağanüstü tedbirler alınması gereken konuya dair söylemleri kabul etmesi tehdidin varlığına ikna olması gerekmektedir.

Kopenhag Okulunda, dinleyicinin merkezi rolü, güvenlikleştirme teorisinin temelde özneler arasında bir süreç olduğunun altını çizmektedir, dolayısıyla subjektif sayılmamaktadır. Hatta Waever, Kopenhag Okulunun argümanlarının nesnelden öznele geçişle ilgili olduğunu savunanların bunu yanlış değerlendirdiğini, bir sorununun güvenlikleştirilip güvenlikleştirilemeyeceğine bireysel algıların karar vermediğini ve bunun belirli bir argümanın olası kabulünü müzakere eden öznelerarası, güvenlikleştirici aktörün güvenlikleştirme hamlesi olarak siyasi bir süreç olduğuna dile getirmiştir (Waever, 2003, s. 9). Öte yandan Kopenhag Okulu, inşacı bir bakış açısıyla güvenliği öznelerarası yapım olarak tanımladığı için, güvenlik tehdidi olarak sunulan tehdidin gerçek bir tehdit olup olmadığıyla da ilgilenmemektedir (Baysal & Lüleci, 2015, s. 71).

Başarılı bir güvenlikleştirmede olması gereken temel unsurlar bulunmaktadır. Bunlar; varoluşsal tehditler, acil durum eylemleri ve dinleyici kitlenin tehdit iddiasını kabul ederek, acil önlemlere başvurulmasını onaylamasıdır (Buzan vd., 1998, s. 26). Bununla birlikte güvenlikleştirmeyi gerçekleştiren önemli bileşenler de bulunmaktadır; referans nesnesi (referant object), güvenlikleştirici aktörler (securitising actors) ve işlevsel aktörler (functional actors) (Balzacq, 2005, s. 178; Buzan vd., 1998, s. 36).

Güvenlik başlığı altında da sıkça bahsi geçen referans nesnesi, tehdit altında olduğu iddia edilen nesne, konu ya da unsurlardır. Referans nesnesi, varoluşsal olarak tehdit altında görülen ve meşru bir hayatta kalma iddiası olan şeylerdir. Bu noktada referans nesnesinin mikro, orta ve makro düzeyde olabileceği öngörülmektedir. Örneğin bireyler ve küçük gruplar mikro düzeydeki referans nesneleri olarak görülürken, dünya barışı, tüm insanlık gibi konular da makro düzeydeki referans nesneleri olarak değerlendirilmektedir. Buzan makro düzeyde bir referans nesnesi inşasının zor olduğunu savunsa da, küresel ısınma, nükleer felaket ve son dönemlerde Covid-19

tehditlerinin referans nesnesinin tüm insanlık olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Orta düzeydeki referans nesnesi ise devlet, medeniyet, millet gibi daha sınırlı toplulukları ifade etmektedir, Buzan vd. başarılı güvenlikleştirmelerin orta düzeyde referans nesnesiyle gerçekleştiğini düşünmektedir (Baysal & Lüleci, 2015, s. 78). Fakat aynı anda birkaç referans nesnesini hedef alan güvenlikleştirmeler de mevcuttur.

Waever'e göre güvenliğin referans nesnesini sadece devletin askeri savunması olmaktan çıkarıp tüm sosyal alanı kapsayacak şekilde genişletmenin etkileri bulunmaktadır. Çünkü kavram olarak aslında bireysel güvenlik ya da uluslararası güvenlik bulunmamaktadır. Ulusal güvenlik ya da bir başka deyişle geleneksel olarak referans nesnesi devlet olan devletin güvenliği söz konusu olduğunda yerleşik uygulamalar mevcutken, kimin ya da neyin "güvenliği" daha belirsiz bir fikir olarak ön plana çıkmaktadır. Soyut bir güvenlik fikri devlet güvenliğinin sözünü ettiği güvenlik kavramıyla alakası çok az olan ve analitik olmayan bir terimdir (Waever, 1995, s. 48). Buzan (1991) ise ulusal güvenliğin sadece devlet düzeyinde anlaşılmasa bile devlet düzeyinin önemine de dikkat çekmektedir.

Güvenlikleştirici aktörler, genel olarak referans nesnelerinin tehdit edildiği algısını yaratan söz edimini gerçekleştiren, ifade eden, bu şekilde sorunları güvenlikleştiren, genellikle iktidar sahibi aktörlerdir. Bunlar siyasi liderler, bürokrasi, hükümet, lobi ve baskı grupları olabilir. Unutulmaması gereken nokta güvenlikleştirici aktörün belirlenmesi her zaman kolay olmayabilir. Ancak Kopenhag temsilcileri, kimin güvenlikleştirici aktör olduğunu belirleme konusunda söz ediminin örgütsel mantığına odaklanmanın daha iyi bir rol olduğunu dile getirmektedir. Buna ek olarak O'Reilly (2008), referans nesnesi ve güvenlikleştirici aktörün de aynı olabileceğini, hatta bazen de referans nesnesi ve hedef kitlenin aynı olabileceğini dile getirmektedir. Örneğin, devlet temsilcileri bir tehditten bahsederken devleti referans nesnesi olarak gösterebilirler, bu durumda devlet güvenlikleştirici aktör ve referans nesnesi olur. Aynı şekilde güvenlikleştirici aktör tarafından ülkenin vatandaşları referans nesnesi olarak gösterilebilir ve bu durumda ülke vatandaşları hem hedef kitle hem referans nesnesi konumuna gelebilmektedir. Güvenlikleştirme böyle örneklerde olağanüstü tedbirlerin alınmasında ikna durumunu kolaylaştırdığından daha başarılı olabilmektedir (O'Reilly, 2008, s. 68).

İşlevsel aktörler, bir sektörün dinamiklerini etkileyen aktörlerdir. Referans nesnesi veya onun adına güvenlik talep eden aktör olmamakla birlikte işlevsel aktörler

güvenlik alanındaki kararları önemli derecede etkileyen aktörlerdir. Örnek vermek gerekirse, çevresel sektörde, çevreyi kirleten bir şirket merkezde olabilir, bu referans nesnesi değildir ve çevre sorunlarını güvenlikleştirmeye çalışmamaktadır (Buzan vd., 1998, ss. 35–36). İşlevsel aktöre bir başka örnek de medya sayılabilmektedir. Ayrıca bir konunun referans nesnesine tehdit oluşturduğuna ilişkin söz ediminin olması da tek başına güvenlikleştirilmeyi oluşturmamaktadır. Bu yalnızca güvenlikleştirici bir hamledir. Güvenlikleştirmenin başarılı olması için, hedef kitlenin (dinleyicilerin) konuyu güvenlik sorunu olarak kabul etmesi gerekmektedir (Baysal & Lüleci, 2015, ss. 76, 81; Buzan vd., 1998, s. 27; Williams, 2003, s. 526).

Güvenlikleştirme sürecinde Kopenhag Okulu’nun üzerinde durduğu başka bir kavram da kolaylaştırıcı koşullar (facilitating conditions) kavramıdır. Waever, konuşmacının konumu, eylemin niteliği, tehdite dair tarihi algı gibi etkenlerin kolaylaştırıcı koşulları oluşturabileceğini, varlığıyla güvenlikleştirmeyi başarılı kılabilenken olmaması durumunda da güvenlikleştirmeyi engelleyebilecek şartlar olabileceği üzerinde durmaktadır (Waever, 2000, ss. 252–253). Ayrıca Kopenhag Okulu temsilcileri, iç (dilsel) ve dış (toplumsal) koşullar olmak üzere kolaylaştırıcı şartların iki kategoride ele alınabileceğini, güvenlikleştirmenin ise bu koşulların birleşmesiyle oluşacağını vurgulamaktadırlar.

2.2.1.4. Güvenlikleştirme Teorisinde Yöntem

Kopenhag Okulu’nun güvenlikleştirme teorisinde başvurduğu yöntem baktığımızda, söylem analizinin ön plana çıktığı görülmektedir. Ancak Kopenhag Okulu sadece söyleme değil, metne de bakmaktadır. Metnin arka planındaki niyetlerin değil sadece içeriğinin analizde esas alındığı görülmektedir. Waever (2002, s. 26) bu konudaki görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir: “söylem analizi kamuya açık metinler üzerinden çalışılır. Aktörlerin düşüncelerine, güdülerine, gizli niyet ve planlarına ulaşmaya çalışmaz. Söylem düzeyine bağlı kalmak, kamuya açık kaynakları olduğu gibi kullanmak argümanın mantığını daha net anlamaya yardımcı olur”. Güvenlikleştirme analizi bir konunun gerçek bir güvenlik sorunu olup olmadığına ya da söylemin, metnin arkasındaki gerçek niyetin ne olduğuna odaklanmamakta, bunun yerine bir konunun güvenlik sorunu olarak inşa edilme sürecini ortaya koymaya odaklanmaktadır. Buzan, Waever ve de Wilde (1998, s. 32) çalışmalarında, güvenlikleştirme çalışmalarının kimin (güvenlikleştirici aktör), hangi konuları

(tehditler), kimin için (referans nesneler), neden, hangi sonuçlarla ve hangi koşullar altında (yani güvenlikleştirme başarılı olduğunda neyin açıklandığıyla alakalı olarak) aydınlatılmasını amaçladığını dile getirmişlerdir (Baysal & Lüleci, 2015, s. 77).

2.2.1.5. Katkılar ve Eleştiriler

Güvenlikleştirme kavramını Kopenhag Okulu literatüre kazandırmış olsa da okula gelen birtakım eleştiriler ve yapılan katkılar da mevcuttur. Örneğin, Muller (2004), Shapiro (2004), Bigo (2006), Dillon gibi eleştirel analistler, sürekli bir yönetim tekniği olarak güvenlikleştirmenin normal siyasetin askıya alınmasını temsil ettiği iddiasının ötesine geçerek, siyasi olanın askıya alınmasında güvenlikleştirmenin rolüne ve olağanüstü halin norm haline gelmesine vurgu yapmaktadır. İstisnai durumda karar alıcılar, kanunları askıya alma, yargısız istisnai yetkiler ve kalıcı bir olağanüstü hâl koyma gücüne sahip olduğunda bu durum hem hukuksal hem de hukukun dışında olur, bu durum hükümet kontrolünün önemli bir teknolojisi haline gelme potansiyeline sahiptir. Olağanüstü halin her zaman açıkça ilan edilmesi gerekmez, arka plandaki yasal düzenleme ve değişiklikler olağanüstü halin kalıcılığına işaret etmektedir. Örneğin geleneksel yasama ve yargı yetkilerinin askıya alınması ve gücün çekirdek bir yürütmenin elinde toplanması olağanüstü hali oluşturmaktadır (Fierke, 2017, ss. 8–9).

Kopenhag Okulu'na bir başka katkı da Williams gibi analistlerden gelmiştir. Kopenhag ekolünü temsil edenler güvenlikleştirmede daha çok söz edimi üzerinde durmuştur, ancak Williams bunun sadece söylemle değil, görsel anlatımla da yapılabileceğine vurgu yapmaktadır. Williams (2003, ss. 524–527) buna örnek olarak Körfez Savaşı, Bosna, Kosova ve 11 Eylül gibi olaylarda medyanın bu olayları sunma şeklini ve bu durumun güvenlik, güvenlikleştirme ile ilişkisinin önemli olduğuna değinmiştir. Öte yandan güvenlikleştirme hamlesinin kabul edilmesiyle ilgili Balzacq (2005) güvenlikleştiriciye sağlanan katkı açısından hedef kitlenin ahlaki ve resmi olmak üzere iki boyutta sürece destek verdiklerine değinmektedir. Güvenlikleştirici aktörün olağanüstü önlemleri almadan önce ikna etmesi gereken resmi kurumlar da bulunmaktadır. Yani güvenlikleştirici aktörün olağanüstü önlemlerini almadan önce hem ahlaki meşruiyet kazanabilmek için hem de resmî kurumlar bazında ikna etmesi gereken kitleler mevcuttur (Balzacq, 2005, ss. 173, 184). O'Reilly ise kritik kitle (critical mass) kavramıyla güvenlikleştirme yaklaşımında hedef kitleye başka bir açı

eklemiştir. O'Reilly, kritik kitle için hacim ve çap olmak üzere iki ögeye dikkat çeker. Hacimsel olarak, dinleyici kitlenin yarısından fazlasının ikna edilmesi ve çap olarak da bu kitlenin konuyla ilgili ve uygun kitle olması halinde, yani doğru kişilerin yeteri kadarının ikna edilmesi halinde konu güvenlik sorunu haline gelecektir (Baysal & Lüleci, 2015, ss. 86–87; O'Reilly, 2008, s. 67).

Öte yandan Okulun temsilcileri, bir konunun güvenlikleştirilmesini negatif bir durum olarak görmektedir. Waever'a göre esas amacın konuyu güvenlik alanından çıkararak güvenlik dışılaştırmak olması gerekmektedir. Bir konuyu güvenlik dışılaştırmak (desecuritization), yani konunun acil durum olmaktan çıkarılıp tekrar normal siyasetin açık müzakere süreçlerine geri taşınmasının daha ideal olduğu düşünülmektedir (Buzan vd., 1998, s. 4).

2.2.1.6. Güvenlik-dışılaştırma (De-securitization)

Güvenlik, bir güvenlik sorununun varlığıyla işaret edilen bir durumu ve buna karşılık alınan bazı önlemleri ifade etmektedir. Güvensizlik ise güvenlik sorunu olan ve yanıt alınamayan bir durum olarak öne çıkmaktadır. Her iki durumda da güvenlik sorunsalı paylaşılmaktadır. Waever'a göre güvenliğin kendisi olumsuz bir anlamı olan muhafazakâr bir yaklaşımdır (Waever, 1995, s. 56). Güvenlik, kendini riske atmayı da içeren sonuçlara sahip özel bir harekettir (Waever, 1995, s. 75). Kopenhag Okulu, bu olumsuz güvenlik anlayışının sonucunda güvenlikleştirmeye yanıt olarak güvenlik-dışılaştırma kavramını geliştirmişlerdir.

Temelde güvenlik, olumsuz bir durum olarak, konuların normal siyasetle ele alınamaması olarak görülmektedir. Devletlerin amansız veya barbar bir saldırganla karşılaştığı bazı durumlarda konuların güvenlikleştirilmesi kaçınılmazdır. Bazı durumlarda ise güvenlikleştirme önceliklendirme zorunluluğu nedeniyle taktiksel olarak kullanılmaktadır; örneğin çevre sorunlarına yeterli ilgiyi sağlamanın bir yolu olarak tercih edilmektedir. Ancak bunun, konunun bir güvenlik tehdidi olduğunun masum bir yansıması olduğuna inanmamak gerekmektedir. Güvenlik-dışılaştırma en uygun uzun vadeli seçenektir, çünkü konuların “karşı önlemler alınması gereken tehditler” olarak ifade edilmesi değil, bu tehdit-savunma dizisinden çıkarılıp sıradan kamusal alana taşınması anlamına gelmektedir (Buzan vd., 1998, s. 29; Waever, 1995). Güvenlik-dışılaştırma, güvenlikleştirilmiş konuların acil durum alanından normal siyaset alanına geri taşınmasını ifade eden bir hamledir (Buzan vd., 1998, s. 4; Waever,

1995, ss. 54–55). Güvenlik-dışılaştırma, karşı önlemlerimiz olmasına rağmen tehdit olarak ifade edilen konulara sahip olmak değil, onları bu tehdit-savunma dizisinden çıkarıp sıradan kamusal alana taşımak anlamına geldiği için uzun vadede en uygun seçenek olarak algılanmaktadır. Bir meseleyi güvenlikleştirmek veya güvenlik-dışılaştırmak siyasi bir tercihtir (Buzan vd., 1998, s. 29). Bu süreç güvenlikleştirmenin tam tersini ifade eder; güvenlik sorunu olarak ele alınan başvuru nesnelerinin ortadan kalkması ve süreçte rol oynayan aktörlerin hedef kitleyi başvuru nesnelerinin tehdit oluşturmadığına ikna etmesiyle ve güvenlik söyleminin azalmasıyla gerçekleşmektedir. Buna paralel olarak da konunun siyaset dışılaştırılması (de-politicization) ve kamusal tartışmalardan arındırılması şeklindedir. Güvensizlik tehdit olduğu zaman ona karşı bir savunmanın olmaması durumu iken; güvenlik, tehdit olduğu zaman ona karşı bir savunmanın da olmasıdır (Miş, 2011, s. 351). Bir konunun güvenliğin konusu olmaması ise güvenlik-dışılaştırma ya da hiç güvenlikleştirilmemiş olmasıdır yani herhangi bir tehdit durumunun olmaması durumudur (Waeber, 2003, ss. 12–13).

Bir güvenlik sorununun siyasallaştırılarak aşılması, güvenlik açısından temalaştırma yoluyla mümkün olmaz, ancak sorunun güvenlik teriminden uzaklaşmasıyla gerçekleşecektir. Waeber'e göre güvenlik bir dil oyunudur ve bu dil oyunu tehdit altındaki seçkinler için bir jus necessitatist¹ ve bu böyle kalmalıdır. Waeber, siyasi elitlerin herhangi bir meseleyi ne zaman, neden ve nasıl güvenlik problemi olarak adlandırdıkları; bu çabalarında ne zaman, neden ve nasıl başarılı/başarısız olduklarını; diğer gruplar tarafından "güvenlikleştirmeyi" gündeme getirmek için hangi girişimlerde bulunulduğu; meseleleri güvenlik gündeminin dışında tutma ya da güvenlikleştirilen bir meseleyi güvenlik-dışılaştırma (desecuritization) çabalarının olup olmadığını incelemiştir. Bu sorularla, 1960-1990 arası Avrupa güvenliğindeki değişim ve yumuşama, çevresel güvenlik, toplumsal güvenlik ve Soğuk Savaş sonrası Avrupa güvenliği gibi dört farklı güvenlik gündemini ele alarak ışık tutmaya çalışmıştır.

¹ Kısaca, gereklilik hakkı anlamına gelmektedir. Kişinin menfaatinin korunması için temelde gerekli olan bir şeyi yapmak amacıyla yasayı göz ardı etme hakkıdır. Ayrıntılı bilgi için bkz. (Fellmeth & Horwitz, 2009)

2.2.1.7. Güvenlik Sektörleri

Kopenhag Okulu'nun literatüre kazandırdığı ikinci yaklaşım sektörel güvenlik (güvenlik sektörleri) yaklaşımıdır. Güvenliğin salt askeri güvenlik olarak ele alınmasını yetersiz bularak askeri sektöre ek, siyasi, ekonomik, toplumsal ve çevresel sektörleri ekleyerek kavramı genişletmişlerdir. Güvenlikleştirmeyi de bu beş sektör çerçevesinde ele almayı tercih etmişlerdir. Buzan, Jones ve Little bu sektörleri, birimler arasındaki ilişki ve etkileşimin belli bir yönünü vurgulayan lensler olarak tanımlamaktadır (Buzan vd., 1993, s. 31). Askeri sektör, zor kullanmaya dayalı baskı ilişkileriyle; siyasi sektör, otorite, yönetim statüsü ve tanınma ilişkileri ile; ekonomik sektör, ticaret, üretim ve finans ilişkileri ile; toplumsal sektör, kolektif kimlik ilişkileri ile; çevresel sektör ise insan faaliyetleri ve gezegenin biyosferi arasındaki ilişkilerle ilintilidir (Buzan vd., 1998, s. 7). Sektörler, kendine özgü etkileşim kalıplarından bazılarını seçerek analiz amacıyla bir bütünün ayrıştırılmasına hizmet etmektedir. Ancak sektörler tarafından tanımlanan ögeler bağımsız varoluş niteliğinden yoksundur. Zorlama ilişkileri, mübadele, otorite, kimlik veya çevre ilişkilerinden ayrı olarak var olamaz. Sektörleri seçmenin amacı analizi kolaylaştırmak için karmaşıklığı azaltmaktır (Buzan vd., 1998, s. 8). Güvenlik tehditleri de bu sektörler içerisinde çeşitlendirilebilir. Güvenlik varoluşsal tehditlere karşı hayatta kalmak anlamına gelse de, varoluşa tehdit olan şey her sektörde aynı olmayabilir (Buzan vd., 1998, s. 27). Dış tehditler, devlet içi ayrılıkçı, devrimci ya da terörist hareketler askeri sektörde ele alınabilirken; doğal afetler, insan eliyle oluşan çevresel sorunlar çevre sektöründe; dış kaynaklara ulaşımın engellenmesi ekonomik sektörde; toplumlarda “biz” duygusuna zarar verdiği düşünülen göç, entegrasyon, dil ve kültür değişimi, açlık gibi sorunlar toplumsal sektörde; ideolojik tehditler ve diplomatik tanımama gibi konular ise siyasi sektörde ele alınabilmektedir (Akgül Açıkmeşe, 2011, s. 59).

Askeri sektörde referans nesnesi genellikle devlettir, ancak başka siyasi varlıklar da olabilir. Silahlı kuvvetlerin bekasına yönelik tehditlerin bu kuvvetleri kendi başlarına referans nesnesi statüsüne yükselteceği ve belki de mevcut hükümete ve onun politikasına karşı bir darbeyi haklı çıkarabileceği koşulları hayal etmek de mümkündür. Siyasi sektörde varoluşsal tehditler geleneksel olarak egemenlik ya da ideoloji gibi devletin kurucu ilkesi açısından tanımlanır. Egemenlik, tanınma, meşruiyet veya yönetim otoritesini sorgulayan herhangi bir şey tarafından varoluşsal olarak tehdit edilebilir.

Uluslararası sistemin giderek daha bağımlı ve kurumsallaşmış ilişkilerinin özellikleri arasında, çeşitli uluslarüstü referans nesneleri de önem kazanmaktadır. Örneğin, AB entegrasyon sürecini bozabilecek olaylar nedeniyle varoluşsal olarak tehdit altında kalabilir. Ekonomik sektörde referans nesneleri ve varoluşsal tehditleri belirlemek daha zordur. Mesela firmalar en yaygın olarak iflas ve bazen de kendilerini yasadışı ya da yaşayamaz hale getiren yasa değişiklikleri tarafından varoluşsal olarak tehdit edilirler. Ulusal ekonomilerin hayatta kalma hakkı konusunda daha büyük bir iddiası vardır, ancak bu hayatta kalmaya yönelik ulusal iflas veya nüfusun temel ihtiyaçlarının karşılanamaması gibi bir tehdit, savaş gibi daha geniş güvenlik bağlamlarından ayrı olarak nadiren ortaya çıkmaktadır. Toplumsal sektörde referans nesnesi, uluslar ve dinler gibi devletten bağımsız olarak işleyebilen büyük ölçekli kolektif kimliklerdir. Böyle bir referans nesnesinin kendisine özgü doğası olduğu için, varoluşsal tehditleri daha küçük tehditlerden ayıran kesin sınırları belirlemek zordur.

Kimliğin muhafazakâr doğası göz önünde bulundurulduğunda, meydan okumaları ve değişimleri kimliğe yönelik tehditler olarak tanımlayabilmek mümkündür, çünkü artık “biz” olunamayacağı, ya da eskisi gibi kimliğe sadık kalınamayacağı düşünceleri öne çıktığında söz konusu değişimler kolayca tehdit olarak görülebilmektedir. Burada göç örnek verilebilir, göçmenlerin mi yoksa rakip kimliklerin mi güvenikleştirildiği, kolektif kimlik sahiplerinin kimliklerinin nasıl oluşturulduğu ve sürdürüldüğü konusunda nasıl bir görüşe sahip olduklarına bağlıdır. Bir dili, bir dizi davranışsal geleneği veya anlayışı sürdürme ve yeniden üretme becerilerinin tümü de toplumsal sektörde hayatta kalma açısından değerlendirilmektedir. Çevresel sektörde ise referans nesnesi türlerin veya habitat türlerinin hayatta kalmasından, gezegensel iklimin ve biyosferin korunmasına kadar geniş bir yelpazesi vardır. Bu referans nesnelerinin çoğunun altında ise insan türü ile biyosferin geri kalanı arasındaki ilişki ve bu ilişkinin ulaşılan uygarlık seviyelerinin çarpışması, gezegenin biyolojik mirasının bozulması ya da her ikisini de riske atmadan sürdürülüp sürdürülemeyeceği ile ilgili temel endişeler yatmaktadır (Buzan vd., 1998, ss. 22–23).

Sektörlerin analitik amacı etkileşim türlerini (askeri, siyasi, ekonomik, toplumsal ve çevresel) farklılaştırmaktır. Belirli sektörlerde özgü ve bu sektörlerde kök salmış birimler ve değerler bulunmaktadır; hayatta kalma ve tehdidin doğasının farklı sektörler ve birim türleri arasında farklılık göstermesi muhtemeldir. Yani güvenlik, belirgin bir anlamı olan ancak biçim olarak değişkenlik gösteren genel bir terimdir.

Varoluşsal tehditler karşısında hayatta kalma anlamına gelmektedir, bu varoluşsal tehditleri oluşturan unsurlar ise farklı sektörlerde farklı şekilde karşımıza çıkmaktadır (Buzan vd., 1998, s. 27).

Kopenhag Okulu'nun güvenlik çalışmaları üzerindeki etkisi ve güvenlikleştirme teorisinin ayrıntılı incelenmesiyle, güvenlik kavramının çeşitli sektörlerde nasıl ele alındığı aktarılmıştır. Ancak, güvenlikleştirme yaklaşımına yönelik farklı eleştiriler ve alternatif bakış açıları da bulunmaktadır. Bundan sonraki bölümlerde, Aberystwyth ve Paris Okulu'nun güvenlikleştirme yaklaşımlarına değinilecektir.

2.2.2. Aberystwyth Okulu ve Güvenlikleştirme

Aberystwyth Okulu/Galler Ekolü (Aberystwyth School/Welsh School), Frankfurt Okulu'nun öğretilerinden ilham alan ve Soğuk Savaş sonrasında ortaya çıkan güvenlik ekollerinden biridir. Yukarıda da daha önce bahsedilen Ken Booth, Richard Wyn Jones gibi isimler en önemli temsilcilerdendir. Güvenlik anlayışının derinleşmesi ve genişlemesi üzerinde durmalarının yanı sıra güvenliği özgürleşme üzerinden ele alarak, tehditleri de kimlik sorunları ve ötekileştirme üzerinden ele almayı tercih etmişlerdir. Güvenliğe nasıl sorusuyla değil kimin güvenliği sorusuyla başlamak gerektiğini savunmuşlardır (Booth, 2005b, s. 42). Bu noktada bireyi temel referansları nesnesi olarak kabul ettikleri için devleti, insanların güvenliğinin karşı tarafında konumlandırmışlardır. Güvenliğin temel referans noktası olarak devleti ele almak amaçla araçların karışmasına neden olacaktır, devlet güvenliğinin sağlanmasında sadece araç olabilir, devleti oluşturan da bireyler olduğu için birey güvenliğinin nihai referans noktasıdır (Booth, 1991, s. 320). İnsanı merkez alan, küresel bir etik anlayışıyla beslenen ve küresel sivil toplumu önceleyen bütüncül bir anlayış geliştirme çabasına sahiptirler. Güvenlik onlara göre yalnızca hayatta kalmak değil aynı zamanda korkusuz bir hayat yaşamaktır. Güvenliği siyasallaştırıp yeniden güvenliği inşa etmeyi amaçlamışlardır. Güvenliğin de siyasal uygulamada “biz” ve “onlar” arasındaki engelleri kaldırarak (ötekileştirmeyi kaldırarak) küresel bir topluluk inşa etmeyi amaçlayan süreçlere odaklanması gerektiğine dikkat çekmektedirler.

Ekole göre güvenlik, kişilerin güvenlikten ne anladığı kişinin siyasi duruşu, felsefi yönelimi ve dünya görüşünden türemektedir; politikalar veya durumlar gibi güvenlik çıktıları da, kaynaklarını siyasetin karakteri ve amacına ilişkin farklı temel anlayışlardan almaktadır, dolayısıyla güvenlik türetilmiş (derivative) bir kavramdır

(Bilgin, 2008, s. 90; Booth, 1997, ss. 104–119). Güvenliği türev bir kavram olarak ele almak güvenlik kavramını siyaset alanına yerleştirmektedir. Ancak bu farkına varıldığı zaman güvenliğin işlevi ve anlamı tartışılabilir. Okula göre, bu durumun gözden kaçması halinde ise dünya tarihsel olarak daha az güvenli bir hale getirilmiş olur (Bilgin, 2008, ss. 90–91). Bunun yanında Aberystwyth Okulu, güvenliğin oluşturulmasının ardındaki dünya siyaseti teorisini, birimleri, yapıları, süreçleri ortaya çıkarmayı amaçlamaktadırlar (Booth, 2007, s. 150). Güvenlik anlayışlarını şekillendiren bu tür siyasi duruşları ve fikirleri ortaya çıkararak güvenliği siyasileştirir ve güvenliği gücü olmayanların diğer bir ifadeyle egemen yapılar tarafından geleneksel olarak susturulmuş olanların bakış açısında yeniden düşünmeyi sağlamaktadır (Booth, 2005a, s. 14).

Güvenliğin derinleşmesi ve genişlemesi konusunda ise; derinleşme, güvenlik gündemlerinin ve politikalarının dünya siyasetinin doğasına ilişkin temel ve tartışmalı teorilerin bir türevi olduğu fikrinin sonuçlarının açığa çıkarılmasına ve araştırılmasına yardımcı olmaktadır (Booth, 2005a, s. 14). Genişleme ise güvenliği derinleştirmenin ardından yapılmalıdır. Güvenliği derinleştirmek aslında güvenliğin dünya siyasetinde türetilmiş bir kavram olduğunu kabul etmektir. Derinleşme olmadan, güvenlik çalışmalarının büyük ölçüde realizmin askeri/stratejik sorun çözme boyutu olarak kalacağını savunmaktadırlar. Derinleşme, güvenlik çalışmalarını yeniden siyaset alanına taşımaktadır. Derinleşme yoluyla güvenlikle ilgili konular siyaset teorisinin de soruları ya da parçaları olarak değerlendirilebilir (Booth, 2007, s. 158) Aynı zamanda, alanın yalnızca devletlere yönelik tehditlere odaklanmak yerine bireylerin ve grupların güvenliğini dikkate almaya daha istekli hale gelmesini sağlar (Booth, 2007, s. 157). Derinleşme, güvenliğin oluşumunun ve uygulamalarının siyasi ve felsefi köklerinin ortaya çıkarılması anlamına gelmektedir. Güvenliğin arkasındaki çıkarları ve varsayımları keşfederken güvenliğin farklı referanslarını da keşfetmeyi sağlamaktadır (Booth, 1991, ss. 313–326, 1997, s. 106).

Aberystwyth Okulu, bir dizi referans nesnesinin karşılaştığı bir dizi güvensizliği dikkate almak için güvenlik anlayışını genişletmeyi amaçlamaktadır (Bilgin, 2008, s. 98). Güvenliğin genişletilmesi, geleneksel güvenlik anlayışının sınırlı olduğunun ve bireylerin ve toplumların karşılaştığı çok sayıda güvenlik tehdidini ifade etmekte başarısız olduğunun anlaşılması açısından önemlidir. Booth, bu noktada Buzan'ın güvenliği sektörel yaklaşımla genişletme yaklaşımını güvenliği neorealist bir

perspektiften genişlettiği, devlet merkezli varsayımların derin yapısından kaçamadığını iddia etmektedir (Booth, 2007, s. 162). Ayrıca güvenliği genişletmek, meseleleri güvenlikleştirmek anlamına gelmez aksine güvenliği siyasallaştırmaktadır (Booth, 2005a, s. 14). Güvenlik anlayışının genişlemesi sağlandığında böylece sorunların kendisi güvenlik sorunu haline gelmeyecek yani güvenlikleştirilmeyecektir. Booth’a göre güvenlik konuları siyasallaştırılmaz ve sadece güvenliksizleştirilirse, bireyler için önemli olan konular genelde bunlara karşı duyarsız olan devlet elitlerinin eline bırakılmış olur. O yüzden siyasallaştırmak, sorunların insanların yararına çözülmesine olanak tanımaktadır (Bilgin, 2008, ss. 99–100). Esasında yapmaya çalıştıkları, güvenliğin siyasiliğini ortaya çıkarmaktır ve bunu tercih etmelerini stratejik, etik-politik ve analitik argümanlara dayandırmaktadırlar (Booth, 2005a). Wyn Jones’a (1999) göre de sorunları güvenlik meselesi olmaktan çıkarmak, güvenliği, güvenlik elitinin tekelinde bırakmak anlamına gelmektedir. Güvenliğin derinleşmesi ve genişlemesi çerçevesinde Aberystwyth Okulu, sorunları kendisi güvenlik problemi haline getirme yani güvenlikleştirme yerine güvenliğin siyasiliğini ortaya çıkarma çabası içerisinde (Bilgin, 2010, s. 84).

Bunun dışında Frankfurt Okulu’nun güvenlik çalışmalarına kazandırdığı “özgürleşme” kavramının da üzerinde durmaktadırlar, güvenlik tehditlerin olmaması anlamına gelmektedir. Özgürleşme ise insanların özgürce yapmayı seçtikleri şeyleri yapmalarını engelleyen fiziksel ve insani kısıtlamalardan özgürleşmesidir. Aberystwyth Okulu, güvenliğin ancak kişilerin birey ve grup olarak fiziki ve insani sınırlarından kurtulmasıyla yani özgürleşmesiyle (emancipation) mümkün olduğunu savunmaktadırlar. Aynı şekilde, ötekileştirmenin yani “ben” ve “öteki”, “biz” ve “diğerleri” arasındaki sınırların da ancak bireylerin özgürleşmesiyle kaldırılabileceğini iddia etmektedirler. Bu ötekileştirmenin önüne geçerek bütünleşmeye, güvene ve özgürlüğe dayalı bir düzen sağlanabilecektir. Bu şekilde güvenliği yeniden inşa etmeyi amaçlamışlardır. Booth, gerçek güvenliğin ancak başkalarını bundan mahrum etmedikleri takdirde insanlar ve gruplar tarafından sağlanabileceğini savunmaktadır; özgürleşme siyaset için bir ilerleme teorisi sunar, bir umut siyasetine, direniş siyasetine rehberlik eder, özgürleşme varoluşun tek kalıcı umududur; güvenlik ve özgürleşme ise aynı madalyonun iki yüzüdür. Gerçek güvenliği güç ya da düzen değil özgürleşme sağlar (Booth, 1991, s. 319). Wyn Jones da Booth’a benzer şekilde acı, korku, açlık ve

yoksulluk tehdidinin yokluğu anlamında güvenliğin, özgürleşme için temel bir unsur olduğunu iddia etmektedir (Wyn Jones, 1999, s. 126).

Aberystwyth Okulu, Kopenhag Okulu'nu güvenlik nesnelerini sektörelleştirdikleri ve bu şekilde nesnelleştirdikleri için eleştirmektedir, onlara göre sadece tehditler değil, nesneler de sosyal yapılardır. Ayrıca tehditlerin ve onlara uygun yanıtların nasıl oluşturulduğu, güvenlik nesnelerinin nasıl inşa edildiği ve güvenlik ikilemlerinin dönüşümlerine yönelik olasılıkların neler olduğuna değinmektedirler. Her şeyin sosyal olarak inşa edilmesi nedeniyle dünya politikasındaki büyük değişim olasılıklarına vurgu yapmaktadırlar (K. Krause, 1998, s. 298)

Wyn Jones, Kopenhag Okulu'nun çalışmalarında bazı sınırlamalar olduğunu savunmaktadır. Özellikle güvenlikleştirme yaklaşımlarının sadece devlet elitlerine odaklanması sebebiyle devlet-merkezli olduğunu, sivil toplum ve diğer alt birimleri göz ardı ettiğini öne sürmektedir. Ek olarak, neden bazı sonuçların diğerlerine tercih edildiği sorusunu sormadıkları için de Wyn Jones, Kopenhag temsilcilerini eleştirmektedir (Wyn Jones, 2005, s. 218). Güvenliğin içeriğini sabitlediği ve elitlerin güvenlikleştirme kararlarına karşı çıkılmayacağını varsaydığı için Waever da eleştirilmektedir (Wyn Jones, 1999, s. 109). Aberystwyth'ın güvenlikleştirme yaklaşımını Habermascı söylem etiği güçlendirmektedir. Kısaca özetlemek gerekirse söylem etiği ile ilgili üç durum vardır: evrenselcidir, demokratiktir ve bir ahlak biçimidir. Farklılığı inkâr etmeden kapsayıcı olmanın bir yolunu sunmaktadır. Bunun sonucu olarak da çatışma hakkında düşünmenin ve çatışmayı düzenlemenin bir yolunu bulmaya çalışmaktadır (Rengger, 2001, ss. 98–99). Konuşma eylemleri (söz edimleri) önemli görülmektedir çünkü siyasi ilkeler, normlar ya da kurumsal düzenlemelerin ancak bunlardan etkilenecek herkesin onayını alabildikleri takdirde geçerli olacağı varsayılmaktadır (Rengger, 2001, s. 98). Bu yüzden, Wyn Jones bir söz ediminin geçerli olduğunu iddia edebilmek için konuşma eyleminin anlamlı, doğru, haklı ve samimi olması gerektiğini öne sürmektedir (Wyn Jones, 2005, s. 224). Eleştirilere rağmen güvenlikleştirme gerekli bir adım olarak kabul edilir çünkü devlet elitleri, askeri olmayan konulara “güvenlik” etiketini yapıştırır ve analistlerin de bunu yapma nedenlerine odaklanmaları gerekmektedir (Wyn Jones, 1999, s. 108). Aberystwyth Okulu alternatifleri niteliği ve iddiaların geçerliliğini tartışıp geliştirerek, diğer Eleştirel teorisyenlerle birlikte güvenlikleştirme sürecini tamamlamaya çalışmıştır.

Özetle, Aberystwyth Okuluna göre insanlar ancak özgür seçimler yapabildiğinde kendilerini güvende hissedecektir. Bu seçimlerin güvenlik politikalarını şekillendiren tehlike ve tehdit algısı konusunda da geçerli olduğunu ileri sürmektedirler (Birdişli, 2014, s. 249). Ötekileştirme, öğretilmiş korkular, davranışlar ve tepkiler uluslararası alanda güven değil güvensizlik üretmekte ve istikrarlı bir barışın ve güvenlik ortamının sağlanması önüne geçmektedir. Dolayısıyla güvenlik ortamının sağlanabilmesi için öncelikle bu korkulardan ve gereksinimlerden kurtulmak yani özgürleşmek gerekmektedir (Birdişli, 2014, s. 250). Öte yandan özgürleşme kavramının ve stratejilerinin muğlaklığı ve referans nesnesi olarak bireyi alma konularında da eleştirilere maruz kalmışlardır.

2.2.3. Paris Okulu ve Güvenlikleştirme-Güvenlik(siz)leştirme (In)securitization)

Güvenlikleştirme teorisinin gelişiminde Didier Bigo, Thierry Balzacq gibi önemli araştırmacıların da içinde yer aldığı Paris Okulu'nun da önemli bir katkısı bulunmaktadır. Bunun yanında Jeff Huysman da Kopenhag Okuluna yönelik eleştirileri ile Ekole katkı sağlamış araştırmacılarıdır. Michel Foucault, Jacques Derrida ve Pierre Bourdieu gibi düşünürlerin fikirlerinden etkilenmişler, bu durum güvenlikle ilgili argümanlarına da yansımıştır. Çalışmalarında ağırlıklı olarak Avrupa, AB güvenlik kontrol mekanizmaları ve uygulamaları, güvenlik profesyonelleri, Avrupa'da göç, göç-güvenlik ilişkisi olgusuna yer verdikleri görölmektedir. Avrupa'da göç olgusu, terör, organize suçlar, uyuşturuu kaçakçılığıyla ilişkilendirilip, söz konusu pratikler yapılmazsa belirsizlik ve öngörülemezliğin hüküm süreceğini savunmaktadırlar, bu Paris Ekolü için güvensizlik kültürünün pompalanmasıdır. Göç olgusunun yeni tehditler yumağı olarak inşasının altına çizerlerken, bunun göçe ilişkin tehditlerin artmasından ziyade, ötekinin kabul edilebilirliğinin azalmasından kaynaklandığını ileri sürmektedirler. Güvenlik kavramının kendi içinde çelişkili manaları olduğunu savunan Paris Okulu temsilcileri, güvenliğin korku ve güvensizlik üzerine inşa edildiğini öne sürer ve bu korku sebebiyle de güvensizlik kültürünün hakim kılındığına vurgu yaparlar (Bigo, 2002). Disiplinler arası bir yaklaşıma sahip olan Paris Okulu temsilcileri güvenlikleştirmeye resmî kurumların uygulama ve pratikleri açısından odaklanmayı tercih ederler (Bigo, 2008b, ss. 116–130; Bigo & Tsoukala, 2008; Guild, 2017; Huysmans, 2006). Genel olarak sadece söyleme odaklanmak yerine aynı zamanda güvenlik adına yapılan

uygulamaların analizine odaklanmaktadırlar. Bunun dışında güvenlik(siz)leştirme ((in)securitization) kavramını literatüre kazandırmışlardır.

Paris Okulu temsilcileri genel olarak çalışmalarında, 1990'larla başlayan süreçte dünyayı ve özellikle Avrupa'yı etkileyen konulara odaklanmışlardır. 1990'ların başında eski doğu bloğu ülkelerinden ve Afrika'dan gelen göçlerle karşı karşıya kalan Avrupa hem Avrupa içinde hem de ulusal düzeyde nasıl bir politika izleyecekleri konusunda hazırlıksızdılar. Üzerine 11 Eylül saldırılarının gerçekleşmesi ve küresel terörle savaş hali geçilmesi durumu ve teröristlerin yabancı kimliği durumu daha da karmaşık hale getirmiştir. Sınırı kolayca geçen bir düşmana karşı yerel tehditlere nasıl karşı konulması gerektiği ya da terör tehditlerinin artmasına ilişkin endişelerle birlikte göçmenlere nasıl davranılması gerektiği gibi sorular ortaya çıkmıştır. Paris Ekolü de bu çelişkili konuları odak noktasına alarak cevap bulmaya çalışmıştır.

Okul temsilcileri genel olarak 1990'ların sonlarında popüler hale gelen Kopenhag Okulu temsilcilerinin güvenlikleştirmeye dair yaklaşımlarını kabul etmektedir. Ancak Kopenhag Okulundan farklı olarak güvenlikleştirmeyi sosyolojik perspektiften ele almışlardır. Güvenikleştirme süreci Paris temsilcilerine göre öznel arası yorumlara ve karşılıklı etkileşimlere dayalı olarak inşa edilmektedir. Bigo, Waever tarafından ortaya atılan güvenlikleştirme kavramını Avrupa'daki güncel siyasi durumu açıklama konusunda yetersiz bulmuştur. Bigo, güvenlikleştirme konusunda siyasi söylemin alanı ve Waever'daki "söz edimini" üzerine; temelinin güvenlikle ilgili meseleleri doğrudan denetleyen ve çözenlerin (polis, ordu ve benzeri güvenlik profesyonellerinin) günlük pratiklerinde bulunması gerektiğini öne sürmüştür (Bigo, 2002, ss. 65, 73). Yani güvenlikleştirme sadece devlet elitlerinin söylemleriyle yapılmamaktadır, daha ziyade sahada görevli memurlar, güvenlik güçleri ve güvenlikle ilgili diğer birimlerin uygulamaları sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bigo'ya göre aktörler içinde bulundukları ilişkilerle şekillenirler, kişilikleri, kimlikleri ve bedenleri bile özerk değildir, başka noktalarla karşılaştırıldıklarında ortaya çıkar. Benzerlik ve farklılık ilişkileri de aktörlerin kimliklerini şekillendirmektedir (Bigo, 2011, s. 236). Bigo güvenlikleştirme yerine Foucault'un biyopolitika² kavramından

² Foucault'un biyopolitikasına kısaca değinmek gerekirse, biyopolitika yaşam üzerindeki bir tür iktidar biçimi olarak, nüfusun biyolojik süreçler üzerinde sosyal kontrolün bir türü olarak tanımlanır. Ona göre, nüfusun büyümesi ve bakımı giderek devletin birincil kaygısı haline geldikçe, yaşamın idaresi ve yönetimini merkeze alan yeni iktidar mekanizmaları ortaya çıkmıştır ve bu biyo-iktidar (bio-power) iki kutup etrafında birleşmiştir. Bir tanesi nüfusun etkin yönetimiyle ilgilidir ve toplumsal bedenin yaşam süreçlerinin yönetimine odaklanmaktadır. Doğum, ölüm, sağlık düzeyleri, cinsel ilişkiler ve benzeri

yola çıkarak güvenlik(siz)leştirme ((in)securitization) kavramını şekillendirmiştir ve kavramı güvenlikleştirme sürecine dahil olanların uyguladığı pratiklerin hangi sonuçları doğurduğunun farkında olmadıklarını vurgulamak için kullanmaktadır (Sula, 2021, s. 98). Güvenlikleştirme kapsamında, güvenliğin biyopolitik referans nesnesi egemenlik, toprak veya halk değil, insan hayatının kendisinin ve insan nüfusunun ekonomik verimliliği ve karlı kullanım olanakları açısından değerlendirilmektedir (Gaidaev, 2022, s. 12).

Biyopolitikada güvenlik uygulamaları, öncelikle popülasyon içinde bireylerin gözetimi ve bilgi toplama, davranış kalıplarının belirlenmesiyle ilgilidir. Toplanan verilere dayanarak bireylerin profilleri oluşturulur ve kategorize edilir, bu şekilde ekonomik üretkenliği ve yaşam potansiyelini baltalayacak “iyi akışları” geleneksel olarak “kötü akışlardan” ayırmak mümkün hale gelmektedir (Dillon & Lobo-Guerrero, 2008, s. 280). Zararlı ya da potansiyel olarak olumsuz görülen tüm dinamikler mümkün olduğunca izole edilir, kontrol altına alınır ve biyopolitikadan dışlanır (Agamben, 1998, ss. 8–9). Dolayısıyla, güvenlikleştirmeyi Foucault'un siyaset felsefesi üzerinden yorumlarken, geniş anlamda güvenlikleştirmenin sadece kimlik sorularını ve siyasette “benlik” ve “tehditler” arasındaki karşıtlığı harekete geçiren söylemsel pratiklerle sınırlı olmadığını, aynı zamanda yaşamın değişken doğasının kontrolü ve düzenlenmesiyle ilgili teknolojileri ve pratikler dizisini de içerdiği ortaya çıkmaktadır (Gaidaev, 2022, s. 13). Bigo, birçok açıdan biyoiktidar teknolojileri ve uygulamalarına benzettiği Avrupa'nın göç politikasını değerlendirirken bu perspektiften yaklaşmaktadır.

Bigo, güvenliğin çoğu zaman güvensizliği ürettiğini ve güvenlik sağlama yerine zamanla “güvensizlik sürekliliğinin” oluşmasına yol açtığını savunmaktadır (Bigo, 2001). Bigo burda güven(siz)likleştirme terimini kullanmaktadır. Bu bağlamda, güvenlik, güvensizlik, güvenlikleştirme ve güvenlik(siz)leştirme kavramları, birbirleriyle etkileşim içerisinde olan ve birbirlerini besleyen bir ilişki ağı oluşturmaktadır, adeta Möbius şeridi³ gibidir (Bigo, 2001). Güvenlik, güvensizliği

olguların düzenlenmesini içerir. Bu durum, vücutları kontrol edilmiş olarak üretim aygıtına dahil etmenin maliyeti karşılığında sağlanabilen bir kapitalist gelişmenin vazgeçilmez bir unsuru olmuştur ve halk kitlelerini ekonomik süreçlere uyumlu hale getirme sürecidir (Foucault, 1978, ss. 139–141).

³ Bir şeridin üzerinde bir kez döndüğünde iç ve dış yüzeyin birleştiği ve tek bir kenarın olduğu bir topolojik şekildir. Bu şekil, Alman matematikçi ve astronom August Ferdinand Möbius tarafından 19. yüzyılda keşfedilmiştir. Möbius şeridi, simetrik olmayan bir şekilde sonsuz bir yüzeye sahiptir ve bazı ilginç matematiksel ve geometrik özelliklere sahiptir.

ortadan kaldırmaz, Bigo'ya göre Möbius şeridindeki gibi yönlendirilmemiş bir yüzeyde tek bir tarafımız vardır ve bunu güvenlik(siz)lik veya güvenlik(siz)leştirme süreci olarak adlandırılmaktadır (Bigo, 2014, s. 221). Bu aynı zamanda, uygulamada, birini ya da bir şeyi güvenlik(siz)leştirmeye yönelik her türlü girişimin kaçınılmaz olarak güvensizliği yeniden ürettiği anlamına gelmektedir. Örneğin, istenmeyen kişilerin girişini sınırlamak için göçmenlik hizmetlerinin aldığı önlemler, yerel halkın göçmenler konusundaki endişesini artırarak güvensizlik hissini pekiştirmektedir. Bigo'ya (2014) göre, güvenlik(siz)leştirme, tehdit edici olduğu düşünülen koşullara verilen bir yanıt değil, güvensizliği yönetme ve yaratma beceresidir.

Paris Okulu'nun temel teorik önermelerini ve güvenlik(siz)leştirme teorisini Bigo'nun 2000'li yılların başında yaptığı çalışmalarda bulmak mümkündür (Bigo, 2000, 2001, 2002). Bigo'ya göre 21.yüzyıl başlarken Uluslararası İlişkiler sisteminde ana eğilim güvenlik sorunlarının uluslararası (transnational) hale gelmesidir ve dünyayı saran küreselleşme ve ulusötesileşme süreçleri geleneksel egemenlik, toprak ve güvenlik gibi kavramları istikrarsızlaştırmaktadır ve bu kavramların temel bir revizyondan geçmesi gerekmektedir (Bigo, 2000, s. 320). İstikrarsızlaşmanın sebebi, profesyonel topluluklarda ve kitlesel bilinçte devlet sınırlarını aşan terörizm, organize suç, insan ticareti, yasadışı göç, uyuşturucu ticareti, kaçakçılık, radikal İslamcılık gibi yeni güvenlik tehditlerinin ortaya çıkmasıdır (Bigo, 2001). Bigo bu tehditleri "çapraz tehditler (transversal threats)" olarak adlandırır, her ikisinin de olağan yetki sınırlarının ötesine geçmesi gerektiğinden, bu durum yerleşik polis ve asker uygulamalarına meydan okumaktadır (Bigo, 2000, s. 320). Küreselleşmenin artan rolüyle birlikte iç ve dış güvenlik birimlerinin yetkileri arasında bir tür sınır oluşturan eski ulusal sınır kavramı da giderek aşınmaktadır, o sebepten bu birimleri birbirinden izole şekilde ele almak yetersiz bir bakış açısına yol açar ve bir çok sınır ötesi güvenlik(siz)leştirme pratiğinin gözden kaçmasına neden olur (Bigo, 2008a, s. 42). Bigo geleneksel olarak polis ve ordu gibi farklı kurumların ilgi alanına giren iç ve dış güvenliğin; artık sınır, düzen ve göç ile bağlantılı olan kimliğe yönelik olası tehditler konusunda birbiriyle iç içe geçmeye başladığına vurgu yapmaktadır (Bigo, 2001, ss. 91, 103). Özellikle Avrupa'daki ulusal sınırların bulanıklaşması ve AB'nin sınırlarının genişlemesi, güvenlik organlarının çalışmasında zorluklara neden olmaktadır. Bigo, Avrupa'nın güvenlik görevlerinin sınırları, güvenliğin ne olup ne olmadığı konusundaki anlayışlardan yoksun olduğunu düşünmektedir ve dışın nerede bittiği ve için nerede

başladığının belirsiz olduğuna vurgu yapmaktadır. İç ve dışın birbiriyle yakından bağlantılı olduğu bu durumu da yine Möbius Şeridine benzetmektedir (Bigo, 2001, s. 113).

Polis, asker, jandarma, gümrük yetkilileri, güvenlik güçleri, istihbarat servisleri, özel güvenlik şirketleri ve göçmenlik hizmetlerini içinde barındıran güvenlik aktörlerine odaklanan Bigo'ya göre, eğer araştırmacı güvenlikleştirmeye sadece söylemler arası pratikleri analiz etmeye çalışarak yaklaşırsa, kendi habitusu ile uyumlu ancak güvenlik kurumlarının habitus ve pratikleriyle uyumsuz bir şekilde entellektüelleştirmiş olacaktır (Bigo, 2000, s. 326). Güvenlik süreci, güvenlik kurumlarının pratik bilgi birikimi ve medyadaki hâkim söylem tarafından aktarılan ve desteklenen güvenlikle ilgili bir iddianın dayatılmasını içermektedir. Güvenlikleştirmenin siyasi söylemi, güvenlik aktörlerinin durum değerlendirmeleri ve kurumsal çıkarlarının gözetimi doğrultusunda geçerli hale gelmekte ve “sağduyulu” olmaktadır (Bigo, 2002, s. 76). Güvenlik(siz)leştirme teorisi bağlamında ise idarecilik, güvenlik profesyonellerinin insan akışlarını kontrol etmek ve hareketlerini izlemek için kullandığı bir dizi uygulama ve bunla ilişkili bilgi ve teknolojileri (gerçek kimlik tespiti yöntemleri, giriş, ikamet ve çıkışların bilgisayar aracılığıyla izlenmesi, uzman BT sistemleri, uydu izleme ve veri tabanları gibi) içermektedir (Bigo, 2000, ss. 326, 336, 2002, ss. 65–66). Güvenlik(siz)leştirme Bigo'ya göre çeşitli kurumlar tarafından, toplumsal korkuların özel bir tür yönetimi veya gerekirse inşası olarak kullanılmak, koruma ve güvenliğin garantörü olarak kendi rollerini pekiştirmek ve politikalarındaki belirli başarısızlıkları maskelemek için tasarlanmış çapraz bir siyasi teknoloji olarak karşımıza çıkmaktadır (Bigo, 2002, s. 66). Özellikle güvenlikleştirmeye göç olgusu üzerinden bakan Bigo için, en geniş anlamıyla güvenlik(siz)leştirme pratikleri, insan nüfuslarının yaşamlarını kontrol etmek ve düzenlemek, güvenlik ve özgürlük arasındaki dengeyi yönetmek ve kimin kontrolden muaf olup kimin olmayacağına karar vermek için biyopolitikanın politik teknolojilerinin bir parçasıdır (Bigo, 2002, ss. 82–84).

Soğuk Savaş sonrasında güvenlik aktörlerinin ötekini kabul edilebilirliğini azaltıp kendi önlemlerini artırmayı amaçlayan bir gerçeklik rejimi ve güvensizlik kültürü yarattığına vurgu yapmaktadır. Bunun da göçün sınırlara, düzene ve kimliğe yönelik bir tehdit olarak lanse edilerek göçmenlerin sürekli izlenmesi şeklinde yapıldığını ileri sürmektedir. Bigo burada Foucault'un panopticon kavramından esinlenerek “ban-opticon” yaratıldığına dikkat çekmektedir. Bigo bunu: “postmodern toplumların

yönetimsellik biçimi, küresel gözetimin herkesin omuzlarına yüklediği bir panoptikon değil, gözetim teknolojilerinin kimin gözetim altında olması gerektiğini ve profilinden dolayı kimin gözetimden muaf olduğunu belirlediği bir ban-opticon biçimidir” şeklinde ifade etmektedir (Bigo, 2002, s. 82). Normalliğin, güvenlik profesyonelleri tarafından toplumsal problemleri düzenlemek ve yönetmek amacıyla gözetim teknolojileri aracılığıyla oluşturdukları bir rejim halini aldığını ileri sürmektedirler.

Huysmans ise Bigo’dan farklı bir yol izlese de onunla benzer sonuçlara varmıştır. Ona göre, güvensizliğin yeniden üretimi ve inşası olmadan güvenlik mümkün değildir (Huysmans, 2014, s. 17). Huysmans’ın da çalışmalarında göç bağlamında Avrupa güvenliğine odaklandığı görülse de, konuya güvenlik ve siyaset ilişkisi açısından yoğunlaşmıştır. Güvenlik sadece tehditlerin tanımlanmasından ya da bunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesinden daha fazlasını içermektedir. Huysmans, gündelik siyasi alanda, herhangi bir güvenlik politikasının amacının, somut tehditler veya düşmanlar olarak somutlaşan ölümle mücadele için bilgi biriktirmek ve onu uzaklaştırmak veya ertelemek olduğunu savunmaktadır (Huysmans, 1998a, ss. 233–234). Güvenlikleştirme teorisi bağlamında, güvenlik ve güvensizlik arasında diyalektik bir ilişki vardır yani biri olmadan diğ erinin olması mümkün değildir. Tehditler hakkında bilgi biriktiren ve güvenlik politikası oluşturan aktörler ya da kurumlar özünde çelişki bulundurmaktadır. Bu aktörler insanları tüm tehlikelerden kurtarmak için çabalasalar da varlıkları sürekli olarak bu tehlikelerin varlığına dayanmaktadır (Huysmans, 2006, ss. 240, 244). Huysmans’a göre her güvenlik pratiği dünyayı bir güvensizlik dünyası olarak kavranabilir hale getirmektedir; olguları ve olayları güvensiz olarak oluşturur. Burada güvensizlik, tanımlayıcı bir etkidir ya da daha ziyade herhangi bir güvenlik pratiğinin kurucu unsurudur (Huysmans, 2014, s. 17).

Huysman ise güvenlikleştirme kavramını irdelerken Kopenhag okulunun klasik güvenlikleştirme teorisinin yapı taşı olan söz edimi kavramını gözden geçirmektedir. Güvenlik(siz)leştirme uygulamalarının sadece belirli olayları ve durumları tehdit olarak nitelendirmediğini, bunların güvensizliğin yeniden üretildiği ve yönetildiği bir tür “korku endüstrisi” olan bütün bir kuramsal çerçeve oluşturduğunu öne sürmektedir (Huysmans, 2002, s. 53). Huysman söylemsel ve söylem dışı bileşenlere öncelik vermez bu bileşenlerin birbirini organik olarak tamamladığını savunur. Bunun yanında güvensizlik alanları (domains of insecurity) kavramına vurgu yapar. Güvensizlik

alanları, faaliyet ve çıkar alanlarına, sosyal ve siyasi ilişkilere ait olan ve bunların belirli bir anlam kazandığı ve neyin güvenli olup neyin olmadığına dair algıların ortaya çıkmasını mümkün kılan alanlardır (Huysmans, 2006, s. 4). Ona göre güvenlikleştirme sadece belli bir söz ediminin başarısı sonucu değildir, aynı zamanda farklı bilgi, olay ve sorunların tek bir resmin içine çekildiği ve güvenlik mantığına göre yorumlanmaya başladığı farklı uygulama ve teknolojilerin birleşmesiyle olmaktadır (Huysmans, 2006, ss. 3–4).

Huysmans, Kopenhag Okulu’nun yaklaşımını eleştirerek, pratikte aktörlerin göçü güvenlikleştirmek için anlamsal ve retorik araçlara başvurmasının göçü varoluşsal bir tehdit olarak ima etmediğini ve bunun yapıldığı söylemlerin güvenlikleştirme sürecinde kilit bir rol oynamadığını vurgulamaktadır (Huysmans, 2006, ss. 3–4). Yani, mültecileri ulusal güvenliğe yönelik bir tehdit olarak algılamak için, bu olgunun sadece aşırı derecede “tehlikeli” olduğunu açıkça belirtmek gerekmez. Güvenlikleştirme, birçok aktörün kurumsal etkileşimiyle, teknokrasi ve epistemik toplulukların kamusal olmayan alanında bilgi ve teknolojinin iç içe geçmesinin bir sonucu olarak, sanki durumun bağlamından ortaya çıkmaktadır (Huysmans, 2006, ss. 4, 150–153). Huysmans güvenlikleştirmeye teknolojik açıdan odaklanmaktadır, güvenlikleştirme teknolojilerinin, güvenlik uygulamalarının, demokrasiyi ve genel olarak siyasi toplulukların yaşamını nasıl etkilediği konusuna ışık tutmaya çalışmıştır. Huysmans, istisnai önlemler almak, olağan düzeni kırmak ya da güvenliği yaymak ile ilgili olup olmadığına bağlı olarak, güvenlikleştirmenin sözde söylemsel teknolojisini “istisnacı” güvenlikleştirme (exceptionalist securitizing) ve teknokratik teknolojiyi de güvensizliğin yayılması (diffusing insecurity) olarak yeniden adlandırmaktadır (Huysmans, 2014). Huysmans, güvenliği “güvenlikleştirme teknikleri” ya da “güvensizlikleri oluşturma yöntemleri” olarak kavramsallaştırmaktadır. Bir teknik olarak güvenlik pratiği ilk olarak işleri yapma biçimini düzenleyen rasyonalite; ikinci olarak da bu rasyonaliteyi diğer eylemlere tepki vererek pratik durumlarda stratejik olarak hayata geçirme biçimi aracılığıyla anlaşıldığını belirtmektedir (Huysmans, 2014, s. 18) İstisnacı güvenlikleştirme teknolojisi, hayatta kalma, varoluşsal tehditlere karşı koyma ve ulusal güvenlik uygulamalarıyla ilgili kamusal meselelerin siyasallaştırılmasının aşırı bir biçimi olarak güvenlikleştirmenin klasik yorumuyla ilişkilidir. Huysmans’a göre güvenlikleştirme süreci aynı zamanda liberal demokratik siyasetin ötesine geçerek devlete, topluma veya dünyaya yönelik tehditleri etkisiz hale

getirmek için tasarlanmış bir acil durum önlemleri siyasetine doğru ilerlemek anlamına gelmektedir (Huysmans, 1998b, s. 586, 2006, s. 135). Huysmans, güvenlikleştirme sürecinde Schmitt'in karar alma modeli ve siyasi dünyadaki dost/düşman ayrımının yansımalarının bulunduğuna vurgu yapmaktadır.

Huysmans, güvenliğin bağlarını çözen ve güvensizliklerin yoğunlaştırıcı olmayan biçimlerde çağrışımsal olarak dağıtılması yoluyla demokratik pratiğin sınırlarını çalıştıran güvenlikleştirici pratikleri incelemeye yönelik bir açılım yaratmak için güvensizliklerin yayılması (diffusing insecurities) kavramını geliştirmiştir. Basitçe güvensizliğin yaygınlaşması, güvenlik politikasının odağının varoluşsal tehditlerden risklerin yönetimine ve önlenmesine doğru kaymasıdır. Bu kavram geleceğin belirsizliği ile ilişkilendirilen çeşitli riskleri önceden tahmin etmeyi ve önlemeyi amaçlayan bir dizi uygulamayı içermektedir (Huysmans, 2014, s. 78). Risklerin tartışılması ve hesaplanmasıyla birlikte güvenlik uygulamaları dost/düşman temsillerini yeniden üretmeyi bırakır. Risk yönetimi, nüfusları profilleyerek ve güvensizliği derecelendirerek bu ikili karşıtlıkları yıkmaktadır. Gözetim, güvensizliğin yayılması sürecinde önemli bir rol oynar ve farklı kurumlar ve yapılar arasında karşılaştırma, zıtlık ve veri alışverişine olanak tanıyan otomatik bilgi toplama ve tasnif etme uygulamalarını içeren çeşitli izleme biçimlerini içinde barındırır. Örneğin, mahalleleri sakinlerinin suç işleme eğilimlerine göre bölmek, sınırı yasa dışı olarak geçme olasılığına göre göçmenleri profillemeye gibi uygulamalar buna örnek olabilir (Huysmans, 2014, s. 102).

Balzacq ise güvenlikleştirmeyi ele alırken Kopenhag Okulu'nun söz edimi yöntemini tek başına yetersiz bulur ve bağlama ve dinleyiciye daha fazla önem veren pragmatik bir eyleme dönüştürmeyi tercih eder. Ona göre söz edimi hem özgönderimsel (self-referential) hem de öznelerarası (intersubjective) olması bakımından kendi içinde çelişkilidir. Kopenhag perspektifinde hem bağlam hem de dinleyici kavramsallaştırmasının eksikliği, güvenlikleştirici hareketin çağrıştırdıklarını açıklamakta yetersizdir. Ne söylendiği (locutionary) ve ne kastedildiği (illocutionary) bir gönderge olmaksızın yerine getirilebilirken, etki (perlocutionary effect) büyük ölçüde bir güvenlik ifadesinin hangi koşullar altında yapıldığına bağlıdır (Balzacq, 2005, s. 175). Bu sebeple, söylem analizi güvenlikleştirmenin anlaşılmasında hala merkezi bir öneme sahip olsa da, Balzacq söz ediminin dış faktörlerle ilişkili bir pragmatik eyleme yükseltmektedir (Balzacq, 2005, s. 178, 2008,

s. 78). Böyle bir pragmatik eylem, fail ve eylem (edim) olmak üzere iki örtüşen düzeyden oluşmaktadır. Failler hem konuşmacıyı hem de dinleyiciyi içerir ve eylemin başarısını güvenlikleştirici aktörün toplumsal ve profesyonel kimliğinin yanı sıra hedef kitlenin niteliklerine de bağlıdır. Eylem düzeyinde, güvenlikleştirici bir hamle, uygun bir formülasyonun kullanımı ve dinleyiciyi güvenlikleştirici hamleyi bir gerçek olarak kabul etmeye yönelten söylemsel stratejiler tarafından belirlenmektedir (Balzacq, 2005, ss. 178–180). Söylemsel strateji bağlamsal referansları, hedef kitlenin duygularıyla oynamayı ve güvenlikleştirici hamlenin altında yatan belirli anlatıları içermektedir. Bunun yanında Balzacq, güvenlikleştirmenin kapsamını ve doğasını etkili bir şekilde değiştiren bir araçtan daha bahsetmektedir. Bu araçlar, belirli bir tehdit imajını somutlaştırdıkları için tehditleri yaratır ve şekillendirir (Balzacq, 2008, ss. 79–80). Bir aracın belirli bir güvensizliği değerlendirme şekli, diyalektik olarak bu güvensizliğin önemli unsurlarının nasıl tanımlandığını belirler, yani bir güvensizlik içinde ne bulunduğu korkudur (Balzacq, 2008, s. 77). Dolayısıyla araçlar tehdit algısındaki değişiklikleri açıklayabilir, bu da kullanılan araçlar üzerinden doğrudan etkilere sahiptir ve güvenlikleştirmenin istisnai siyasetinde dönüşlere yol açmaktadır (Balzacq, 2008, s. 92).

Özetle Paris Ekolü temsilcilerinin güvenlikleştirme kavramı, Kopenhag Ekolü temsilcilerinden farklı unsurlara odaklanmaktadır. Bigo ve Huysman güvenlikleştirmeyi, Kopenhag Ekolündeki söz edimi ve siyasi söylem alanıyla değil, daha ziyade güvenlik aktörleri tarafından güvensizliğin ve tehdit algılarının yeniden üretildiği bir siyasi teknolojinin üzerinden yorumlamaktadır. Onların güvenlikleştirme yaklaşımı, güvenlikleştirmenin siyasi bir eleştirisine olanak tanır ve güvenlik uygulamalarının nasıl rutin ve gelişigüzel bir şekilde nüfusun belirli kategorilerini diğerlerinden ayırdığını, insanların günlük yaşamlarına müdahale ettiğini ve sosyal kontrolleri sıkılaştırdığını göstermektedir (Gaidaev, 2022, s. 26). Öne sürdükleri güvenlikleştirme teknolojileriyle, toplumsal korkular yönetilmekte ve siyasi toplulukların yaşamları düzenlenmektedir. Balzacq ise güvenlikleştirmeyi söz edimi kavramı açısından dinleyici kitlesi, bağlam ve retoriğe odaklanarak pragmatik bir eylem olarak genişletmiştir.

Ancak Paris Ekolünün güvenlikleştirme kavramı her zaman olumsuz sürece odaklandığı ve tek taraflı tanımlandığına yönelik eleştiriler almaktadır (Floyd & Croft, 2011; Gaidaev, 2022, s. 27; Hirschauer, 2019). Hatta Williams (2011),

güvenlikleştirme kavramının kendisini güvenlikleştirdiklerine dair eleştiride bulunmuştur. Özellikle Avrupa sınırlarını incelemiş olmaları, insan hareketliliğiyle ilgili sorunlarla odaklanmış olmaları ve güvenlik profesyonellerini odağa oturtmuş olmaları sebebiyle analizlerinin dar coğrafi kapsama dayandığı, sınırlı referans nesnesine atıfta bulunduğu, güvenlikleştirme uygulamalarını belirli kriterlere dahil etmeyi sağlayacak net kriterlerin eksik olduğu, güvenlik profesyonellerinin rutin uygulamalarına fazla odaklandıkları eleştirilerine maruz kalmaktadırlar (Adamides, 2020; Baysal, 2020; Floyd, 2016; Floyd & Croft, 2011). Floyd, Bigo'nun güvenlik(siz)leştirme ((In)securitization) kavramına da özel olarak eleştiride bulunmaktadır. Floyd, Bigo'nun kavramı Foucault'un felsefesinden gelen fikirlerin üzerine inşa etmesini sadece Foucault'un doğruluğuna yeniden inanmaya hizmet ettiğini ileri sürmektedir (Floyd, 2016). Günlük uygulamalar ve teknolojilere odaklanmaları, siyasi eleştiri için sonsuz bir potansiyel yaratsa da bu güvenlikleştirme teknolojilerinin yüksek politika dünyasından uzak, yaşamın farklı olayları ve bu olaylara uygulandığı bir duruma neden olmaktadır.

Bu bölümde güvenlik çalışmaları kapsamındaki farklı yaklaşımlar tartışılmıştır. Kopenhag Okulu, güvenliği daha çok söz edimi odaklı ele alırken, Aberystwyth Okulu özgürleşme kavramını ön plana çıkarmış ve güvenliği bireyler üzerinden değerlendirmiştir. Bunun yanında, kimlik sorunları ve ötekileştirme olgularına odaklanırken, güvenlikleştirme yerine güvenliğin siyasiliğini ortaya çıkarma çabasıdır. Paris Okulu ise güvenlik(siz)leştirme kavramını geliştirerek güvenliğin biyopolitik yönlerine, güvensizlik kültürünün yaratımına ve güvenlik aktörlerinin pratiklerine dikkat çekmiştir. Paris Okulu, Avrupa'da göç olgusu ve göç-güvenlik ilişkisine odaklanmasıyla çalışmaya anlamlı bir içgörü sağlamaktadır. Ancak ekolün güvenlikleştirme konusundaki odağı söz ediminden ziyade güvenlik aktörleri vasıtasıyla güvenlik adına yapılan uygulamalardır. Bu yönüyle çalışmanın odak noktasına uymaması dolayısıyla çalışma Paris Okulu'nun güvenlik(siz)leştirme kavramı çerçevesinden incelenememektedir. Kopenhag Okulu'nun söz edimine odaklanması ve meselelerin siyasal alanda söyleme dayalı sosyal inşa aracılığıyla güvenlikleştirilerek tehdiye dönüştürüldüğünü savunması sebebiyle çalışmaya daha uyumlu bir kavramsal çerçeve sunmaktadır. Her bir okulun yaklaşımları, güvenlik kavramının genişletilmesi ve derinleştirilmesi açısından önemli katkılar sağlamıştır.

Bu teorik çerçeveler ışığında, göç ve güvenlik söyleminin tarihsel perspektiften güncel zorluklara nasıl evrildiği incelenecektir.

3. GÖÇ VE GÜVENLİK SÖYLEMİNİN EVRİMİ: TARİHSEL PERSPEKTİFTEN GÜNCEL ZORLUKLARA

İnsanlık tarihinin kaçınılmaz bir gerçeği olan göç, küresel olaylar ve değişen dinamiklerle her zaman iç içe geçmiş karmaşık bir olgudur. Bu olgu sosyal, ekonomik ve siyasi faktörlerin bir araya gelmesiyle şekillenmiş ve zaman içerisinde farklı yönleriyle ele alınmıştır. Özellikle 20. yüzyılın ortalarından itibaren küresel çatışmalar, zulümler, ekonomik eşitsizlikler ve çeşitli katalizörler milyonlarca insanın ülkelerini terk etmesine neden olmuştur. Bu yoğun nüfus hareketleri, hem devletlerin hem de göçmenlerin uluslararası hukuk tarafından korunmasını gerektirmiş ve uluslararası hukuk kapsamında “mülteci” ve “sığınmacı”⁴ gibi terimlerin kavramsallaştırılmasıyla sonuçlanmıştır (Martin, 1982, ss. 598–599).

"Uluslararası göçün" siyasi rolü 19. yüzyılın sonlarında Avrupa İmparatorluğu'nun çöküşüne kadar uzanmaktadır. 20. yüzyıl ise savaşların, siyasi çalkantıların, ekonomik değişimlerin, çatışmaların ve önemli sınır ötesi göçlerin bir araya gelmesine tanıklık etmiş ve tüm bunlar uluslararası göç kavramını keskin bir odak noktası haline getirmiştir (Panayi, 2011, ss. 3–4). Soğuk Savaş'ın sona ermesi, geleneksel "güvenlik" kavramında bir dönüşüme yol açmış ve bu kavramın kapsamını yalnızca "devlet" güvenliğinin ötesine genişletmiştir. Bu dönüşüm, çeşitli aktörleri içeren ve eleştirel bakış açılarını cezbeden daha geniş bir güvenlik tanımı gerektirmiştir (K. Krause & Williams, 1996, s. 230). Gelişen bu manzara içinde "göç" güvenlik söyleminin

⁴ "Mülteci", "sığınmacı" ve "göçmen" terimlerinin sıklıkla birbirlerinin yerine kullanıldığını belirtmek önemlidir, ancak bu terimlerin göç söylemi içinde farklı yasal ve kavramsal anlamlara sahip olduğunu ayırt etmek gerekmektedir. Mülteci, uluslararası hukukta, özellikle de 1951 Mülteci Sözleşmesi ve 1967 Protokolü'nde, ırkı, dini, milliyeti, siyasi görüşü veya belirli bir sosyal gruba mensubiyeti nedeniyle zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için ülkesinden kaçan kişi olarak tanımlanmaktadır (UNHCR, y.y.-a). Öte yandan, sığınmacı, mültecilerle aynı kriterlere dayanarak ülkesini terk eden ve başka bir ülkede koruma arayan, ancak henüz yasal olarak mülteci olarak tanınmayan ve sığınma talebi hakkında bir karar verilmesini bekleyen kişidir (Amnesty International, y.y.). Göçmen ise, göç etme nedeni ne olursa olsun, doğduğu ülkeden başka bir ülkeye yerleşmek ve orada yaşamak niyetiyle yabancı bir ülkeye giden kişileri kapsayan daha geniş bir terimdir. "Göçmen" evrensel olarak kullanılan bir terim değildir. Sıklıkla kullanılan diğer terimler arasında "göçmen", "yabancı doğumlu" ve "uluslararası göçmen" yer almaktadır (Bolter, 2019). Yaygın kullanımda bu terimler arasındaki ayrımlara dikkat edilmemesi ve terimlerin birbirinin yerine kullanılması nedeniyle, bu çalışmadaki içerik analizi her üç terimin de geçtiği haberlere odaklanmaktadır.

ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir (Geddes, 2003, s. 40; Walters, 2010, s. 218). Bununla birlikte, Soğuk Savaş sonrası dönem, özellikle de Yugoslavya Savaşı ve Ruanda soykırımı gibi krizlerin ardından, bu kavramlar üzerindeki odak keskinleştirmiştir.

1990'lar, Soğuk Savaş'ın sona ermesi ve Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla karakterize olmuş ve yeni zorlukları beraberinde getirmiştir: geleceğe dair endişeler, bölgesel çatışmalar ve insani krizler Doğu Bloku ülkelerinden Avrupa'ya göç akımlarını teşvik etmiştir. Bu artış, özellikle kitlesel göçü yönetmeye alışkın olmayan ülkelerde hem sosyal hem de ekonomik açıdan bir ulusal güvenlik sorunu olarak algılanmaya başlanmıştır (Heywood, 2013, s. 215). Sonuç olarak bu değişim, özellikle Avrupa ülkelerinde daha katı göç politikalarına ve göç politikalarını incelerken güvenlik odaklı bir bakış açısına doğru kayda değer bir kaymaya yol açmıştır. Göç alan ülkelerin göçmen akışlarına karşı hazırlıksız olması ve bu göçlerin beraberinde getirdiği kapsamlı küresel sosyo-ekonomik ve sosyo-politik değişimler, daha katı göç politikalarının benimsenmesini daha da körüklemiştir.

Faillerin yabancı olması nedeniyle 11 Eylül 2001'de yaşanan trajik olaylar, özellikle Batı ülkelerinde göç ve güvenlik arasında bağlantı kuran söyleme yeni bir katman eklemiştir (Bourbeau, 2011, ss. 99–101). Terör saldırılarının ardından AB'nin güvenlik söylemi, düzensiz göçün kontrol altına alınması zorunluluğunun altını çizen bir değişim geçirmiştir (Triandafyllidou & Dimitriadi, 2013, s. 599). 21. yüzyılda Arap Baharı ve Suriye İç Savaşı gibi olaylar güvenlik endişelerini artırarak bu bölgelerden bireylerin başka ülkelere sığınmasına neden olmuştur. Daha da önemlisi, uzun süredir göçü tetikleyen ekonomik ve siyasi faktörlerin yanı sıra, "hayatta kalma" motivasyonu da ek bir itici güç olarak ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak, göç artık daha geniş bir güvenlik bağlamında tartışılmaktadır.

Terörizme karşı küresel savaş, göç ve güvenliğe ilişkin artan siyasi kaygılarla birleşince mülteciler için daha az misafirperver bir ortam yaratmıştır. Devletler, tarihsel eğilimlerden saparak sığınma veya yeniden yerleştirme taleplerini kabul etme konusunda giderek daha tereddütlü hale gelmiştir (Betts, 2017, s. 68). Tüm bu küresel olaylar göçün güvenlileştirilmesine katkıda bulunmuştur

Özetle göç, zaman içinde sadece insanların sığınma ihtiyacına ilişkin bir perspektiften ziyade bir güvenlik meselesi olarak ele alınmaya başlanmıştır. 11 Eylül saldırıları,

terörizmin küresel yükselişi, Arap Baharı ve bölgesel çatışmalar gibi olayların ardından göç olgusu çok yönlü bir küresel soruna dönüşmüştür. Ulusal güvenlikten sınır kontrolüne, ekonomik istikrardan etnik kimliklere ve yabancı düşmanlığının yükselişine kadar çeşitli konularla ayrılmaz bir şekilde iç içe geçmiş olan göç, küresel endişelerin ön saflarında yer almaya devam etmektedir (Adamson, 2006; Crush & Ramachandran, 2010; Estevens, 2018; International Labour Office (ILO) vd., 2001; Isaksen, 2019; Li vd., 1995; Massey, 1988; Phinney vd., 2001; Ting, 2006). Özellikle son yirmi yılda, terörizmle ilgili güvenlik endişelerine yapılan vurgunun artması, göçün ekonomik ve kültürel boyutlarını gölgede bırakmıştır. Göç, sıkı sınır kontrolleri, göç politikaları ve ulusal güvenlik önlemleriyle iç içe geçerek gözle görülür bir güvenlikleştirme sürecine girmiştir. Bu paradigma değişimi akademik çalışmalara da yansımış, göç-güvenlik eksenî, göç-terörizm bağlantısı ve göçün güvenlikleştirilmesi üzerine yapılan çalışmalar literatürde öne çıkmıştır⁵. Bir sonraki bölüm göçün güvenlikleştirilmesi sürecine ışık tutmaya çalışacaktır.

3.1. Avrupa ve Göç

İkinci Dünya Savaşı'nın ardından göç, Avrupa'nın ekonomik yeniden yapılanması için önemli bir araç olarak ortaya çıkmış ve göç politikaları başlangıçta entegrasyon beklentilerinin altını çizen uzlaşmacı bir bağlamda çerçevelenmiştir (Karyotis, 2007, s. 3; Sasse, 2005, s. 679). Başlangıçtaki uzlaşmacı görünüme rağmen, bu politikalar geçici misafir işçilerin sayısını sınırlamayı hedeflemiş, ancak bu işçilerin önemli bir kısmı "daimi misafir" olarak tanımlanabilecek hale gelmiştir (Huysmans, 2000, s. 754).

Petrol krizi ve artan işsizlik karşısında Batı Avrupa hükümetleri 1970'lerde göçmen sayılarını istikrara kavuşturmak için önlemler almış, kısıtlayıcı ve kontrol odaklı göç politikalarına doğru bir kayış başlatmıştır (Boccardi, 2007, s. 204; Huysmans, 2000, s. 770). 1980'lerin ortaları, ekonomik göçmenler ve sığınmacılar hakkındaki kafa karıştırıcı bilgiler nedeniyle göçün siyasallaşmasına tanık olmuş ve bu gelişme söylemi karmaşıktır (Huysmans, 2000, s. 755, 2006, s. 31).

⁵ Konuyla ilgili bazı çalışmalar: (Böhmelt vd., 2020; Choucri, 2002; Dreher vd., 2011, 2020; Galantino, 2020; Ihlamur-Öner, 2019; Maguire, 2015; Nussio vd., 2019; Ünal Eriş & Öner, 2021)

Genişleme sürecinin bir parçası olarak, tek Avrupa topluluk pazarının kurulması ve AB iç sınırlarının kaldırılarak vatandaşlara Avrupa Birliği içinde serbest dolaşım hakkı tanınması, dış sınırlarda güvenlik önlemlerinin artırılmasını gerektirmiştir. Yaklaşık on yıl sonra, ABD’de gerçekleşen 11 Eylül saldırılarının ardından, Avrupa da ABD gibi göçü terörizmle ilişkilendirmeye başlamış ve bakış açısında önemli bir değişim yaşanmıştır (Adamson, 2006, s. 165). Terör saldırılarının ardından AB'nin güvenlik söylemi, düzensiz göçün kontrol altına alınması zorunluluğunun altını çizen bir değişim geçirmiştir (Triandafyllidou & Dimitriadi, 2013, s. 599).

2000'li yıllar AB'ye komşu ülkelerdeki siyasi, ekonomik ve sosyal değişimlere tanıklık etmiş ve AB üye devletlerini göç akımlarına daha açık hale getirmiştir (Özer, 2015, s. 3). AB'nin 2004 ve 2007'deki genişlemeleriyle birlikte, Orta ve Doğu Avrupa'dan eğitim, girişimcilik ve aile birleşimi gibi amaçlarla gerçekleşen işgücü göçü, Avrupa Topluluğu içinde önemli bir eğilim olarak ortaya çıkmıştır. Bu ülkelerin vatandaşları aynı zamanda mevsimlik işler de dahil olmak üzere kısa süreli göçlere ve turist vizelerinin süresinin aşılması gibi düzensiz göçlere yüksek katılım oranları göstermiştir (Kaczmarczyk vd., 2015, s. 28).

2008 yılında, dünya nüfusunun sadece %30'unu oluşturmalarına rağmen, Avrupa'ya yönelik göç akımlarının %73 gibi önemli bir kısmı Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından "çok gelişmiş" olarak sınıflandırılan ülkelere kaynaklanmıştır. Geri kalan göçmenlerin yarısından biraz fazlası diğer AB ülkelerinden gelmekte veya geri dönenleri temsil etmektedir. Sadece %10'u daha az gelişmiş ülkelere gelmiştir (Kaczmarczyk vd., 2015, s. 28). 2010 yılına kadar Avrupa'ya göçün başlıca nedeni bireylerin daha iyi ekonomik koşullara sahip olma arayışı olmuştur. Güney ve Doğu Akdeniz bölgesi üzerinden Avrupa'ya yapılan göçün kaynak ülkeleri ise 2013 yılına kadar ekonomik motivasyonlarla Sahra Altı Afrika bölgesindeki ülkeler olmuştur. Ancak sonraki yıllarda Suriye, Irak ve Afganistan gibi bölgelerden Avrupa'ya göçte bir artış yaşanmıştır. Bu değişimde Arap Baharı, Kuzey Afrika ve Orta Doğu'daki çatışmalar, DAESH gibi terör örgütlerinin varlığı, daralan yaşam alanları, baskıcı rejimler, güvenlik endişeleri, hüküm süren kaos ve kötüleşen yaşam koşulları gibi karmaşık bir dizi faktör etkili olmuştur (Ondrej Filipec vd., 2018, s. 9; Ondrej Filipec & Vargová, 2019, s. 9; Nirenstein, 2019).

3.2. Avrupa ve Göç Krizi

Suriye'de 2011 yılında çatışmaların patlak vermesinin ardından ilk tepki, kargaşadan kaçanların çoğunun komşu ülkelere sığınması yönünde olmuştur. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK), 2012 yılında Ürdün'de sayıları giderek artan yerinden edilmiş kişileri barındırmak üzere bir mülteci kampı kurmuştur. Ancak çatışmalar devam ettikçe mülteci sayısı 2 milyonu aşmış ve bu durum ev sahibi ülkelerin kapasitelerini zorlamıştır. BMMYK, 2013 yılında durumun aciliyetini farkına vararak tüm ülkelere destek çağrısında bulunmuştur (Edwards, 2013). Bu çağrıya yanıt olarak Avrupa ülkeleri mültecileri kabul etmeye başlamıştır. Almanya, 2013 yılında Suriye'deki çatışmalardan kaçan 5,000 mülteciyi kabul etme taahhüdünü açıklayarak bu konuda öncülük etmiştir (Cumming-Bruce, 2013). Eş zamanlı olarak, İtalya'nın Lampedusa adası yakınlarında deniz kazalarının ve can kayıplarının artması ve göçmenlerin Avrupa'ya ulaşmak için Afrika'dan Akdeniz'i tehlikeli bir şekilde geçmeye devam etmesi üzerine, Avrupa Birliği (AB) 2013 yılında konuyla ilgili harekete geçeceğini açıklamıştır (Smith-Spark & Messia, 2013). 2014 yılında, Irak'ta bazı bölgelerin militalar tarafından ele geçirilmesi nedeniyle binlerce insan hem ülke içinde hem de ülke dışına göç etmek zorunda kalmıştır (Sözcü, 2014). Ancak Avrupa'da göçü tam anlamıyla bir krize dönüştürecek en önemli olaylar 2015 yılında yaşanmıştır.

Akdeniz'de mülteci yüklü gemilerin battığı ve yüzlerce kişinin trajik bir şekilde hayatını kaybettiği haberlerinin ardından, AB üye ülkeleri Mayıs 2015'te İtalya ve Yunanistan'a kaçan 40.000 sığınmacıyı kabul etme kararı almıştır (Traynor, 2015). Bu karar, AB'nin yeni göç kotaları getirme planının ilk aşaması olarak görülmüştür. Karar bağlamında, BMMYK, Ağustos ayı itibariyle 250,000 göçmenin deniz yoluyla Avrupa'ya ulaştığını bildirmiştir.

Eylül 2015, Aylan Kurdi'nin cansız bedeninin Bodrum'da kıyıya vurması bir dönüm noktası olmuştur. Yürek burkan bu görüntü dünya çapında yayınlanarak küresel toplumu derinden etkilemiştir. Mülteci krizi bir dereceye kadar kabul edilmiş olsa da, Avrupa genelinde kapsamlı bir şekilde ele alınmamıştı. Ancak 2015 yılında yaşanan önemli olayların medyatik hale gelmesi, özellikle de ailesi Türkiye'den Yunanistan'a ulaşmaya çalışırken boğulan üç yaşındaki Aylan Kurdi'nin yürek burkan görüntüleri, mülteci krizini milyonlarca kişi için çarpıcı bir gerçekliğe dönüştürdü (Memişoğlu &

Başol, 2019, s. 195). Bu durum, Avrupa ülkelerinin sığınma politikaları ve yük paylaşımı konusunda daha fazla sorumluluk üstlenmeleri gerektiğinin altını çizmiştir. Bunun ardından Almanya Şansölyesi Angela Merkel, ülkenin Avusturya sınırını açık tutma ve mültecilere yönelik misafirperver tutumunu sürdürme niyetinin sinyallerini vermiştir (Alkousaa vd., 2016). Almanya, 1990'lardan bu yana Dublin Protokolünü askıya aldığını ilan eden ilk AB ülkesi olmuş ve diğer ülkeleri de bu politikayı benimsemeye teşvik etmeye çalışmıştır (Hall & Lichfield, 2015). Bununla birlikte, bazı ülkelerin uyma konusundaki isteksizliği, sınırlarını alternatif yollarla güvence altına alma çabaları, AB'nin göç politikaları ve yönetimi arasındaki uyumsuzluk ve prosedürel zorluklar yönetim açısından krize katkıda bulunmuştur.

Çekya (Çek Cumhuriyeti), Macaristan, Polonya, Slovakya ve Romanya gibi ülkeler zorunlu göçe karşı olduklarını açıkça dile getirmiştir. Özellikle Macaristan, Sırbistan ile olan sınırını jiletli tel örgülerle güçlendirmiş ve Dublin sisteminin korunmasını kararlılıkla savunmuşlardır. Durum kötüleştikçe ve göç hareketleri giderek bir kriz olarak tasvir edildikçe, Fransa, Almanya, Avusturya ve Slovenya da dahil olmak üzere bazı üye devletler Schengen Anlaşmasını geçici olarak askıya alarak sınır kontrollerini yeniden uygulamaya başlamıştır (Akşit Ergen & Memişoğlu, 2020, s. 181; Granados vd., 2016; The Guardian, 2015, 2016). Macaristan, Sırbistan ile olan sınırını kapatmış, sınır bölgelerinde olağanüstü hâl ilan etmiş, sığınma talebinde bulunmak isteyenleri geri gönderme niyetini açıklamıştır. Ek olarak sınırını dikenli tellerle kapatarak göçmenlerin AB'ye girişini durdurmaya çalışmıştır (BBC, 2015; Kingsley & Traynor, 2015). Aynı zamanda, mültecilerle ilgili söylem bazı AB ülkelerinde daha güvenlik odaklı bir ton kazanmış ve zaman zaman "terörizm" söylemiyle kesişmiştir.

3.3. Göç ve Terör Algısı

Son yıllarda, bir dizi önemli olay, özellikle Müslüman kökenli göçmenlere yönelik farklı algıları şekillendirmiş ve Müslümanlara karşı tepkilere yol açmıştır. Bu olaylar, 1979'daki İran Devrimi'nden 1989'daki Salman Rushdie olayı, 1990'daki I. Körfez Savaşı, 1992'deki Bosna Savaşı, 1993'teki Dünya Ticaret Merkezi saldırısı, 11 Eylül 2001'deki trajik olaylar, 2001'deki Afganistan Savaşı ve 2003'teki II. Körfez Savaşı, 2004'teki Theo Van Gogh cinayeti ve Madrid bombalaması, 2005'teki Londra bombalaması ve Paris banliyö saldırıları, 2006'daki Danimarka karikatür krizi, 2009'daki İsviçre Minare yasağı krizi gibi sonraki olaylara kadar uzanmaktadır, İran

ile yaşanan nükleer enerji krizi ve 2010 yılında Almanya'da Thilo Sarazin tarafından yazılan ırkçı kitabın yarattığı polemik, Florida'da Amerikalı bir rahibin Kuran yakması, Fransa'da burkanın yasaklanması ve Anders Behring Breivik'in 2011 yılında Norveç'te gerçekleştirdiği katliam, 2014-2015 yıllarında Almanya'nın Saksonya eyaletinde ve özellikle Dresden'de gerçekleşen Batının İslamlaşmasına Karşı Vatansever Avrupalılar (PEGIDA) protestoları, Paris'teki Charlie Hebdo Katliamı, 2015-2016 yıllarında Fransa ve Almanya'da DAESH tarafından gerçekleştirilen saldırılar, kamu tutumları üzerinde derin bir etki yaratmıştır (Betts, 2017, s. 103; DW, 2016). Ne yazık ki bu olaylar ayrımcılığın, İslamofobinin ve yabancı düşmanlığının artmasına katkıda bulunmuş ve Avrupa genelinde sağcı hareketlerin büyümesini teşvik etmiştir. Bu olayların kümülatif etkisi, Batı dünyasında Müslüman kökenli bireylere ve diğer göçmenlere yönelik artan bir düşmanlık duygusunu beslemiştir (Kaya, 2016, s. 150).

Fransa ve Almanya'da 2015 yılında Charlie Hebdo olayı ile başlayan terör saldırılarının ortaya çıkışı, Avrupa uluslarını alarına geçiren önemli bir an olmuştur. Bu olaylar bir yandan Avrupa'da ulusal ve kolektif güvenlik politikalarına ilişkin tartışmaları alevlendirmiştir. Öte yandan, Avrupalı Müslümanların, özellikle de çoğu İslam inancına sahip olan mültecilerin güvenlik tehdidi oluşturup oluşturmadığı konusunda yoğun tartışmaları tetiklemiştir. Radikal İslamcıların, teröristlerin ve hatta kendilerini mülteci olarak gizleyen terör örgütü üyelerinin potansiyel sızmalarına ilişkin endişeler ortaya çıkmıştır (Can, 2015).

AB üyesi olmayan ülkelere gelen göçün tasviri, büyük ölçüde medya temsili nedeniyle, ayrılmaz bir şekilde İslam, terörizm, savaş ve korku ile iç içe geçmiştir (Ondřej Filipec & Vargová, 2019, s. 171). Örneğin Slovakya'da yapılan bir çalışmada, bireylerden AB üyesi olmayan ülkelere gelen göçle ilişkilendirdikleri üç kelimeyi belirtmeleri istenmiştir. Araştırma, göç algısını çevreleyen kamusal söylemin, göç krizlerinin medya tasvirlerinden önemli ölçüde etkilendiğini ve AB üyesi olmayan ülkelere göçü tartışmak için kullanılan dili ve terimleri şekillendirdiğini ortaya koymuştur (Ondřej Filipec & Vargová, 2019, s. 174).

Bunların dışında, medya tasvirleri ve belirli kamuoyu araştırmaları göçü, göçmenleri ve mültecileri/sığınmacıları toplumdaki terörizm algısını arttıran potansiyel katalizörler olarak konumlandırmaya başlamıştır. Medya kaynaklı bu tasvir, göç söyleminin artık siyaset üstü bir öneme sahip olduğu ve göçle ilgili konularda

olağanüstü tedbirlerin alınmasını meşrulaştırdığı göçün güvenlikleştirilmesi süreciyle daha da iç içe geçmektedir.

Göçmenler arasında suç oranlarının yüksek olduğuna dair yaygın bir algının birçok ülkede hâkim olduğu da göze çarpmaktadır. Bu konuya ilişkin ampirik araştırmalar, halkın önemli bir kesiminde, göçmenlerin yerli doğumlu bireylere kıyasla suç işlemeye daha yatkın olduğuna dair yaygın bir inanç olduğunu ortaya koymaktadır (Simon & Sikich, 2007). Bu olgu, göçmenlerin suça eğilimli olduğu fikrinin güçlenmesine katkıda bulunmaktadır. Ayrıca bu algı, göçmen akışlarıyla karşılaşan ülkelerde terörizme yönelik eğilimlerin artacağı beklentisini de beslemektedir. Benzer şekilde, göçmenlerin suç teşkil eden davranışlarına yönelik kaygılar veya genel ilgi, göçmen karşıtı politika çerçevelerinin şekillendirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Herhangi bir ülkedeki göçmen topluluklarının varlığı ve göçmenlerin karıştığı suç eylemleri, birçok ülkede öne çıkan endişeler olarak ortaya çıkmaktadır. Avrupa'da yerlilerin azınlığı göçmenlerin iş fırsatlarını ellerinden alacağı endişesini dile getirirken, yerlilerin çoğunluğu göçmenlerin suç oranlarını artıracığı ve terörizmi besleyeceği endişesini taşımaktadır (Fitzgerald vd., 2012).

Kuşkusuz, göç ve suç arasında bir bağ kurma çabalarının kökeni çok eski dönemlere kadar uzanmaktadır. Gelişmiş ülkelerde bu konuya ilişkin zengin bir akademik söylem mevcuttur (Bui, 2009; Martinez, Jr. & Valenzuela, Jr., 2006; Mears, 2001; Stowell & Martinez, 2007; Thomas, 2011; Tonry, 1997). Göç ve suçluluk arasında bağlantı kurma eğilimi belirgin olmakla birlikte, Fransa'daki terör olayları, Temmuz 2005 Londra bombalamaları ve 11 Mart 2004 Madrid tren saldırısı gibi 11 Eylül sonrası travmatik olaylar, Avrupa bağlamında göç ve terörizm arasında ilişki kurma eğilimini de hızla artırmıştır. Özellikle Avrupalılar için 11 Eylül olaylarının, farklı derecelerde de olsa, göç konularının güvenlik odaklı bir prizma ile incelenmesinin uygunluğunu pekiştirdiği ileri sürülmektedir (Guild, 2003, s. 336; Soledad Saux, 2007, s. 62).

Kamuoyunun tarihsel arka planından yola çıkarak, son elli yılda Batı Avrupalılar arasında göçten daha belirgin endişe ve olumsuz duygular uyandıran çok az politika alanı olduğuna dair mantıklı bir çıkarım yapılabilir (Lahav, 2004, s. 1176). Bunun kamusal alanda göçmenlere karşı açık bir düşmanlık anlamına gelmediğini açıklığa kavuşturmak önemlidir. İkinci Dünya Savaşı sonrası yaygın göçün ortaya çıkmasından bu yana, Avrupalıların sadece küçük bir kısmı göçü desteklemiş ve daha da küçük bir

kısmı ev sahibi toplumlarda geniş çaplı yerleşimle ilişkili toplumsal dönüşümleri memnuniyetle karşılamıştır (Schain, 2008, s. 9).

Bazı kamuoyu araştırmaları, toplumların göçmenler ve terörizmin kesişimine ilişkin endişelerini dile getirdiklerini göstermektedir. Buna karşılık, geçtiğimiz on yıl içerisinde bu Avrupa uluslarının temel kaygılarında gözle görülür değişimler olduğunu kabul etmek de aynı derecede yerinde olacaktır. Özellikle göç, Avrupa vatandaşları arasında öne çıkan bir endişe kaynağı haline gelmiştir. 1974 yılından bu yana AB Kurumları adına düzenli olarak gerçekleştirilen ülkeler arası kamuoyu araştırmalarının bir derlemesi olan Eurobarometer araştırmaları bu konuda içgörü sağlamaktadır. Aşağıda 2010-2020 yılları arasında Avrupa Birliği ülkeleri vatandaşlarının ana endişe kaynaklarına dair toplanmış verilerden yola çıkılarak bir tablo oluşturulmuştur. Bu tabloda göç ve terörizm konularının yıllar içerisinde sıralamadaki yer değişimleri dikkate değerdir.

Tablo 1: AB Ülkelerinde 2010-2020 Arasında Temel Endişe Konuları

2010	2011	2012	2013	2014	2015
1.İşsizlik 2.Ekonomi 3.Yükselen Fiyatlar 6.Göç; Emekli maaşları 7.Terör; Vergiler; Eğitim sistemi (10 sıralamalı)	1.Ekonomi 2.İşsizlik 3.Yükselen Fiyatlar 8.Göç; Eğitim Sistemi; Vergilendirme 9.Terörizm; Enerji Temini (11 sıralamalı)	1.İşsizlik 2.Ekonomi 3.Yükselen Fiyatlar 8.Göç 12.Terörizm (12 sıralamalı)	1.İşsizlik 2.Ekonomi 3.Yükselen Fiyatlar 5.Göç; Sağlık ve Sosyal Güvenlik 10.Terörizm (10 sıralamalı)	1.İşsizlik 2.Ekonomi 3.Göç 10.Terörizm; Konut (10 sıralamalı)	1.Göç; İşsizlik 4.Terörizm (7 sıralamalı)
2016	2017	2018	2019	2020	
1.İşsizlik 2.Göç 6.Terörizm (11 sıralamalı)	1.İşsizlik 2.Göç 4.Terörizm (10 sıralamalı)	1.İşsizlik 2.Göç; Yükselen Fiyatlar 3.Sağlık ve Sosyal Güvenlik 10.Terörizm; Vergilendirme (10 sıralamalı)	1.Sağlık ve Sosyal Güvenlik 2.Çevre ve İklim; Enerji Konuları 3.İşsizlik 4.Yükselen Fiyatlar 5.Göç 13.Terörizm (13 sıralamalı)	1.Ekonomi 2.Sağlık 3.İşsizlik; Artan Fiyatlar/ Enflasyon/Yaşam Giderleri 5.Göç 12.Terörizm (13 sıralamalı)	

Kaynak: Eurobarometers: Main Concerns, EB 74, EB 76, EB 78, EB 80, EB 82, EB 84, EB 86, EB 88, EB 90, EB 92, EB 93

Eurobarometer kamuoyu araştırmasında vatandaşların ana endişe kaynaklarının ne olduğuna dair hem kendi ülkeleri hem AB özelinde sorular sormuş ve tüm üye ülkelerdeki cevapların ortalamasını alarak ortaya birtakım sonuçlar koymuştur. Çalışmada yararlanmak üzere yukarıdaki tabloda Eurobarometer’ın 2010-2020 arasındaki sonuçlarının (EB 74, EB 76, EB 78, EB 80, EB 82, EB 84, EB 86, EB 88, EB 90, EB 92, EB 93) bir derlemesine yer verilmiştir. Kamuoyu araştırma sorularında kişilere “QA5- Sizce şu anda AB’nin karşı karşıya olduğu en önemli iki konu nedir? (Tüm Eurobarometreler için)” sorusunun 11 yılı kapsayan cevaplarına yer verilmiştir. 2010-2014 arasında AB vatandaşlarının genel olarak endişeleri ekonomi, işsizlik, yükselen fiyatlar gibi daha ekonomi temelli konular üzerineyken, 2014 itibariyle özellikle göç konusunun ilk üç endişe arasında yer almaya başladığı görülmektedir. Öte yandan terör endişesinin de 2015’teki mülteci krizine paralel zamanda başta Almanya, Fransa gibi ülkeler olmak üzere AB ülkelerine yapılan terör saldırılarının artması sebebiyle üst sıralara doğru çıktığı görülmektedir. 2015-2017 arasında terörizm endişesi nispeten endişe sıralamasında daha üst sıralarda yer alsa da, 2017 itibariyle tekrar son sıralara doğru gerilemiştir. Ancak dikkat çekici bir veri olarak göç konusu 2013’ten itibaren temel endişe kaynakları arasında her zaman ilk 5 sıra içerisinde yerini korumuş görünmektedir.

Tablo 2: Temel Endişe Konuları: Almanya, Fransa, Türkiye

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
<i>Almanya</i>	1.Devlet borcu (government debt) 2.İşsizlik 4.Terörizm 8.Göç; Suç; Emekli maaşları (12 sıralamalı)	1.Devlet borcu (government debt) 8.Terörizm; Vergilendirme 10.Göç (12 sıralamalı)	1.Devlet borcu 2.Yükselen fiyatlar 3.İşsizlik, Ekonomi 8.Göç 10.Terörizm; konut(housing) (10 sıralamalı)	1.Yükselen fiyatlar 2.Devlet borcu 3.İşsizlik 4.Eğitim 5.Göç 10.Terörizm (10 sıralamalı)	1.Göç 7.Terörizm (9 sıralamalı)	1.Göç 2.Suç; konut 4.Terörizm (7 sıralamalı)
<i>Fransa</i>	1.Ekonomi, 5.Göç; devlet borcu (government debt); eğitim sistemi 6.Terör; çevresel sorunlar (9 sıralamalı)	1.İşsizlik 2.Ekonomi 3.Yükselen fiyatlar 8.Göç; Emekli maaşları 11.Terörizm; Enerji Temini (12 sıralamalı)	1.İşsizlik; Ekonomi; yükselen fiyatlar 7.Göç 11.Terörizm (11 sıralamalı)	1.İşsizlik 2.Ekonomi 6.Göç 11.Terör (11 sıralamalı)	1.İşsizlik 2.Ekonomi 3.Devlet borcu 4.Yükselen fiyatlar 5.Göç 10.Terörizm (10 sıralamalı)	1.İşsizlik 2.Göç 3.Terörizm (11 sıralamalı)

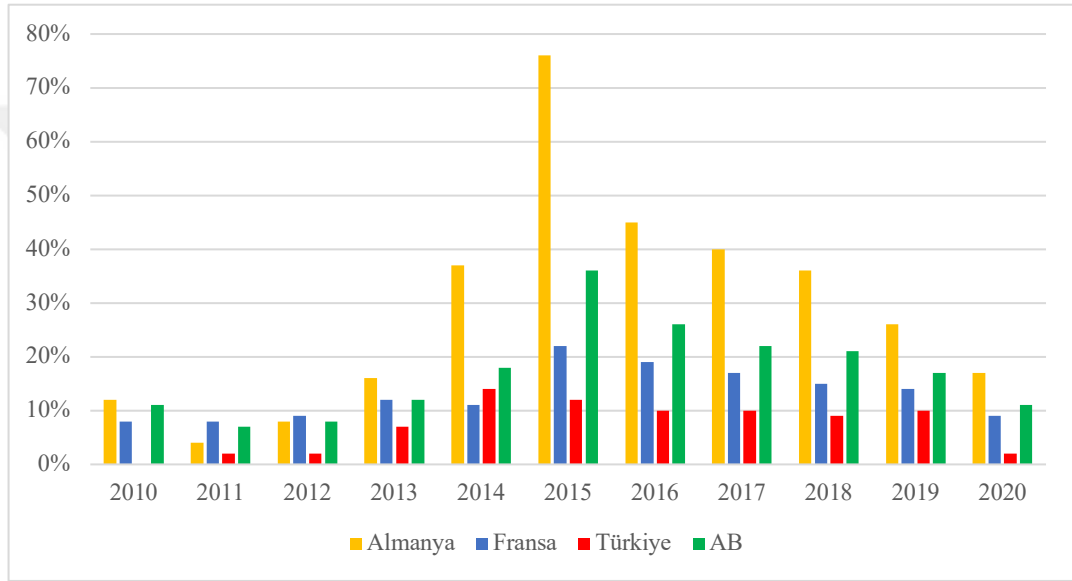
<i>Türkiye</i>	1.İşsizlik 2.Terörizm 10.Göç (%0) (10 sıralamalı)	1.Terörizm 2.İşsizlik 7.Göç; Eğitim Sistemi; Ülkenin dışa etkisi (9 sıralamalı)	1.Terörizm 8.Göç; devlet borcu; sağlık ve sosyal güvenlik; konut (9 sıralamalı)	1.İşsizlik 2.Terörizm 8.Göç (10 sıralamalı)	1.Terörizm 2.İşsizlik 3.Ekonomi 4.Göç (10 sıralamalı)	1.Terörizm 2.İşsizlik 3.Ekonomi 4.Yükselen fiyatlar 5.Göç (10 sıralamalı)
	2016	2017	2018	2019	2020	
<i>Almanya</i>	1.Göç 2.Terörizm (11 sıralamalı)	1.Göç 3.Terörizm; Çevre ve İklim sorunları; Enerji (10 sıralamalı)	1.Göç 8.Terörizm (12 sıralamalı)	1.Çevre ve İklim 2.Göç 9.Terörizm (13 sıralamalı)	1.Çevre ve iklim değişimi 2.Ekonomi 3.Göç 8.Terörizm (10 sıralamalı)	
<i>Fransa</i>	1.İşsizlik 2.Terörizm 3.Göç (11 sıralamalı)	1.İşsizlik 2.Terörizm 3.Göç (10 sıralamalı)	1.Yükselen fiyatlar 2.İşsizlik 3.Terörizm 5.Göç (10 sıralamalı)	1.İşsizlik 2.Yükselen fiyatlar 3.Çevre ve İklim 6.Göç; Terörizm (10 sıralamalı)	1.İşsizlik 2.Sağlık 3.Ekonomi 9.Göç 11.Terörizm (12 sıralamalı)	
<i>Türkiye</i>	1.Terörizm 2.İşsizlik 3.Yükselen fiyatlar 4.Ekonomi 7.Göç (10 sıralamalı)	1.Terörizm 6.Göç; suç (9 sıralamalı)	1.Ekonomi 2.Yükselen fiyatlar 3.İşsizlik 4.Terörizm 6.Göç; suç (10 sıralamalı)	1.İşsizlik 2.Ekonomi 3.Terörizm 6.Göç; Vergilendirme (9 sıralamalı)	1.Ekonomi 2.Yükselen fiyatlar/enflasyon 3.İşsizlik 4.Sağlık 5.Terörizm 10.Göç (12 sıralamalı)	

Kaynak: Eurobarometer verilerinden derlenerek yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 2’de vaka ülkeleri için 2010-2020 arasında temel endişe konuları yer almaktadır. Çalışmanın vaka ülkeleri özelinde bakılacak olursa, Almanya’da göç konusu 2013 yılına kadar ilk 5 endişe kaynağı konu içerisinde sayılmazken, 2014 itibariyle 2020 yılına kadar ilk üç endişe kaynağı konu arasında yerini almıştır. 2014-2018 yılları arasında ise ilk endişe kaynağı olarak en üst sırada yer almıştır. Terör bazında bakılacak olursa 2015-2017 yıllarında terörizm Almanya’da göçü takiben ilk dört endişe arasında yerini almıştır. Fransa’da ise benzer şekilde göç ve terör 2015 yılına kadar ilk sıralarda yer almazken, 2015-2017 yıllarında hem göç hem terörizm ilk üç endişe arasında yer almıştır. Türkiye’de ise durum biraz daha farklı seyretmektedir. Türkiye halihazırda kendi iç dinamikleri sebebiyle nerdeyse 40 yıldır terörizmle mücadele halinde olan bir ülkedir. Dolayısıyla terör endişesi 2010-2017 arasında

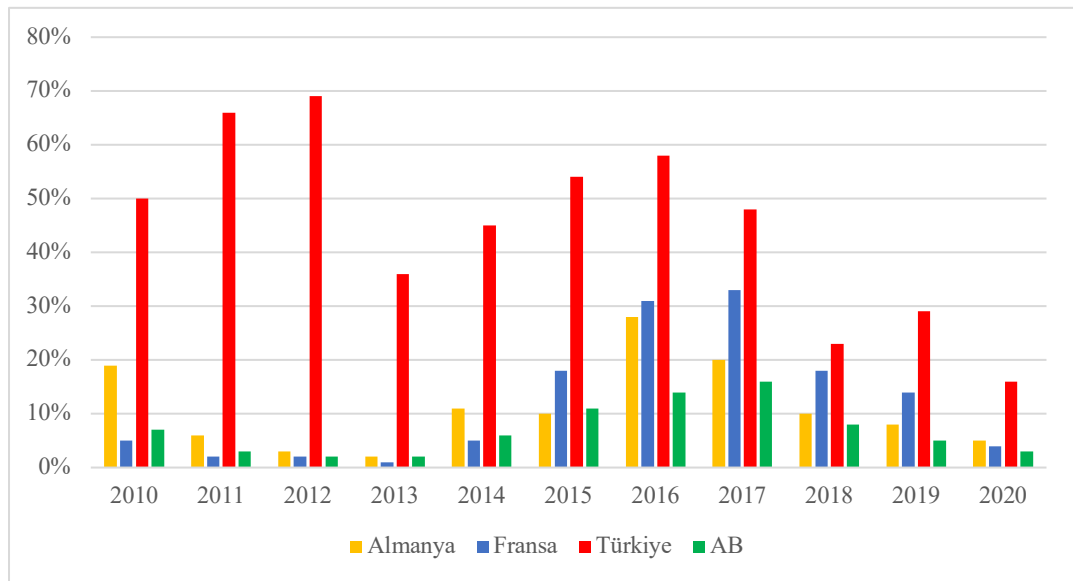
Türkiye’de her zaman ilk iki endişe arasında yerini almıştır. Göçün ise 2014 ve 2015 yıllarında ilk beş endişe arasında dördüncü ve beşinci sırada yer aldığı görülmektedir. Geri kalan yıllarda ise göç konusu Türkiye daha arka sıralarda endişe kaynağı olarak sıralanmıştır. Bunun yerine Türkiye’deki ana endişe kaynakları olarak ekonomi, işsizlik, artan fiyatlar, enflasyon gibi daha geçim temelli endişelerin yer aldığı görülmektedir. Aşağıda ek olarak AB ortalaması, Almanya, Fransa ve Türkiye özelinde Göçmenlik ve Terörizm konularının yıllar içinde ülke vatandaşları için ne kadar endişe kaynağı olarak görüldüğüne dair grafiklere yer verilmiştir.

Şekil 1: Ulusal Düzeyde Temel Kaygılar: Göçmenlik

Kaynak: Eurobarometer verilerinden yararlanılarak yazar tarafından hazırlanmıştır

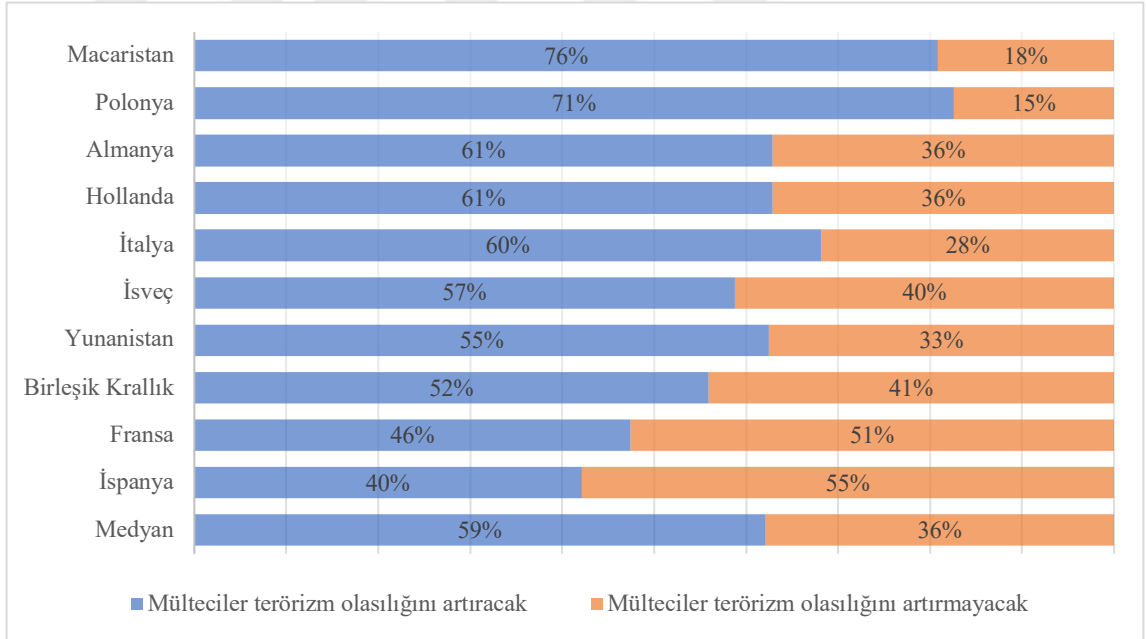
Şekil 2: Ulusal Düzeyde Temel Kaygılar: Terörizm

Kaynak: Eurobarometer verilerinden yararlanılarak yazar tarafından hazırlanmıştır

Yine bir başka araştırma, önemli sayıda Avrupalının terörizmin potansiyel tırmanışına ve mülteci hareketiyle bağlantılı ek toplumsal yüklerle ilişkin endişeler taşıdığını göstermektedir. Örneğin, Pew Research Center'ın on Avrupa ülkesini (Almanya, Fransa, Yunanistan, Hollanda, İtalya, İspanya, Macaristan, İsveç, Polonya ve Birleşik Krallık) kapsayan bir araştırmasına katılanların ortalama %59'u ülke içinde terörün tırmanabileceğine ilişkin endişelerini dile getirmiştir. Almanya'da bu oran %61 ile genel ortalamanın biraz üzerindedir. Buna karşılık 2015'te büyük terör saldırılarına maruz kalan Fransa'da iç terörizmin artacağı beklentisi %46 ile genel ortalamanın altında kalmaktadır. Suç oranları bağlamında, Avrupalıların nispeten mütevazı bir kesimi (ankete katılan dokuz ülke genelinde medyan %30), diğer demografik gruplara kıyasla mültecileri ülkelerindeki suç faaliyetlerinden daha sorumlu görmektedir (Wike vd., 2016, s. 30). Şekil 3 araştırma verilerinden bir kesit sunmaktadır.

Şekil 3: Mültecilerin Terörü Artıracağına Dair Duyulan Endişe 2016

Kaynak: Bahar 2016 Küresel Tutumlar Araştırması S51c. Pew Research Center

Tehdit algısına ilişkin olarak, mülteci krizi Avrupa genelinde yaygın bir ilgi görürken, tehdidin değerlendirilmesi kıta genelinde farklılık göstermektedir. Polonya, Macaristan, Yunanistan ve İtalya'da katılımcıların çoğunluğu Irak ve Suriye'den gelen mültecilerin ülkeleri için önemli bir tehdit oluşturduğunu düşünmektedir. Buna karşılık, en fazla mülteciye ev sahipliği yapan Almanya'da ve nüfusuna oranla en fazla mülteciye ev sahipliği yapan İsveç'te, katılımcıların üçte biri veya daha azı bu bölgelerden gelen mültecilerin asgari düzeyde tehdit oluşturduğunu düşünmektedir.

(Wike vd., 2016, s. 39). Araştırmada kişilere “Sizce Irak ve Suriye gibi ülkeleri terk eden çok sayıda mülteci (anket ülkesi) için büyük bir tehdit mi, küçük bir tehdit mi yoksa bir tehdit değil mi?” şeklinde bir soru yöneltilmiştir. Tablo 3 araştırma ülkelerinde bu soruya verilen yanıtları temsil etmektedir.

Tablo 3: Irak ve Suriye gibi Ülkeleri Terk Eden Mülteciler Ülkeniz İçin Tehdit mi?

Bahar 2016	Büyük tehdit	Küçük tehdit	Tehdit değil	Cevap yok	Toplam
Fransa	45	35	19	1	100
Almanya	31	44	23	2	100
Yunanistan	69	17	12	1	100
Macaristan	69	23	6	1	100
İtalya	65	25	8	1	100
Hollanda	37	39	22	1	100
Polonya	73	21	4	2	100
İspanya	42	20	35	3	100
İsveç	24	42	32	1	100
Birleşik Krallık	52	28	18	2	100

Kaynak: Bahar 2016 Küresel Tutumlar Araştırması S22g. Pew Research Center

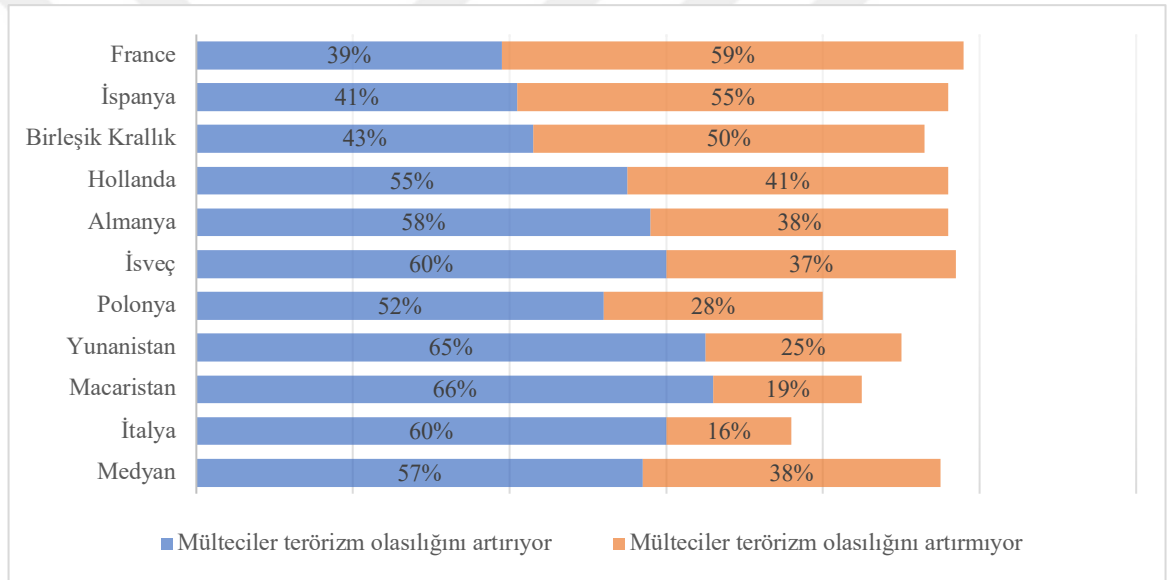
Yine Pew Research Center’ın 2018 anket bulgularına göre, göç konusu kalıcı ve tartışmalı bir konu olmaya devam etmektedir. Birçok ülkede göçün azaltılmasını savunmaya yönelik kayda değer bir eğilim vardır. Yunanistan, Macaristan ve İtalya gibi ülkelerde her 10 kişiden 7’si gibi önemli bir çoğunluk göçmen sayısının azalması gerektiğini düşünmektedir. Buna karşılık Fransa, Hollanda, Birleşik Krallık ve İspanya’da her 10 kişiden 4’ü veya daha azı bu görüşe katılmaktadır. Sonuç olarak, Avrupa halkları arasında göçün azaltılması yönünde yaygın bir tercih ortaya çıkmaktadır. Medyan olarak %51’lik bir kesim ülkelerinin ya daha az göçmen kabul etmesi ya da hiç kabul etmemesi gerektiğini düşünürken, %35’lik bir kesim mevcut seviyelerin korunmasını, %10’luk bir kesim ise daha fazla göçmen hareketini savunmaktadır (Connor & Krogstad, 2018).

Göçün suç üzerindeki etkisine ilişkin olarak Avrupa kamuoyunda bir görüş ayrılığı bulunmaktadır. Katılımcıların ortalama %38’i göçmenlerin diğer gruplara kıyasla suç faaliyetlerinde daha fazla sorumluluk taşıdığına inanırken, %45’i buna katılmamaktadır. Göçmenlere daha fazla suç sorumluluğu atfeden katılımcıların oranı Fransa ve Birleşik Krallık’ta %22’ ile en az kaydedilirken, Almanya’da %52,

Yunanistan'da ise en yüksek oran olan %59' olarak kaydedilmiştir (Wike vd., 2019, s. 16).

Yine terörizm riski bağlamında, 2018 verilerine bakıldığında on ülkede katılımcıların ortalama %57'si göçün kendi ülkelerinde terörizm riskini artırdığına inanırken, %38'i aksi görüştedir. Ancak 2016 yılında yapılan bir önceki araştırmaya kıyasla Fransa'da göçmenlerin terör riskini artıracığına ilişkin görüş %39'a gerilerken (2016 verilerine göre bu oran %46 olarak kaydedilmiştir); Almanya'da ise %65'e çıktığı (2016 verilerine göre bu oran %61 olarak kaydedilmiştir) kaydedilmektedir. On ülke arasında Fransa (%51) ve İspanya'da (%55) katılımcıların yarısından fazlası göçün terör olasılığını arttırmadığına inanmaktadır (Wike vd., 2019, ss. 16–18).

Şekil 4: Mültecilerin Terörü Artıracağına Dair Duyulan Endişe 2018

Kaynak: Bahar 2018 Küresel Tutumlar Araştırması S54d. Pew Research Center

En büyük sığınmacı nüfusuna ev sahipliği yapan Türkiye'de, Erdoğan ve Ünver (2015) tarafından yürütülen yerel araştırmalar da Türkiye için içgörü sunmaktadır. Çalışmaları, 18 ilde 134 farklı iş çevresi ile yapılan görüşmeleri kapsamış ve katılımcıların yaklaşık %90'ının Suriyeli sığınmacılara atfedilen güvenlik endişeleri taşıdığını ortaya koymuştur. Mültecilerle ilgili kaygılar kısaca şu şekilde özetlenebilir: Hırsızlık, yankesicilik, çete faaliyetleri, gasp ve daha fazlası dahil olmak üzere potansiyel yasal sorunlardan kaynaklanan endişeler; Ülkeye giriş yapanlar arasında Rejimle (El Muharebat) bağlantılı ajanların, DAESH militanlarının veya diğer radikal örgütlerin üyelerinin bulunma olasılığı göz önünde bulundurularak, terör faaliyetlerine

katılma ihtimali endişeleridir. Buna ek olarak, genç nüfus arasında gelecekte potansiyel radikalleşme endişeleri; Yerel toplumda artan yabancı düşmanlığı korkusu; Artan işsizlik ve yoksulluk nedeniyle fuhuş sektörünün ve buna bağlı mafya benzeri yapıların yaygınlaşmasına ilişkin endişeler; Kültürel farklılıklar nedeniyle göçmenler ve yerel halk arasında artan çatışmalara ilişkin kaygılar; ve Suriyelilerin ülkedeki bazı dini, siyasi ve gizli gruplar tarafından potansiyel olarak sömürülmesine ilişkin endişeler de çalışmada tespit edilen kaygılar arasında yer almaktadır (M. Erdoğan & Ünver, 2015, ss. 67–68).

Sığınmacılardan kaynaklanan kamuoyu endişesinin bir diğer önemli yönü de terör örgütleri (PKK/PYD ve DAESH gibi) ya da Suriye yönetimine bağlı kuruluşlar/bireyler tarafından Suriye nüfusu içinde gerçekleştirilmesi muhtemel terör ya da şiddet eylemleriyle ilgilidir (Korkmaz, 2016, s. 107). Araştırmalar, Suriyelilerin Türk toplumu içinde suç ve terör kaynağı olarak algılandığının altını çizmektedir. Dolayısıyla, Suriyeli sığınmacılarla ilgili güvenlik endişeleri, toplumsal düzen, huzur ve güvenliğe yönelik bir tehdit olarak yorumlanmaktadır. Erdoğan tarafından 2014 yılında yapılan bir araştırmanın sonuçlarına göre, Türk toplumunun %62'si Suriyelilerin şiddet, hırsızlık, gasp, uyuşturucu ve fuhuş gibi çeşitli suçlara karıştığına ve bu nedenle kamu düzeni ve huzur için tehlike oluşturduğuna inanmaktadır (M. Erdoğan, 2015).

Suriyelilerin bir terör tehdidi olarak algılanması, ağırlıklı olarak sınır illerinde yaşayan bireylerin Suriyelilerle bağlantılı terör saldırılarına karşı savunmasızlık hissi yaşamasından kaynaklanmaktadır (Orhan & Senyücel Gündoğar, 2015). Bu hissiyat, Suriyelilerin yerel halkın istihdam olanaklarını gasp ettiği (M. Erdoğan, 2015), ülke ekonomisini zorladığı (Çömez Polat & Kaya, 2017), ülkenin sınırlı kaynaklarını orantısız bir şekilde sömürdüğü (Kahraman & Kahya Nizam, 2016) ve terörizm ve hırsızlık gibi suçlara karışarak kamu güvenliğini tehlikeye attığı (Budak vd., 2017) inancından kaynaklanmaktadır.

3.4. Göçün Güvenlikleştirilmesi ve Etkileri

Güvenlik kavramı doğası gereği varoluşsal tehditlerle bağlantılıdır ve güvenlikten bahsedilmesi bile derin anlamlar taşımakta, genellikle acil eylem ihtiyacına ve olağan siyasal süreçlerin askıya alınmasına işaret etmektedir (Fierke, 2017, s. 7). Terörizmin dönüşümü bu olguyu örnekleyen bir vakadır. 11 Eylül olaylarından önce terörizm tipik

olarak bir suç faaliyeti olarak kategorize edilmektedir. Ancak 11 Eylül saldırılarının ardından terörizm algısı, özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde sismik bir değişim geçirmiştir. Amerika'nın varlığının ve kimliğinin tehlikede olduğu iddialarıyla birlikte varoluşsal bir tehdit olarak görülmeye başlanmıştır. Terörizmin bu şekilde yeniden çerçevelenmesi, onu güvenlik gündeminde benzersiz bir önceliğe yükseltmiştir.

"Güvenlik" teriminin yaygın kullanımı ve savaş retoriki, siyasi elitleri algılanan bu tehdide karşı koymak için gerekli her türlü aracı kullanma yetkisini talep etmeye zorlayan bir olağanüstü hâl yaratmıştır. Bu durum, teröristleri barındıran devletlere karşı caydırıcı önlemleri içeren bir önleme politikasının benimsenmesini de kapsamıştır. Bu değişim, yetkililerin eylemleri üzerindeki olağan kısıtlamaları aşmalarına olanak tanıyarak olağanüstü önlemlerin uygulanmasını meşrulaştırmıştır. 11 Eylül sonrası dönem, hepsi de "güvenlik" adı altında gerekçelendirilen gözetim ve gözaltı yetkilerinde kayda değer bir genişlemeye tanık olmuştur.

Avrupa'ya yönelik göç akışlarının arttığı ve AB'nin bu hareketliliği yönetmekte zorlandığı önemli bir yıl olan 2015'e hızlıca ilerleyelim. Avrupa 2015 yılında kendisini "Avrupa mülteci krizi" olarak bilinen durumla boğuşurken bulmuştur. Bu dönem, bazı devletlerin bu göç akışlarını güvenlik merceğinden yorumlamasına tanıklık etmiştir. Sonuç olarak, göçün güvenlikleştirilmesi merkezi bir tema olarak yeniden ortaya çıkmıştır. "Avrupa mülteci krizi", İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana yaşanan en önemli göç hareketlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bazı karar alıcılar, kitle iletişim araçları ve toplumlar bu olguyu insani bir çerçevede ele alarak açık sınırları ve yardımı savunurken, diğerleri bunu ekonomik refahlarına, refah devletlerine, kültürel kimliklerine ve kişisel güvenliklerine yönelik bir tehdit olarak yorumlamıştır.

Avrupa'ya yönelik artan göç akımlarına ek olarak, 2015 yılı AB devletlerinin ve kurumlarının göçe yaklaşımını etkileyen bir dizi şok edici terör olayına tanıklık etmiştir. Avrupa'da sağ partilerin yükselişiyle birlikte iltica politikalarının sıkılaştırılması, Avrupa'da ikamet eden Müslümanların ve kıta dışından gelen yeni gelenlerin deneyimlerini daha da karmaşık hale getirmiş ve onları ayrımcı muameleye maruz bırakmıştır (Çağan Elbir, 2016). Sağcı siyasi elitlerin göçmenlere yönelik olumsuz muamelesi ile birleştiğinde, bu olaylar göçün bir güvenlik endişesi olarak algılanmasının artmasına katkıda bulunmuştur.

Göçün güvenlikleştirilmesi bağlamında, sınır kontrollerinin eski haline getirilmesi ve Akdeniz'de FRONTEX gibi polislik mekanizmalarının geliştirilmesi ve konuşlandırılması da dahil olmak üzere bir dizi sıkı politika benimsenmiştir. Bu önlemler, AB'nin değerleri ve serbest dolaşım ilkeleriyle çelişiyor gibi görünse de, Avrupa devletleri tarafından algılanan acil ihtiyacı yansıtmaktadır (Beck, 2021, s. 1312; Lutterbeck, 2006; Robinson & Milne, 2017; Saleh, 2017; Segura, 2016).

Buna ek olarak, Batı toplumlarında kayda değer bir eğilim de, göçmenlerin ekonomiye, Batı yaşam tarzına ve kamu düzenine yönelik potansiyel tehditlerle ilişkilendirilmesi yönünde olmuştur (Karyotis & Skleparis, 2016, s. 266). Birincil güvensizlik kaynağı olan terörizm, göç ile iç içe geçmiştir. Bu bağlamda Huysmans (2006), varoluşsal sorunun mülteci ve sığınmacıların yarattığı tehditten ziyade teröristlerin serbest dolaşımında yattığını savunmaktadır. Sığınmacılar ve mülteciler giderek artan bir şekilde teröristler ve varoluşsal tehditlerle ilişkilendirilmektedir. Bu algılanan ilişki, kısıtlayıcı göç politikalarının benimsenmesi ve uygulanması için bir gerekçe olarak hizmet etmektedir. Boswell (2007, s. 590), terörizmin, beraberinde getirdiği tehditlerle birlikte, daha sıkı göç kontrollerinin uygulanması için bir bahane oluşturduğunu ileri sürmektedir.

Göç akışlarındaki artış ve 2015 yılında Avrupa'da DAEŞ gibi şiddet yanlısı-devlet dışı örgütler veya terörist gruplar tarafından gerçekleştirilen terör saldırılarının ardından, medya ve siyasi aktörler bu olgular arasında ilişki kurmaya çalışmıştır. Bu durum, özellikle "terörizm" söylemi aracılığıyla göçün güvenlikleştirilmesine de ortam hazırlamıştır (Stivas, 2020).

Öte yandan, göçün güvenlikleştirilmesi, akademik açıdan da önemli bir konu haline gelmiştir. İbrahim (2005) özellikle Kanada'nın göçmenlik mevzuatı bağlamında göçün güvenlikleştirilmesinde içkin olan ırksal söylemin altını çizerken, Baker-Beall (2009) AB'nin terörle mücadele politikasının 'göçmen öteki'ne yönelik köklü bir korkuyu yansıttığını ve bunun da göçün güvenlikleştirilmesine yol açtığını savunmaktadır. Messina (2014) Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'nde göçün güvenlikleştirilmesini eleştirel bir şekilde değerlendirmekte ve temel iddialarının doğruluğunu sorgulamaktadır. Dixit (2015) terörizm retoriğinin kullanımını analiz etmenin bir yolu olarak "teröristleştirme" kavramını ortaya atmış ve bunun sosyopolitik sonuçlarını vurgulamıştır. Öte yandan, güvenlikleştirme yoluyla olmasa da terörizm ve göç üzerine çalışmalar da mevcuttur. Schmid (2016) devlet ve devlet

dışı terörizmin göçe neden olmadaki karmaşık rolünü ve mülteci kampları ile diaspora topluluklarının radikalleşme için hedef alınma potansiyelini vurgularken, Saux (2007) İspanya örneğini kullanarak terörle mücadele politikası ile yabancılara yönelik daha kısıtlayıcı mevzuat arasındaki bağlantının bir kurgu olduğunu savunmaktadır. Helbling (2022), artan göçün daha fazla terörizme yol açtığına dair çok az kanıt olmasına rağmen, terörist saldırıların daha kısıtlayıcı göç politikalarına yol açabileceğini öne sürmektedir. Dreher, Gassebner ve Schaudt (2020) terörün sistematik olarak büyük Müslüman nüfusa sahip ülkelerden veya terör ağlarının hüküm sürdüğü ülkelerden ithal edildiğine dair çok az kanıt bulmakla birlikte, halihazırda bir ülkede yaşayan yabancıları dışlayan politikaların yabancı nüfusun şiddete yönelme riskini azaltmak yerine artırdığını ve böylece ev sahibi ülkedeki yabancılara yönelik terör saldırılarının arttığını savunmaktadır. Bove ve Böhmelt (2020) terör eğilimli devletlerden başka bir ülkeye giden göçmenlerin terörizmin yayılmasında önemli bir araç olduğunu öne sürerken, Dragičević (2019) Avrupa ülkelerinde göç ve terörizm arasında anlamlı bir ilişki bulamamıştır.

Göçün güvenlikleştirilmesi ve terör ile göç arasındaki bağlantılar gibi konular farklı durumlarda ve farklı perspektiflerden ele alınmış olsa da, göçün güvenlikleştirilmesine terörizm söyleminin kullanımı üzerinden odaklanan herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışmalar toplu olarak, göçün güvenlikleştirilmesinde terör söyleminin rolünün eleştirel bir şekilde incelenmesi ihtiyacının altını çizmektedir. Yöntem olarak bakıldığında ise yapılan çalışmaların bir kısmı eleştirel ya da yorumlayıcı, açıklayıcı araştırmalara dayanırken bir kısmı da kantitatif (istatistiksel) analiz yöntemleri kullanılarak yapılmıştır. Ayrıca terör-göç ilişkisini ele alan çalışmaların neredeyse hepsinin kantitatif yöntem kullandığı görülmektedir. Metodolojik olarak terör-göç bağlamını güvenlikleştirme üzerinden ele alarak hem karşılaştırmalı analiz hem nicel ve nitel içerik analizi kullanan çalışmaya ise rastlanmamaktadır. Bu özgün yönüyle çalışma literatüre yeni bir katkı sağlamayı, aynı zamanda terörizm-göç bağlantısı üzerine yapılan çalışmalar ile göçün güvenlikleştirilmesi üzerine yapılan çalışmalar arasında bir köprü olmayı amaçlamaktadır.

Göçün güvenlikleştirilmesi sürecine kısa bir bakıştan sonra, bu makalenin örneklerini oluşturan Türkiye, Almanya ve Fransa'daki durumu incelemek faydalı olacaktır. Aşağıda Türkiye, Almanya ve Fransa'nın ev sahipliği yaptığı mülteci rakamları, yıllar

içindeki değişimleriyle birlikte, diğer AB lkeleri ve AB genel ortalamasıyla karşılaştırmalı olarak sunulmakta ve g akışları hakkında fikir vermektedir.

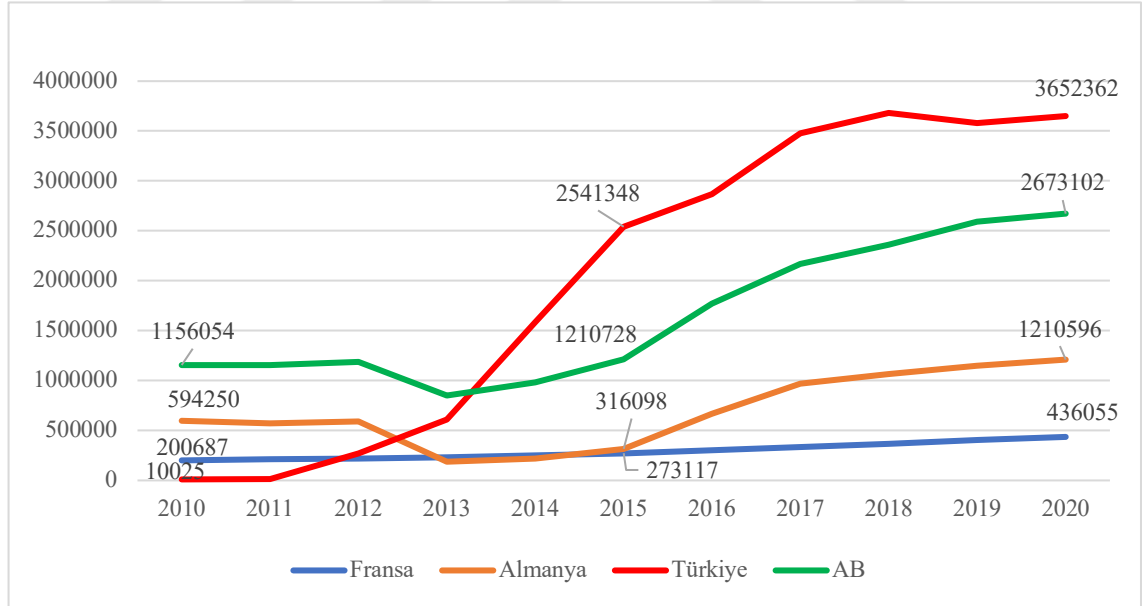

4. GÖÇ VE TERÖR BAĞLAMINDA TÜRKİYE, ALMANYA VE FRANSA’NIN DİNAMİKLERİ

4.1. Mültecilerle ilgili Rakamsal Veriler

Aşağıda verilen şekil, 2010-2020 yılları arasında AB ülkeleri ve Türkiye'deki mülteci nüfusuna ilişkin kapsamlı bir genel bakış sunmaktadır. Özellikle Almanya ve Türkiye, mültecilere ev sahipliği yapma konusunda önemli aktörler olarak ortaya çıkmakta, Fransa ise hemen arkalarından bu iki devleti takip etmektedir. Bu üç ülkenin topraklarında bulunan mülteci sayılarına bakıldığında, mülteci sayılarının diğer AB ülkelerinde bulunan mülteci sayılarını önemli ölçüde aştığı görülmektedir. Aşağıda Worldbank verilerinden yararlanılarak AB, Almanya, Fransa ve Türkiye için mülteci nüfusuna dair açıklayıcı bir grafik sunulmuştur.

Şekil 5: AB, Almanya, Fransa ve Türkiye’deki Mülteci Nüfusu

Kaynak: Worldbank verilerine göre yazar tarafından hazırlanmıştır.

Şekil 5, mülteci nüfuslarındaki önemli eşitsizliği vurgulamakta ve hem Almanya'ya hem de Türkiye'ye yönelik önemli mülteci hareketinin altını çizmektedir. Fransa diğer iki ülkeye oranla daha az mülteci kabulü yapmış olsa da geri kalan AB ülkelerinden görece daha fazla mülteci nüfusuna ev sahipliği yapmaktadır. Özellikle Arap Baharı,

Suriye İç Savaşı gibi göç hareketlerine sebebiyet veren krizlerin başladığı 2010 yılına bakıldığında özellikle Türkiye’de kayıtlı olan mülteci nüfusunun 10.000 civarında olduğu görülmektedir. Bu sayı AB, Almanya ve Fransa’da bulunan sayılardan çok daha düşük kaydedilmiştir. 2010-2012 yılları arasında hem AB genelinde hem üç ülke özelinde mülteci nüfusunda çok önemli değişiklikler yaşanmamıştır. Ancak 2012 itibariyle Türkiye’deki sayılar giderek artan şekilde ivme kazanırken AB ve Almanya bağlamında 2012-2013 yılları arasında sayılarda bir düşüş yaşanmış 2015 yılına kadar ise sayılar görece stabil seyretmiştir. Ancak 2015 itibariyle hem AB genelinde hem Almanya ve Türkiye açısından sayılarda keskin artışlar yaşanmaya başlamıştır. Fransa’da ise mülteci nüfusu diğer iki ülkeye oranla daha dengeli ve daha düşük düzeylerde artış göstermiştir. Dikkat çekici bir şekilde AB geneli ve Almanya’daki mülteci nüfusundaki artış grafiğinin hem düşüş düzeyleri hem artış düzeyleri ve kırılma noktaları açısından birbiriyle çok paralel seyrettiği görülmektedir. Bu durum Almanya’nın AB ülkelerine gelen mülteci nüfusu yoğunluğunun büyük bir kısmını neredeyse tek başına karşılamaya çalışmasının açık bir kanıtıdır.

Almanya’nın özellikle 2015 sonrasında mültecilere kucak açma konusundaki istekliliği, bu dönemde kayda değer bir artışla açıkça görülmektedir. Almanya 2015 ve 2017 yılları arasında 600,000’den fazla mülteciye kucak açmıştır. Ancak, 2017-2020’yi kapsayan zaman diliminde, daha temkinli bir mülteci kabul politikasına doğru belirgin bir kayma göze çarpmaktadır.

Buna karşılık, Türkiye’nin rakamları incelendiğinde, 2013 yılından itibaren mülteci nüfusunda kayda değer bir artış mevcuttur ve AB’deki toplam mülteci nüfusundan daha fazla mülteciye kapılarını açtığı görülmektedir. Küçük dalgalanmalara rağmen Türkiye, 2015-2020 yılları arasında 3,5 milyonun üzerinde şaşırtıcı bir mülteci nüfusuna ev sahipliği yapmıştır.

Veri açısından zengin olan bu rakamlar, mülteci akışlarının dinamik doğasını ortaya koymakta ve Almanya, Türkiye’ ve Fransa’nın bu çok yönlü sorunu ele alma konusundaki farklı yaklaşımlarına ışık tutmaktadır.

Çalışmanın ilerleyen bölümlerinde Almanya, Fransa ve Türkiye örneklerine göç ve terör saldırıları bağlamında odaklanılacaktır. Önce her üç ülkenin de göç geçmişine kısaca değinilecek ardından 2000-2020 yılları aralığında yaşanan terör olayları her ülke için ayrı ayrı incelenecektir.

4.2. Almanya

4.2.1. Almanya ve Göç

Almanya, resmi olarak kendisini geleneksel bir göç ülkesi olarak sınıflandırmasa da, 1960'lardan bu yana sınırları içinde sürekli olarak önemli bir yabancı nüfus barındırmaktadır (Hamann & Karakayalı, 2017, s. 72; Simon & Lynch, 1999, s. 457; Sökefeld, 2017, s. 73). İkinci Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında sürgünler, tehcirler, mülteci hareketleri, zorunlu işgücü göçleri göçün temel motivasyonları olarak öne çıkmıştır (Bade, 2003, s. 204). Daha önce Nazi rejimi sebebiyle ülkeden giden ya da sınır dışı edilen sürgün edilenler (Heimatvertriebene) olarak bilinen 12 milyona yakın Alman, 1945-1949 yılları arasında Almanya'ya geri dönmüştür. Almanca konuşan azınlıklar ise Almanya'ya yeniden yerleştirilmiştir (Hahn, 2012, s. 179). İtalya, Fransa ve başka Avrupa ülkelerinden pek çok insan Alman savunma sanayisi için zorunlu işgücü göçüne tabi tutulmuşlardır (Bade, 2003, s. 205; Bade & Oltmer, 2008, s. 155). Öte yandan pek çok insan da Nazi rejiminden kaçarak başka ülkelere göç etmişler.

İkinci Dünya Savaşı ardından, 1950-1960'lı yıllarda Almanya pek çok ülke gibi yeniden yapılanma sürecine girmiş ve ülke ekonomisini desteklemek, yeniden kalkınmak için yabancı işçilere kapılarını açmıştır. Bu kapsamda, 1950'lerden 1970'lere kadar misafir işçi (Gastarbeiter) programını uygulamaya koymuştur. 1961'de Berlin Duvarı inşasıyla birlikte Batı Almanya'da işgücü açığı ortaya çıktığında Almanya, öncelikle Türkiye, İtalya, Yunanistan ve İspanya gibi ülkelerle işgücü anlaşmaları yapmış ve bu ülkelerden misafir işçi göçleri almıştır. 1970'lere kadar gelen işçiler başlangıçta misafir işçi olarak kabul edilmiş ve geçici iş göçü olarak değerlendirilmiştir. Bu işçilerin belirli bir süre çalıştıktan sonra geri gönderilmesi öngörülmüş, bu sebeple başlangıçta aile birleşimine izin verilmemiştir. Zamanla Almanya'nın yaşlanan demografik profili ve yerel nüfusun işgücü piyasası taleplerini karşılamaya yetmemesi nedeniyle, deneyim kazanan kalifiye işçilerin geri gönderilmesi ekonomik sorunlara yol açmış ve geçicilik hali, 1974'ün ardından aile birleşimi yoluyla kalıcı olma kavramıyla yer değiştirmiştir (DOMİD, 2011). Bu kişilere oturma izni verilmiştir (Altan & Budak, 2023, s. 1412). Göçler Almanya'nın ekonomik kalkınmasına önemli ölçüde katkı sağlasa da diğer taraftan entegrasyon ve

kültürel farklılıklar konusunda tartışmaları tetiklemiştir. Sonuç olarak, göç ve ilgili konular Almanya'da yinelenen tartışma konuları olmuştur.

1970'li yıllarda Petrol Krizinin de etkisiyle yabancı işgücüne olan talep azalmıştır. Almanya diğer Avrupa ülkelerinin de yaptığı gibi o dönem yabancı işçi alımını durdurmuş ve mevcut yabancı nüfusun yönetimi tartışma konusu olmaya devam etmiştir. Bu dönemde birçok misafir işçi ülkesine geri dönmüştür. Kalanlar ise 1980'lerden itibaren oturma izinlerinin güvenceye alınması ve kalış sürelerinin uzamasıyla aile birleşimi yoluna giderek ailelerini yanlarına almaya başlamıştır (Aslan, 2021).

1990'larda Berlin Duvarının yıkılması, Batı ve Doğu Almanya'nın birleşmesiyle birlikte Almanya kendi içerisinde de göçlerle karşı karşıya kalmış demografik ve sosyal yapıda değişimler olmuştur. 1988 ve 2003 yılları arasında 3 milyona yakın etnik Alman daha Almanya'ya geri dönmüştür. Bu süreçte Almanya, doğu ile batı arasındaki farklılıkları dengelemeye ve entegrasyonu sağlamaya çalışmıştır. AB genişlemesi ve serbest dolaşımın birlikte Almanya'ya Avrupa içerisinden de göçler olmuştur.

Yıllar boyunca bu tartışmalar, sağlık ve emeklilik sistemleri gibi çeşitli sektörleri desteklemek ve böylece bu sektörlerin potansiyel çöküşlerini önlemek için göçün zorunlu ihtiyacı etrafında dönmüştür. Aynı zamanda, göçmenlerin devletin mali kaynaklarına önemli ölçüde katkıda bulunduğunu öne süren argümanlar da ortaya çıkmıştır. Ancak bu tartışmalar içinde aynı zamanda göçmenler ve göçmenlik sistemi, göçmen seçim kriterleri, göçle bağlantılı yoksulluk (göçmen yoksulluğu) ("Armutswanderung" olarak adlandırılmaktadır), Hartz IV gibi sosyal yardımların sağlanması ve sosyal dolandırıcılık (Sozialbetrug) olasılığı gibi endişelere de yer almıştır. Bunlara ek olarak, göçmen kabulünde daha sıkı düzenlemeler, Kanada'dakine benzer bir puanlama sisteminin uygulanabilirliği ve göçün mali etkileri gibi konular siyasi söylemde önemli ölçüde dikkat çekmiştir.

Almanya, 2015'ten itibaren 2 milyondan fazla yeni uluslararası göçmenin gelmesiyle dramatik bir uluslararası göçmen hareketine tanık olmuş ve OECD ve AB'deki en yüksek uluslararası göçmen sayısına ulaşmıştır. Bu sayı 2000 yılında kaydedilen sayının neredeyse iki katıdır (IOM, 2018, s. 24). Halihazırda, Almanya AB ülkeleri arasında en büyük mülteci ve sığınmacı nüfusuna ev sahipliği yapan Avrupa ülkesi olarak öne çıkmaktadır. İltica başvurularına ilişkin veriler incelendiğinde, bu artış esas

olarak Suriye, Irak ve Afganistan'dan gelen başvurulardan kaynaklanmıştır. 2016 ve 2017 yıllarında Avrupa'ya yapılan iltica başvurularında artış yaşanmış, bu durum Almanya'daki mülteci nüfusunun %45 artmasına katkıda bulunmuştur (IOM, 2018, s. 71). Şaşırtıcı bir istatistik, 2016 yılında dünya çapında kaydedilen yaklaşık 2 milyon sığınma başvurusunun 720.000'den fazlasının Almanya'ya yapıldığını ortaya koymaktadır (UNHCR, 2017, ss. 40–43).

Almanya'nın nüfusu Worldbank verilerine göre 2020 itibariyle 83,1 milyon civarındadır. Almanya Federal İstatistik Ofisi'nin verilerine göre ülke nüfusunun yaklaşık %26'sı göçmen kökenlilerden oluşmaktadır (Destatis, 2023a). BMMYK verilerine göre 2021 ortası itibariyle Almanya'da 1,24 milyon mülteci ve 233.000 sığınmacı bulunmaktadır. Aynı zamanda Almanya 27.000 vatansız kişiye ev sahipliği yapmaktadır. Mülteci nüfusunun yarısını ise Suriyeliler oluşturmaktadır (UNHCR, y.y.-c).

4.2.2. Almanya ve Terör

Almanya'da, olayların öncelikle aşırı sağ, aşırı sol, göçmen karşıtı motivasyonlar, Yahudi ve Müslüman karşıtı duygular, Cihat'tan esinlenen motivasyonlar tarafından motive edildiği görülmektedir. Saldırıların büyük bir kısmının yabancı kökenliler, onların sahip olduğu işletmeler, cami, sinagog, sih tapınağı gibi farklı dinlerin ibadet yerleri, göçmenleri destekleyen politikaları sebebiyle bazı siyasetleri ve devlet binalarını hedef aldığı görülmektedir. Bunun dışında iletişim ve elektrik kabloları, ulaşım yolları gibi yerlere yöneltilen saldırılar da bulunmaktadır. Cihat ve Müslüman aşırılıkçı motivasyonlarla yapılan saldırıların ise genellikle sivilleri hedef aldığı gözlemlenmektedir. Saldırılarda bireysel motivasyonlarla yapılan saldırıların yanında Nasyonal Sosyalis Yeraltı (NSU), DAESH, PEGIDA, Alman Direniş Hareketi (GRM), G20'yi kapatın, PKK, hayvan hakları aşırılıkçıları, Yunanistan merkezli anarşist grup Ateş Hücreleri Komplosu, komplo teorisi aşırılıkçıları, Hayvan Kurtuluş Cephesi (ALF) gibi grupların öne çıktığı görülmektedir.

Terör olayları açısından bakıldığında, açık erişimli bir veri tabanı olan Küresel Terörizm Veri Tabanı'ndan (GTD) toplanan ve 2000-2020 dönemini kapsayan verilere göre Almanya'da, başarılı ve başarısız girişimler de dâhil olmak üzere terör kriterlerini karşılayan toplam 284 olay meydana gelmiştir. Bu olayların önemli bir kısmının (284

olayın 215'i), 2015 ile 2020 yılları arasında gerçekleşmesi dikkat çekicidir. Bu 284 olaydan 80'i can kayıpları veya yaralanmalarla sonuçlanmıştır.

Can kaybı ya da yaralanma ile sonuçlanan 80 olayın 50'si özellikle yabancı kökenlileri, işyerlerini ve ibadet yerlerini, mülteci ve sığınmacı yaşam alanlarını hedef alırken; 50 olayın içinde 20 olay mültecileri, sığınmacıları veya yaşadıkları bölgeleri hedef almıştır. Ayrıca, 80 olaydan 4'ü mülteci yanlısı politikaları savunan veya mülteci kabulü konusunda olumlu bir duruş sergileyen belediye başkanlarına veya siyasi parti üyelerine yöneliktir.

Herhangi bir can kaybı ya da yaralanma ile sonuçlanmayan 204 olayın 117 tanesinde hedef yabancı kökenliler, ibadet yerleri, göçmenleri destekleyen politikacılar ve devlet binaları iken bu 117 olayın 57'si sığınmacılara, mültecilere, onların barınaklarına veya ikamet ettikleri yerlere yöneliktir. 117 saldırıda 9 tanesi ise göçmenleri ve mültecileri destekleyen politikaları destekleyen bireyleri, grupları, politikacıları hedef almış ve siyasilere ya da devlet binalarına yöneltmiştir. Bu istatistikler, yabancı karşıtı duygular taşıyan ve belirli dini veya ırksal gruplara odaklanan önemli sayıda saldırı olduğunu ortaya koymaktadır. Nispeten nadir olmakla birlikte, herhangi bir can kaybı ya da yaralanma ile sonuçlanmamış ancak göçmen karşıtı politikaları destekleyen siyasi gruplara ve bireylere yönelik 5 saldırı olduğu görülmektedir. Bu saldırıların 3'ü siyasileri, 2'si ise elektrik kabloları ve araçları hedef almış ve kayıtlara sol-kanat aşırılıkçı motivasyonlu saldırılar olarak geçmiştir.

2015-2020 yılları arasında, 32'si yabancı kökenli kişileri, mültecileri, sığınmacıları, göçmenleri veya onların iş yerlerini ya da ibadet yerlerini hedef alan 56 olay ölüm veya yaralanmayla sonuçlanmıştır. Bu 56 olayın faillerinden 12'si yabancı kökenli olarak kaydedilmiş olup, bunların dokuzu mülteci veya sığınmacı olarak tanımlanmıştır. Ayrıca, 56 olaydan 11'i cihatçı, Müslüman aşırılıkçı, DAESH sempatisi veya doğrudan DAESH üyeliği geçmişine sahip kişiler tarafından gerçekleştirilmiştir.

En önemlisi, Almanya'da son yirmi yılda meydana gelen terör olaylarının büyük çoğunluğu 2015 yılından sonra gerçekleşmiş olup, bu olayların birçoğu Almanya'nın tarihinde derin kökleri olan aşırı sağcı ideolojiler ya da göçmen karşıtı, yabancı düşmanı motivasyonlar veya Yahudi/Müslüman karşıtı duygulardan kaynaklanmaktadır. Almanya'da Türkleri ve diğer milletlerden insanları hedef alan

saldırıların nispeten yüksek olduğu, bunun da mülteciler ve sığınmacılar bağlamından bağımsız olarak aşırı sağcı ve yabancı düşmanı duyguların genel eğilimini yansıttığı gözlemlenmiştir.

21'inci yüzyılın ilk on yılında, 18'i yabancı kökenli bireyleri, göçmenleri, göçmenlere ait işletmeleri, mülteci barınaklarını ve sığınmacıları hedef alan 23 saldırı gerçekleşmiştir. Bu eylemlerin neredeyse tamamı neo-Nazi aşırılıkçılığı, Nasyonal Sosyalist Yeraltı (NSU) ile bağlantılı veya bu tür duygulara sempati duyan kişiler tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu olaylar arasında 18 olaydan 3'ü mültecilere ve sığınmacılara yöneliktir. Özellikle 2000-2010 yılları arasındaki olaylarda ağırlıklı olarak Türkler hedef alınmış ve NSU başlıca failler olmuştur. Ayrıca, bu olayların ardından başlatılan soruşturmanın ardından devam eden davalar ve tartışmalar sürmektedir.

Tablo 4: Almanya'da 2000-2020 Arasında Gerçekleşen Terör Olayları

Terör Saldırıları (2000-2020)	Ölüm ya da yaralanma sonuçlanan	Hedef: yabancı kökenliler, göçmenler, göçmenlere ait işletmeler, ibadet yerleri, mülteci sığınma evleri ve sığınmacılar, göçmenleri destekleyen siyasiler	Fail: Yabancı kökenli
284	80	50	14
	2000-2020 saldırıları Ölüm yaralanma olmayan	Hedef: yabancı kökenliler, göçmenler, göçmenlere ait işletmeler, yaşam alanları, farklı dinlerin ibadet yerleri, mülteci sığınma evleri ve sığınmacılar, farklı devletlerin binaları, kültür merkezleri araçları	Fail: Yabancı kökenli
	204	116	10
Terör Saldırıları (2000-2010)	2000-2010 saldırıları (ölüm ya da yaralanma ile sonuçlanan)	Hedef: yabancı kökenliler, göçmenler, göçmenlere ait işletmeler, mülteci sığınma evleri ve sığınmacılar	Fail: Yabancı kökenli
42	23	18	1
	2000-2010 ölüm yaralanma olmayan	Hedef: Farklı dinlerin ibadet yerleri, yabancı kökenlilerin yaşam alanları, farklı devletlerin binaları	Fail: Yabancı Kökenli
	19	9	2

Terör Saldırıları (2011-2020)	2011-2020 saldırıları (ölüm veya yaralanma ile sonuçlanan)	Hedef: yabancı kökenliler, göçmenler, göçmenlere ait işletmeler, başka dine ait ibadet yerleri, mülteci sığınma evleri ve sığınmacılar, Mülteci dostu uygulamalar yapan ya da savunan belediye ve bölge belediye başkanları	Fail: Yabancı kökenli
242	57	32 (4 olay mülteci dostu uygulamalar yapan yerel yönetim sorumlularına)	13 (9 fail, sığınmacı veya mülteci olarak kayıtlara geçmiş)
	2011-2020 saldırıları (ölüm yaralanma olmayan)	Hedef: Mülteci merkezleri, evleri, Farklı dinlerin ibadethaneleri, farklı devletlerin binaları kültür merkezleri, resmi araçları, yabancı kökenlilerin iş yerleri	Fail: Yabancı Kökenli
	184	107 (57 olay mülteci, sığınmacı yerleşim yerleri, 9 olay göçmenleri destekleyen politikalar sebebi ile devlet binaları, politikacılar)	8

Kaynak: Global Terrorism Database (GTD) verilerinden yararlanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

İrkçılığa ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu (ECRI) (2017) tarafından hazırlanan bir rapor, 2016 yılında Almanya'da göçmenlere karşı günde yaklaşık 10 saldırı gerçekleştiğini, 43'ü çocuk 560 kişinin yaralandığını ve yaklaşık 1.000 evin hedef alındığını endişe verici bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu olaylar, Şansölye Merkel'in çatışma ve zulümden kaçan bireyleri kabul etme kararının ardından görüşlerin kutuplaştığı bir döneme denk gelmiştir. Almanya'nın biriken iltica başvurularını işleme koymakta zorlanmasıyla birleşen bu karara tepki olarak artan nefret suçları, Avrupa genelinde yaşanan bir dizi terör saldırısının ardından güvenlik endişelerini daha da arttırmıştır (BBC, 2017).

Buna karşılık, Aşırıçılık ve Demokrasi Çalışmaları Yetkinlik Merkezi'nin bir raporu, Almanların üçte birinden fazlasının yabancıların Almanya'nın refah devletini sömürmek için geldiğine inandığını vurgulamıştır. Araştırmanın başkanı Oliver Decker, Doğu Almanya'da yaşayanların %30'undan fazlasının yabancı düşmanı görüşleri oybirliğiyle onayladığını, Batı Almanya'da ise bu oranın %22'ye düştüğünü kaydetmiştir. Almanya'da göçmenlere ve dini azınlıklara yönelik şiddet eylemleri, ülkenin 2015 yılında mültecilere ev sahipliği yapma ve yardım etme yönündeki açık politikasıyla tam bir tezat oluşturmaktadır. Araştırmalara göre, ankete katılan

Almanların %44'ü 2017 yılında Müslüman göçünün yasaklanmasını isterken, bu oran 2014 yılında %36,5 olarak kaydedilmiştir (Nielsen, 2018).

4.3. Fransa

4.3.1. Fransa ve Göç

Fransa 19.yüzyılın ikinci yarısından itibaren yoğun şekilde göç alan ülkelerden biridir. Geçen yüzyıla bakıldığında Fransa'da Birinci Dünya Savaşı etkisiyle zorunlu askerlik, işçi alımı gibi nedenlerle Fransa'ya sömürge ülkelerinden gelen göçlerin yoğun olduğu görülmektedir (Rosenberg, 2006, ss. 114–115). Birinci Dünya Savaşı akabinde yine pek çok insan daha iyi hayat şartlarına kavuşabilme umuduyla Fransa'yı hedef ülke olarak seçmiştir. Tam bu dönemlerde Fransa en çok göçmen alan ülkelerden biri konuma gelmiştir (Rosenberg, 2006, s. 199).

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Fransa, savaştan zarar görmüş bir devlet olarak yeniden yapılanma sürecine girmiş ve ülkede bir işgücü ihtiyacı doğmuştur. Bu ihtiyaç sebebiyle özellikle savaş sonrasında Fransa'ya özellikle Avrupa dışından gelen göçmenlerin nüfusunda bir artış yaşanmıştır (Hargreaves, 2007, ss. 15–16). 1945'e kadar işgücü çağrısı için Fransa'ya gelen göçmenler genellikle Avrupa kökenli iken 1945 sonrasında ağırlıklı olarak Afrika bölgesinden gelen göçmenlerde artış yaşanmıştır (Arslan, 2016, ss. 45–47).

Öte yandan Fransa'nın Cezayir, Tunus, Fas gibi Afrika kıtasındaki sömürgelerinin bağımsızlık sürecine girmesiyle, Fransa sınırlarındaki demografik dengeler de değişmeye başlamıştır. Bağımsızlık süreçleri boyunca pek çok eski sömürge vatandaşı Fransa'ya göç etmiştir.

1945-1975 yılları arasında tüm Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Fransa'da da savaş sonrası yeniden inşa ve toparlanma dönemi yaşanmış, ekonominin yükseldiği, üretimin ve tüketimin arttığı bir döneme girilmiştir (Vinen, 1996, s. 111). Almanya'dakine benzer şekilde 1960 ve 1970'li yıllarda Fransa ekonomik büyüme sürecine girmiş ve işgücü ihtiyacı duymuştur. Bu dönemde Kuzey Afrika'dan gelen işçi göçleriyle birlikte büyük bir göçmen dalgasıyla karşılaşmıştır. Bu göç dalgaları Fransa'nın endüstriyel kalkınması ve inşaat sektöründeki büyümede önemli bir rol oynamıştır. Bu işçi dalgalarının yanında yine işgücü ihtiyacı sebebiyle “misafir işçi”

programı başlatılmıştır. Türkiye, Cezayir, Fas, Tunus gibi ülkelerden program kapsamında işçi göçleri yaşanmıştır.

1973'ten itibaren göç dalgası yavaşlamıştır. İş gücü motivasyonlu göçün yerini aile birleşimi, eğitim, kişisel güvenlik gibi motivasyonlar almaya başlamıştır (Wenden, 2009, s. 48). 1980'lerden itibaren göçmenlerin entegrasyonu ve çok kültürlülük politikaları teşvik edilmeye başlamıştır. Bu politikalar tartışmalara ve bazen de entegrasyon zorluklarına sebep olmuştur. Ancak entegrasyonla ilgili sorunlar uzun yıllardır göç alan Fransız toplumunda her zaman gündemde olmuştur. 1974'ten itibaren ekonomik problemler, işsizliğin artması gibi sebeplerle Fransa göçü yavaşlatmaya yönelik bazı önlemler almıştır (Saidi, 2007, s. 30). Öte yandan Fransa dönem dönem işçi göçü çağrıları yapsa da zaman zaman da kota uygulamaları, göçü durdurmaya yönelik genelge yayınlanması, Fransa'ya işçi olarak gelen göçmenlerin ülkelerine geri dönmeleri halinde yapılacak maddi yardımlar gibi uygulamalara da başvurmuştur (Silverman, 2003, s. 57).

2015 yılında Suriye krizinin yankıları Avrupa ülkelerinde mülteci krizi olarak karşılık bulurken, Fransa da Almanya'dan sonra Avrupa ülkeleri arasında en fazla mülteci kabul eden ülkelerden biri olmuştur. Fransa Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü (INSEE) verilerine göre Ocak 2020 itibariyle Fransa'nın nüfusu 67,4 milyon olarak kayıtlara geçmiştir (INSEE, 2021b). Fransa İçişleri Bakanlığı verilerine bakılarak Fransa'da 2020 itibariyle nüfusun yaklaşık %10'unun göçmen olduğu kaydedilmektedir (INSEE, 2021a). Bu verilerin içinde mülteci statüsü verilenler ya da sığınmacılar bulunmamaktadır. Öte yandan kaçak göçmenlerin sayılarını bilmek mümkün olmadığından bu oranın daha yüksek olabileceğini belirtmek gerekmektedir. BMMYK ve Fransız Mültecileri ve Vatansız Kişileri Koruma Ofisi (OFPRA) Aralık 2020 verilerine göre Fransa'da mülteciler ve uluslararası koruma altındakiler dahil 455,295 kişi bulunmaktadır. Bu kişilerin çoğunlukla Afganistan, Suriye, Sri Lanka, Rusya ve Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nden gelmiş oldukları kayıtlara geçmiştir (UNHCR, y.y.-b).

4.3.2. Fransa ve Terörizm

Fransa'da, olayların öncelikle aşırı sağ veya aşırı sol ideolojiler, milliyetçilik, Korsika ayrılıkçılığı, Yahudi karşıtı ve Müslüman karşıtı duygular, Cihad'dan esinlenen motivasyonlar tarafından motive edildiği veya genellikle belirli siyasi grupları hedef

aldığı baskın bir eğilim gözlemlenebilir. Provence Ulusal Kurtuluş Cephesi (FLNP), Korsika Ulusal Kurtuluş Cephesi (FLNC), Bask Anavatan ve Özgürlük (ETA), El-Kaide ve DAES gibi önde gelen gruplar önemli sayıda saldırıdan sorumlu olmuştur.

Özellikle Fransız Halkı ve Anavatan Savunma Komutanlığı (CDPPF), Korsika milliyetçisi veya ayrılıkçı gruplar, Bretanya Kurtuluş Cephesi'nin (FLB) bir alt grubu olan Breton Devrimci Ordusu (ARB) gibi örgütler ve "Bask ülkesi satılık değildir" diyen Bask milliyetçisi gruplar gibi çeşitli diğer oluşumlar, Yabancı Düşmanlığıyla Mücadele hareketi, Yahudi Savunma Ligi (JDL), Vahşi Bireyler (Wild Individualities), Comite d'Action Viticole (militan bir Fransız şarap üreticisi grubu), Sınır Tanımayanlar Grubu (No Borders Group), Hayvan Kurtuluş Cephesi (ALF), Fransa'nın Afganistan'dan çekilmesini talep eden Afgan Devrimci Cephesi de önemli bir rol oynamıştır.

Dolayısıyla, son yirmi yılda Fransa ağırlıklı olarak Korsika ve Bask tarihsel bağlamlarından kaynaklanan ayrılıkçı eylemlerle karşılaşmıştır. Bununla birlikte, farklı motivasyonlara sahip grupların saldırılarıyla da karşı karşıya kalmıştır. Özellikle, Korsikalı ayrılıkçı saldırıların çoğu, yabancılara ait boş tatil evlerini ve elektrik ve su servis hatları gibi hayati altyapıları hedef almıştır.

2000 ile 2020 yılları arasında Fransa, terörizm olarak sınıflandırılan 503 olaya tanık olmuş ve bunların 117'si can kaybı veya yaralanmayla sonuçlanmıştır. Bunlardan 60'ı DAES, El-Kaide, aşırılık yanlısı Müslüman veya cihattan ilham alan motivasyonlarla gerçekleştirilmiştir.

Fransa'da 180'den fazla saldırının özel mülkleri ya da bireyleri hedef alması dikkat çekicidir. Bunlardan 80'i FLNC'ye atfedilen Korsika ve çevresinde meydana gelmiştir. Diğer olaylarda Fransız Halkı ve Anavatanı Savunma Komutanlığı (CDPPF), Yahudi ve Müslüman karşıtı motifler, Cihad'dan ilham alan aşırıcılık, aşırı sağcı inançlar, ETA, DAES, Sınır Tanımayanlar, Vahşi Bireyler ve Comite d'Action Viticole (militan Fransız şarap üreticilerinden oluşan bir grup) gibi gruplar yer almıştır. Aşırı sağ motifli olayların önemli bir kısmı Yahudi bireyleri ve Müslümanları hedef almıştır.

İlk raporlar 130 kişinin hayatını kaybettiği ve 400'den fazla kişinin yaralandığı Paris saldırılarında saldırganlardan birinin mülteci olduğunu gösterse de, daha sonra bu bilginin doğruluğu konusunda şüpheler ortaya çıkmıştır. DAES'in militanlarına kimlik vermek için sabıka kaydı olmayan mülteci ve sığınmacıların kimliklerinden

yararlandığı ortaya çıkmış ve sözde mülteci failin adı altında sekiz farklı kimliğin kayıtlı olduğu ortaya çıkmıştır. Saldırganların çoğunun Schengen bölgesinde serbest dolaşım hakkına sahip Fransız ya da Belçika vatandaşları olması dikkat çekicidir. Sonuç olarak, sınır kontrollerinin güçlendirilmesine ilişkin tartışmalar Schengen'in askıya alınmasına yol açmıştır. Ancak bu tepki, yalnızca mülteci ve göçmenlere odaklanmak yerine büyük ölçüde saldırganların AB vatandaşlığından etkilenmiştir. Özellikle Suriyeli bir mülteci olduğu iddia edilen Ahmad Almohammed'in medyada geniş yer bulması dikkat çekicidir.

Can kaybıyla sonuçlanan 117 saldırının faillerinden biri Fransa'ya göç akışlarından faydalanarak, ikisi turist vizesiyle, biri oturma izninin süresi dolduktan sonra 2017'de İtalya'ya geçen yasadışı bir göçmen olarak, biri yasadışı göçmen olarak, biri sığınma başvurusu reddedilen bir göçmen olarak ve üçü de mülteci ya da sığınmacı olarak giriş yapmıştır. Diğer saldırganların çoğunluğu Fransız vatandaşıydı, geri kalanlar ise Fransa'ya eğitim gibi amaçlarla yasal olarak giriş yapmış ya da oturma iznine sahipti.

503 saldırıdan 381'i herhangi bir ölüm ya da yaralanmayla sonuçlanmamıştır. Bu olayların 77'sinde hedef yabancı kökenliler, onlara ait iş yerleri, yaşam alanları, farklı devletlerin konsoloslukları, büyükelçilikleri ve dernekleri, farklı dinlerin ibadethaneleri, mezarlıkları ve din adamlarıdır. Bu 77 olaydan 26'sı Müslümanları, ibadethanelerini, din adamlarını ya da iş yerlerini, 14'ü Yahudileri, ibadethane ve mezarlıklarını, din adamlarını ya da iş yerlerini hedef almıştır. Ayrıca, dört saldırı farklı ulusların konsolosluklarına, büyükelçiliklerine veya dernek binalarına, iki saldırı ise göçmen karşıtı motivasyonlarla göçmen yardım kuruluşlarına yöneliktir. Sığınmacı ve mültecilere yönelik saldırılara ise rastlanmamıştır.

Almanya'nın aksine Fransa'da gerçekleşen olayların büyük bir çoğunluğunun 2000-2015 arasındaki zaman diliminde olduğu görülmektedir. Fransa'da göç akışlarında artış yaşanan 2015-2020 arasında 163 olay meydana gelmiştir. 2000-2014 arasında ise 340 olay meydana gelmiştir. Bu olayların büyük bir çoğunluğu daha önce de ifade edildiği gibi Korsikalı ayrılıkçı gruplar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Tablo 5: Fransa’da 2000-2020 Arasında Gerçekleşen Terör Olayları

Terör Saldırıları (2000-2020)	Ölüm veya yaralanma ile sonuçlanan	Hedef: yabancı kökenliler, göçmenler, göçmenlere ait işletmeler, yaşam alanları, farklı dinlerin ibadet yerleri, farklı devletlerin binaları, kültür merkezleri araçları	Fail: Yabancı kökenli
503	117	20	47 (16’sı mülteci, sığınmacı, düzensiz göçmen, turist vizeli)
	2000-2020 saldırıları Ölüm yaralanma olmayan	Hedef: yabancı kökenliler, göçmenler, göçmenlere ait işletmeler, yaşam alanları, farklı dinlerin ibadet yerleri, farklı devletlerin binaları, kültür merkezleri araçları	Fail: Yabancı kökenli
	381	77	5
Terör Saldırıları (2000-2010)	2000-2010 saldırıları (ölüm veya yaralanma ile sonuçlanan)	Hedef: yabancı kökenliler, göçmenler, göçmenlere ait işletmeler, yaşam alanları, farklı dinlerin ibadet yerleri, farklı devletlerin binaları, kültür merkezleri araçları	Fail: Yabancı kökenli
234	29	7	0
	2000-2010 ölüm yaralanma olmayan	Hedef: yabancı kökenliler, göçmenler, göçmenlere ait işletmeler, yaşam alanları, farklı dinlerin ibadet yerleri, farklı devletlerin binaları, kültür merkezleri araçları	Fail: Yabancı Kökenli
	202	22	0
Terör Saldırıları (2011-2020)	2011-2020 saldırıları (ölüm veya yaralanma ile sonuçlanan)	Hedef: yabancı kökenliler, göçmenler, göçmenlere ait işletmeler, yaşam alanları, farklı dinlerin ibadet yerleri, farklı devletlerin binaları, kültür merkezleri araçları	Fail: Yabancı kökenli
269	87	13	47 (16’sı mülteci, sığınmacı, düzensiz göçmen, turist vizeli)
	2011-2020 saldırıları (ölüm yaralanma olmayan)	Hedef: yabancı kökenliler, göçmenler, göçmenlere ait işletmeler, yaşam alanları, farklı dinlerin ibadet yerleri, farklı devletlerin binaları, kültür merkezleri araçları	Fail: Yabancı Kökenli
	179	55	5

Kaynak: Global Terrorism Database (GTD) verilerinden yararlanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

4.4. Türkiye

Türkiye, 2000 yılından 2020 yılına kadar önemli sayıda terör olayı yaşamış ve 2000'e yakın olay kayıtlara geçmiştir. Türkiye, 1980'lerden bu yana PKK ve uzantıları gibi çoğunlukla Marksist-Leninist ideolojiye veya aşırı sol ve etnik ayrılıkçı motivasyonlara sahip terör örgütleriyle mücadele etmek zorunda kalmıştır. Bu olaylar, Türkiye'nin başta PKK ve ideolojik uzantıları olmak üzere çeşitli terör örgütleriyle uzun süreli mücadelesini yansıtmaktadır. Sonuç olarak, bu terör eylemlerinin failleri ağırlıklı olarak etnik ayrılıkçı veya aşırı sol örgütlerle bağlantılıdır. Özellikle PKK ve benzeri örgütlerden kaynaklanan saldırıların, sıklıkla güvenlik güçlerini, ulaşım araçları ve altyapılarını, devlet kurumları ve kamu görevlilerini hedef alması dikkat çekicidir.

Göç bağlamında Türkiye hem göç alan hem de göç veren bir ülke olarak çok yönlü bir rol oynamaktadır. Tarihsel olarak göçmenler için hem kaynak hem de transit ülke olan Türkiye, son zamanlarda göçmenler için hedef ülke haline de gelmiştir. Türkiye, özellikle insani krizler ve komşu bölgelerdeki istikrarsızlık nedeniyle uluslararası zorunlu göç hareketlerinden önemli ölçüde etkilenmiştir. 2010'daki Arap Baharı, Orta Doğu'da devam eden çatışmalar ve 2011'de Suriye'de ortaya çıkan insani kriz bir araya geldiğinde yaklaşık 5,5 milyon insanın başta Türkiye, Ürdün ve Lübnan olmak üzere komşu ülkelere sığınmasına yol açmıştır.

Türkiye, krizin başlangıcında uyguladığı insani yaklaşım ve açık kapı politikası ile 2015 yılından bu yana küresel ölçekte en fazla mülteciye ev sahipliği yapan ülke konumuna gelmiştir. Türkiye, geçici koruma statüsü altında 3,5 milyondan⁶ fazla Suriye vatandaşına ev sahipliği yapmanın yanı sıra Afganistan, Irak, İran ve Somali gibi ülkelerden 450.000'den fazla kişiyi kabul etmiştir (T.C. İç İşleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, 2022).

Bununla birlikte, Türkiye'nin mülteci hakları yasal çerçevesinin, coğrafi bir sınırlama nedeniyle 1951 Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Sözleşme'den ayrıldığını belirtmek önemlidir. Sonuç olarak, Türkiye Avrupa'dan gelen bireyleri resmi olarak "mülteci" olarak tanımlarken, Avrupa dışındaki bölgelerden gelen sığınmacılara Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu kapsamında mülteci yerine şartlı mülteci,

⁶ Göç İdaresi verilerine göre bu sayı 2024 itibarıyla 3,1 milyona düşmüştür (Göç İdaresi Başkanlığı, 2024)

ikincil koruma, geçici koruma gibi farklı türde koruma statüleri vermektedir. Bu yasal ayrıma rağmen, Türkiye'nin durumu tartışılırken "mülteci" terimi literatürde ve söylemde sıklıkla gayri resmî olarak kullanılmaktadır.

Suriye İç Savaşı'nın başlangıcından günümüze kadar Türkiye'deki saldırılar incelendiğinde, mülteci ve sığınmacıları hedef alan olayların sayısının nispeten düşük kaldığı görülmektedir. Ancak, Suriye Savaşı ve terör örgütlerinin bölgesel istikrarsızlıktan faydalanarak sınır bölgelerinde artan faaliyetlerinin bir araya gelmesi, ne yazık ki hem mültecileri hem de yerel halkı terör eylemlerine maruz bırakmakta ve can kayıplarına yol açmaktadır. Türkiye'de sayıları sınırlı olsa da, Suriye Savaşı'na dahil olan örgütler, aşırı sol veya ayrılıkçı gruplar veya herhangi bir örgütsel bağlantısı olmayan bireyler de dahil olmak üzere çeşitli aktörler tarafından mültecilere yönelik saldırılar gerçekleştirildiği belgelenmiştir.

Türkiye'deki saldırılara ilişkin kapsamlı bir analiz, 2015 yılından bu yana gerçekleşen olayların üçünde yabancı failerin yer aldığını ortaya koymaktadır. Dikkat çeken olaylardan birinde, 12 Ocak 2016 tarihinde Sultanahmet Meydanı'nda meydana gelen saldırı, Suriye vatandaşı olduğu ve ülkeye sığınmacı olarak giriş yaptığı tespit edilen DAESH üyesi Nabil Fadlı'ya atfedilmiştir.

4.4.1. Türkiye ve Göç

Türkiye'de ise göç akışları Almanya ve Fransa'dan daha farklı seyretmiştir. Türkiye hem konumu hem tarihsel geçmişi nedeniyle dönem dönem hem kaynak hem hedef hem de transit ülke olmuştur. Osmanlı Devleti'nin çöküşü, Balkan Savaşları ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla birlikte öncelikle daha önceki Osmanlı topraklarından Türkiye'ye göçler yaşanmıştır. 1913'teki Balkan Savaşı ardından Makedonya ve Trakya bölgesinden kitlesel bir göç hareketi Türkiye'ye ulaşmıştır (Karpat, 2013, ss. 184–185). Balkanlardan gelen göçler savaş sonrasında da aralıklarla devam etmiştir. Cumhuriyet dönemine gelindiğinde yine Yugoslavya ve Makedonya'daki Türklerin Türkiye'ye geri dönüşüyle bir göç dalgası yaşanmıştır. Öte yandan 1923 yılında Yunanistan-Türkiye arasında olan nüfus mübadeleleri ve öncesinde Balkanlardan yoğunlukla da Bulgaristan'dan gelen göç dalgaları Türkiye'ye göç akışını arttırmıştır (İçduygu vd., 2014, ss. 138–146). Mübadelede ülkelerinden binlerce insan karşılıklı olarak göç etmişlerdir. Bu dönemde Türkiye'ye gelenlerin çoğunluğu göç edilen ülkelerde yaşayan etnik Türklerdir. Türkiye

kuruluşundan 1990'lı yıllara kadar Yugoslavya'dan da göçler almıştır, özellikle 1970'lere kadar Türklerin yoğun olarak yaşadığı Makedonya bölgesinden gelen göçlerin temel itici faktörü Türklerin bölgeden temizlenmesi olarak kaydedilmiştir (Tekin, 2018, s. 250).

İkinci Dünya Savaşı ardından Avrupa ülkelerindeki işgücü ihtiyacıyla birlikte Türkiye'den de birçok insan Avrupa ülkelerine göç etmeye başlamıştır. 1960 ve 1970'li yıllarda Almanya, Fransa ve Hollanda başta olmak üzere Avrupa'daki pek çok ülkeye Türkiye'den işçi göçleri yaşanmıştır. 1973 Petrol Krizi ile birlikte Avrupa ülkelerinde yaşanan ekonomik durgunluk ve işgücü göçünün yavaşlatılmasıyla birlikte Türkiye'den gönderilen işçi sayısında da azalma yaşanmıştır (Tümtaş & Köse, 2023, s. 69). Fakat zamanla gidilen ülkedeki göç politikalarının da etkisiyle gidenlerin bir kısmı dönmeye başlamıştır.

1970'lerin sonuna gelindiğinde İran Şah rejiminin yıkılmasıyla birlikte İran'dan da Türkiye'ye yoğun göçler olmuştur, kayıtlara göre 2003 itibariyle yaklaşık 1 milyon İran'lı Türkiye'yi bir transit ülke olarak kullanarak başka ülkelere göç etmişlerdir. İran'dan Türkiye'ye göç edenlerin bir kısmı da Türkiye'de kalmayı tercih etmiştir (Kirişçi, 1999, ss. 111–112).

1984'te Bulgaristan hükümetinin Müslüman Türklere karşı Bulgarlaştırma politikası adı altında yapmaya çalıştığı uygulamalar, isim değiştirme, camilerin kapatılması yıkılması, bazı İslam geleneklerinin engellenmesi gibi nedenlerle Bulgaristan'daki Türkler bir takım zorluklar yaşamış bunun sonunca 1989'da iki ülke arasında yapılan anlaşma kapsamında yeni göç akışları başlamıştır (Kirişçi & Karaca, 2015, s. 302). 1989 sonunda Jivkov hükümetinin yıkılması sonrasında yapılan reformlar ve asimilasyon politikasının sona ereceği umuduyla da 1990 yılında gelenlerin yarısı Bulgaristan'a geri dönmüştür (Adıgüzel, 2022, s. 84).

1990'lı yıllarda Soğuk Savaşın sona ermesi ve Yugoslavya'nın dağılmasıyla, Yugoslavya gibi ülkelerden özellikle de Bosna-Hersek tarafından pek çok Bosna Müslümanı Türkiye'ye göç etmiştir (Demirel, 2008, s. 298). Bu dönemde özellikle Balkanlar ve Kafkasya bölgelerinden göç dalgaları yaşanmıştır. Buna paralel olarak Körfez Savaşı, Afganistan'da Taliban'ın yönetimi ele geçirmesi, ABD müdahalesi ve ABD'nin çekilmesiyle Taliban rejiminin yönetimi devralması, Orta Doğu'da yaşanan

çatışmalar gibi sebeplerle Irak, Suriye, Afganistan gibi ülkelerden de Türkiye'ye çok sayıda göç gerçekleşmiştir (Tümtaş & Köse, 2023, s. 71).

Son olarak 2010 yılında Arap Baharı, 2011 yılında Suriye Krizi gibi nedenlerle çatışma bölgelerinden çok sayıda kişi komşu ülkelere göç etmek zorunda kalmıştır. Özellikle Suriye Krizinde Türkiye'ye çok sayıda Suriyeli sığınmıştır. Türkiye'nin nüfusu Worldbank verilerine göre 2020 itibariyle 83,3 milyon olarak kaydedilmiştir. Göç İdaresi verilerine göre 2020 yılında Türkiye'de toplam 4,4 milyon yabancı uyruklu kişinin, 3,6 milyonunu uluslararası koruma talep edenler oluşturmaktadır, bunların çoğunluğunu ise Suriye uyruklu sığınmacılar oluşturmaktadır (IOM, 2021). Yukarıda da belirtildiği üzere, Türkiye, 1951 Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme kapsamında ve zaman ve coğrafi sınırı kaldıran 1967 Protokolünde coğrafi çekince koymuş ve yalnızca Avrupa'dan gelenlere mülteci statüsü vereceğini beyan etmiştir. Bu sebepten Suriye'den gelenlere yasal olarak mülteci statüsü tanınmamakta onun yerine geçici koruma statüsü tanınmaktadır. Ancak literatürde de Türkiye'deki Suriyeliler için çoğunlukla mülteci ya da sığınmacı kelimelerinin kullanıldığı görülmektedir. Çalışma boyunca Türkiye'deki Suriyeliler bu kapsamda ele alınmıştır ancak mülteci ve sığınmacı kavramları Türkiye'ye Avrupa dışından gelenler için yasal statü anlamında kullanılmamaktadır.

4.4.2. Türkiye ve Terörizm

Türkiye, 2000 yılından 2020 yılına kadar geçen 20 yıllık süre zarfında, kaydedilen yaklaşık 2000 saldırı ile terör olaylarının en yaygın olduğu ülke olmuştur. Bu süre zarfında Türkiye, 1292'si ölümle veya yaralanmayla sonuçlanan toplam 1997 terör saldırısı kaydetmiştir.

Türkiye'nin PKK ve benzeri terör örgütleriyle mücadelesi 1980'li yıllara kadar uzanmaktadır. Bu tarihsel bağlam, söz konusu terör olaylarının arkasındaki faillerin ağırlıklı olarak etnik ayrılıkçı veya aşırı sol örgütlere mensup olduğunu göstermektedir.

Suriye İç Savaşı'nın başlangıcından günümüze kadar geçen süre göz önüne alındığında, mülteci ve sığınmacıları hedef alan eylemlerin nispeten sınırlı olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, sınır bölgelerinde hem sığınmacıların hem de yerel halkın terör eylemlerine maruz kaldığı görülmektedir. Bu durum, terörist grupların Suriye'deki çatışma ve bölgesel istikrarsızlığın sağladığı fırsatlardan yararlanmasından

kaynaklanmaktadır. Ne yazık ki bunun sonucunda bazı kişiler hayatını kaybetmiş ya da yaralanmıştır.

1292 olaydan 3'ü Suriye'den roketli saldırılar nedeniyle mülteci ve sığınmacıların barındığı yerlerde meydana gelmiştir. Ayrıca, DAESH'in doğrudan Suriyeli gazetecileri ve casuslukla ilişkisi olduğundan şüphelenilen eğitimcileri hedef aldığı 7 olay meydana gelmiştir.

Buna karşılık, 2000-2020 arasında faili bilinen olayların 6 tanesinde fail yabancı kökenlidir. Bu olaylardan 2'si 2001 ve 2011'de Çeçenler tarafından gerçekleştirilmiştir. DAESH'e atfedilen saldırıların faili bilinenlerin 4'ü yabancılar tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu saldırıların 3'ünde saldırganlar ülkeye turist olarak giriş yapan Rus, Özbek ve Kırgız kökenlidir. Kalan 1 saldırgan ise Suriye vatandaşıdır.

Türkiye, Kürdistan İşçi Partisi (PKK), Halk Savunma Birlikleri (YPG), Ateşin Çocukları İnisiyatifi, Devrimci Halk Kurtuluş Partisi/Cephesi (DHKP-C), Kürdistan Özgürlük Şahinleri (TAK), Halkların Birleşik Devrim Hareketi (HBDH) gibi etnik ayrılıkçı, aşırı sol motifli gruplarla mücadele etmektedir. Bu grupların odak noktaları genellikle askeri personel, kolluk kuvvetleri, köy korucuları, sivil çalışanlar, devlet memurları, eğitimciler, binalar, yollar ve elektrik ve doğalgaz hatları gibi temel altyapıları kapsamaktadır. Bu gruplar zaman zaman ormanları ve fabrikaları hedef alan eylemlere de girişmekte, turistlerin yoğun olarak gittiği sahil beldelerinde orman yangınları çıkarmak gibi eylemlere de başvurmaktadır. Özellikle Ateşin Çocukları İnisiyatifi çabalarını çeşitli yerlerdeki ormanlar ve endüstriyel tesisler üzerinde yoğunlaştırmaktadır.

Ayrıca, Türkiye'nin çatışma bölgelerine yakınlığı göz önüne alındığında, Suriye Demokratik Güçleri (SDG), Ceyş el-Fetih (Suriye) ve Suriye Devrimi'nin Yurtdışındaki Bağımsız Askeri Kanadı da dahil olmak üzere diğer bölgesel oluşumların saldırılarına periyodik olarak maruz kalmaktadır. Bölgesel oluşumların yanı sıra Türkiye, DAESH gibi küresel terör örgütlerinin eylemleriyle de mücadele etmektedir.

DAESH'e atfedilen 86 saldırı incelendiğinde, örgütün ağırlıklı olarak Suriye'den sınır bölgesindeki şehirlere roketatarlı saldırılar gerçekleştirdiği görülmektedir. Ayrıca DAESH, doğu ve batı bölgelerindeki büyük şehir merkezlerinde patlayıcı saldırıları ve intihar bombalamaları gerçekleştirmiş ve çoğu zaman önemli kayıplara yol açmıştır.

Ayrıca, DAES'e muhalif olan veya DAES hakkında haber yapan Suriyeli gazeteciler ve eğitimciler de örgüt tarafından hedef alınmıştır.

Mültecileri ve sığınmacıları hedef alan saldırılara gelince, bunların görülme sıklığı oldukça sınırlıdır ve sınır bölgesi saldırılarında doğrudan hedef olmamaktadırlar. Kaydedilen sadece bir olay, terör örgütlerinden bağımsız olarak, göçmen karşıtı saiklerle sığınmacı bir aileyi doğrudan hedef almıştır. Kayıtlarda saldırı olarak geçmese de Türkiye'de zaman zaman mültecilere karşı yerel protestoların ve yerel halk ile sığınmacılar arasında toplumsal huzursuzlukların olduğu da bilinmektedir.

2000 ve 2010 yılları arasında, PKK faaliyetlerinin yanı sıra, saldırılar turistik yerlere ve Türk-Amerikan dostluk dernekleri, HSBC bankası gibi yabancı kuruluşlara, konsolosluklara ve turist ağırlayan otellere kadar uzanmıştır. Bu olaylar El-Kaide gibi örgütlere atfedilmiştir. Ayrıca, İslami Büyük Doğu Akıncıları Cephesi (İBDA-C) ülke içindeki sinagoglara ve Yahudi iş adamlarına üç saldırı düzenlemiştir. Aynı grup müzeleri, telekomünikasyon şirketlerini, medya yapılarını ve eğitim kurumlarını da hedef almıştır. 2000'li yılların başında Çeçen isyancılar, aralarında Türk vatandaşlarının da bulunduğu yabancıları hedef almış ve adam kaçırmaya olayları yaşanmıştır. Ayrıca McDonald's'a karşı da saldırılar düzenlenmiş ve bunların nedenleri bilinmemektedir. Lübnan Hizbullahı'ndan farklı olarak Türk Hizbullahı'nın da öne çıkan saldırılardan sorumlu olması dikkat çekicidir.

2010-2020 yılları arasında meydana gelen saldırılar incelendiğinde, çoğunluğun etnik-ayrılıkçı ve radikal sol gruplar tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir. 2010'dan sonra DAES'e atfedilen saldırıların sıklığı da artmıştır. Türkiye'de etnik ayrılıkçı grupların öncelikle güvenlik güçlerini, devletle bağlantılı yerleri ve makamları, devlet görevlilerini ve doğu bölgelerindeki elektrik, su ve petrol altyapılarını hedef aldığı bir model ortaya çıkmaktadır. Ancak, saldırganlar diğer bölgelerdeki sivil nüfusu da hedef aldığından, siviller de bu saldırıların etkisinden kurtulamamaktadır.

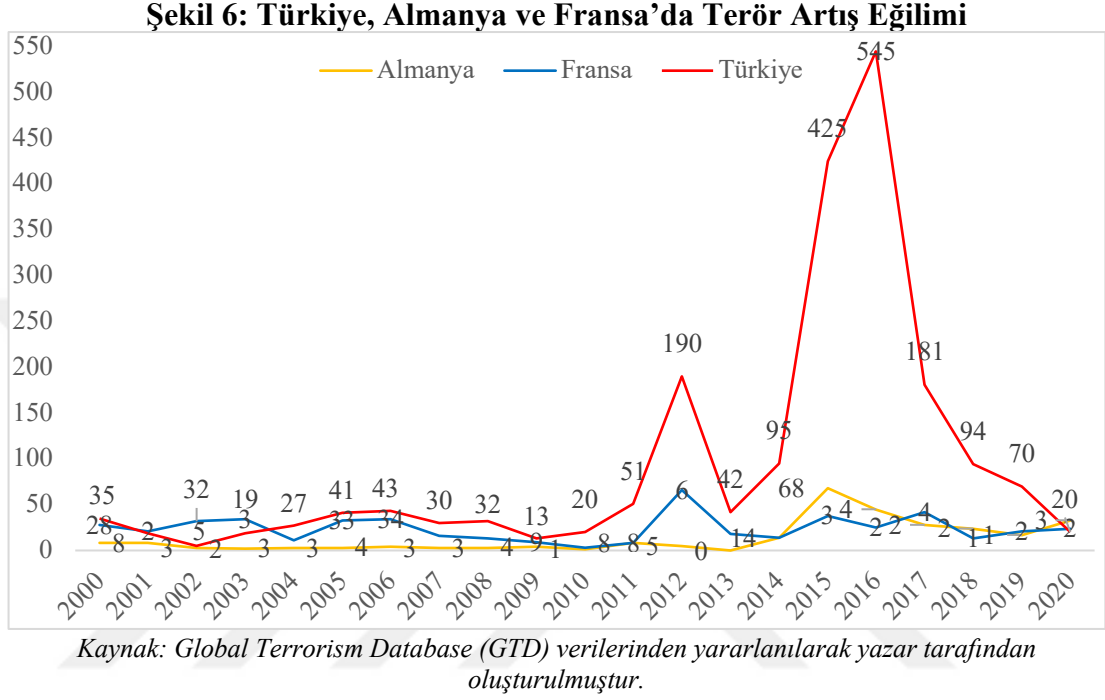
Tablo 6: Türkiye’de 2000-2020 Arasında Gerçekleşen Terör Olayları

Terör Saldırıları (2000-2020)	Ölüm veya yaralanma ile sonuçlanan	Hedef: yabancı kökenliler, göçmenler, göçmenlere ait işletmeler, ibadet yerleri, mülteci sığınma evleri ve sığınmacılar	Fail: Yabancı kökenli
1997	1292	41 (3 olay mülteci kampları, 1 olay Suriyeli mülteci aileye)	4 (1 fail Suriye kökenli)
	2000-2020 saldırıları Ölüm yaralanma olmayan	Hedef: yabancı kökenliler, göçmenler, göçmenlere ait işletmeler, yaşam alanları, farklı dinlerin ibadet yerleri, mülteci sığınma evleri ve sığınmacılar, farklı devletlerin binaları	Fail: Yabancı kökenli
	642 (Ek olarak 38 saldırının akibeti bilinmemektedir)	10	2
Terör Saldırıları (2000-2010)	2000-2010 saldırıları (ölüm veya yaralanma ile sonuçlanan)	Hedef: yabancı kökenliler, göçmenler, göçmenlere ait işletmeler, mülteci sığınma evleri ve sığınmacılar	Fail: Yabancı kökenli
284	162	13	0
	2000-2010 ölüm yaralanma olmayan	Hedef: Farklı dinlerin ibadet yerleri, yabancı kökenlilerin yaşam alanları, farklı devletlerin binaları	Fail: Yabancı Kökenli
	114 (Ek olarak 1 saldırının akibeti bilinmemektedir)	2	1
Terör Saldırıları (2011-2020)	2011-2020 saldırıları (ölüm veya yaralanma ile sonuçlanan)	Hedef: yabancı kökenliler, göçmenler, göçmenlere ait işletmeler, başka dine ait ibadet yerleri, mülteci sığınma evleri ve sığınmacılar	Fail: Yabancı Kökenli
1712	1130	28	4
	2011-2020 saldırıları (ölüm yaralanma olmayan)	Hedef: Mülteci merkezleri, evleri Hedef: Farklı dinlerin ibadethaneleri, farklı devletlerin binaları kültür merkezleri, resmi araçları, yabancı kökenlilerin iş yerleri	Fail: Yabancı Kökenli
	528 (Ek olarak 37 saldırının da akibeti bilinmemektedir)	7 (Akibeti bilinmeyen 37’i olaydan 1’i Iraklı meclis üyesine)	1

Kaynak: Global Terrorism Database (GTD) verilerinden yararlanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

4.4. Türkiye, Almanya ve Fransa Üzerine Karşılaştırmalı Değerlendirme

Her üç ülkede meydana gelen terör olayları ve eğilimlerin ne yönde olduğu incelenmiştir. Aşağıda Şekil 6’da Türkiye, Fransa ve Almanya örnek ülkelerinin 2000-2020 yılları arasındaki terör artış eğilimine dair üç ülkenin karşılaştırmalı grafiği bulunmaktadır.

Terör olayları bağlamında, 2010 sonrasında her üç ülkede de bir tırmanış olduğu görülmektedir. Özellikle 2014-2017 arasında her üç ülkede de terör saldırılarında gözle görülür bir artış yaşanmıştır. Ancak bu artış öncelikle mülteci ve sığınmacılardan kaynaklanan saldırılardan kaynaklanmamaktadır. Daha ziyade, göçü körükleyen terör örgütlerinin ya da bunlara bağlı örgütlerin ve sempatanlarının sınır ötesi ve ilgili ülkelerdeki faaliyetlerini yoğunlaştırması, iç dinamikler ve belirli bölgelerde göçmen karşıtı hareketlerin ortaya çıkması bu artışa katkıda bulunmaktadır. Terörizm eğilimlerine ilişkin raporlar da 2014-2018 yılları arasında İslami ya da göçmen temelli terörizmden ziyade aşırı sağcı terörizmin artış gösterdiğini ortaya koymaktadır (Institute for Economics and Peace, 2019, ss. 4–5).

Ülke özelinde bir değerlendirme yapıldığında, Almanya 2015'ten sonra yabancı düşmanı, göçmen karşıtı veya aşırı sağcı eylemlerde bir artışa tanık olmuştur. Özellikle, 2011 ile 2020 yılları arasında gerçekleşen 42 saldırıdan 41'i 2015 yılından sonra gerçekleşmiş olup, bu saldırılar öncelikle mültecileri ve sığınmacıları hedef

almıştır. Terör saldırıları Avrupa ülkelerinde beklendiği gibi artmış olsa da (Almanya'da %61), bu artış mültecilerin başlattığı saldırılardan ziyade onlara yönelik saldırılardan kaynaklanmaktadır. Bununla birlikte, mülteci/sığınmacı olarak giriş yapan failler 2010 sonrası 42 saldırının 10'undan sorumludur. Ayrıca, bu militanların önemli bir kısmının daha önce istihbarat takibinde olması dikkat çekicidir. Almanya'da, artan göç akımlarının yabancı kökenli terörizm yerine aşırı sağcı veya göçmen karşıtı eylemleri teşvik ettiği açıktır.

Fransa'ya dönecek olursak, ülkenin son yirmi yılda çok sayıda terör eylemiyle boğuştuğu açıktır. Etnik-ayrılıkçı ve milliyetçi gruplar 2000-2010 yılları arasında saldırıların temelini oluştururken, 2010-2020 yılları arasında Müslüman aşırılıkçı ve cihattan ilham alan saldırılara doğru bir kayma yaşanmıştır. Ayrıca Fransa, dini, etnik-ayrılıkçı, milliyetçi, aşırı sağcı veya solcu etkilerin ötesine geçen çevre koruma, hayvan hakları, yerel bağcılık vb. motivasyonlu çeşitli eylemlere tanık olmuştur. Fransa'da mültecilere ve sığınmacılara yönelik saldırılar nadiren görülmektedir. Her ne kadar 2010 sonrasında Müslüman aşırılık yanlısı, cihattan ilham alan veya DAESH'den etkilenen saldırılar artmış olsa da özellikle DAESH veya cihattan ilham alan saldırılarda faillerin çoğunluğu Fransız vatandaşlığına, oturma iznine veya Fransa'da yasal varlığa sahiptir. Sonuç olarak, Fransa'nın odak noktası, yalnızca mültecileri ve sığınmacıları hedef alan tedbirlerden ziyade, ülke içinde radikalleşmiş ve potansiyel olarak radikalleşebilecek gruplarla mücadele etmektir.

Almanya ve Fransa'nın durumları karşılaştırıldığında, özellikle Charlie Hebdo, süpermarket, konser salonu, stadyum ve restoran saldırıları gibi olayları kapsayan Paris saldırılarından sonra, her iki toplum da bir endişe dalgası yaşamıştır. Ancak ilgili hükümetler, sorunun temelinde radikalleşmiş vatandaşların yattığını kabul ederek duruma sağduyulu bir şekilde yaklaşmıştır. Sonuç olarak, radikalleşmiş Alman ve Fransız vatandaşları hakkındaki tartışmalar önem kazanmış, çabalar Suriye/Irak'a gidip gelenlerin izlenmesi ve hareketleri üzerindeki dikkatin artırılması üzerinde yoğunlaşmıştır. Endişeleri yatıştırmak için siyasi figürler temkinli ve birleştirici söylemler benimsemiş, dini temsilciler uyum mesajlarını öne çıkarmış ve saldırılar tüm Müslümanlara veya göçmenlere mal edilmemiştir.

Buna karşılık Türkiye'nin durumu diğer iki ülkeden farklıdır. Etnik-ayrılıkçı gruplara karşı mücadelenin uzun bir süre devam etmesi saldırıların yaygınlığına da yansımaktadır. Diğer ülkelere paralel olarak Türkiye'de de terör olayları 2010 yılından

sonra artış göstermiştir. Bu artış kısmen etnik-ayrılıkçı gruplarla müzakerelerin durmasına ve Suriye krizi nedeniyle ortaya çıkan çatışmaların Türkiye'nin sınır bölgelerini etkilemesine bağlanabilir. Saldırıların büyük çoğunluğunun doğu ve sınır bölgelerinde yoğunlaşması dikkat çekicidir. DAESH ve PKK/PYD gibi oluşumlar arasındaki rekabet de terör eylemlerinde kendini göstermiştir. Türkiye'de mülteciler/sığınmacılarla ilgili saldırılar nispeten daha azdır. Türkiye'de DAESH'den esinlenen saldırılarda, radikalleşmiş failerin ağırlıklı olarak Türk kökenli olduğunu ve sadece bir saldırıda Suriye kökenli saldırganların yer aldığını vurgulamakta fayda vardır.

Her üç ülke de terör saldırılarından mülteci/sığınmacı nüfusun tamamını ya da belirli dinleri sorumlu tutmanın temelsiz olduğunu altını çizmektedir. Güvenlik arayışıyla çatışma bölgelerinden kaçan mülteciler/sığınmacılar, zorlu yolculukları sonrasında savunmasız durumdadır. Bu kırılganlık, kötü niyetli unsurlar ve örgütler tarafından bu grupları radikalleştirmek için istismar edilebilir. Ayrıca, bu tür örgütlerin sığınmacı/mülteci gibi davranarak kimliklerini sınır ötesi sızma ve faaliyetler için kullanabilecekleri de göz ardı edilmemelidir. Bu sebepten ülkeler arasında etkili ve hızlı istihbarat paylaşımı hem bu faaliyetlerin engellenmesi için hem de radikalleşmeye eğilimli kişilerin sıkı bir şekilde izlenmesi için elzemdir. Ayrıca, mülteciler/sığınmacılar arasında potansiyel radikalleşmeyi önlemek için proaktif entegrasyon ve rehabilitasyon programları, topluma uygun şekilde asimilasyon için barınma, eğitim, sağlık ve psikolojik destek gibi temel ihtiyaçların kapsamlı bir şekilde sağlanması da hayati önem taşımaktadır.

Bu saldırılar mülteci/sığınmacı nüfusu arasında endişeyi de arttırmaktadır. Ülkelerindeki şiddet ve güvensizlik koşulları nedeniyle yabancı topraklarda güvenlik arayan sığınmacılar, yeni çevrelerinde bu tür olaylarla karşılaştıklarında güvensizlik hissine kapılmaktadır. Aynı zamanda, sorumluluğu sığınmacılara/mültecilere yüklemek ve onları ötekileştirmek, olası saldırılara ilişkin endişeleri artırmakta ve sürekli bir kaygı yaratmaktadır. Bu tür dışlanma ve güvensizlik duygularının entegrasyon ve uyum süreçlerini aksatabileceği, normal hayata geçişlerini engelleyebileceği ve onları daha da savunmasız ve yanlış yönlendirilmiş bir grup haline getirebileceği kabul edilmelidir. Sonraki bölüm öncelikle araştırmanın metodolojisini aktaracak, ardından üç ülkede haber içerik analizleri üzerinden göç ve terör ilişkisini değerlendirecektir.

5. ANALİZLER

5.1. Metodoloji

İçerik analizi genel olarak, çok sayıda kelimeden oluşan metinleri açık kodlama kurallarına dayalı olarak daha az sayıda içerik kategorisine sıkıştırmaya yönelik sistematik bir teknik olarak tanımlanmıştır (Berelson, 1952; Krippendorff, 1980; Weber, 1990). İçerik analizi hem nicel hem nitel bir araştırma yöntemi olarak kullanılmaktadır. Nicel ya da kavramsal içerik analizi bir metinde belirlenen kavramların varlığına ve sıklığına dair sayma ve hesaplama odaklıyken; nitel ya da ilişkisel içerik analizi yorumlamaya ve anlamaya odaklı bir yöntem olarak öne çıkmaktadır. Her iki türde de analizin konusu belirlendikten sonra metinlerdeki kelimeler, temalar ve kavramlar kategorilere ayrılarak kodlanmakta ardından sonuçlar analiz edilmektedir. Nicel içerik analizinde kategori ve kodlar kullanılarak bazı kavramlar tespit edilerek ve incelenen metinde bu kavramların ne kadar sıklıkla kullanıldığı ortaya çıkarılırken; nitel içerik analizinde ne söylendiğine odaklanılmakta ve gizli mesajların ortaya çıkarılması ve tanımlanan kavramlar arasındaki ilişki keşfedilerek mevcudiyetin ötesine geçmek amaçlanmaktadır. Nicel içerik analizi, kitle iletişim araştırmaları geleneğinde, metinde gömülü olan sözdizimsel ve anlamsal bilgileri dikkate almaksızın, metinsel unsurları saymanın bir yolu olarak yaygın bir şekilde kullanılmaktadır (Weber, 1990). Metnin belirli yönlerinin keşfedilmesini ve bunların daha sonra istatistiksel yöntemler kullanılarak tanımlanan açık kategoriler halinde düzenlenmesini sağlamaktadır (Spurgin & Wildemuth, 2009). Nitel içerik analizi ise kodlama ve temaları ya da örüntüleri belirlemeye yönelik sistematik sınıflandırma süreci aracılığıyla metin verilerinin içeriğinin öznel olarak yorumlanmasına yönelik bir araştırma yöntemi olarak tanımlanmaktadır (Hsieh & Shannon, 2005, s. 1278). İncelenen olgunun anlamlarını tanımlayan benzersiz temalara dikkat ederek verilerden ortaya çıkan konuları ve temaları incelemeyi amaçlamaktadır (Hsieh & Shannon, 2005).

Özellikle gazete içerik analizi yapılırken analiz edilecek olay tarihinden önceki ve sonraki zaman dilimini belirlemek önemlidir. Bu zaman aralığını belirlemek

araştırmanın amacına ve kapsamına, incelenecek olayın türüne, önem ve kapsamına bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Krippendorff (2013) çalışmasında, ilgili verilerin yakalanmasını sağlamak için içerik analizi için uygun bir zaman dilimini seçmenin önemini vurgulamakla birlikte, medyada yer alma biçimlerini ve kamuoyu ilgisini tam olarak anlamak için tipik bir dönemin önemli olayları çevreleyen birkaç gün ile birkaç hafta arasında değişebileceğini öne sürmektedir. Przeworski ve Teune (1970) gibi araştırmacılar ise özellikle büyük siyasi olaylar, doğal felaketler gibi büyük ve önemli olayların medyada yer alışı üzerinde durmuştur. Bu tür olayların birkaç günlük bir aşama yerine daha geniş bir zaman dilimi boyunca incelenmesi gerektiğine vurgu yapmışlardır. Van Dijk(1988) ise belirli bir olayın toplumsal etkisi ve kamuoyu tepkisinin anlaşılabilmesi için sadece olay gününe değil, olayın oluşturduğu yankıları içerecek şekilde daha geniş bir zaman dilimine bakılması gerektiği savunarak bu sürenin olayların hemen öncesi ve sonrasını kapsayan en az iki haftalık zaman dilimini kapsaması gerektiğini önermektedir. Özetle, genel eğilim olay tarihinden bir hafta önce ve bir hafta sonrasını kapsayan zaman dilimini tercih etme yönündedir. Ancak bu zaman dilimi, olayın medyadaki yansımalarına ve araştırmanın gereksinimlerine göre genişletilip daraltılabilmektedir.

Analiz, "terör" ve "göç/mülteci/göçmen/sığınmacı" terimlerinin gazete haberlerinde nasıl bir arada yer aldığını anlamayı amaçlamaktadır. Bu bölümde, 2015-2020 yılları arasında her üç ülke için en yüksek tirajlı biri hükümet yanlısı diğeri muhalif görüş olarak değerlendirilebilecek ikişer ulusal gazete belirlenmiştir. Türkiye için Sabah ve Sözcü, Almanya için Bild ve Süddeutsche Zeitung, Fransa için ise Le Figaro ve Le Monde gazeteleri seçilmiştir. Bölümün sonunda 2015-2020 aralığında en yüksek tirajlı gazetelerin yer aldığı tabloya yer verilmiştir. Olayların büyüklüğüne bakılmaksızın belirli bir standartın uygulanabilmesi için söz konusu tarih aralığında gerçekleşen terör olaylarını takip eden beş gün sonrası ve beş gün öncesinde yayınlanan haberler, terör, mülteci, sığınmacı, göçmen gibi temaların ağırlıklı olduğu içerikler olmak üzere analiz edilmek üzere toplanmıştır. İçerik analizinin yapılacağı zaman dilimleri belirlenmeden önce analiz edilecek ülke ve olaylardan rastgele beş tanesi seçilmiş ve olay sonrasını takip eden altıncı günün sonrasında olayla ilgili haberlerin gazetelerdeki etkisinin sona erdiği ve ele alınmaya başladığı gözlemlenmiştir. Bu doğrultuda analizin zaman dilimleri olayları takip eden beş gün sonrası ve beş gün öncesi olarak yani toplamda on gün olarak belirlenmiştir. Belirlenen gazetelerdeki haberler MAXQDA programı

aracılığıyla içerik analizine tabi tutulmuştur.

Çalışmada hem nitel hem nicel içerik analizinden yararlanılacaktır. Bu bağlamda, tezin ana konusuna uygun olarak “göç/göçmen, sığınmacı, mülteci, geçici koruma” ve bunlarla birlikte “terör” kavramları belirlenmiştir. Bu kavramlar merkeze alınarak, bu kavramların geçtiği daha önceden belirlenen tarih aralıklarındaki gazete metinleri analize dahil edilmiştir. Belirlenen gazete haberleri MAXQDA programına aktarılmış ve içeriklerine göre kod atamalarına tabi tutulmuştur. Belirli kodlar belirlenerek gazete metinleri nitel içerik analizine tabi tutulurken, pratikler kısmında göç ve güvenlik üzerine çıkarılan politika metinleri metin içinde “terör” ve “göç” kelimelerinin zaman içerisindeki kullanım sıklığının değişimini tespit etme amacıyla nicel içerik analizi yöntemine tabi tutulacaktır.

Nitel ve nicel analize tabi tutulan metinler daha sonra güvenlikleştirme teorisi baz alınarak analiz edilecektir. Çalışmanın güvenlikleştirmenin başarısını veya başarısızlığını belirlemeye çalışmadığını açıklığa kavuşturmak önemlidir. Tam güvenlikleştirme, güvenlik söylemi eylemlerinin, kısıtlamaların ve mevcut bir tehdidin tanınmasının kamuoyu tarafından kabul edilmesini gerektirir. Aşırı sağ partilerin oy verme kalıpları ve kamuoyu araştırmaları gibi bazı göstergeler kamuoyunun tutumuna ilişkin fikir verebilir, ancak kapsamlı bir anlayış sağlamaz. Güvenikleştirmenin kamuoyu tarafından kabulünün belirlenmesi, önemli bir ekip tarafından yürütülen ayrı ve yoğun kaynak gerektiren bir araştırma çabası gerektirmektedir. Bu çalışma, Türkiye, Almanya ve Fransa’da mültecilerin "terörizm" merceğinden potansiyel güvenlikleştirilmesini araştırmayı amaçlamaktadır. İlk bulgular, Avrupa'daki en büyük mülteci nüfusuna ev sahipliği yapmalarına ve 2015 sonrası cihatçılardan ilham alan terör saldırılarına maruz kalmasına rağmen, göçü "terörizm" söylemiyle ilişkilendirme eğiliminin nispeten sınırlı olduğunu göstermektedir.

5.2. Gazeteler ve Kodlar

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte yazılı basın yerini giderek dijital ve sosyal medyaya bırakıyor gibi görünse de, gazete kültürü de çağa uyumlanmış dijital ve sosyal medya içerisinde yerlerini almaya devam etmiştir. Gazeteler haber alma kaynağı olarak insanların hayatındaki yerini hala korumaktadır. Tüm ülkelerde gazeteler günlük ulusal, haftalık, spor gazeteleri, akşam gazeteleri, bölgesel ve yerel gazeteler olmak

üzere çeşitlilik göstermektedir. Bu doğrultuda analize konu olan üç ülkenin günlük ulusal gazeteleri incelenmiştir.

2015-2020 arasında üç ülkede de meydana gelen ve faili yabancı kökenli olan terör saldırılarından önceki ve sonraki 5 gün çerçevesinde gazeteler incelenmiştir. Buna ek olarak ülkelerin göçe yaklaşımını değiştirdiği düşünülen Aylan Kurdi olayı ve özellikle Türkiye'nin yaklaşımını değiştiren İdlib'de çatışma sonrasında 33 askerimizin şehit olması ek olarak incelenmiştir. Bu doğrultuda seçilen olay ve ana tarihler şu şekildedir:

Almanya: 7 Ocak 2015 Charlie Hebdo, 2 Eylül 2015 Aylan Kurdi'nin cansız bedeninin sahile vurması, 17 Eylül 2015 Berlin Alman Polis memurunun Iraklı bir mülteci tarafından saldırıya uğraması, 13 Kasım 2015 Paris saldırıları, 12 Ocak 2016 Sultanahmet saldırısı, 26 Şubat 2016 Hanover polis memuruna saldırı, 16 Nisan 2016 Essen Sih tapınağına saldırı, 14 Temmuz 2016 Nice saldırısı, 18 Temmuz 2016 Würzburg trende sivillere yapılan saldırı, 24 Temmuz 2016 Ansbach sivillere yönelik saldırı, 19 Aralık 2016 Berlin Noel pazarına saldırı, 28 Temmuz 2017 Hamburg süpermarkette sivillere yönelik saldırı, 15 Ekim 2018 Köln Mcdonalds'da sivillere yapılan saldırı, 11 Aralık 2018 Strasbourg Noel pazarı saldırısı, 24 Mayıs 2019 ve 31 Ağustos 2019 Lyon saldırıları, 4 Ekim 2019 Berlin Sinagog saldırısı, 27 Şubat 2020 Türkiye'deki çatışma sonrasında 33 askerin şehit olması ve Türkiye'nin Avrupa'ya giden sınırlarından geçişleri engellemeyeceğini duyurması.

Fransa: 7 Ocak 2015 Charlie Hebdo, 2 Eylül 2015 Aylan Kurdi, 13 Kasım 2015 Paris saldırıları, 12 Ocak 2016 Sultanahmet saldırısı, 14 Temmuz 2016 Nice saldırısı, 18 Temmuz 2016 Würzburg tren saldırısı, 24 Temmuz 2016 Ansbach saldırısı, 23 Mart 2018 Trebes süpermarket saldırısı, 11 Aralık 2018 Strasbourg Noel pazarı saldırısı, 24 Mayıs 2019 Lyon fırın saldırısı, 31 Ağustos 2019 Lyon saldırısı, 27 Şubat 2020 Türkiye'nin Avrupa'ya giden sınırlarından geçişleri engellemeyeceğini duyurması.

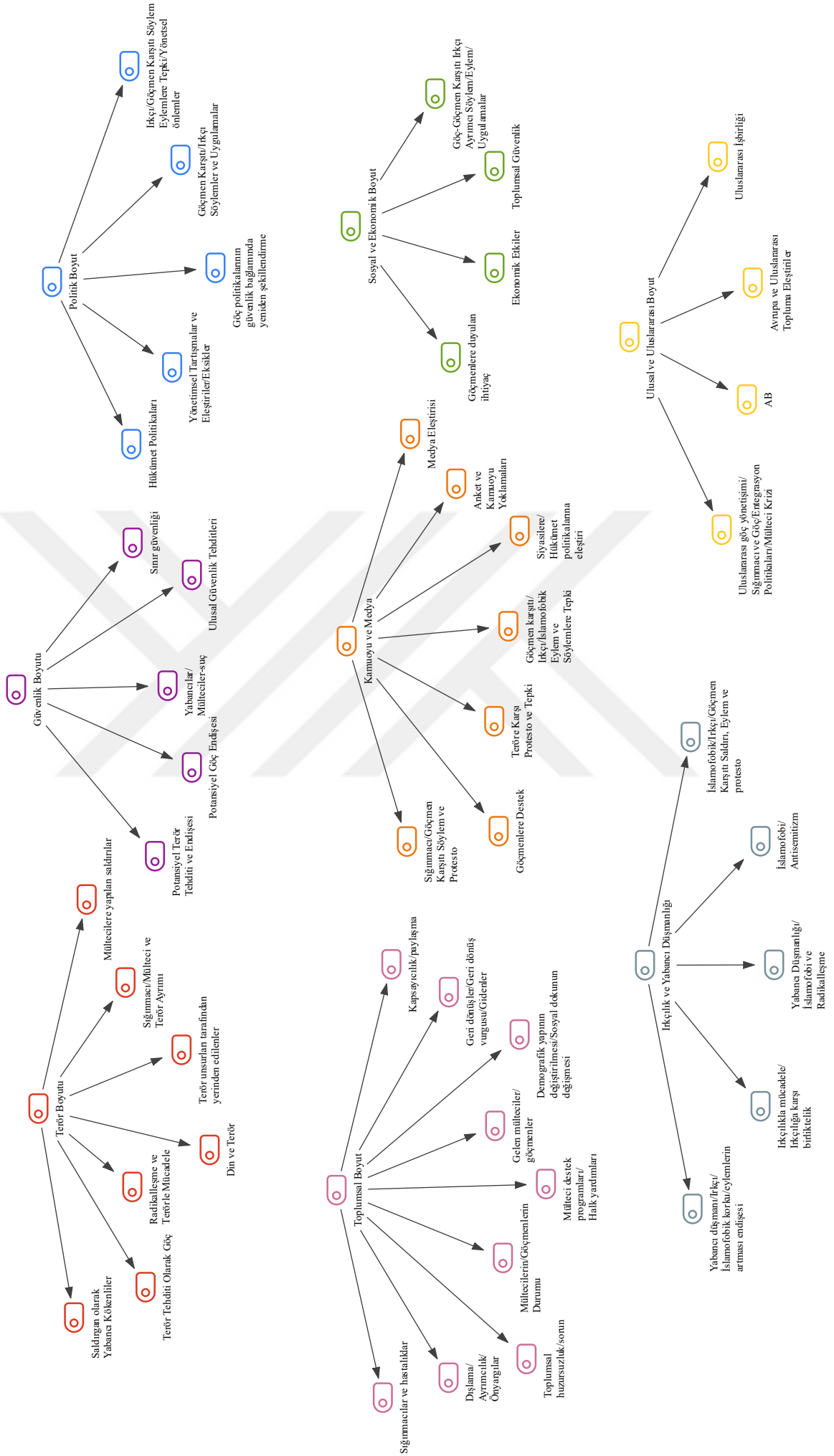
Türkiye: 6 Ocak 2015 Sultanahmet, 7 Ocak 2015 Charlie Hebdo, 5 Haziran 2015 miting saldırısı, 20 Temmuz 2015 Suruç, 23 Temmuz 2015 Kilis saldırısı, 2 Eylül 2015 Aylan Kurdi, 10 Ekim 2015 Ankara saldırısı, 13 Kasım 2015 Paris saldırıları, 12 Ocak 2016 Sultanahmet saldırısı, 14 Temmuz 2016 Nice saldırısı, 18 Temmuz 2016 Würzburg tren saldırısı, 24 Temmuz 2016 Ansbach saldırısı, 19 Aralık 2016 Berlin Noel pazarına saldırı, 1 Ocak 2017 Reina saldırısı, 28 Temmuz 2017 Hamburg süpermarkette sivillere yönelik saldırı, 11 Aralık 2018 Strasbourg Noel pazarı saldırısı, 24 Mayıs 2019 ve 31 Ağustos 2019 Lyon saldırıları, 27 Şubat 2020 Türkiye'deki

çatışma sonrasında 33 askerin şehit olması ve Türkiye'nin Avrupa'ya giden sınırlarından geçişleri engellemeyeceğini duyurması.

Haberler analiz edilirken saldırgan hikayeleri, kurban yakınları, kurbanlara dair bilgiler, saldırganların nasıl radikalleştiği, şahsi fikir yazıları, video içerikleri gibi içerikler analize dahil edilmemiştir. Belirtilen tarihlerden önceki beş gün ve sonraki beş günü kapsayan içeriklere bakılmıştır.

Gazeteler analiz edilirken içerik analizi için öncelikle her ülkeyi kapsayacak üst temalar oluşturulmuştur. Haber içeriklerine göre bu kodlara alt kodlar atanmıştır. Alt kodlar örnek ülkelerdeki yaşanan olayların içeriği ve söylemlere göre küçük farklılıklar göstermektedir. Bu kapsamda ülkeler için belirlenmiş ana tema başlıkları; Terör Boyutu, Güvenlik Boyutu, Politik Boyut, Toplumsal Boyut, Kamuoyu ve Medya, Sosyal ve Ekonomik Boyutlar, Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı, Ulusal ve Uluslararası Boyutlar şeklinde belirlenmiştir. Bunun yanında haberler söylemi ifade eden kim olduğuna ve incelenen ülkedeki haberin başka bir ülkede yaşanan olayla ilgili olması halinde ise diğer ülkeler kodu altında değerlendirilmiştir. Bunun dışında ana temaların altında alt kodlar belirlenmiştir ve her ülkenin haber içeriğine göre yine bu alt kodlar altında ikinci derece alt kodlar belirlenmiştir. Aşağıda Şekil 7'de her ülkenin ortak ana tema ve alt kodlarını içeren şekil yer almaktadır. Ayrıca her ülkeye ait kod kitapçıkları ile ilgili ayrıntılı tablo tezin sonunda Ekler kısmında verilmiştir.

Şekil 7: Gazete Analizleri İçin Ortak Ana Temalar ve Alt Kodlar

5.3.Almanya

Almanya’ya bakıldığında Bild Zeitung uzun yıllardır rakipsiz olarak en yüksek tirajlı gazete olma ünvanını korumaktadır. Sadece Almanya’da değil Avrupa genelinde de en büyük gazetelerden biridir. Muhafazakar-sağ bir gazete olarak öne çıkan Bild, yıllardır 1 milyon kopyanın üzerinde satış yapmaktadır. Analiz için ikinci olarak seçilen Süddeutsche Zeitung (SZ) ise liberal sol bir gazete olarak değerlendirilmekle birlikte Bild’den sonra en çok satan ulusal günlük gazetelerden biridir. Yine de Süddeutsche Zeitung 2015-2020 yılları arasında 200.000-400.000 arasında değişen tirajı ile ikinci sırada yer alsa da Bild’in tiraj sayısı ile arasında büyük fark bulunmaktadır.

Tablo 7: 2015-2020 Almanya Gazete Tirajları

	2015 YILI	2016 YILI	2017 YILI	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
1	Bild	Bild	Bild	Bild	Bild	Bild
2	Süddeutsche Zeitung	Süddeutsche Zeitung	Süddeutsche Zeitung	Süddeutsche Zeitung	Süddeutsche Zeitung	Süddeutsche Zeitung
3	Frankfurter Allgemeine Zeitung	Frankfurter Allgemeine Zeitung	Frankfurter Allgemeine Zeitung	Frankfurter Allgemeine Zeitung	Frankfurter Allgemeine Zeitung	Frankfurter Allgemeine Zeitung
4	Die Welt	Die Welt	Die Welt	Die Welt	Die Welt	Die Welt
5	Handelsblatt	Handelsblatt	Handelsblatt	Handelsblatt	Handelsblatt	Handelsblatt

Kaynak: Alman Gazete Yayıncıları Birliği (BDZV) ’nin ve Medya Dolaşımının Değerlendirilmesi için Bilgi Topluluğu (IVW) verilerinden yararlanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

5.3.1. Almanya ve Göç Krizi: Değişen Bir Anlatı

Bu analizde, Almanya’da ana akım muhafazakar-sağ bir gazete olan ve 2015-2020 yılları arasında bir milyonu aşan yüksek tirajını istikrarlı bir şekilde koruyan Bild ve onu takip eden liberal-sol bir gazete olarak değerlendirilen Süddeutsche Zeitung’un içerikleri incelenmektedir. Yukarıda da bahsedildiği üzere, Almanya’da 2015 yılından sonra gerçekleşen terör olaylarında bir artış yaşanmıştır. Bu saldırılarda cihatçı motivasyona sahip bazı terör örgütlerinin planları sonucunda saldırı faillerinin bazılarının, sığınmacı ve mülteci kimliğini kullanarak ülkelere sızmış olduğu ortaya

çıkmıştır. Yaşanan bu artışa rağmen, özellikle aşırı sağ ideolojilerle uyumlu olmayan siyasi liderlerin bölücü söylemler yerine ağırlıklı olarak yatıştırıcı ve kapsayıcı bir dil benimsedikleri gözlemlenmiştir.

2015-2020 yılları arasında Bild'in terör saldırılarıyla ilgili haberleri incelendiğinde Mülteciler, sığınmacılar, terörizm veya göçmenlerden (Flüchtling, asylanten) bahseden her makale, bu gruplar ile terörizm arasındaki bağlantının tasviri analiz edilmiştir. Öte yandan, arama sırasında bu anahtar kelimelerin açıkça belirtilmediği durumlarda bile, kapsayıcılığı, barış içinde bir arada yaşamayı ve yabancılara ve farklı dinlerden bireylere yönelik şiddet içermeyen tutumlara teşvik eden haberler de tespit edilmiştir. Aynı zamanda, aşırı sağcı ve neo-Nazi yandaşları tarafından yabancı kökenli veya farklı dinlerden bireylere yönelik eylem ve taciz haberlerine de rastlanmış, PEGIDA-LEGIDA gösterileri ve PEGIDA karşıtı protestolara ilişkin haberlerin medyada geniş yer bulduğu gözlemlenmiştir.

2015 başlarından ve 2015 ortasına kadar olan süreçte mültecilerle ilgili makaleler, kapsayıcılığı ve empatiyi vurgulayarak nötr veya olumlu tonları korumuştur. Mülteci hikayeleri, destek mesajları ve yardım kampanyaları yaygındır; Almanya, devletin mali desteği ve uygunluk değerlendirmeleriyle desteklenen barınak sağlama ve vatandaşları evlerini mültecilere kiralamaya teşvik etme gibi uygulamaları hayata geçirmiştir. Almanya'nın federal yapısı nedeniyle mültecilere yönelik uygulamaların faaliyetlerin hayata geçirilmesinde bölgesel farklılıklar mevcuttur.

2015 sonrası makaleler, devletin mülteci akışlarını karşılama kapasitesi ve terör eylemlerindeki potansiyel artışla ilgili endişeleri ele almaya başlamış, siyasiler arasında göç ve güvenlik politikalarına eleştirilerin arttığı görülmüştür. Saldırganlardan bazılarının mülteci/sığınmacı olarak tanımlanması dolayısıyla da mültecilerle birlikte gelebilecek terör unsurlarının da altı çizilmeye başlanmıştır (Bild, 2016b).

Eş zamanlı olarak, 2015'in ikinci yarısından itibaren yabancı kökenli veya farklı dinlere mensup bireylere yönelik eylem ve taciz vakalarının yanı sıra aşırı sağcı hareketlerin artan eylem ve saldırıları ile mültecilerin barındığı yerleri hedef alan kundaklama girişimlerine dair haberler de gözlemlenmiştir. Pegida gibi aşırı sağcı hareketlerin ortaya çıkması ve büyümesi, mülteciler, göçmenler, farklı dini geçmişe sahip bireyler, politikacılar ve yetkililer de dahil olmak üzere çeşitli paydaşlar arasında

endişelere yol açmıştır. Pegida gibi hareketler güç kazanırken, Pegida karşıtı hareketler daha da fazla destek toplamıştır.

Paris saldırılarının ardından, radikalleşen Alman vatandaşlarının ve Suriye/Irak'tan dönenlerin izlenmesine ilişkin tartışmalar ortaya çıkmış, geri dönenlerin doğrudan yakalanmasının zorluğu nedeniyle giriş ve çıkış kontrollerinin sıkılaştırılması gündeme gelmiştir. Paris saldırıları sonrasında Almanya'da saldırı potansiyeline ilişkin artan korku ve endişelere rağmen, siyasi yetkililer kapsayıcılık ve birlik vurgusu yaparak temkinli bir söylem benimsemeye devam etmiştir.

Almanya artan göç sorunlarıyla karşı karşıya kalmasıyla ülkenin kapasitesiyle ilgili endişeler haberlerde ön plana çıkmıştır. Endişeler, özel mülteci konutları eksik olduğu için spor salonları ve konser alanları gibi mekanlarda yeni gelenlerin barındırılmasına odaklanmaktadır. Eş zamanlı olarak mültecilerin gelişyle ilgili haberlerin medyaya hakim olmasıyla birlikte, mülteci tesislerine yönelik göçmen karşıtı saldırı haberleri de artmıştır. Bild ayrıca Macaristan, Sırbistan, Romanya, Yunanistan ve Danimarka gibi ülkelerde mülteci karşıtı kampanya ve eylemlerin yanı sıra sınır polisi ve medyanın mültecilere yönelik suiistimallerine de yer vermektedir. Almanya, mültecileri kabul etme konusunda isteksizlik gösteren Polonya, Macaristan ve İngiltere başta olmak üzere AB ülkeleri arasındaki zıt mülteci politikalarına dikkat çekmektedir. Şansölye Merkel, Avusturya ve Macaristan'ın Dublin Yönetmeliği'ne uymaması, Macaristan'ın dikenli tel kullanması ve mültecilerin sınır geçişlerinde alıkonulması gibi konulara atıfta bulunarak AB'yi eleştirmiştir (Bild, 2015a).

Zaman içinde Almanya'da ve Avrupa genelinde göç yönetimine ilişkin sorunlar tırmanarak medyada ve siyasi söylemde daha fazla yer bulmaya başlamıştır. Barınma sıkıntısı, kemer sıkma önlemleri, mültecilerin dağıtımı konusunda AB ülkeleri arasındaki anlaşmazlıklar ve Almanya'nın durumu tek başına ele alamaması gibi endişeler öne çıkmıştır. Muhalefet partilerinin mali ve sosyal yüklere dair endişeleri, entegrasyon ve işgücü piyasası konularındaki korkuların da dile getirildiği görülmektedir. Medya da mülteci çocukların eğitimi, dil eğitimi ve gelenlerin işgücüne entegrasyonu gibi yönetimle ilgili entegrasyon kaygılarını vurgulamaya başlamıştır. Aktif çatışmaların yaşanmadığı güvenli ülkelere gelen bireylerin gönüllü olarak ayrılmasını savunan ve iltica başvurularının reddedilmesi halinde sınır dışı edilebilecekleri uyarısında bulunan açıklamaların yapıldığı görülmüştür. Akabinde

Kosova ve Makedonya'da gibi güvenli ülkelerden ekonomik olarak daha iyi bir hayat yaşamak için gelen kişilerin geri gönderildiği haberlerine yer verilmiştir.

Öte yandan, diğer Avrupa ülkelerindeki mültecilere yönelik insanlık dışı muamelelere yönelik anlatımlar, Birleşmiş Milletlerin (BM) aralarında Macaristan'ın da bulunduğu bazı ülkeleri yabancı düşmanlığıyla suçladığına dair içerikler ve AB'nin mülteci politikaları konusundaki yetersizliğine değinen haberler de göze çarpmaktadır. Tüm bunlar sorunun çözülemez hale geldiğini ve sadece Almanya'da değil, AB ve BM'de de bir dayanışma ortamının tesis edilemediğini ortaya koymaktadır.

Ortak bir Avrupa mülteci politikasının uygulanamayacağı ve Almanya'nın durumu tek başına yönetemeyeceği anlaşıldıkça, üst düzey yetkililer diğer Avrupa ülkelerine sitem dolu mesajlar yayınlamıştır ve yük paylaşımı çağrısında bulunmuştur. Bu mesajlarda her ne kadar mültecilere karşı olumlu bir çizgi korunmaya çalışılsa da "göçün birlikte yönetilememesinin" Avrupa kimliğinin ortak değerleri için bir tehdit oluşturduğunun altı çizilmektedir. Burada göç, terörizm açısından değil, "ortak kimlik ve kültürü" etkilemesi açısından bir tehlike olarak resmedilmiştir. Bild'in içeriğinde dayanışma ve işbirliği çağrıları sıkça dile getirilmiş, ortak değerler ve sorumluluklar vurgulanırken zorlukların da farkında olduğu belirtilmiştir.

2015 yazında, mülteci hareketiyle birlikte, Avrupa genelinde bir panik havası başlamıştır. Güvenikleştirme söylem ve eylemlerinin aksine, Şansölye Merkel ünlü "Wir schaffen das" (bunu yapabiliriz) açıklamasını yapmıştır (Bild, 2016c). Bu açıklama bir yandan krizi kabul ederken diğer yandan Almanya'nın ek tedbirlere ihtiyaç duymadan bu krizle başa çıkabilecek kapasiteye sahip olduğunu göstermektedir. Ancak zaman içinde bu iyimser duruş, başlangıçtaki olumlu havanın azalmasıyla aşınmaya başlamış ve "mülteciler hoş geldiniz "den "mülteci akışı durmuyor "a evrilerek göçün artık bir yönetim tehdidi olarak görüldüğünün sinyali verilmiştir (Liebe vd., 2018, s. 2). Yeni bir mülteci dalgasının geri dönüşü, iltica başvurularının reddedilmesi ve müteakip geri dönüşlere ilişkin prosedürler ve sınır dışı edilenlerin sayısına ilişkin haberler gün yüzüne çıkmaya başlamıştır. İltica bürokrasisinin yavaş işlediğine dair eleştiriler ortaya çıkmış ve özellikle güvenli ülkelere gelen bireyler için sınır dışı etme kurallarının oluşturulması çağrıları siyasi söylemde ve medya raporlarında öne çıkmıştır.

Ağustos 2015'ten 2020'ye kadar Şansölye Merkel, Macaristan gibi diğer AB ülkeleri, Hristiyan Sosyal Birliği/ Almanya Hristiyan Demokrat Birliği (CSU/CDU) iktidar koalisyonu üyeleri ve Almanya Sosyal Demokrat Partisi (SPD), Almanya için Alternatif Partisi (AfD) gibi Alman muhalefet partileri ve diğerleri tarafından göç ve mülteci politikası nedeniyle zaman zaman eleştirilmiş, tutumunu değiştirmedeği takdirde istifası için yoğun çağrılarla karşı karşıya kalmıştır (Bild, 2018a, 2018b; Kain, 2019; Link, 2015; Roloff, 2015; Schlee, 2019). Mülteci politikasına ilişkin tartışmalar sonucunda Merkel'in partisi CDU ve koalisyon ortağı CSU seçmenlerin gözünden düşerken, aşırı sağcı AfD göçmen karşıtı söylemleriyle güç kazanmış ve üçüncü en güçlü siyasi güç haline gelmiştir. Zamanla Merkel ve partisi baskılara direnemeyerek “bunu yapabiliriz”, “hoşgeldiniz” tutumundan vazgeçmiş ve hatta CDU, evlerine dönme imkânı olmayan bireyler için gönüllü bir geri dönüş yardımı programı başlatmıştır. Sonuç olarak, haberler birkaç ay içinde mültecilerin kabul edilmesinden duyulan gurur hikayelerinden, sınır dışı edilenlerin sayısındaki artışa dair haberlere doğru kaymaya başlamıştır.

Terör saldırıları bağlamında bakıldığında, Bild haberlerinde, yetkililer başlangıçta göçmen ve mülteci kimliklerine odaklanmak yerine ülke içindeki radikalleşmeye odaklanmanın önemini vurgulamış ve kontrollerin artırılması çağrısında bulunmuştur. Bununla birlikte, bu tür saldırıların ardından failleere yönelik detaylı incelemelerde bir artış gözlenmektedir. Saldırıların ardından, günlük haberlerde - günde ortalama en az üç haber olmak üzere - saldırganların radikalleşmesi, örgütsel bağlantıları veya sempatilere, doğum yerleri, ikametgahları ve geçmişlerine ilişkin karmaşık ayrıntıların daha fazla vurgulandığı görülmüştür. Haberlerde İslami terörizm, radikalleşme ve aşırılıkçılığa daha fazla vurgu yapılırken mültecilere daha az odaklanıldığı görülmüştür. Denetimlerin artırılması ve ülkeye kimlerin girdiğinin bilinmesinin önemine ilişkin çağrılarının yanında, mültecilerin radikalleşmeye karşı savunmasızlığı vurgulanmış ve mülteci kamplarında İslamcılarının potansiyel varlığına ilişkin tartışmalar yapılmıştır. Örneğin Hessen Adalet Bakanı Kühne-Hörmann, İslamcılarının mülteci kamplarında cihadı teşvik etmesine ilişkin endişelerini dile getirmiştir (Solms-Laubach, 2015).

Würzburg saldırısının ardından, saldırganın genç yaşta (17) olması nedeniyle genç mültecilerle etkileşimlerin nasıl ele alınacağına ilişkin tartışmalar alevlenmiştir. Bölge amirleri, belediyeler, yardım grupları, koruyucu aileler ve gönüllü koordinatörler gibi

çeşitli paydaşların katılımıyla radikalleşmiş bireylerin daha etkin bir şekilde tespit edilmesine yönelik çalışmalar başlatılmıştır. Bu saldırılar mülteciler arasında da korku ve endişe uyandırmaktadır; Würzburg saldırısından sonra Almanya'daki mültecilerin benimsediği "Sie handeln nicht in meinem Name" (Benim adıma değil) sloganı gibi tepkiler hem saldırıyı kınadıklarını hem de potansiyel hedef alınma endişelerini ifade etmektedir.

CSU gibi merkez sağa yakın partiler ve AfD gibi aşırı sağ partiler gibi bazı sağ parti üyelerinin bu saldırıların ardından daha agresif bir tutum takınması ve Merkel'in mülteci politikasını tehlikeli olarak nitelendirmesi dikkat çekicidir. Örneğin Paris saldırılarının ardından CSU üyelerinden ve Bavyera Bakanı Markus Söder'in "Paris ändert alles" (Paris her şeyi değiştirir) tweet'i ve benzer ifadeler aşırı sağ partilerin mültecileri terörizmle ilişkilendirme eğiliminin altını çizmektedir (Bild, 2015b). Bununla birlikte, nüfusun önemli bir kısmı mültecilerin DAES gibi tehditlerden kaçmak için sığınma talebinde bulunduğunu savunarak mültecilerin terör eylemleriyle ilişkilendirilmesine karşı çıkmıştır. Özellikle politikacıların söylemlerinde mültecilerin terörizmle bir tutulmaması ve göç politikalarının terörle mücadele çabalarıyla bir tutulmaması gerektiği yönünde artan bir kanaat ortaya çıkmıştır (Bild, 2015b).

Başbakan Merkel'in mülteci politikasına çeşitli siyasi partilerden zaman zaman eleştiriler gelse de, aşırı sağ hariç, hiçbirisi mültecileri terörizmle ilişkilendirecek kadar ileri gitmemiştir. Bununla birlikte, bazı iktidar partisi üyelerinin, özellikle de önemli terör olaylarına daha sıkı mülteci politikaları ve artırılmış güvenlik önlemleriyle karşılık veren Bavyera (CSU) ve Baden-Württemberg (CDU) gibi eyaletlerde Merkel'in politikalarından rahatsızlık duydukları açıktır. Schnuster'in de aralarında bulunduğu bazı CDU üyeleri, reddedilen sığınmacılar için daha tutarlı bir sınır dışı etme sürecini savunarak "bir veda kültürüne" ("Wir brauchen eine Abschiedskultur") duyulan ihtiyacı vurgulamışlardır (Bild, 2016a).

Terör saldırılarına verilen bu yanıtlarda, mültecileri doğrudan "terörist" eylemlerle ilişkilendirmekten özenle kaçınma çabası dikkat çekmektedir. Bunun yerine İslami terörizm, radikalleşme ve aşırıcılık konularına odaklanılmaktadır. Bununla birlikte, bazı faillerin yabancı kökenli olması veya mültecilerin arasına sızmış olması nedeniyle, sınır kontrollerinde güvenlik önlemlerinde bir artış olmuştur. Mülteciler siyasi liderler tarafından açıkça terör faaliyetlerine karışmakla suçlanmasa da, özellikle

aşırı sağcı veya aşırılık yanlısı kişiler tarafından mültecilere ve barınaklarına yönelik fiziksel ve sözlü saldırılarda artış olmuştur. Medya bu durumu ihtiyatlı bir şekilde ele almakta ve yetkililer bu tür saldırıların artmasını önlemek için adımlar atmaktadır.

Gelecekteki saldırıları önlemek ve kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla, her saldırıdan sonra sığınma başvurularının değerlendirilmesi, mülteci yerleşim yerleri, mülteci hakları, reşit olmayan ve refakatsiz mülteci çocukların izlenmesi gibi konuları ele alan bilgilendirici makaleler yayınlanmaktadır. Özellikle büyük terör olaylarının ardından yayınlanan haberlerde, teröre karşı birlik olma çağrılarına ve İslam ile terörizm ve mülteciler ile terörizm arasındaki ayrıma dikkat çekilerek, özellikle önemli terör eylemlerinin ardından dayanışma içinde olunması gerektiğine vurgu yapılmaktadır.

Liberal sol olarak görülen Süddeutsche Zeitung (SZ) içeriklerine bakıldığında ise içeriklerin Bild’le çok benzer olduğu görülmektedir. Bild’le benzer şekilde Süddeutsche içeriklerinde Almanya’ya gelen göçmenler, göçmenlere destek programları ve halk yardımları, Macaristan’ın AB ile uymayan göç ve sınır güvenliği politikaları uygulaması, terör saldırıları, mültecilerin konaklama yerlerine yapılan saldırılardaki artış, Avrupa’da mültecilerin daha adil şekilde dağıtılmasına yönelik çağrıları, AB ile mülteci ve iltica politikalarına yönelik toplantı ve tartışmalar, halkın gelen sığınmacılar için yaptıkları yardımlar, göç yönetişimi ile ilgili tartışmalar yer almaktadır.

Süddeutsche haberlerine göre 2015’teki içeriklerin daha kapsayıcı ve yapıcı olduğu görülmektedir. İltica ve göç yönetişimindeki eksiklikler konusunda dahi tartışmalar daha yapıcı ele alınmıştır. Macaristan’ın polis kontrollerini bırakması ardından Almanya’ya gelen mültecilerin haberlerine yer verilmiştir. Bunun yanında yine Macaristan’ın sınırlarını mültecilere kapatması, sınırlarına çit çekmesi ve AB politikalarına uymayan şekilde sınırlayıcı önlemler ve uygulamalara başvurusu sebebiyle diğer Avrupa ülkeleri ve AB temsilcileri tarafından eleştirilmesi gibi haberlere de rastlanmaktadır (Süddeutsche Zeitung, 2015b). Macaristan yetkilileri sınırlarına çektikleri çitlerin insan kaçakçılığı ile mücadele için yaptığını savunsa da bu uygulama mültecilerin geçişlerini de engellemiştir. Macaristan’ın sınır geçişini kapatması sebebiyle açlık grevi yaptığı, Macaristan Sırbistan sınırında göz yaşartıcı gaz ve tazyikli su kullanıldığı, kapatılan sınırlarda mültecilerle yaşanan çatışmalar, Hırvatistan’ın sığınmacıları otobüsle Macaristan sınırına göndermesi, Sırbistan’ın sınır kapısına giden yolları kapatması, Almanya, Avusturya ve Slovenya’nın sınır

kontrollerine tekrar başlaması ve sınır güvenliğini artırması haberlerine yer verildiği görülmektedir (Süddeutsche Zeitung, 2015d, 2015e, 2015f).

Bunun yanında Angela Merkel de yeni gelen sığınmacılara yardımcı olabilmek için ihtiyacı olmayanların yani ekonomik mültecilerin gönderilmesi gerektiğinin altını çizmiş ve iltica politikalarının sıklaştırılması gündeme gelmiştir (Süddeutsche Zeitung, 2015a). Öte yandan göç akışının arttığı dönemlerde mülteci konaklama tesislerini işletmenin yerel halk tarafından gelir kaynağına dönüştürüldüğüne dair haberler de görülmektedir. Bunun dışında belediyelerin atıl durumda olan özel mülkleri sahiplerinden talep ederek mültecilere kalacak yer tesis etmeye çalıştıklarına dair içerikler bulunmaktadır (Süddeutsche Zeitung, 2015c).

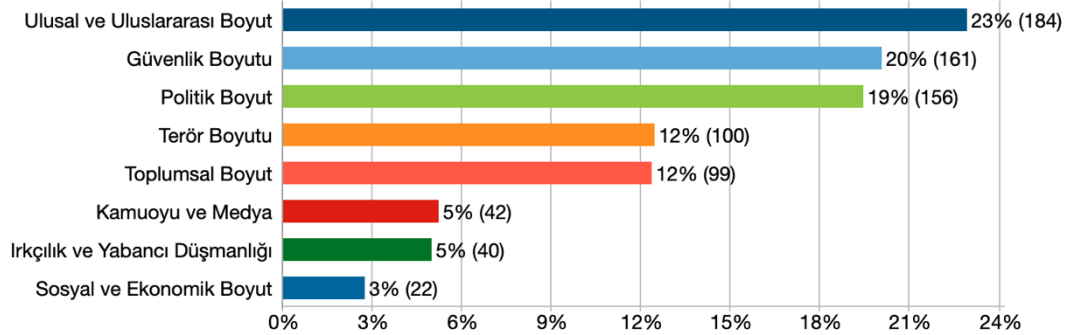
Almanya’da iltica, göç ve entegrasyon politikalarına yönelik haberlerin çoğunlukta olduğu aynı zamanda eyaletler arasında mülteci maliyetlerinin finansmanı ve dağıtımıyla ilgili içeriklerin olduğu görülmektedir. Eylülün ikinci yarısı itibariyle Hoş geldin kültürünün de sorgulanmaya başladığı görülmektedir (Kister, 2015) . Bu durumun anketlere de yansıdığı görülmektedir. Almanya’da yapılan siyasi barometreye göre ankete katılanların %50’si Almanya’nın çok sayıda mülteciyle başa çıkabileceğine inanmamakta, %47’si Şansölye’nin “Yapabiliriz!”(Wir schaffen das!) sözünü destekledikleri, ankete katılanların yine büyük bir kısmı Merkel’in mülteci politikasını kötü bulduğu ortaya koyulmuştur (Süddeutsche Zeitung, 2015g). Paris saldırıları arkasından ise Bild’de de yer verildiği gibi göç politikalarına eleştiriler artmış ve “Paris her şeyi değiştirir” ifadesi kullanılmıştır (Süddeutsche Zeitung, 2015h).

2016 yılı itibariyle kapsayıcı söylem azalmaya başlamış ve gelen göçmenlerin haberlerinin yerini geri gönderilen veya sınır dışı edilen kişilerin haberleri almaya başlamıştır. 2016 yılbaşına girerken Köln’de yabancı kökenliler tarafından gerçekleştirilen taciz vakaları sonrasında Almanya’da özellikle Mağrip ülkelerini mültecileri geri almaya ikna etme yönünde bir çaba göze çarpmaktadır. İltica ve göç politikaları, kalma süreleri ile ilgili ciddi düzenlemeler söz konusu olmuştur (Süddeutsche Zeitung, 2016). Bu tür vakalar ve terör olayları göç politikasının daha çok eleştirilmesine yol açmıştır. Buna rağmen Merkel’in “Her şeye rağmen bunu yapabiliriz” demeye devam ettiği görülmektedir (Braun & Wittl, 2016). Bu haberlerin yanında aşırı sağ, göçmen karşıtı, yabancı düşmanı ya da islamofobik eylemlerde de artış yaşandığı görülmektedir. Ancak diğer gazetelerde göçmen karşıtı bir oluşum olan

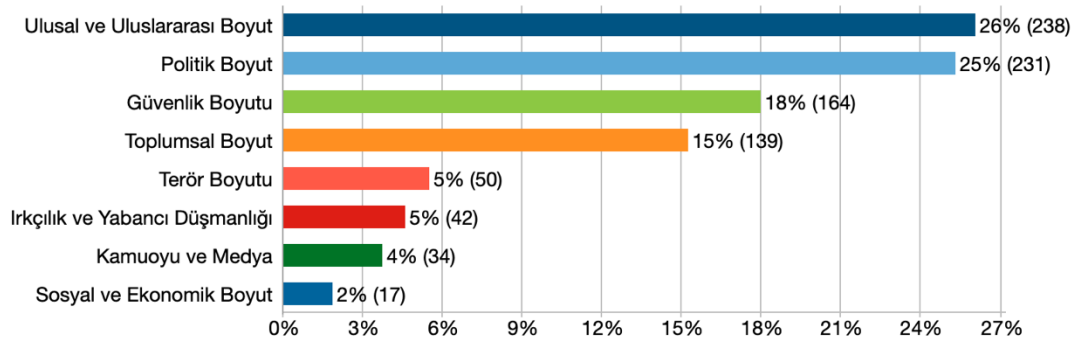
PEGİDA gösterileri çok geniş yer tutarken, Süddeutsche ırkçılık karşıtı gösterilere daha çok yer vermiştir.

Türkiye'nin 2020 Şubat sonunda sınırlarını açmasının ardından Türkiye'ye yönelik eleştiriler yöneltildiği görülmektedir, amaca ulaşmak için mültecilerin “sırtından” gerçekleştirilmesinin kabul edilemeyeceği, mültecilerin jeopolitik çıkarların piyonu yapılmaması gerektiğine yönelik eleştiriler bulunmaktadır (Baumstieger & Herrmann, 2020; Süddeutsche Zeitung, 2020a). Türkiye'nin sınırlarda Avrupa'ya gidişi durdurmayacağını söylemesinin ardından binlerce insan sınırlara gitmiş, sınırlarda sığınmacıları Avrupa'ya almamak için çeşitli şiddet araçlarının kullanıldığına yönelik haberler çoğalmıştır. Bunun üzerine yine 2015'te olduğu gibi Avrupa ülkeleri Yunanistan'a mücadelesinde destek verdiğini söylerken ve sınır güvenliği için destek olurken, bir yandan da insanlık dışı uygulamaları durdurmasına yönelik çağrıda bulunmuştur. Almanya'da ise eyaletler özellikle refakatsiz çocukları ve kadınları, engellileri alabileceklerini dile getirmişlerdir (Süddeutsche Zeitung, 2020b).

Şekil 8: Bild Zeitung Üst Kodların İstatistiği

Şekil 9: Süddeutsche Zeitung Üst Kodların İstatistiği

Yukarıdaki Şekil 8 ve Şekil 9’da her iki gazete içinde ana temaların (üst kodların) dağılım istatistiği grafikleri verilmiştir. Süddeutsche Zeitung’da Bild’e oranla haber sayısının biraz daha yoğun olduğu görülmektedir ve bu durum kodlamalara da yansımıştır. Her iki gazetede de Ulusal ve Uluslararası Boyut ana teması birinci sırada yer almaktadır. Bild gazetesinde ikinci sırayı Güvenlik Boyutu alırken, üçüncü sırada Politik Boyut öne çıkmıştır. Süddeutsche Zeitung’da ise tam tersi bir sıralama görülmektedir. İkinci sırada Politik Boyut yer alırken, üçüncü sırada Güvenlik Boyutu öne çıkmaktadır. Her iki gazetede de dördüncü sırada Terör Boyutu ana teması yer almaktadır.

İstatistikte her iki gazete için daha yoğunluklu olarak ele alınan Ulusal ve Uluslararası Boyut ana temasının altında uluslararası göç yönetişimi/sığınmacılar ve göç politikaları/mülteci krizi, AB, Avrupa ve Uluslararası Toplum Tartışmalar/Eleştiriler ve Uluslararası İşbirliği kodları bulunmaktadır. Her bir kodun altında ise ikinci derece alt kodlar yer almaktadır⁷. Ulusal ve Uluslararası Boyutta Bild gazetesinde Avrupa ve Uluslararası topluma eleştiriler/Sığınmacılar ve Göç kodunda 47 adet içerik kodlanmıştır, onu takiben ise 33 kodlama ile işbirliği ve dayanışma alt kodu gelmektedir, ana temanın üçüncü en yüksek frekanslı alt kodu ise AB alt kodunun ikinci dereceden alt kodu Yönetimsel tartışmalar/göç alt kodudur. Bu sekmede 30 adet içerik kodlanmıştır. Süddeutsche Zeitung’a baktığımız zaman ise ana temanın en yüksek istatistikli alt kodu 62 içerik kodlaması ile uluslararası göç yönetişimi/sığınmacı ve göç/Entegrasyon politikaları/mülteci krizidir. Onu takiben AB alt kodunun yönetimsel tartışmalar/göç alt kodu 52 kodlama ile öne çıkmaktadır. Arkasından ise Avrupa ve uluslararası topluma eleştiriler/sığınmacılar ve göç alt kodu 32 kodlama ile ön plana çıkmaktadır.

Bild’e bakıldığında ikinci öne çıkan ana temanın güvenlik boyutu olduğu görülmektedir. Güvenlik boyutunda; potansiyel terör tehditi ve endişesi, potansiyel göç endişesi, yabancılar/mülteciler-suç, ulusal güvenlik tehditleri ve sınır güvenliği kodları bulunmaktadır, bu kodların da yine haber içeriklerine göre alt kodları

⁷ AB: Yönetimsel tartışmalar/Göç, Radikalleşme/Terörle Mücadele, Savunma/Sınır güvenliğinin artırılması/Schengen, Maddi destek/Sığınmacılar, ek olarak Süddeutsche gazetesinde Maliyet/sığınmacılar, Geri gönderme/Geri kabul, AB Eleştirisi yer almaktadır; Avrupa ve Uluslararası Toplum Tartışmalar/Eleştiriler: Avrupa ve Uluslararası toplum tartışmalar, eleştiriler/Terör, Avrupa ve Uluslararası topluma eleştiriler/Sığınmacılar ve Göç; Uluslararası İşbirliği: Uluslararası İşbirliği çağrısı/Mülteciler, Uluslararası İşbirliği/Terörizmle çok boyutlu mücadele, İşbirliği ve Dayanışma.

bulunmaktadır⁸. Güvenlik boyutunda 49 kodlama ile en fazla güvenlik önlemlerinin artırılması ikinci derece alt kodunda içerik bulunmaktadır, onu 23 kodlama ile potansiyel göç endişesi takip ederken, 20'ser kodlama ile de potansiyel terör tehditi ve endişesi ve yabancılar/mülteciler-suç kodları takip etmektedir. Üçüncü öne çıkan politik boyut ana temasında ise hükümet politikaları, göç politikalarının güvenlik bağlamında yeniden şekillendirme, göçmen karşıtı/ırkçı söylemler ve uygulamalar, Irkçı/göçmen karşıtı söylem eylemlere tepki/yönetimsel önlemler kodları yer almakta ve bunların da yine kendi aralarında ikinci ve üçüncü derece alt kodları bulunmaktadır⁹. Bu doğrultuda politik boyut ana temasında en fazla öne çıkan 55 kodlama ile sığınma/göç ve entegrasyon politikaları olmuştur, onu 36 kodlama ile yönetimsel tartışmalar kodu altında göç/mülteci politikalarına eleştiriler/eksiklikler izlerken, arkasından da güvenlik politikalarına eleştiri/eksiklikler 23 kodlama ile onları takip etmektedir.

Süddeutsche Zeitung için ise ikinci sırada politik boyut ana teması öne çıkmaktadır. Bild ile benzer şekilde bu ana tema içerisinde 83 kodlama ile sığınma/göç ve entegrasyon politikaları en fazla içeriğin olduğu alt kod olarak öne çıkarken, onu 49 kodlama ile göç/mülteci politikalarına eleştiriler/eksiklikler ve 29 kodlama ile insan ticareti ile kapsamlı mücadele alt kodları takip etmiştir. Süddeutsche'de üçüncü olarak öne çıkan ana tema güvenlik boyutudur. Bu tema altında 38 kodlama ile kaçak göçmenler, 37 kodlama ile sınır güvenliğinin sıkılaştırılması/sınırların kapatılması, 21 kodlama ile sığınmacıları durdurmaya yönelik hareketler yer almış, potansiyel göç endişesi ile 20 kodlama ile bu alt kodların arkasında yerini almıştır.

Hem Bild hem Süddeutsche'de dördüncü sırada terör boyutunun ana tema olarak öne çıktığı görülmektedir. Bild'de bu ana temada radikal İslam/İslamcı terör-şiddet 28 kodlama ile öne çıkarken, 17 kodlama ile saldırgan olarak mülteciler/geçici koruma/sığınmacılar ve 15 kodlama ile radikalleşme ve terörle mücadele alt kodları öne çıkmaktadır. Süddeutsche için bu ana temada radikalleşme ve terörle mücadele

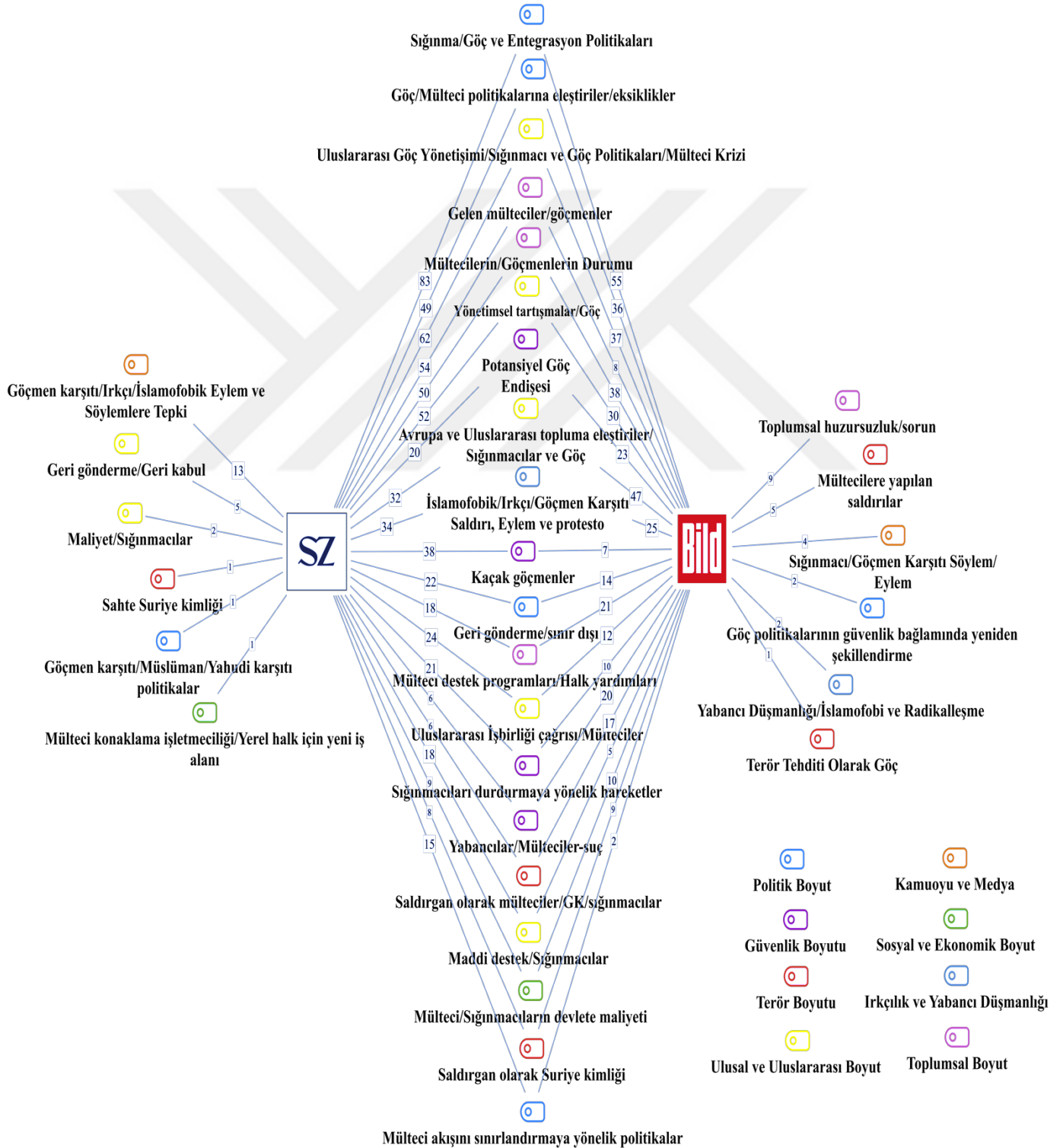
⁸ Güvenlik boyutunda ikinci derece alt kodlarına ayrılan kodlar şu şekildedir: Ulusal Güvenlik Tehditleri: Operasyonlar, Güvenlik önlemlerinin artırılması; Sınır güvenliği: Mültecilerle birlikte gelebilecek terör unsuru potansiyeli, Fiziki sınır güvenliği önlemleri, Sığınmacıları durdurmaya yönelik hareketler, Sınır güvenliğinin sıkılaştırılması/sınırların kapatılması.

⁹ Politik boyutta ikinci derece alt kodlarına ayrılan kodlar şu şekildedir: Hükümet Politikaları: Sınırların açılması/mültecilerin kabulü, Sığınma/Göç ve Entegrasyon politikaları (üçüncü derece alt kodları: mülteci akışını sınırlandırmaya yönelik politikalar, barınma merkezleri, geri gönderme/sınır dışı); Yönetimsel tartışmalar ve eleştiriler/eksiklikler: Göç/mülteci politikalarına protesto, Güvenlik politikalarına eleştiriler/eksiklikler, göç/mülteci politikalarına eleştiriler.

kodu 11 içerik, Saldırgan olarak Suriye kimliği ve Sığınmacı/Mülteci/Göçmen ve terör ayrımı 8'er içerik, sığınmacılar/mülteci ve terör ayrımı 7 içerik ile öne çıkan alt kodlardır.

Şekil 10: Sığınmacılar ve Göçe Dair Bild ve Süddeutsche Gazetelerindeki Alt Kodların İstatistikleri

Süddeutsche ve Bild İki Vaka Modeli Analizi

Şekil 10'da iki gazetede de sığınmacılar ve göçe dair alt kodların olduğu istatistiksel verilere yer verilmiştir. Bu doğrultuda Bild gazetesinde alt kodlarda daha önceden incelenenler haricinde 25 kodlama ile en fazla İslamofobik/Irkçı/Yabancı düşmanı saldırı, eylem ve protestolar öne çıkmaktadır. Bunu Politik boyut ana temasında geri gönderme/sınır dışı edilme (14), Uluslararası Boyut ana temasında uluslararası işbirliği çağrısı/mülteciler (12), politik boyut ana temasında sığınmacıları durdurmaya yönelik hareketler (10), sosyal ve ekonomik boyut ana temasında mülteci/sığınmacıların devlete maliyeti (10), göçmenlerin iş gücüne katılımı/ekonomik katkı (10) alt kodları takip etmektedir. İstatistikler bu şekilde azalarak devam etmektedir.

Süddeutsche'de Toplumsal boyut ana temasında gelen mülteciler/göçmenler (54), mültecilerin/göçmenlerin durumu (50), Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı ana teması altında İslamofobik/Irkçı/Yabancı düşmanı saldırı, eylem ve protesto (34), Uluslararası Boyut ana temasında uluslararası işbirliği çağrısı (24), Politik boyut ana temasında Geri gönderme/sınır dışı edilme (22), Uluslararası boyut ana temasında Maddi destek/sığınmacılar (18), Toplumsal boyut ana temasındaki mülteci destek programları/halk yardımları (18), Politik boyut ana temasında Mülteci akışının sınırlandırılmasına yönelik politikalar (15), Kamuoyu ve medya ana temasında Göçmen karşıtı/Irkçı/İslamofobik Eylem ve Söylemlere Tepki (13), Politik boyut ana temasında Sınırların açılması/Mültecilerin kabulü (11), Irkçı/Göçmen Karşıtı Söylem Eylemlere Tepki/Yönetmel önlemler (11) şeklinde olmak üzere istatistikler azalarak devam etmektedir.

5.3.2. Almanya Sonuç Yerine

2015-2017 yılları arasında Almanya'da mültecilerle ilgili haberlerde gözle görülür bir yoğunlaşma söz konusudur. Ancak bu haberlerin odak noktasını mültecilerin barınma koşulları, istihdam olanakları, entegrasyon çabaları, Alman devletlerinin mali ve fiziki kapasiteleri, Almanya'nın AB mülteci politikalarına yönelik eleştirileri ve diğer AB üyesi ülkelerdeki mültecilere yönelik olumsuz politikalara yönelik eleştiriler oluşturmaktadır. Özellikle medya bu konulara, mültecilerden kaynaklanan "terörist" saldırı ihtimalinden daha fazla ilgi göstermiştir.

Bununla birlikte, artan göçmen akışı, Almanya'da aşırı sağcı ve göçmen karşıtı grupların yükselişini tetiklemiştir. Bu aşırı sağcı partiler, seçim desteklerini arttırmak

için zaman zaman provokatif açıklamalar yaparak bu durumdan faydalanmaya çalışmışlardır. Dikkat çekici bir şekilde, medya bu bağlamda ihtiyatlı bir yaklaşım sergilemektedir. Küresel basında yer alan haberler, mültecilerle ilgili tartışmaların terör saldırılarının ardından yoğunlaştığını ve bunun hem Almanya hem de Fransa'da aşırı sağcı hareketlerin ve İslamofobinin yükselişine katkıda bulunduğunu göstermektedir (Charter, 2016). Bunun dışında bir başka dikkat çeken nokta Fransa ve Türkiye gibi ülkelerde Almanya'da meydana gelen göçmen karşıtı PEGİDA ve türevlerinin protestoları medyada daha fazla yer bulurken Bild ve Süddeutsche'de bu haberlerin çok daha az yer aldığı göze çarpmaktadır. Özellikle Süddeutsche göçmen karşıtı grupların toplanma haberlerini vermek yerine bu grupların karşısında onlara tepki olarak toplanan grupların haberlerini vermeyi tercih etmiştir.

Almanya'nın aşırı sağcı hareketlerin eylem ve söylemlerine karşı artan hassasiyeti, ülkenin temkinli duruşunu etkileyen tarihsel acılarıyla bağlantılıdır. Irk ve din temelli ayrımcılık dikkatle ele alınmakta ve ayrımcı eylemlerin ardından derhal ve kesin bir dille kınamalar yapılmaktadır. Bununla birlikte, entegrasyona ilişkin kamusal söylem bazen kültürel farklılıklara atıfta bulunmaktadır.

Başlangıçta, 2015 yılında, Almanya'nın göç hareketlerindeki artışa verdiği yanıt, Şansölye Merkel'in "Wir schaffen das" (üstesinden geleceğiz) ifadesiyle örneklenen güvenlikleştirmeyi içermemekte ve mülteci sorununu ele alırken bir normallik duygusunu korumaya çalışmaktadır. Merkel, durumu olağanüstü bir durum olarak ele almaktan kaçınmayı ve tırmanan yabancı düşmanlığı ve sağ popülizme karşı koymayı amaçlayan nispeten kararlı bir söylem politikası izlemeyi amaçlamıştır. Ancak diğer siyasetçilerin ve güvenlikleştirici aktörlerin olağanüstü tedbir talepleri, Almanya'da "mülteci krizinin" güvenlikleştirilmesine yol açarak Merkel'in ilk yaklaşımından uzaklaşmasına neden olmuştur. Almanya'da "mülteci krizinin" inşası aslında güvenlikleştirme politikalarının bir sonucudur.

Genel olarak mülteciler ve terörizm arasında doğrudan bağlantı kurmaktan kaçınılırken, kötü niyetli kişilerin sığınmacılar arasına sızmaya çalışabileceği ve bu nedenle daha dikkatli olunması gerektiği kabul edilmiştir. Bu durum, güvenlik önlemlerinin artırılmasına, daha sıkı kontrollere ve özellikle hassas gruplar arasında radikalleşmeyi önlemek için kolektif eylem çağrılarına yol açmıştır. Söylemler aynı zamanda radikalleşmeye karşı mültecilerin barındığı yerlerde kontrollü davranılması

gerektiğini vurgulayarak mültecilerle ilgili göçün güvenlikleştirilmesine daha fazla katkıda bulunmuştur.

Özetlemek gerekirse, Suriye ve diğer ülkelerden gelen mülteci hareketleri arttığında Almanya, toplumda ve siyasette yükselen yabancı düşmanlığı ve sağ popülizme yanıt olarak başlangıçta nispeten sabit bir söylem politikası benimsemiştir. Şansölye Merkel, 2015-2018 yılları arasında mülteci politikasından taviz vermeye başlangıçta direnmiş olsa da, partisinden, koalisyonundan, diğer partilerden ve toplumsal geri bildirimlerden gelen tepkiler nedeniyle 2018 sonrasında kademeli olarak siyasi görevlerinden çekilerek "mülteci krizinin" tetiklediği hükümet krizini çözebilmiştir (Beck, 2021, s. 1307).

2013 seçimlerinde Birlik partileri, CDU (Almanya Hristiyan Demokrat Birliği: Christlich Demokratische Partei Deutschlands) ve CSU'dan (Christian Social Union in Bavaria: Christlich-Soziale Union in Bayern) oluşan Birlik partileri oyların %41,5'ini almıştır. 2017 seçimlerinde ise destekleri %32,9'a düşmüştür. Göçmen karşıtlığıyla bilinen ve 2013'te %5'i geçemeyen aşırı sağcı AfD, 2018'de yükselişe geçerek Alman Federal Meclisi'ne (Bundestag) girmeyi ve Brandenburg, Bremen, Hamburg, Sachsen ve Thüringen gibi bazı eyaletlerde küçük parlamento grupları kurmayı başarmıştır.

Almanya'da mültecilerle ilgili konular ağırlıklı olarak siyasiler tarafından güvenlik, sosyo-ekonomi ve sosyo-kültürel boyutlar bağlamında ele alınmaktadır. Bunun yanında özellikle uluslararası toplum ve AB kapsamında göçle ilgili tartışmaların ve çıkmazların haberlerde sıklıkla yer aldığı da görülmektedir. Tüm bunlar yukarıdaki MAXQDA analizlerinde de kendini göstermektedir. Merkel'in başlangıçta Willkommenkultur'u benimsemesi, muhtemelen hegemonik olmasa bile sağ popülist söylem ve eylemlerin yükselişinden etkilenerek yavaşlamıştır. Almanya'daki güvenlikleştirme girişimleri öncelikle mültecilerle ilgili konularda daha sert bir tutum sergileyen aşırı sağcı hareket ve partilerin söylem ve eylemlerinden kaynaklanmaktadır. Aşırı sağın yanı sıra, diğer siyasi elitler mültecilere karşı genellikle daha ılımlı bir yaklaşım benimsemiş ve onları doğrudan terörizmle ilişkilendirmekten kaçınmışlardır. Bununla birlikte, bu ılımlı siyasi elitler arasında bile, yoğun göç hareketleri sırasında ve sonrasında mülteci politikalarının sıkılaştırılması, geri dönüş prosedürlerinin daha katı hale getirilmesi ve terör olaylarının ardından güvenlik önlemlerinin artırılması yönünde talepler bulunmaktadır. Almanya'da mültecileri çevreleyen söylem "iş", "ekonomi",

"entegrasyon", "kapasite", "güvenlik kontrolü", "geri dönüş" ve çoğunlukla "yönetişim sorunu" etrafında yoğunlaşmakta ve güvenlikleştirme çabalarına katkıda bulunmaktadır. Özellikle terörizm söylemi üzerinden güvenlikleştirme girişimleri nispeten seyreklerdir.

5.4. Fransa

Avrupa'ya göç akışının arttığı ve bağımsız ama eş zamanlı olarak DAESH'in Fransa gibi Avrupa ülkelerinde eylemlerinin arttırdığı 2015-2020 yılları arasında Fransa'da en yüksek tirajlı ulusal iki gazete Le Monde ve Le Figaro olarak öne çıkmaktadır. Aşağıda Fransa'nın 2015-2020 arasında en yüksek tirajlı 5 günlük ulusal gazetesinin tirajları verilmiştir. Le Figaro muhafazakâr, sağ kanada yakın bir çizgi izleyen bir gazete iken Le Monde, liberal-sol bir gazete olarak görülmektedir.

Tablo 8: 2015-2020 Fransa Gazete Tirajları

	2015 YILI	2016 YILI	2017 YILI	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
1	Le Figaro	Le Figaro	Le Figaro	Le Figaro	Le Figaro	Le Monde
2	Le Monde	Le Monde	Le Monde	Le Monde	Le Monde	Le Figaro
3	L'Equipe (spor)	L'Equipe (spor)	Le Parisien/ Aujourd'hui en France	Le Parisien/ Aujourd'hui en France	Le Parisien/ Aujourd'hui en France	Le Parisien/ Aujourd'hui en France
4	Les Echos	Le Parisien/ Aujourd'hui en France	L'Equipe (spor)	L'Equipe (spor)	L'Equipe (spor)	L'Equipe (spor)
5	Le Parisien/ Aujourd'hui en France	Les Echos	Les Echos	Les Echos	Les Echos	Les Echos

Kaynak: Fransa'da yazılı basının tirajını ve izleyici kitlesini kontrol eden resmi kurum olan ACPM verilerinden yararlanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

5.4.1. Fransa ve Göç: Değişen Anlatı

Fransa gazetelerine bakıldığında, özellikle Fransa'da meydana gelen terör olayları arkasından Fransa'daki siyasilerin bu saldırıları, özgürlük ve cumhuriyetin temel ilkelerine, ulusal ve kutsal birliğe, Fransa'nın kimliğine, demokratik değerlere saldırı olarak ifade ettiği görülmektedir. Buna karşılık terörle mücadelenin ise "teröre karşı savaş" kapsamında ele alındığı görülmektedir. Terörle mücadelede ise ulusal birliğe sürekli olarak atıf vardır (Le Figaro, 2015b). Bunun dışında özellikle Cumhuriyet

yürüyüşüne dair tartışmaların geniş yer tuttuğu görülmektedir bu kapsamda tartışmalar; yürüyüşe katılacak diğer devlet yetkilileri, Front National (FN) gibi partilerin yürüyüşten dışlanması, otoriter rejim olarak görülen devlet liderlerin Cumhuriyet yürüyüşündeki varlığı gibi konular etrafında toplanmaktadır (Lasserre, 2015; Meynard & Bonneyrat, 2015; Waintraub vd., 2015). Yönetimsel tartışmalar dışında ise özellikle saldırılar sonrasında camilere, ibadet yerlerine yapılan saldırıların artması, güvenlik önlemlerinin artırılması, yeni güvenlik düzenlemeleri, islam karşıtı, ırkçı, yabancı düşmanı ya da göçmen karşıtı eylemler ve protestolar ile bunlara karşı yapılan protesto ve tepkiler, göç yönetişiminin sorgulanması, başka ülkelerdeki güvenlik önlemleri, sınırlardaki hareketlilikler, göç akışlarına karşı ülkelerin tepkileri, sığınmacıların durumu, AB içi ve uluslararası tartışmalar gibi içeriklerin her iki gazetede de yer aldığı görülmektedir.

Le Figaro haberlerine bakıldığında genel olarak terör saldırılarının gelişimi, kurbanların hikayeleri, kurban yakınlarının röportajları, faillere dair ayrıntılı araştırmalar, güvenlik politikalarındaki, istihbarattaki yetersizlikler, kriz masalarının toplanması, radikalleşme ve radikal-islam, Avrupa Birliği ve Uluslararası alanda yapılan toplantılar ve anlaşmalar etrafında toplanmaktadır. Ancak Le Figaro'da daha ziyade yoğunluklu olarak partiler arası, siyasiler arası yönetim tartışmaları ve eleştirilere odaklanan içerikler bulunmaktadır. Bunun yanında özellikle terörle ve radikalleşme mücadele ve güvenlik politikalarıyla ilgili olağanüstü hal, güvenlik bütçelerindeki, savunma bütçesindeki yetersizlikler, ek kaynaklar ve AB bütçesinden alınacak yardımlar geniş yer tutmuştur.

Özellikle Charlie Hebdo saldırısından sonra dergiyi destekleyenlerin yanında, dergiyi ırkçı ve islamofobik olmakla eleştirenlere dair haberlere de yer verilmiştir (Tribalat, 2015). Charlie Hebdo saldırısının Le Figaro'da medya tarafından Fransa'nın 11 Eylül'ü olarak ele alındığı görülmektedir (Mandeville, 2015). Fransa çok sık ulusal yas ilan eden bir ülke olmamakla birlikte Charlie Hebdo saldırıları ardından ulusal yas ilan edilmiştir, son ulusal yas ise 11 Eylül saldırıları sonrasında ilan edilmiştir (Crouzel, 2015). Saldırılarından sonra, birlik, Cumhuriyet değerleri etrafında kararlılık ve tehditlere karşı sorumluluk olmak üzere üç ilke üzerinde durulduğu görülmektedir (de Royer, 2015).

Bunun yanında Fransa'nın islam sorunu, Fransa'nın islamlaşması, Müslümanların entegrasyonunun başarısızlığı gibi ifadeler de rastlanmıştır (Garat & Waintraub,

2015; Girard, 2015). Terör olayları sonrasında Batı'ya karşı savaş, medeniyetler savaşı gibi ifadelerin de yoğunluk kazandığı, “Bizler onlar için kelimenin tam anlamıyla düşmanınız” gibi ya da Manuel Valls'ın “saldırıya uğradık çünkü biz Fransa'yız... bu bir değerler mücadelesi, medeniyetler mücadelesi” gibi söylemlere atıfta bulunulduğu, bir anlamda Müslüman dünyası ile Batı'yı ayırıştırmaya yol açan, biz ve onlar ayrımı yapıldığı görülmektedir (de Boni, 2015a; Le Figaro, 2015c). Yine bir başka ifade de teröristler ile Müslümanların karıştırılmaması gerektiğine değinilirken hemen arkasından “ancak bunların büyük bir kısmı Avrupa ile medeniyet çatışması durumundadır” ifadesinin kullanıldığı göze çarpmaktadır (Harouel, 2016).

Fransa'da sürekli olarak Fransa'nın savaşta olduğu, Cumhuriyet değerlerine saldırılara mühlet verilmeyeceği, teröre karşı savaş gibi ifadeler kullanılarak ülkenin bu savaş karşısında uygun kararı alacağı yinelenmektedir (Le Figaro, 2015e, 2015f). Bu söylemin daha önce 11 Eylül saldırılarının ardından kullanıldığı bilinmektedir. O zamanlar, teröre karşı savaş ifadelerinin kullanılması, önleyici müdahale kapsamında başka ülke topraklarında operasyonların önünü açan bir söylem olarak görülmüştür.

Ayrıca saldırılar sonrasında DAESH ve hatta göçmen krizi sonrasında ülkede güvensizlik ve endişe duygusunun arttığı ve durumun olağanüstü halin kurulmasını meşrulaştırdığı ifade edilmektedir (Galiero, 2015). Göç krizinin terör olaylarıyla birlikte ele alınarak olağanüstü hali meşrulaştırması ise göçün terör söylemi ile birlikte güvenlikleştirilmesine katkı sağlamaktadır. Yine başka bir içeriklerde tehditlere yanıt vermek için güvenlik, adalet, diplomasi, İslamcılık ve ondan kaynaklanan terörizm, nüfus hareketleri ve göç konularının gözden geçirilmesi gerektiğine değinilmiştir (Brezet, 2015; Tremolet de Villers, 2015).

Saldırıların ardından hükümetin güvenlik politikaları eleştirilmeye devam ederken, güvenlik önlemlerinin artırılması, radikalizm ve terörle mücadele kapsamında bazı kısıtlamalara gidilmesi, çifte vatandaşlığın gözden geçirilmesi, devlet güvenliğini tehdit eden ve terör örgütleriyle bağlantılı olduğu düşünülen kişilere ait bilgilerin yer aldığı bir veri tabanı olan S dosyalarının (Fishés S) gözden geçirilmesi, idari gözetimleri, dosyalardaki kişilerin sınır dışı edilmesi, radikalleşme kaynağı olabilecek camilerin takibinin yapılması ve kapatılması, Selefilğin yasaklanması, iltica ve göçmenlik yasa tasarılarının incelenmesi gibi önlemler önerilmiştir (Berdah & Pecnard, 2018; Galiero, 2018; Lepelletier, 2018). Bu durum daha fazla güvenlik için özgürlüklerin kısıtlanması tartışmalarını da beraberinde getirmiştir (de Boni, 2015b; Zennou, 2015). Ayrıca

Charlie Hebdo ardından üzerinde durulan ulusal birlik söylemleri, Paris saldırıları ardından siyasilerin tartışmalarıyla sarsılmış, birlik mesajlarından daha çok yönetsel eksiklikler ve tartışmalar daha çok ön plana çıkmaya başlamıştır (Rovan & de Royer, 2016). Yine bu dönemde göçle ilgili tartışmaların da özellikle sağ partiler tarafından öne sürüldüğü görülmüştür. Terör saldırıları altında yeni bir Müslüman göç dalgasının gelme ihtimaline tepki gösterilmiş, Avrupa'ya göçü azaltma tartışmaları haberlerde yer bulmuştur (Goldnadel, 2015; Leclerc, 2018).

Le Monde'ye bakıldığında haber yoğunluğunun Le Figaro'ya göre daha az olduğu görülmektedir. Le Figaro'da hükümet politikalarına eleştiriler, yönetsel tartışmalar, terörizm ve radikalleşme ile mücadeledeki takip yetersizlikleri, eksiklikleri geniş yer tutarken Le Monde'de de benzer tartışmalara yer verildiği görülmüştür. Yine savunma ve güvenlikle ilgili hem Fransa içinde hem de AB'de bütçe ile ilgili yapılan tartışmalar, saldırılar sonrasında Vigipirate Planı¹⁰ kapsamında güvenlik seviyesinin en üste çıkarılması, saldırıların gelişimi, dayanışma protestoları, Müslüman karşıtı, ırkçı, yabancı düşmanı ya da göçmen karşıtı protesto ve eylemler, bu eylemlere verilen tepkiler ve protestolar, AB ve uluslararası düzeyde yapılan toplantılar, uluslararası göç yönetişimi, 2019 Avrupa Parlamento seçimleri gibi içeriklere yer verilmiştir. Ancak Le Monde'de haberlerin daha yalın olduğu ve daha kapsayıcı söylemlere yer verildiği dikkat çekmektedir. Bunun yanında saldırılara dair haberlerde Le Monde'nin daha sağduyulu bir tavırda olduğunu söylemek mümkündür. Örneğin Paris saldırıları sonrasında Le Figaro saldırganlardan biri üzerinden Suriye kimliği çıkması üzerine daha agresif haberlere yer vermişken, Le Monde daha sağduyulu şekilde haberi vermiştir:

“Şu aşamada elimizdeki bilgiler bir komando mensubunun mülteci rotasını izlediğini gösteriyor. Stade de France intihar bombacılarından birinin parmak izi, Ekim 2015'te Yunanistan'a gelen mültecilerin kayıt kontrolü sırasında alınan parmak izleri ile eşleşiyor; ancak taşıdığı Suriye pasaportu muhtemelen sahte. Bu nedenle uyruğunu kesin olarak bilmiyoruz.” (Les Décodeurs, 2015)

¹⁰ Vigipirate Planı, 1978 yılında oluşturulmuş Fransa'nın ulusal güvenlik alarm sistemidir. O zamandan beri 1995, 2000 ve 2004 olmak üzere üç kere güncellenmiştir. Plan kapsamında farklı tehdit düzeyleri tanımlanmaktadır. Tehditlere uyarlanmış üç seviye bulunmaktadır; Dikkat düzeyi, Güçlendirilmiş güvenlik düzeyi-saldırı riski, Saldırı acil durum seviyesi (d'Information du Gouvernement, 2023).

Le Monde, her saldırının cihatçı saldırı olmadığına vurgu yapmış, saldırıların iyi analiz edilmesi gerektiğine değinmiş ve her saldırının cihatçı olarak damgalanmasının İslam karşıtlığını körükleyeceğine de yer vermiştir (Khosrokhavar, 2018).

Göç, göçmenler ve yabancı kökenlilerle ilgili tartışmalara da yer veren gazete, siyasi söylemlerine olduğu gibi yer verirken gazetenin kendi yayınladığı yazılarda konunun daha sağduyulu şekilde ele alındığı görülmektedir. Örneğin, sarı yeleklilerin protestolarının devam ettiği bir dönemde sarı yeleklilerin küçük bir azınlığının, yabancı uyruklularla dayanışma eksikliğini görünür kıldığına değinmiştir (Brachet, 2018). “Yabancı uyruklularla dayanışma eksikliği” (son absence de solidarité vis-à-vis de ressortissants étrangers) kelimelerinin kullanması buna örnek olarak verilebilir.

Charlie Hebdo’dan sonra dayanışma ve işbirliği mesajlarının yanında Le Monde’de de İslam’a inananların inancının zedelenmesine izin mi verilmeli yoksa ifade özgürlüğü diğer tüm hususların önünde mi yer almalı bağlamında tartışmaların olduğu görülmektedir (Morin, 2015). Bunun yanında Müslümanların konuyla ilgili çaresiz hissettiği, yaşadıkları şartlar, hissettikleri, kendilerini güvende hissetmemelerine dair içeriklere yer verilmiştir (Gagnebet, 2015).

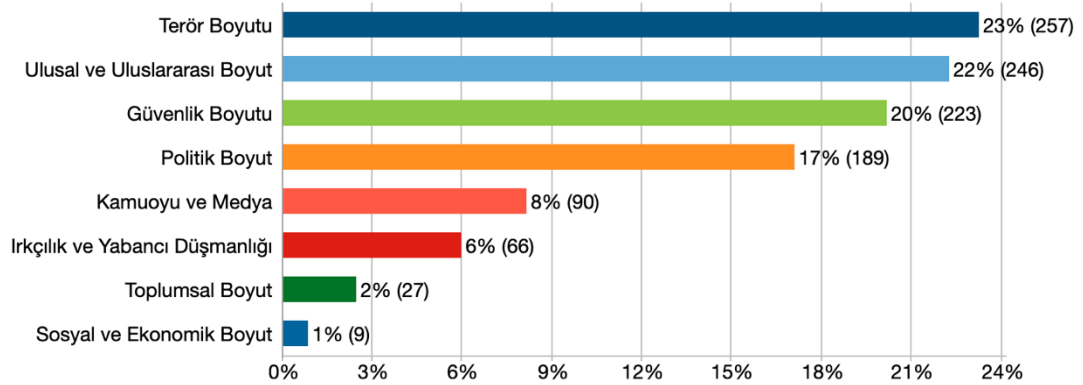
Yönetimsel tartışmalara da yer veren Le Monde, sağ partilerin radikalleşme ile mücadele kapsamında S dosyalarında yer alan yabancıların sınır dışı edilmesi ve cihatçıları düşmanla istihbarat nedeniyle yargılama gibi önerilerinin uygulanamaz olduğunu ifade ederek uygulanamama nedenlerini yasal çerçevede incelemiştir (Sénecat, 2018).

Medeniyetler savaşı, savaş hali, Fransa’nın 11 Eylül’ü söylemlerini de yayınlayan Le Monde, aşırı güvenlik gayretinin Charlie ruhunu öldürdüğünü iddia etmiştir. Ülke “savaşta” retoriğinin devam etmesi, “medeniyetler savaşı” , “Fransa’nın 11 Eylül’ü” gibi ifadelerin kullanılmasının ülkede dışlanmayı ve bölünmeyi teşvik edeceğini ifade etmektedir (Barthe, 2015; Fressoz, 2015). Fransa’nın “savaş” kelimesini kullanması ve savaşta olduğunu ila etmesi, Atlantik İttifakı (NATO) üyesi NATO tüzüğüne göre maruz kaldığı silahlı saldırının diğer ülkeleri de ilgilendirdiği anlamına gelmektedir. Paris saldırıları sonrasında Fransa’nın bu ifadesi, diğer tarafta Almanya’da Merkel’in göç ve iltica politikalarını eleştiren kesimler arasında da heyecan uyandırmış ve Almanya’da özellikle sağ ve muhafazakâr kesim arasında “Paris her şeyi değiştirecek” inancını yaymıştır. Bu kapsamda muhalefette mültecilerin sınırlara geri gönderilmesi

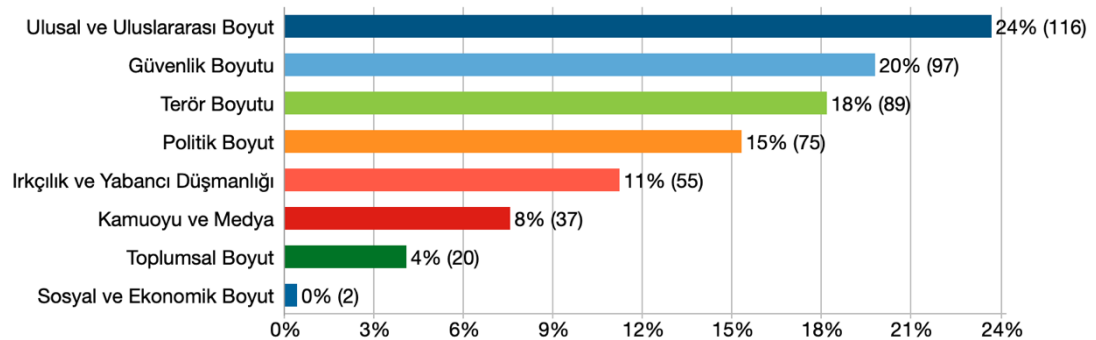
çağrılar yapılmaya başlamış, mülteciler arasında teröristlerin olabileceği ihtimaline vurgu yapılmıştır. Almanya Şansölyesi Angela Merkel ve zamanın Savunma Bakanı Ursula von der Leyen ise savaş kelimesini kullanmamaya özen gösterdiği görülmektedir (Lemaître, 2015).

Fransa'nın "savaş" kelimesini kullanması, Almanya'nın ise bundan kaçınması güvenlikleştirmenin açık bir örneğidir. Fransa'nın "savaş" kelimesini kullanarak kendisini teröre karşı bir savaş halinde olarak ifade etmesi ile hem devlet içinde hem de uluslararası ortakları bağlamında olağanüstü önlemlerin alınmasının yolunu açmıştır. Fransa'da terörle savaş kelimelesinin kullanılmış olmasına rağmen, Almanya'daki göç politikalarının sorgulanmasına, mültecilerin gönderilmesi taleplerinin açıkça ortaya konmasına neden olmuştur. Göçün terör bağlamında güvenlikleştirilmesine yol açmıştır. Kopenhag okulunun güvenlikleştirme teorisindeki söylem kavramının önemini bu örnek ile anlamak mümkündür.

Şekil 11: Le Figaro Üst Kodların İstatistiği

Şekil 12: Le Monde Üst Kodların İstatistiği

Şekil 11 ve Şekil 12’de her iki gazete içinde ana temaların, üst kodların dağılım istatistiği grafikleri verilmiştir. Le Figaro’da Le Monde’ye oranla haber sayısının

yoğun olması kodlamalara da yansımıştır. Le Figaro'da Terör Boyutu ve ardından Ulusal ve Uluslararası Boyut öne çıkarken bu iki boyutu Güvenlik Boyutu takip etmiştir. Le Monde'de ise Ulusal ve Uluslararası Boyut yoğunluklu olarak ele alınmışken, onu Güvenlik Boyutu takip etmiştir.

İstatistikte her iki gazete için daha yoğunluklu olarak ele alınan Ulusal ve Uluslararası Boyut ana temasının altında sığınmacılar ve göç politikaları/mülteci krizi, AB, Avrupa ve Uluslararası Toplum Tartışmalar/Eleştiriler ve Uluslararası İşbirliği kodları bulunmaktadır. Her bir kodun altında ise ikinci derece alt kodlar yer almaktadır¹¹. Ulusal ve Uluslararası Boyutta her iki gazetede de özellikle terörle olayları sonrasında işbirliği ve dayanışma alanında içeriklere rastlanmıştır. Le Figaro'da işbirliği ve dayanışmaya dair 95 içerik kodlanırken, Le Monde'de bu sayı 46 olarak öne çıkmaktadır.

Le Figaro'ya bakıldığında içeriklerin terör boyutu ana temasında yoğunlaştığı görülmektedir. Terör boyutunda; saldırgan olarak yabancı kökenliler, terör tehditi olarak göç, radikalleşme ve terörle mücadele, din ve terör, sığınmacı/mülteci ve terör ayrımı, terör unsurları tarafından yerinden edilenler ve mültecilere yapılan saldırılar olarak alt kodlar bulunmaktadır. Bu alt kodlar da konulara göre ikinci derece alt kodlara sahiptir¹². Terör boyutunda radikalleşme ve terörle mücadele 100 kodla en fazla içeriğin olduğu alt kod olarak öne çıkmaktadır. Bunu 25 kodlama ile İslam ve terörü ayırma, 23 kodlama ile ise Radikalleşme ile mücadele önlemleri, 20 kodlama ile Salırgan olarak Suriye kimliği alt kodları takip etmektedir. Öte yandan ikinci sırada öne çıkan ulusal ve uluslararası boyut ana temasında, işbirliği ve dayanışma içeriklerini, 40 kodlama ile Uluslararası İşbirliği'nin uluslararası işbirliği/Terörizmle çok boyutlu mücadele ikinci derece alt kodu ve AB alt kodunun Savunma/Sınır güvenliğinin artırılması ve işbirliği ikinci derece alt kodu ise 34 kodlama ile onu takip

¹¹ Sığınmacı ve Göç Politikaları/Mülteci Krizi: Uluslararası göç yönetişimi; AB: AB Eleştirisi, Yönetimsel tartışmalar/Göç, Radikalleşme/Terörle Mücadele, Savunma/Sınır güvenliğinin artırılması, işbirliği, Maddi destek/Sığınmacılar; Avrupa ve Uluslararası Toplum Tartışmalar/Eleştiriler: Avrupa ve Uluslararası toplum tartışmalar, eleştiriler/Terör, Avrupa ve Uluslararası topluma eleştiriler/Sığınmacılar ve Göç; Uluslararası İşbirliği: Uluslararası İşbirliği çağrısı/Mülteciler, Uluslararası İşbirliği/Terörizmle çok boyutlu mücadele, İşbirliği ve Dayanışma.

¹² İkinci derece alt kodların ayrılışı şu şekildedir: Salırgan olarak Yabancı Kökenliler: Salırgan olarak mülteciler/Geçici koruma/sığınmacılar, Salırgan olarak Suriye kimliği ve onun alt kodu olan Sahta Suriye kimliği; Terör Tehditi Olarak Göç: Göçmenler ve terör sorununu ayırıştırma, Mülteci kampları çevresinde ek güvenlik önlemleri, Düzensiz göç/Mülteciler ve terör; Radikalleşme ve Terörle Mücadele: İslam Entegrasyonu, İslamın kendini sorgulaması, Müslümanlarla dayanışma/Müslümanlar ses çıkarmalı, Radikal İslam/İslamcı-terör-şiddet, Radikalleşmeyle mücadele; Din ve Terör: İslam sorunu, İslamın itibarsızlaştırılması, İslam ve terörü ayırma, Terörün dini olmaz söylemi.

etmektedir. Üçüncü sıradaki ana tema ise Le Figaro'da güvenlik boyutu olarak öne çıkmaktadır. Güvenlik boyutu ana temasında potansiyel terör tehditi ve endişesi, potansiyel göç endişesi, yabancılar/mülteciler-suç, ulusal güvenlik tehditleri ve sınır güvenliği alt kodları mevcuttur. Bu alt kodlarında bazılarında yine içeriklere göre ikinci dereceden alt kodları bulunmaktadır¹³. Güvenlik boyutunda 121 kodlama ile güvenlik önlemlerinin artırılması alt kodu öne çıkmaktadır, bu sayı aynı zamanda tüm kodlamanın en yüksek sayısıdır. Le Figaro'da en fazla olağanüstü önlemler, güvenlik güçlerinin sayısının artırılması, yeni güvenlik gücü birimlerinin kurulması, Vigipirate planının devreye sokulması gibi unsurları içeren güvenlik önlemlerinin artırılması alt kodunda içerik bulunmaktadır. Güvenlik boyutunda güvenlik önlemlerinin artırılmasını takiben 24 kodla potansiyel terör tehditi ve endişesi gelmektedir. Bunların dışında Le Figaro'da en yüksek kodlama Politik Boyut ana teması altında yönetsel tartışmalar ve eleştiriler/eksiklikler alt kodunun ikinci derece alt kodu olan güvenlik politikalarına eleştiriler/eksiklikler kısmında 61 içerikle kodlanmıştır. Bunu Kamuoyu ve Medya ana temasında 44 kodla hükümet politikalarına eleştiriler alt kodu ve Politik boyut ana temasında 34 kodla Göç/Mülteci/Entegrasyon politikalarına eleştiriler ikinci derece alt kodu takip etmiştir.

Le Monde'ye bakıldığında ilk sırada yer alan Ulusal ve Uluslararası Boyut ana temasında işbirliği ve dayanışmanın ardından 14 kodlama ile sığınmacı ve göç politikaları/mülteci krizi gelirken, AB içi yönetsel tartışmalar/göç alt kodu 12 kodlama ile onu takip etmektedir, ardından ise 10 kodlama ile yine AB içi savunma/sınır güvenliğinin artırılması, işbirliği alt kodu gelmektedir. Le Monde'de öne çıkan ikinci ana tema ise Güvenlik Boyutudur. Güvenlik önlemlerinin artırılması alt kodu 45 kodlama ile bu ana tema altında öne çıkmaktadır. Ardından 11 kodlama ile operasyonlar, 10 kodlama ile sınır güvenliğinin sıklaştırılması/sınırların kapatılması alt kodları gelmektedir. Üçüncü olarak öne çıkan ana tema ise Terör Boyutudur. Bu ana tema altında ise radikalleşme ve terörle mücadele alt kodunda 22 kodlama yapılmıştır. Bu alt kodu 9 kod ile düzensiz göç/Mülteciler ve terör ile yine 9 kodlamayla radikalleşmeyle mücadele takip etmiştir. Genel olarak tüm ana temalara ve kodlamalara bakıldığında Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı ana temasında

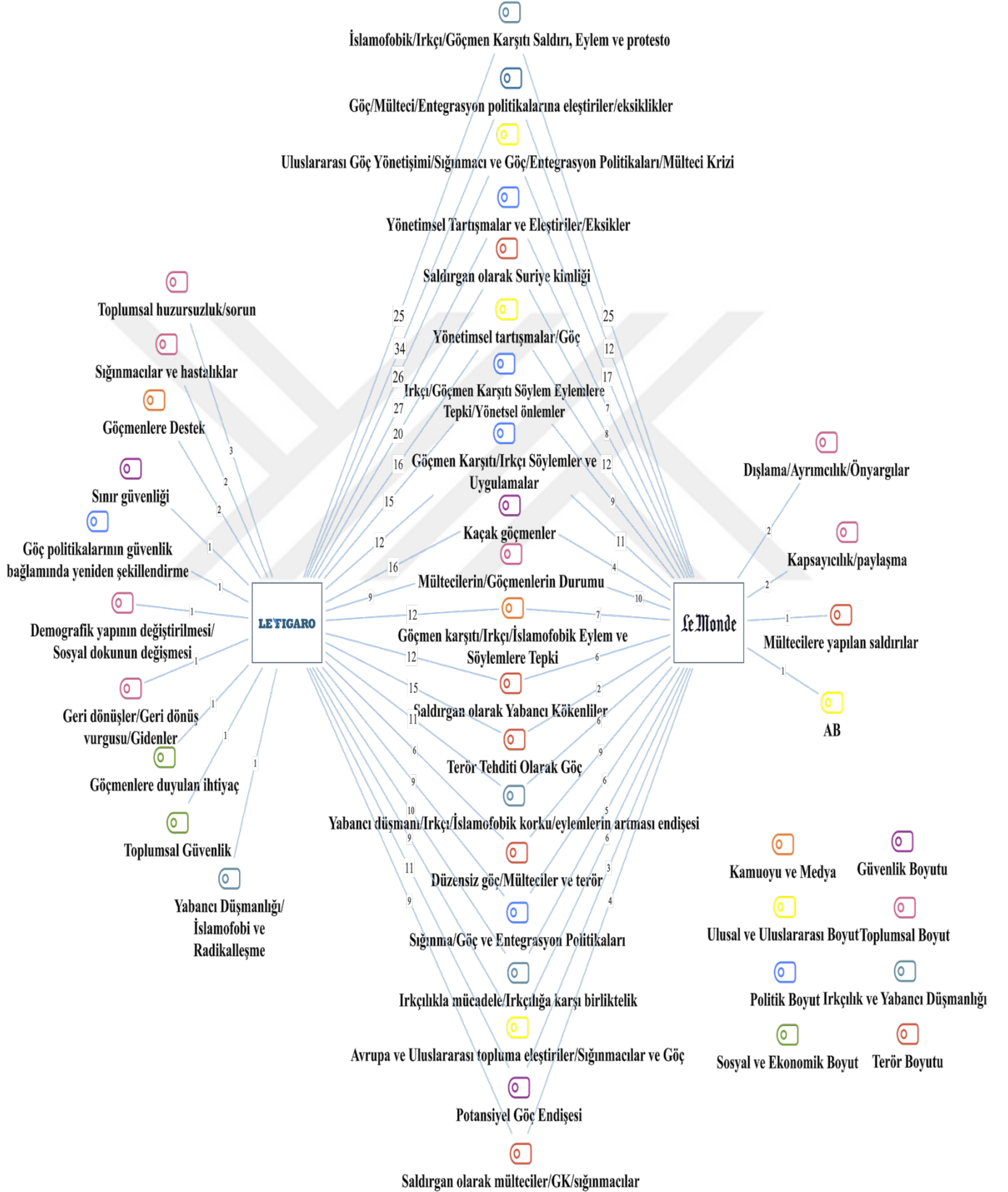
¹³ Bu alt kodlar şu şekildedir: Ulusal Güvenlik Tehditleri: Operasyonlar, Güvenlik önlemlerinin artırılması; Sınır Güvenliği: Mültecilerle birlikte gelebilecek terör unsuru potansiyeli, Fiziki sınır güvenliği önlemleri, Sığınmacıları durdurmaya yönelik hareketler, Sınır güvenliğinin sıklaştırılması/sınırların kapatılması, kaçak göçmenler şeklindedir.

İslamofobik/İrkçi/Göçmen Karşıtı Saldırı, Eylem ve protesto alt kodunda 25 içerik olduğu görülmektedir. Onu Politik Boyut ana temasındaki yönetsel tartışmalar ve eleştiriler alt kodunun ikinci derece alt kodu olan güvenlik politikalarına eleştiriler/eksiklikler takip etmektedir. Arkasından İrkçılık ve Yabancı Düşmanlığı ana temasının ikinci derece alt kodu Müslümanların/Yahudilerin tehlikede hissetmesi 14 kod, Politik Boyut ana temasındaki Göç/Mülteci/Entegrasyon politikalarına eleştiriler ikinci derece alt kodu 12 kod, Kamuoyu ve Medya ana temasında hükümet politikalarına eleştiri alt kodu yine 12 kodla öne çıkmaktadır.

Şekil 13: Sığınmacılar ve Göçe Dair Le Figaro ve Le Monde Gazetesindeki Alt Kodların İstatistikleri

Le Figaro ve Le Monde İki-Vaka Modeli Analizi

Şekil 13'te iki gazetede de sığınmacılar ve göçe dair alt kodların olduğu istatistiksel verilere yer verilmiştir. Bu doğrultuda Le Figaro gazetesinde alt kodlarda daha önceden incelenenler haricinde 25 kodlama ile en fazla İslamofobik/Irkçı/Yabancı düşmanı saldırı, eylem ve protestolar öne çıkmaktadır. Bunların önemli bir kısmı Almanya ve Fransa'da gerçekleştirilen eylemlere yönelik ya da göçmen karşıtı PEGİDA ve benzeri oluşumların protestolarına yönelik içerikler olduğu görülmektedir. Le Monde'de ise önceden incelenenler haricinde en fazla içeriğin mültecilerin sayıları, yaşadıkları yerler ve zorlukları içeren Mültecilerin/Göçmenlerin Durumu (10) alt kodunda olduğu görülmektedir. Le Figaro'da ise 19 kodlama ile Sığınmacı ve Göç Politikaları/Mülteci Krizi öne çıkarken, Le Monde gazetesinin ikinci en yüksek istatistiği 9 kodlama ile Irkçı/Göçmen Karşıtı Söylem Eylemlere Tepki/Yönetimsel önlemler alt kodu olarak öne çıkmaktadır. Le Figaro'nun takip eden istatistikleri ise şu şekilde devam etmektedir: AB'de Yönetimsel Tartışmalar/Göç (16), kaçak göçmenler (16), terör tehditi olarak göç (15), Irkçı/Göçmen Karşıtı Söylem Eylemlere Tepki/Yönetimsel önlemler (15), saldırgan olarak yabancı kökenliler (12), politik boyut göçmen karşıtı/Irkçı söylemler ve uygulamalar (12), kamuoyu ve medya boyutu göçmen karşıtı/ırkçı/İslamofobik eylem ve söylemler (12). Le Monde'de içerik sayısının az olması sebebiyle diğer istatistikler şu şekilde devam etmiştir: Salırgan olarak Suriye kimliği (8), mültecilerle birlikte gelebilecek terör potansiyeli (7), yönetimsel tartışmalar ve eleştiriler/eksiklikler (7), kamuoyu ve medya boyutu göçmen karşıtı/ırkçı/İslamofobik eylem ve söylem (7), uluslararası göç yönetişimi (7). Bu istatistikler her iki gazetede de azalarak devam etmektedir.

5.4.2. Fransa Sonuç Yerine

2015-2020 döneminde Fransa gazetelerinin analizi, terörizm, radikalleşme ve göç konularının çerçevenleme biçiminde önemli bir değişim olduğunu ortaya koymaktadır. İki büyük gazete, Le Figaro ve Le Monde, bu konulara ilişkin farklı bakış açılarını yansıtmaktadır. Muhafazakâr sağ kanada yakın bir gazete olan Le Figaro, ulusal birliğin ve demokratik değerlerin savunulmasının önemini vurgulayarak terörizme karşı güçlü bir ulusal yanıt verilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Gazete ayrıca terörle mücadelede hükümetin rolüne ve daha sıkı güvenlik önlemlerine duyulan ihtiyaca vurgu yapmaktadır.

Öte yandan, liberal sol bir gazete olan Le Monde daha fazla özgürlük ve sosyal adalete vurgu yapan daha nüanslı bir yaklaşım benimseyerek, güvenlik önlemlerini sosyal ve ekonomik politikalarla birleştiren dengeli bir yanıtın gerekliliğini vurgulamaktadır. Gazete ayrıca uluslararası işbirliğinin önemini ve daha kapsayıcı ve çeşitlilik içeren bir topluma duyulan ihtiyacı vurgulamaktadır. Le Monde ayrıca, göçmenlik, ırkçılık, İslamofobi ve antisemitizm gibi konulara daha hassas yaklaşım benimsemiştir.

Genel olarak bakıldığında, 2015 Charlie Hebdo saldırıları sonrasında Fransa’da ulusal birlik çağrıları artmış ve dayanışma metni olarak belirlenen “Ben Charlie’yim” (Je Suis Charlie) evrensel bir slogan haline gelmiştir. Ancak akabinde Paris saldırıları sonrasında bu ulusal birlik ruhu yerini tartışmalara bırakmıştır. Öte yandan Charlie Hebdo saldırısı sonrasında 48 saat gibi bir süre içerisinde camilere saldırıların arttığına dair haberlerin sayısında da artış yaşanmaya başlamıştır (Le Figaro, 2015d).

Bunun yanında yukarıda da bahsedildiği gibi olaylar sonrasında radikalleşme ve terörle mücadele konusundaki eksiklikler, istihbarat yetersizlikleri, takipteki yetersizlikler sıklıkla medyada yer almıştır. Siyasiler arasında da yönetsel tartışmalar olarak güvenlik zafiyetine dair tartışmalar görülmüştür. Radikal-İslam ile mücadele konusunda ise Fransa’da Müslümanlara sorumluluk yükleme eğilimi olduğu görülmektedir. Müslümanların suçluluk hissetmemesi gerektiği ifade edilirken, aynı zamanda Müslümanların seslerini çıkararak radikalleşme ve radikal islamla mücadelede katkı sağlamaları gerektiğine vurgu yapılmaktadır (de Mallevoüe, 2015; Garat vd., 2015; Lévy, 2015) .

Gazetelerde Fransa halkının görüşlerine yer veren anket ve kamuoyu yoklama sonuçlarına da yer verilmiştir. Bu anketlerden birinde Fransa halkının başkana ve hükümetin terörizmle mücadele stratejisine katılımcıların %67’sinin güvenmediğini ve %81’i ise güvenliğin sağlanması adına daha fazla kontrolü ve özgürlüklerinin belirli bir şekilde kısıtlanmasını kabul etmeye hazır olduğunu ifade etmiştir (Jacob, 2016). Halkın hükümete güvensizliği yine analiz sonuçlarında kamuoyu ve medya ana teması altındaki hükümet politikalarına eleştiriler içeriklerinin sayısında kendini göstermektedir. Başka bir kamuoyu yoklamasında ise Avrupa kıyılarına gelen göçmenlerin bazılarının Avrupa’nın farklı ülkelerine dağıtılması ve Fransa’ya kabulüne edilmesini destekler misiniz yoksa buna karşı mısınız? Şeklinde sorulan bir soruya katılımcıların %62’si karşı olduklarını ifade etmişlerdir (Zennou, 2015). Yine

bu sonuçlar Fransa'daki göç politikalarına siyasilerin olduğu kadar kamuoyunun da eleştirel yaklaşımını ortaya koymaktadır.

Her iki gazetede de 2018'deki BM'nin Uluslararası Göç Paktı ve 2019'daki Avrupa Parlamentosu seçimleri yer bulmuş ve uluslararası göç yönetişimi ile ilgili tartışma ve fikir ayrılıklarına yer verilmiştir. Özellikle 2019'daki Avrupa Parlamentosu seçimlerinde göç konusunun parlamento seçimlerinde önemli parametrelerden biri olduğuna değinilmiştir. 2019'daki Avrupa Parlamentosu seçimlerinde, Fransa ve İtalya'da daha kısıtlayıcı göç politikalarını savunan aşırı sağ birinci olmuştur. Bu durum aşırı sağın yükselişte olduğunu ortaya koymuştur, yine de sağdaki bu yükseliş tüm Avrupa'da aynı oranda gerçekleşmemiştir. Avrupa seçimleri tartışmaları kapsamında göç politikalarına ilişkin fikir ayrılıkları da öne çıkmıştır. Bazı üye devletler sığınmacıların ülkeler arasında dağıtılmasını önerirken, bazıları sınırlarını açmak istememektedir.

Bunun dışında zaman zaman Türkiye'nin de eleştirildiği içeriklere rastlanmıştır. Özellikle radikal islamın yeni merkezi olarak ifade edilen Suriye'ye giden ve oradan dönen cihatçıların Türkiye üzerinden geldiğine vurgu yapılmaktadır (Malbrunot, 2015). Ayrıca Cumhuriyet yürüyüşünde Türkiye'nin varlığına dair eleştiriler de bulunmaktadır. Türkiye'nin medyaya ve basın özgürlüğüne yönelik baskıcı tutumu ve DAESH savaşçılarına yönelik Türk politikasının belirsizliğinin Batı tarafından eleştirilmesine dair haberler yer almaktadır (Lasserre, 2015). 2020 yılında Türkiye'nin Avrupa'ya giden sınırları açmasının ardından sınırda yaşanan mültecilerle ilgili durum Fransa basını tarafından daha farklı ele alınmıştır. Avrupa'nın ve Türkiye'nin birbirlerini göç anlaşması ve İdlib, güvenli bölge meselesi için harekete geçirmeye zorlamak amacıyla mültecileri araç olarak kullandığı ifade edilmektedir. Bunun yanın mültecilerden birinin röportajındaki ifadeler de dikkat çekmektedir. "Bizi çıkışa doğru iten Türklerdi. Bize yalan söylediler, sonra bıraktılar" (Minoui, 2020). Türkiye'deki mülteci politikasına da eleştirilerin yer aldığı içeriklere rastlanmıştır. Türkiye'de gidişlerin gönüllülük esasına göre değil bir nevi zorunda bırakmak kapsamında yapıldığı iddia edilmektedir (Minoui, 2019).

Maxqda analizlerine bakıldığında, Fransa'daki ulusal birlik havasının giderek azalması Politik boyut ana teması altında yönetim tartışmalarındaki içerik sayılarında da kendini göstermiştir. Her ne kadar olaylar sonrasında işbirliği ve dayanışma çağrıları yapılmış olsa da, hemen akabinde politikadaki yetersizlikler ve eksikliklerin vurgulandığı özellikle sağ parti üyelerinin hükümetin güvenlik ve göç

politikalarına eleştirilerde bulunduğu bunun da analizdeki sayılara yansıdığı görülmektedir. Fransa’da yönetim tartışmalarının daha ziyade güvenlik politikalarında yoğunlaştığı, güvenlik politikalarında da daha çok radikalleşmeyle mücadeleye odaklandığı göze çarpmaktadır. Ancak özellikle yöneticiler tarafından teröre karşı savaş ya da Fransa’nın savaşı gibi söylemlerin kullanılmasının ardından göç politikalarına yönelik eleştirilerin de arttığı yine analizlerde göze çarpmaktadır. Siyasilerin dışında kamuoyu ve medyada da özellikle terörle mücadele ve radikalleşme, göç politikalarına ilişkin tartışmaların da yer tuttuğu görülmektedir.

Öte yandan saldırılar sonrasında göçmen karşıtı söylem ve eylemlerin arttığına yönelik haberlerin doğruluğu yine analizlerdeki kodlamalara da yansımıştır. Haberlerde göç, iltica ve entegrasyon politikalarına dair içerikler görece daha az yer tutarken, bu politikalara yapılan eleştiriler çok daha fazla yer tutmaktadır. Bunun dışında Almanya’daki PEGİDA hareketi gibi halktan taban alan göçmen karşıtı hareketler Fransa’da küçük bir kesim tarafından desteklenmiş olsa da , Fransa’da halktan taban alan bir göçmen karşıtı harekete rastlanmamıştır. Fransa’da göçmenlerden ziyade İslam’la ilgili tartışmaların radikalleşme kapsamında daha fazla ele alındığı görülmüştür.

Yine de teröre karşı savaş retoriğinin kullanılmasıyla birlikte göç politikalarına yönelik eleştirilerin artması, mültecilerin geri gönderilmesi çağrılıyla birlikte göç, terörle peşpeşe ele alınmış ve bu durum göçün terör bağlamında güvenlikleştirilmesine katkı sağlamıştır.

5.5. Türkiye

Türkiye’deki gazete tirajları için, özellikle göç hareketlerinin arttığı ve bundan bağımsız Avrupa ve Türkiye’de DAESH terör örgütünün eylemlerinin artış gösterdiği 2015-2020 yılı arasındaki zaman dilimi belirlenmiştir. Bu tarihlere bakıldığında Türkiye’de 2015-2017 arasında ilk sırayı Hürriyet alırken onu Sabah, Sözcü, Posta ve Habertürk gazetelerinin takip ettiği görülmektedir. 2018-2020 yılı aralığında ise ilk sırayı Sabah alırken, ardından Sözcü, Hürriyet, Posta ve Habertürk gazeteleri takip etmiştir. Bu doğrultuda 2015-2020 arasındaki dönemde içerik analizi yapılırken iktidara yakınlığıyla bilinen Sabah gazetesi ve daha eleştirel dili ile muhalif görülen Sözcü gazeteleri seçilmiştir. Göç hareketliliğinin artış gösterdiği 2015-2017 yılları arasında en yüksek tirajlı gazete olarak ilk sırada yer alan Hürriyet gazetesi arşiv

ulaşımını kapatması sebebiyle incelenmemiştir. Ek olarak Sabah gazetesi hükümet politikalarına daha yakınlığı ile bilindiği için seçilmiştir. Tablo 9’da Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (C MER) tarafından sağlanan verilere göre oluşturulmuş gazete tirajlarına yer verilmektedir.

Tablo 9: 2015-2020 Türkiye Gazete Tirajları

	2015 YILI	2016 YILI	2017 YILI	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
1	-	Hürriyet	Hürriyet	Sabah	Sabah	Sabah
2	Hürriyet	Sabah	Sabah	Sözcü	Sözcü	Sözcü
3	Posta	Posta	Sözcü	Hürriyet	Hürriyet	Hürriyet
4	Sözcü	Sözcü	Posta	Posta	Posta	Posta
5	Sabah	-	Habertürk	Habertürk	Habertürk	Milliyet

Kaynak: Türkiye verileri yazar tarafından C MER’den talep edilmiştir, tablo C MER verilerinden yararlanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur

5.5.1. Türkiye'nin Mülteci Krizi ve Terörizm Söylemine Nüanslı Yaklaşımı

Bu analizde, Türkiye’de ana akım muhafazakâr-sağ bir gazete olan ve 2015-2020 yılları arasında yüksek tirajını istikrarlı bir şekilde koruyan Sabah gazetesi ve muhalif ulusalcı olarak kategorize edilen Sözcü gazetesi içerikleri incelenmektedir.

İlk olarak 2015-2020 arasında, Türkiye'nin en yüksek tirajlı gazetelerinden biri olan Sabah, mültecilerle ilgili hem olumlu hem de olumsuz çeşitli konulara geniş yer vermiştir. Bu haberler arasında diğer ülkelerde meydana gelen terör olayları, ülkelerin mülteci politikalarına ilişkin tartışmalar, mültecilere yönelik tutum ve eylemler, Almanya gibi ülkelerde neo-Nazi grupların göçmen ve mülteci karşıtı faaliyetleri, ırkçı, yabancı düşmanı ve İşlamofobik saldırılar ve bunlara dair tartışmalar ve AB politikalarına yönelik eleştiriler yer almıştır. Sabah içeriklerinde Türkiye ile ilgili genel olarak üç kritik boyuta vurgu yapılmıştır: Türkiye'nin mültecilere en fazla ev sahipliği yapan ülke olması, başta PKK ve daha az oranda DAES  olmak üzere çatışma ve terör eğilimli bölgelere coğrafı yakınlığı ve Türkiye'nin Suriye’de DAES ’e karşı mücadelesini ve mültecilere ev sahipliğini tek başına yürütemeyeceği için yükün Avrupa  lkeleri arasında daha adil bir şekilde paylaşılması ihtiya ı.

Gazete, Türkiye'nin mülteci krizine yönelik çözüm  nerileri, Suriyeli mülteciler için fırsatlar yaratılması, AB'nin mülteci kabulü, mali yardım, sınır güvenliğinin artırılması ve insan kaçakçılığıyla mücadele gibi çeşitli konulara yer vermiştir. Türkiye'nin iç

güvenlik kaygıları nedeniyle haberlerde "terör" ve "mülteci" kavramları sıklıkla birlikte yer alırken, mültecilere yönelik terör suçlamalarının oldukça seyrek ele alınması, mültecilerin "terör" söylemi üzerinden güvenlikleştirilmesinden kasıtlı olarak kaçınıldığını göstermektedir. Bunun yerine, terörden kaçan ve Türkiye'de güvenlik arayan mültecilere odaklanılmış ve bu mülteciler bazen terörün kurbanı olduğuna dair haberlere yer verildiği göze çarpmaktadır.

Haberlerde, mültecilerin güvenli bir şekilde memleketlerine dönebilecekleri, terörden arındırılmış güvenli bölgeler oluşturulması ihtiyacı vurgulanmıştır. Güvenli bölge ile ilgili olarak Uluslararası toplumun Türkiye'ye destek vermemesi eleştirilmiştir. Irak ve Suriye'de DAESH ve diğer terör örgütleriyle mücadele konusunda tutarlı bir taahhüt olduğu göze çarpmaktadır. Suriye sınırları içerisinde terör örgütlerinden arındırılmış bölgeler oluşturulması, Suriye halkının yaşam hakkının korunması bakımından hayati önem taşımaktadır. Türkiye, Avrupa ülkelerinin devam eden mülteci akışına yönelik tepkilerinden duyduğu hayal kırıklığını dile getirmiş, konuya temel insan hakları perspektifinden yaklaşılması gerektiğini vurgulamıştır.

Açıklamalarda, terör olayları ile mülteciler arasında herhangi bir bağlantı kurmaktan kaçınılmıştır. Bu ihtiyat kısmen, Türkiye'nin Kürt vatandaşlarının haklarını savunduğunu iddia eden etnik ayrılıkçı grup PKK ile uzun süredir devam eden mücadelesine bağlanabilir. Türkiye, PKK ile mücadelesi süresince Kürt etnik kökeni ile PKK örgütü arasında ayırım yapmaya özen göstermektedir; bu özeni mülteciler bağlamında da korumaya devam etmiştir. Terörizmin haksız bir şekilde belirli etnik, dini veya ulusal kimliklere atfedilmemesine vurgu yapılmıştır.

Büyük terör saldırılarının ardından Türkiye, haberlerde temkinli ve uzlaşmacı açıklamalara öncelik vermektedir. Almanya'daki söyleme benzer şekilde, mültecilerle birlikte ülkeye sızmaya çalışan kötü niyetli teröristlerin potansiyel varlığına ilişkin endişeler de dile getirilmiştir. Sınırlardan sızmaların yanı sıra, terör örgütlerinin savunmasız genç Suriyeli nüfusu radikalleştirme riski de tartışılmaktadır. Yaygın kanaat, aşırıcılığa ve radikal hareketlere karşı ortak bir çabaya duyulan ihtiyacın ve güçlü, işbirliğine dayalı istihbarat ağlarının kurulmasının çözüm için elzem olduğunun altını çizmektedir.

Trajik Paris saldırılarının ardından, DAESH'in kullandığı alçakça taktiklere ilişkin endişe verici ifşaatlar ortaya çıkmıştır. Örgüt, sabıka kaydı temiz olan Suriyelilerin

kimliklerini kullanarak sahte kimlik-pasaportlar üretmiştir. Bu rahatsız edici plan, intihar bombacılarının ve silahlı militanların sığınmacı ve mülteci kisvesi altında Avrupa'ya geçişini kolaylaştırmayı amaçlamıştır. Kayda değer örneklerden biri Paris saldırganlarından birinin kimliğini içermektedir; Paris saldırganlarından biri olarak tanımlanan Ahmed Almohammad adına sekiz kişiye daha pasaport verildiği tespit edilmiştir. Bu ifşaat, kötü niyetli milislerin masum mültecilerin kimliklerini nasıl istismar ettiğine dair ikna edici bir kanıt teşkil etmektedir.

Çoğunluğu Müslüman olan bir ülke olmanın sorumluluğuyla Türkiye, özellikle dünyada büyük yankı uyandıran geniş çaplı terör saldırılarının ardından, terörizmin hiçbir zaman haksız yere tüm Müslümanlar ve mültecilerle ilişkilendirilmemesi gerektiği ilkesini sürekli olarak vurgulamıştır. Türkiye, özellikle dünya çapındaki önemli terör saldırılarının ardından, küresel işbirliği, yapıcı diyalog, sağduyu ve önyargıların reddedilmesi çağrısında bulunmuştur.

Ocak 2016'da Suriyeli bir sığınmacı tarafından gerçekleştirilen Sultan Ahmet saldırılarının ardından Türkiye'nin liderleri başlangıçta Almanya'nın tepkisine paralel olarak güven verici bir ton benimsemiştir. Ancak bu olay, saldırganın geçmişine, giriş yöntemine ve radikalleşmesine odaklanan incelemelerin artmasına yol açmıştır. Bunun üzerine sınır güvenliği öncelikli bir konu haline gelmiştir ve Ocak 2016'da sığınmacıların, kaçakçıların ve tanımlanamayan "terör örgütlerinin" yasadışı geçişlerini önlemek için Türkiye, Suriye ile 837 kilometrelik bir sınır duvarı inşa etmeye başlamıştır.

2015'in başlarında haberlerde daha kapsayıcı ve hoşgörülü haber tonları benimserken, sonraki yıllarda özellikle mültecilere dair yük paylaşımının adil olmaması ve mültecilerin güvenli ve gönüllü bir şekilde geri dönmesi üzerine vurgulara doğru bir kayma meydana gelmiştir. Medya söylemleri hükümetin açık kapı politikasını, mülteciler için yapılan 40 milyon dolarlık önemli harcamayı, AB'nin yeterli sayıda mülteci kabul etmediğine ve mülteci politikalarına dair algıyı, AB'nin özellikle Suriye'deki terörle mücadeledeki tutarsızlığı ve maddi ve manevi yük paylaşımındaki eksikliğini eleştirmektedir. Öte yandan Sabah gazetesinin Erdoğan'ın politikalarından övgü ile bahsederken, muhalefet partilerinin ve kamuoyunun hükümete yönelik eleştirilerine çok az yer vermesi dikkat çekicidir. Ek olarak Sabah gazetesinde özellikle Suriyeli vatandaşların Erdoğan'a övgülerine, Türkiye'ye ve Türk askerlerine duydukları minnete de sıklıkla yer verildiği görülmektedir (Sabah, 2015, 2016, 2020).

Bunun dışında özellikle Charlie Hebdo saldırıları sonrasında gerçekleşen Cumhuriyet yürüyüşünde bazı liderlerin yürüyüşte olmasına tepkilere dair diğer ülkelerin gazetelerinde ve Sözcü’de haberlere rastlanmaktadır. Bu liderlerden biri de Ahmet Davudoğlu’dur. Fakat Sabah gazetesinin bu eleştirilere yer vermemesi dikkat çekicidir.

Sözcü gazetesine bakıldığında ise 2015-2020 arasında terör saldırıları, kurban hikayeleri, saldırgan hikayeleri, mültecilerin durumu, mültecilere yönelik politikalar, Avrupa ve Uluslararası toplumun Türkiye’ye ya da Erdoğan’a yönelik eleştirileri, Türkiye’nin Avrupa ve Uluslararası topluma mülteciler ve terörle mücadele alanındaki politika ve tutumlarına eleştiriler, adil yük paylaşımı, mültecilere dair toplumsal kaygılar, güvenli bölgeye dair tartışma ve operasyonlar, diğer ülkelerde gerçekleşen ırkçı, yabancı düşmanı ve İslamofobik eylemler, hükümet politikalarına yönelik eleştiriler, yurtdışı medyanın ülkeye ve Erdoğan’a yönelik eleştirilerine dair içeriklere yer verildiği görülmektedir.

Sabah gazetesinin aksine Sözcü gazetesinde daha şüpheci ve eleştirel bir dilin hâkim olduğu görülmektedir. Sabah gazetesiyle benzer şekilde Türkiye'nin kendi güvenlik kaygıları nedeniyle "terör" ve "mülteci" kavramları sıklıkla birlikte yer alırken, mültecilere yönelik terör suçlamalarının yok denecek kadar az olduğu görülmektedir. Bunun yerine, Türkiye’deki mültecilerle ilgili ekonomik ve toplumsal boyutlar açısından tartışmalara yer verildiği göze çarpmaktadır.

Sözcü gazetesinin 5 yıllık dönemini kapsayan haberler incelendiğinde Suriyeli mültecilerin siyasiler tarafından ekonomik, siyasi, demografik, kültürel ve sosyal açılardan ele aldığı görülmektedir. Ana muhalefet partisi CHP’nin iktidarın politikalarını eleştirmekle birlikte mültecilere yönelik artan sayılar ve demografik yapı değişimi ağırlıklı endişelere sahip olduğu göze çarpmaktadır (Sözcü, 2016). Benzer şekilde İyi Parti’nin de mültecilerle ilgili kaygılarının misafirlik süresinin uzadığı, ekonomik harcamaların fazla olduğu, kültürel ve etnik yapının değişime uğradığı ve toprak bütünlüğünün tehlikede olduğu üzerinden kaygılarını dile getirdikleri görülmektedir (Sözcü, 2018, 2020b).

Öte yandan göç yönetişimine dair siyasilerin kaygıları siyasi sonuçlar doğurmuş ve seçim vaadi olarak da kullanılmıştır. Örneğin Akşener 2019 yılındaki konuşmasında

Türkiye'deki mülteci sayısını 500'e indireceğine dair vaatte bulunmuştur (Sözcü, 2019b).

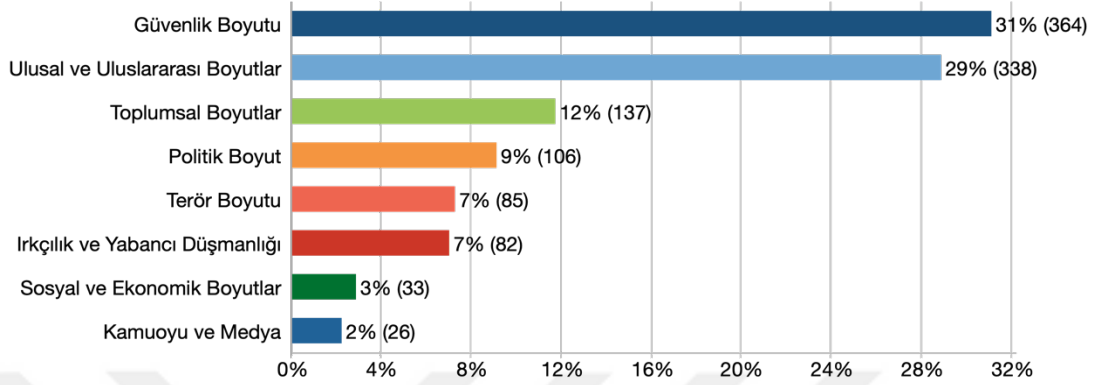
Özellikle 2016 itibariyle Fırat Kalkanı Operasyonu ve akabinde devam eden operasyonlarla ortaya çıkan güvenli bölge girişimi sonrasında her iki gazetede de hem hükümet hem de muhalefet tarafında mültecilerin güvenli şekilde geri dönmesi vurgusunda artış yaşandığı görülmektedir. Erdoğan'ın genel açıklamalarında mülteciler bağlamında daha yapıcı tepkiler verdiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Öte yandan Erdoğan'ın sürecin başında söylemlerinde özellikle ensar ve muhacir terimlerine sıklıkla vurgu yaptığı görülmektedir (Sözcü, 2015). Ancak zaman içerisinde bu kapsayıcı söylemde de değişimler olduğu görülmektedir. Özellikle Avrupa ve uluslararası toplumun mülteci politikalarını eleştirirken Erdoğan'ın “Biz bu kadar mülteciyi bakmak, onları beslemek durumunda değiliz. Eğer dürüstseniz, samimiyseniz o zaman siz de buradan bir paylaşımda bulunacaksınız. Bulunmadığınız takdirde biz bu kapıları açarız” ve “ Bu yükü sadece biz mi çekeceğiz?” şeklinde açıklamalar yaptığı görülmektedir (Sözcü, 2019a, 2020a). Özellikle siyasilerin söylemlerinin hiçbirinde terörizm ve mülteciler arasında herhangi bir bağlantı kurulmasına yol açacak bir açıklama içermemesi de dikkat çekicidir.

Diğer taraftan Sözcü gazetesinde Suriyeli vatandaşlar ve yerel halk arasındaki huzursuzluklara, yerel vatandaşın şikayetlerine, Suriyeli vatandaşların kayıt dışı çalışmaları ve bundan duyulan rahatsızlığa, Suriyeli vatandaşların kavgalarına ve karıştıkları suçlara dair haberlere de yer verdiği görülmektedir. Bu haberler genel olarak toplumsal huzursuzluk yaratıldığı ve Suriye'den gelenlerin yoğun olduğu bölgelerde toplumsal sorunlar olduğuna dair vurgularla öne çıkmaktadır.

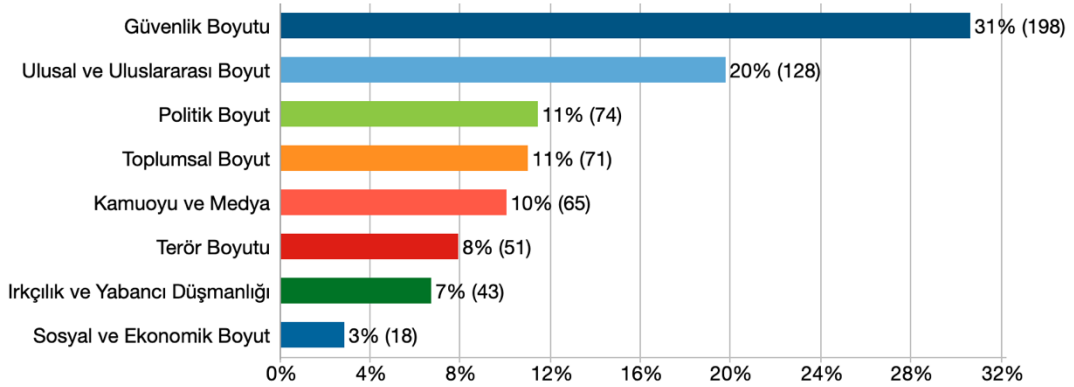
Türkiye'nin Suriyeli mültecilere yönelik açık kapı politikasına ve yapıcı diyalog çabalarına rağmen, mülteci meselesini zaman zaman Avrupalı muhataplarıyla yaşadığı anlaşmazlıklarda konumunu korumak için kullandığı görülmektedir. Özellikle 2020'nin başlarında, AB'nin Göç Anlaşması kapsamındaki vaatlerini yerine getirmemesi üzerine Cumhurbaşkanı Erdoğan, Avrupa'nın sınırlarını tek başına koruyamayacağını ilan ederek isteyenlerin ayrılmasına izin vereceğini beyan etmiştir. Bu durum, Afganistan, İran, Irak, Suriye gibi çeşitli ülkelerden yüzlerce insanın Avrupa'ya açılan Türkiye sınırlarında toplanmasına yol açmıştır. Ne yazık ki, Bulgaristan ve Yunanistan tarafından uygulanan sert müdahaleler ve geçiş kısıtlamaları da dahil olmak üzere katı sınır koruma önlemleri nedeniyle, küresel

mülteci sorununun karmaşıklığını daha çok vurgulayan insani bir trajedi ortaya çıkmıştır. Bunun sonucunda her iki gazetede de Avrupa ülkelerinin Türkiye'ye ve Türkiye'nin Avrupa ülkelerine yönelik eleştirileri geniş şekilde yer bulmuştur.

Şekil 14: Sabah Gazetesi Üst Kodların İstatistiği

Şekil 15: Sözcü Gazetesi Üst Kodların İstatistiği

Şekil 14 ve Şekil 15'te her iki gazete içinde üst kodların yani ana temaların dağılım istatistiği grafikleri verilmiştir. İki gazetede de Güvenlik Boyutu ve Ulusal ve Uluslararası Boyutların ağırlıklı olarak ele alındığı görülmektedir.

Güvenlik boyutunun alt kodları sınır güvenliği, ulusal güvenlik tehditleri, güvenli bölge, potansiyel göç endişesi, potansiyel terör tehdidi ve endişesi, sığınmacılar/Suriyeliler ve suç olarak belirlenmiş bu kodlardan sınır güvenliği ve ulusal güvenlik tehditleri alt kodlarına haber içeriklerine göre ayrıca alt kodlar¹⁴ atanmıştır.

¹⁴ Bu alt kodlar şu şekildedir: Sınır Güvenliği: Mültecilerle birlikte gelebilecek terör unsuru potansiyeli, Fiziki sınır güvenliği önlemleri, Sığınmacıları durdurmaya yönelik hareketler, Sınır kontrollerinin sıklaştırılması/sınırların kapatılması, kaçak göçmenler şeklinde iken; Ulusal Güvenlik Tehditleri için:

Bu doğrultuda Sabah Gazetesinde, sınır güvenliğinde en çok kaçak göçmenlerle ilgili içeriklerin yer aldığı görülmektedir, kaçak göçmenler alt kodunda 103 kodlama yer almıştır, onu takip eden ise 70 kodlama ile sığınmacıları durdurmaya yönelik hareketler alt kodu olmuştur. Sığınmacıları durdurmaya yönelik hareketler alt kodunda özellikle 2020 yılında Türkiye'nin sınırlarını açmasından sonra sığınmacıların Avrupa sınırına gitmesi ve Yunanistan'ın onları durdurmaya yönelik hareketleri ağırlıklı olarak ön plana çıkmıştır. Bunun dışında yine Macaristan gibi Avrupa ülkelerinde sığınmacıların geçişlerini durdurmaya yönelik hareketlerine dair haberlerin yer aldığı görülmektedir. Bu iki alt kodu takiben 21 kodlama ile duvar inşası, dikenli tel, teknolojik önlemler, askeri araçların artırımı gibi unsurları içeren fiziki sınır güvenliği önlemleri öne çıkmaktadır. Sınır kontrollerinin sıklaştırılması/sınırların kapatılması ise 14 kodla onu takip etmiştir. Öte yandan dikkat çekici şekilde mültecilerle birlikte gelebilecek terör unsuru potansiyeline dair sadece 5 haber içeriğine kodlama yapılmıştır. Bu haberlerde genel olarak mültecilerle birlikte cihatçıların da sınırdan geçebilme ihtimali, mülteciler arasında radikalleşenlerin sınırdan geçebilme ihtimali, göçmenlerin arasına karışan terör unsurlarına yer verilmiştir. Sınır güvenliği dışında güvenlik ana temasında göç ve sığınmacılara dair kodlara bakıldığında potansiyel göç endişesine dair 18 içeriğin kodlandığı; sığınmacılar/Suriyeliler-suç alt kodunda ise 7 içeriğin kodlandığı görülmektedir.

Sözcü'de ise benzer şekilde sınır güvenliğinde, 41 kodlama ile en çok kaçak göçmenlere dair kodlama yapılmıştır. Onu yine Sabah'la benzer şekilde 29 kodlama ile sığınmacıları durdurmaya yönelik hareketler takip ederken, fiziki sınır güvenliği önlemlerine dair 12 kodlama yapılmış, sınır güvenliğinin sıklaştırılması/sınırların kapatılmasına dair ise 10 kodlama yapılmıştır. Mültecilerle birlikte gelebilecek terör unsuru potansiyeli ile ilgili ise sadece 1 haber kodlanmıştır. Güvenlik ana temasının sığınmacılar ve göçle ilgili diğer alt kodlarına bakıldığında potansiyel göç endişesine dair 8 içeriğin; sığınmacılar/Suriyeliler-suç alt kodunda ise 6 içeriğin kodlandığı görülmektedir. Sabah gazetesinde Sözcüye göre daha fazla haber yoğunluğu olduğu görülmektedir. Bu durum tablolara da yansımıştır.

İstatistikte her iki gazete için ikinci en yoğun ana tema ise Ulusal ve Uluslararası Boyut kısmında görülmektedir. Ulusal ve Uluslararası Boyut ana temasında da sığınmacılar

Operasyonlar, Güvenlik önlemlerinin artırılması şeklindedir. Ayrıntılı tablolar Ekler bölümünde yer almaktadır.

ve göç politikaları/mülteci krizi, AB ile İlişkiler, Avrupa ve Uluslararası Topluma Eleştiri, Uluslararası İşbirliği alt kodları bulunmakta ve her birinin yine kendi içinde ikinci derece alt kodları yer almaktadır¹⁵.

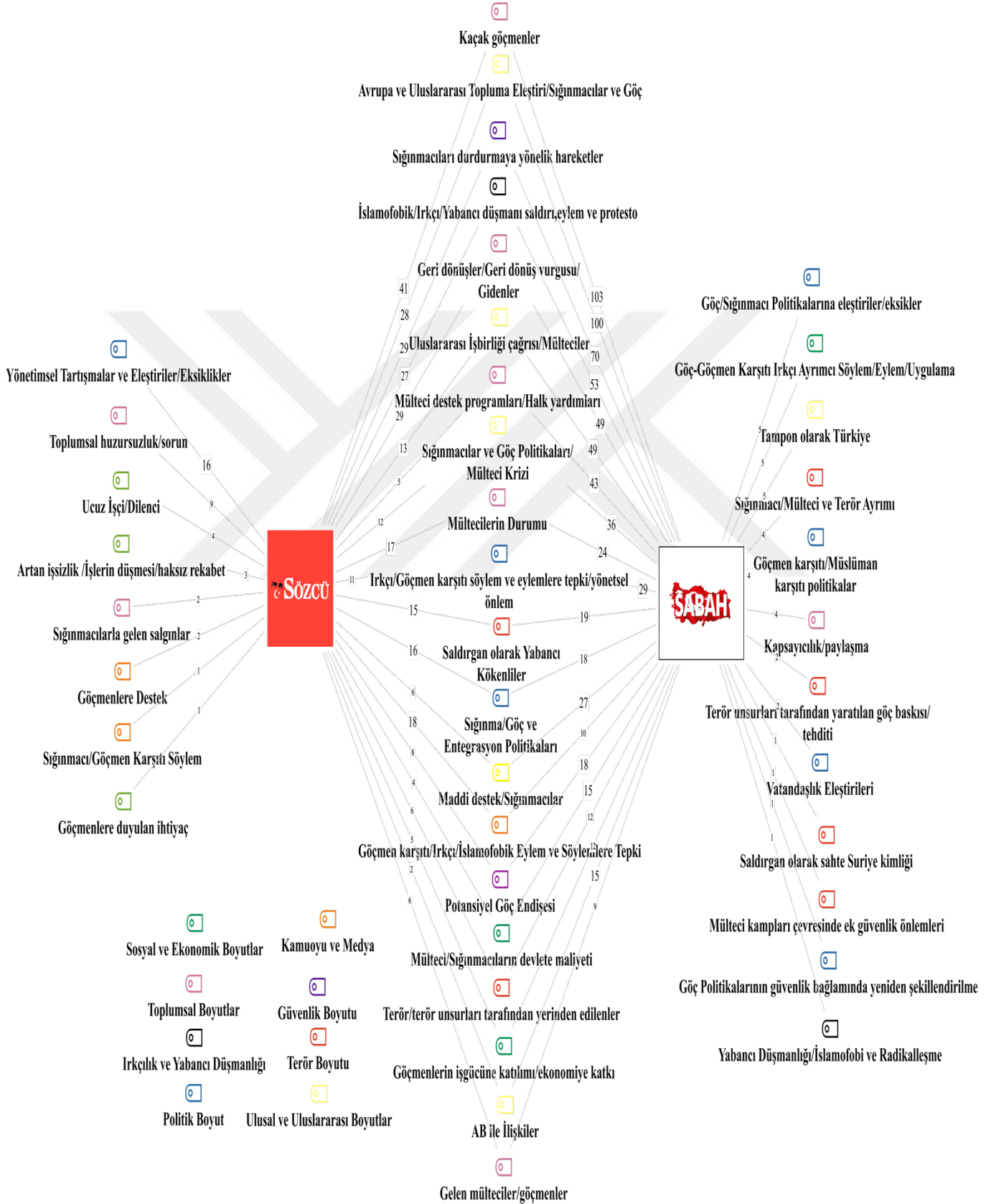
Sabah Gazetesinde en çok Avrupa ve Uluslararası topluma eleştiri kısmında 100 kodlama ile sığınmacılar ve göçe dair eleştirilerde yoğunluk olduğu görülmektedir, onu Uluslararası işbirliği bölümü takip etmektedir. Bu alt kodun ikinci derece alt kodlarında istatistiklerin birbirine çok yakın olduğu görülmektedir işbirliği ve dayanışma (53), uluslararası işbirliği çağrısı/mülteciler (49), uluslararası işbirliği/terörizmle çok boyutlu mücadele (42) şeklinde sıralanmaktadır. Bu kodları 35 kodlamayla sığınmacılar ve göç politikaları/mülteci krizi, ardından da AB ile ilişkilerin ikinci derece alt kodlarından maddi destek (27) takip etmektedir.

Sözcü'ye bakıldığında ise Uluslararası işbirliğinin ikinci derece alt kodu işbirliği ve dayanışma 31 kodlama ile öne çıkmaktadır. Onu Avrupa ve Uluslararası topluma eleştiriler alt kodunun ikinci derece alt kodu sığınmacılar ve göç, 28 kodlama ile takip etmektedir. Arkalarından ise yine uluslararası işbirliğinin alt kodlarından uluslararası işbirliği/terörizmle çok boyutlu mücadele takip etmektedir.

¹⁵ AB ile İlişkiler: Maddi destek, Tampon olarak Türkiye; Avrupa ve Uluslararası Topluma Eleştiri: Avrupa ve Uluslararası Topluma Eleştiri/Terör, Avrupa ve Uluslararası Topluma Eleştiri/Sığınmacılar ve Göç; Uluslararası İşbirliği: Uluslararası İşbirliği/Terörizmle çok boyutlu mücadele, Uluslararası İşbirliği çağrısı/Mülteciler, İşbirliği ve Dayanışma

Şekil 16: Sığınmacılar ve Göçe Dair Sabah ve Sözcü Gazetesindeki Alt Kodların İstatistikleri

Sözcü ve Sabah İki-Vaka Modeli Analizi

Şekil 16’da iki gazetede de sığınmacılar ve göçe dair alt kodların olduğu istatistiksel verilere yer verilmiştir. Bu doğrultuda Sabah gazetesinde alt kodlarda daha önceden incelenenler haricinde 53 kodlama ile en fazla İslamofobik/Irkçı/Yabancı düşmanı saldırı, eylem ve protestolar öne çıkmaktadır. Bunların neredeyse hepsi diğer örnek ülkeler Almanya ve Fransa’da ve diğer Avrupa ülkelerindeki eylemlere yönelik ya da göçmen karşıtı PEGİDA ve benzeri oluşumların protestolarına yönelik içerikler olduğu görülmektedir. Sözcü’de ise en fazla vurgunun 29 kodlama ile geri dönüşler/geri dönüş vurgusu/gidenler alt kodunda olduğu görülmektedir. Bu alt kodda genel olarak güvenli bölge kapsamında Suriye vatandaşlarının gönüllü ve güvenli şekilde geri dönüşlerine yapılan vurgular, ülkeden başka ülkelere ya da kendi ülkelerine giden göçmen sayılarına dair içeriklerin yer aldığı görülmektedir. Sabah gazetesinin ikinci en yüksek istatistiği 49 kodlama ile yine geri dönüşlere yapılan vurgu alt kodu olarak öne çıkmaktadır. Sözcü gazetesinin ikinci en yüksek alt kod istatistiği ise 27 kodlama ile İslamofobik/Irkçı/Yabancı düşmanı saldırı, eylem ve protestolar alt kodudur. Üçüncü en yüksek istatistik Sabah gazetesinde 43 kodlama ile mülteci destek programları/halk yardımlarında iken; Sözcü gazetesinde 18 kodlama ile kamuoyu ve medya ana temasının altındaki göçmen karşıtı/Irkçı/İslamofobik eylem ve söylemlere tepki alt kodudur. Dördüncü olarak ise Sabah’ta politik boyut ana temasının altında 29 kodlama ile Irkçı/Göçmen karşıtı söylem ve eylemlere tepki/yönetmel önlem alt kodu öne çıkarken; Sözcü’de toplumsal boyut ana temasında mültecilerin durumu alt kodu 17 kodlama ile öne çıkmaktadır. Bunları takiben Sabah’da toplumsal boyut ana temasında mültecilerin durumu (24), Terör boyutu ana temasında saldırgan olarak yabancı kökenliler (19); sosyal ve ekonomik boyut ana temasında mülteci/sığınmacıların devlete maliyeti (15), göçmenlerin işgücüne katılımı/ekonomiye katkı (12); terör boyutu ana temasında terör unsurları tarafından yerinden edilenler (12) şeklinde kod istatistikleri azalarak devam etmektedir.

Sözcü’de ise terör boyutu ana teması altında saldırgan olarak yabancı kökenliler (15); politik boyut ana temasında Irkçı/göçmen karşıtı söylem ve eylemlere tepki/yönetmel önlem (11), sığınma/göç ve entegrasyon politikaları (9); toplumsal boyutlar ana temasında toplumsal huzursuzluk (9) alt kodları öne çıkmakta ve istatistikler bu şekilde azalarak devam etmektedir.

5.5.2. Türkiye Sonuç Yerine

Türkiye, Suriye iç savaşının sonuçlarından en çok etkilenen ülkelerden biridir. Çatışmaların başlamasından bu yana çatışma bölgesinden göç akışlarıyla karşılaşmaktadır. Özellikle 2015 sonrasında Avrupa için krize dönüşen göç akışlarına verilen yanıt hem iç hem de dış faktörlerden etkilenen dinamik bir süreç olmuştur. Özellikle Charlie Hebdo olayı, Aylan Kurdi bebeğin trajik ölümü, Paris saldırıları, Sultanahmet saldırısı, Reina saldırısı gibi olayların ardından siyasi söylemde dinamik değişiklikler gözlemlenmiştir.

Türkiye başlangıçta kapsayıcılık konusunda kararlı bir tutum sergilemiştir. Birçok ülke sınırlarını hızla kapatırken, Türkiye daha uzlaşmacı bir yaklaşımı tercih etmiş ve çatışma bölgesinden kaçanlar için açık kapı politikası uygulamayı tercih etmiştir. Ülkeye sığınan Suriye vatandaşları için “ensar”, “misafir” gibi kavramlar kullanılmıştır. Ancak zaman içinde, kararlılıkla sürdürülen kapsayıcı tutumlar özellikle sınırlarda meydana gelen DAES ile çatışmalar, denizde yakalanan veya hayatını kaybeden kaçak göçmenlerin durumu, hızla artan sığınmacı nüfusuna karşı kapasitelerin zorlanmaya başlaması, ülke içerisinde ve diğer devletlerde DAES tarafından gerçekleştirilen terör saldırıları gibi olaylar sonrasında zorluklarla karşılaşmış ve kademeli olarak değişmiştir. Muhalefet partilerinin ve halkın baskısı, mültecileri ağırlama kapasitesine ilişkin endişelerle birleşince daha temkinli politikalar izlenmeye başlamıştır. Büyük terör olaylarının ortaya çıkması da bu değişimlere katkıda bulunmuş, gerçek mültecilerle ilgisi olmasa bile potansiyel güvenlik risklerine ilişkin korkular sınır kontrollerinin ve güvenlik önlemlerinin artırılmasına yol açarak sınır güvenliği politika ve pratiklerinin sıkılaşmasına neden olmuş, bu durum göç akışlarını da etkilemiştir. Çatışma bölgelerine yakın olan Türkiye, potansiyel güvenlik tehditlerinin ve yasadışı göçmenlerin giriş ve çıkışlarını izlemek için Suriye ile 837 kilometrelik bir sınır duvarı inşa etmiş, daha sonra bu önlemi Irak ve İran sınırlarını da kapsayacak şekilde genişletmiştir.

Bunun yanı sıra, ülkenin genel kapasitesine ilişkin kaygılarla birlikte mültecilerle ilgili sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik kaygılar da oluşmaya başlamıştır. Türkiye’de mültecilerle ilgili söylem “işsizlik”, “ekonomi”, “kapasite”, “geri dönüş” ve çoğunlukla güvenlikleştirme çabalarına katkıda bulunan “yönetişim sorunu” üzerine odaklanmaktadır. Bu kaygılar, Türkiye’nin mülteci politikasına ilişkin kaygıların şekillenmesinde de önemli bir rol oynamıştır. Türkiye’de zaman zaman mültecilerin

yoğunluklu olarak yaşadıkları ilçe ve mahallelerde toplumsal huzursuzlukların ve yerel halkın mülteci nüfusundan duyduğu rahatsızlığa ilişkin haber içeriklerinin olduğu göze çarpmıştır. Türkiye’de Almanya ve Fransa aksine aşırı sağ motivasyonlu, ırkçı protesto ve saldırılar yaşanmamış olsa da mülteciler arasındaki kavgaların ya da mülteciler ve mahalle halkı arasında huzursuzlukların olduğu da bir gerçektir.

2017 sonrasında siyasi elitlerin söylemlerinde hala kapsayıcılık devam etmiş olsa da, güvenli bölge projesinin ortaya çıkması ve sınır bölgelerine düzenlenen operasyonlarla birlikte, güvenli ve gönüllü geri dönüşlere de çok sık vurgu yapıldığı görülmektedir. Bu durum MAXQDA analizlerinde geri dönüşler alt koduna da yansımaktadır. Öte yandan MAXQDA analizlerine bakıldığında Türkiye’de özellikle güvenlik boyutu ile ulusal ve uluslararası boyut ana temalarının ağır bastığı görülmektedir. Güvenlik ana temasında en fazla içeriğin kaçak göçmenler alt kodunda olduğu görülmektedir, kaçak göçmen içeriklerinin fazlalığı Uluslararası boyut ana temasındaki Avrupa ve uluslararası topluma eleştiriler/Sığınmacılar ve Göç alt koduna da yansımaktadır. Bunun sebebi kaçak göçmenlerin insanlık dışı şartlarda Avrupa’ya ulaşmaya çalışması ve bir kısmının bu amaç uğruna hayatını kaybetmesi sebebiyle Türkiye’deki söylemlerde Avrupa ve uluslararası toplumun mültecilerle ilgili adil yük paylaşımı yapması gerektiğine dair söylemlerde de paralel şekilde artış yaşanmasıdır.

Genel olarak bakıldığında siyasi elitlerin ve güvenlikleştirici aktörlerin söylemlerinin açıkça terörizm suçlamaları yoluyla göçmenleri güvenlikleştirmeye çalışmadığının altını çizmek önemlidir. Bunun yerine söylem, mültecilere yönelik doğrudan suçlamalardan kaçınarak potansiyel riskler ışığında dikkatli olunması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu incelikli yaklaşım, karmaşık zorluklar karşısında güvenlik kaygılarını insani ilkelere bağlılıkla dengeleme çabasını yansıtmaktadır.

Öte yandan söylemlerde göçmenler ve göç konusunda doğrudan terörle ilgili bir bağlantı kurulmamaya çalışılsa da terörle mücadele ve göç sorunu olguları sıklıkla bir arada kullanılmıştır. Bu durum göçün en az terörle eş değer şekilde güvenlik problemi yarattığı algısının yaratılmasına yol açmakta ve göçün terör söylemi üzerinden güvenlikleştirilmesine katkı sağlamaktadır. Söylemlerin yanında sınır güvenliği pratikleri ve göç politikalarının yıllar içerisindeki değişimi de yine bu güvenlikleştirmeyi pekiştirir niteliktedir. Bir sonraki bölümde söylemlerin aksine analiz ülkelerinin ulusal güvenlik metinlerindeki göç vurgusunun zaman içerisindeki

görünürlüğü ve sınır güvenliği politika ve pratikleri ile göç politikalarında yapılan değişiklikler ele alınmaktadır.

6. PRATİKLER

Yukarıdaki analizlerde ülkelerin özellikle yazılı basında göçü “terör” söylemi üzerinden güvenlikleştirmeleriyle ilgili bulgulara yer verilmiştir. Terör olayları sonrasında sıkılaştırılan sınır kontrolleri ve göç politikalarında yaşanan değişimlerin aksine medyada özellikle siyasilerin “terör” söylemini kullanırken azami özeni gösterdikleri tespit edilmiştir. Göçü terör bağlamında ele alma yaklaşımına ise daha çok aşırı sağ partiler özelinde rastlanmıştır. Göç kavramı, Mülteciler ve sığınmacıların terör söylemiyle medyada ele alınması çok nadir olsa da ele alınan ülkelerdeki sınır güvenliği politikaları ve göç politikalarının özellikle terör olayları sonrasında çok daha sıkı bir şekilde düzenlendiği görülmektedir. Bu bağlamda, bu bölümde “terör” söylemi üzerinden güvenlikleştirme kapsamında örnek ülkelerdeki sınır güvenliği politikaları ve göç politikalarının değişimlerine odaklanılacaktır.

Fransa’nın güvenlik stratejilerinin analizi için Fransa’da 1990-2020 arasında yayınlanmış ulusal güvenliği ve sınır güvenliği politikalarını düzenleyen ve Beyaz Kitap (White Paper) olarak da bilinen Savunma ve Ulusal Güvenlik Stratejileri metinleri incelenmiştir. Bu bağlamda 1994, 2008, 2013 ve 2017’de yayınlananlar olmak üzere 4 strateji belgesine odaklanılmıştır. Fransa’nın bir sonraki güvenlik politikası strateji belgesini 2025 yılında yayınlaması beklenmektedir.

Almanya’da Soğuk Savaş sonrasında 2020’ye kadar geçen süreçte ulusal güvenliği ve sınır güvenliği politikalarını düzenleyen 1994, 2006 ve 2016 olmak üzere üç adet Ulusal Güvenlik Strateji Belgesi (Weissbuch olarak da bilinmektedir) yayınlamıştır. 1994 metni ile ilgili genel bilgilere ulaşılabilmekle birlikte metnin kendisine ulaşamamaktadır. Bu doğrultuda 1994 metni ile ilgili genel bilgiler verilirken, 2006 ve 2016 belgeleri içerik analizine tabi tutulmuştur. Almanya son olarak yeni ulusal güvenlik strateji belgesini 2023 yılında duyurmuştur (Bundesministerium der Verteidigung, 2023).

Fransa ve Almanya’nın aksine Türkiye’nin açık erişimde bir güvenlik politikası belgesi bulunmamaktadır. Türkiye’de “kırmızı kitap” olarak da bilinen Milli Güvenlik

Siyaset Belgesi kapsamında devletin iç ve dış tehdit algıları ve nasıl stratejiler izlenmesi gerektiği ortaya konulmaktadır. Belirli aralıklarla dönemin tehdit görülen kavramlarına göre güncellenen belge Bakanlar Kurulu'na hazırlanmaktadır. Kısaca MGSB olarak da bilinen belge Türkiye'nin gizli anayasası olarak da bilinmektedir ve erişime kapalıdır. Bu sebepten Türkiye Milli güvenlik politikaları için pratiklere ve kamuya açık olarak bildirilen Milli Güvenlik Kurulu basın açıklamalarına göre değerlendirilme yapılacaktır. Bu kapsamda 2003-2020 yılları arasında yayınlanmış toplamda 117 basın açıklaması metni incelenmiştir.

6.1. 2010 – 2020 arasında Sınır Güvenliği, Göç Politikaları ve Pratikler

6.1.1. Almanya

Almanya Soğuk Savaş sonrasından 2020'ye kadar geçen süreçte 1994, 2006 ve 2016 olmak üzere üç adet Beyaz Kitap (Weissbuch) olarak da bilinen Ulusal Güvenlik Strateji Belgesi yayınlamıştır. Strateji belgelerinin oluşturulması ve uygulanmasında Federal Savunma Bakanlığı, Federal Dışişleri Bakanlığı ve Federal Şansölyelik ön olana çıkmaktadır (Martinsen, 2010, s. 162).

Federal Almanya Cumhuriyeti'nin güvenliği ve Bundeswehr'in¹⁶ durumu ve geleceği hakkında 1994 tarihli Beyaz Kitap (Weißbuch 1994 zur Sicherheit der Bundesrepublik Deutschland und zur Lage und Zukunft der Bundeswehr) adlı 1994 metni Soğuk Savaş'ın sona ermesinden sonra çıkan ilk belgedir. Bu kapsamda Almanya'nın yeniden birleşmesinden ve tam egemenliğinin korunmasından birkaç yıl sonra Helmut Kohl yönetimindeki CDU ve Bağımsız Demokratik Parti (FDP) federal hükümeti tarafından kabul edilen belge, öncekilerden daha kapsamlı bir güvenlik kavramını ve güvenlik teşkilatlanmasını formüle etmeye çalışmıştır. Alman dış ve güvenlik politikasının 1994'te adlandırılan ana hedefleri, doğrudan neredeyse sadece Avrupa-Atlantik bölgesiyle veya Batı bölgesiyle ilgilidir: bunlar doğrudan ulusal savunma, Avrupa entegrasyonu, Batı güvenlik yapılarının Doğu ve Orta Doğu Avrupa'ya genişletilmesi ve transatlantik ilişkinin korunmasıdır. Buna ek olarak, tek evrensel hedef uluslararası hukuka dünya çapında saygı gösterilmesidir. Çatışma senaryoları

¹⁶ Bundeswehr, Türkçede Federal Savunma anlamında olsa da, Almanya Federal Cumhuriyeti'nin silahlı kuvvetlerine özel olarak verilen isimdir. Almanca dilinde “silahlı kuvvetler” anlamına gelen die Streitkräfte, die Militärs, ve die Armee kelimeleri de bulunmaktadır metinler incelenirken karışıklık olmaması adına Bundeswehr kelimesi kullanılmaya devam edilecektir.

açısından Yugoslavya i savaşları deneyimlerinin ötesine geçilmemiştir (Pak, 2018, s. 70).

Daha önce de belirtildiği gibi 1994 metnine ulaşılamasa da ikincil kaynaklardan metinle ilgili ayrıntılara ulaşmak mümkündür. Bunun dışında 1994 metninin basılı halinin içerik kısmına ulaşılmıştır ve metinde göçe dair ayrı bir başlık olmadığı görölmüştür. Almanya'nın birleşmesinin ardından Almanya'nın Kıta Avrupası içerisinde güvenli bir şekilde var olması üzerine odaklanmıştır. Birleşme sonrasında silahlı kuvvetlerin sayısı, görevleri, Almanya'nın Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO) ittifakı içindeki işbirliği, Bundeswehr'in sınır dışındaki görevlerine değinilmektedir. Bunun dışında 1994 metninin Alman Birliği ve Bundeswehr, mevcut durum, Alman güvenli ve savunma politikası, güvenli politikasının eylem ve şekillendirme alanları, geçiş sürecinde Bundesweht ve devlet ve toplumda Bundeswehr'in rolü gibi konulara odaklandığı görölmektedir (Pak, 2018, s. 67). Avrupa'nın diğer bölgeleri ve dünyanın diğer bölgelerindeki savaş, çatışma, insanlık dışı muamele ve baskı tehditleri nedeniyle uluslararası toplumun ve insanlığın geçim kaynaklarının da tehlike altında olduğuna değinilmiştir. Bu sebeple, Almanya'nın çatışmaların önlenmesi ve uluslararası kriz yönetimi misyonuna uygun şekilde kriz çözümlerinde etkin rol oynamayı amaçladığının altı çizilmiştir (von Bredow, 2010, s. 390). Eski Sovyet ölkelerindeki yaşanan etnik çatışmalar ve ekonomik sorunlara da atıf yapıldığı görölmektedir. Almanya kendi güvenliği doğrultusunda bu etnik çatışmaların sona erdirilmesi gerektiğine de değinmektedir. Bunun yanında göçle ilgili olarak, az gelişmiş ölkeler ve endüstrileşmiş ölkeler arasındaki ilişkiye değinilmiş, az gelişmiş ölkelerdeki istikrarsızlığın gelişmiş ölkeleri tehdit edebileceği ve bu ölkelere kalkınma yardımları yapılması gerektiğine vurgu yapılmıştır. Bu ölkelerin yarattığı istikrar bozucu diğer bir etki olarak da kitlesel göçler üzerinde durulmuştur (Pak, 2018, ss. 68, 71).

Almanya'nın güvenli politikası ve Bundeswehr'in geleceği hakkında Beyaz Kitap (Weißbuch 2006 zur Sicherheitspolitik Deutschlands und zur Zukunft der Bundeswehr) olarak bilinen 2006 metni, Angela Merkel liderliğindeki koalisyon döneminde CDU ve SPD partileri arasındaki koordinasyonun ardından Ekim 2006 yılında onaylanarak yayınlanmıştır. 2006 metninde genel olarak Afganistan'daki olaylar ve durum, Bundeswehr'in yurtdışında konuşlandırılması, silahlı kuvvetlerin durumu, ortak güvenli ve savunma politikası, i rehberlik, güvenli politikaları,

askeri servisler, NATO'ya dair teknik incelemelere yer verilmiştir. Bunun dışında 2006 metni ABD'deki 11 Eylül saldırıları sonrasında çıkan ilk ulusal güvenlik metni olarak öne çıkmaktadır. Bu sebepten metinde uluslararası terörizm, kitle imha silahlarının yayılması, bölgesel çatışmalar ve organize suçlardan kaynaklanan tehditlere de yer verilmiştir. Bunun yanında Alman güvenlik politikasının temelleri (Grundlagen deutscher Sicherheitspolitik) ana başlığının alt başlığı olan stratejik çerçeve -küresel zorluklar, fırsatlar, riskler ve tehditler (Die strategischen Rahmenbedingungen – Globale Herausforderungen, Chancen, Risiken und Gefährdungen) çerçevesinde göç (Migration) de küreselleşme, bölgesel çatışmalar, terörizm, yayılma ve silahlanma eğilimleri gibi başlıklarla birlikte ayrı bir alt başlık olarak değerlendirilmiştir.

2016 metni ise Güvenlik Politikası ve Bundeswehr'in Geleceğine ilişkin Beyaz Kitap (Weissbuch 2016 zur Sicherheitspolitik und zur Zukunft der Bundeswehr) başlığı ile 2014 yılında Savunma Bakanlığı tarafından duyurulmuş ve 2016 yılında Federal Kabine tarafından onaylanmıştır. Metin 2015'teki göçmen krizi ve özellikle Fransa gibi Avrupa ülkelerinde meydana gelen ve ses getiren terör olayları sonrasında yayınlanmış olması açısından da önemlidir. Bu metinde ilk kez sivil toplum, hükümet dışındaki dost ülkelere ve uzmanlardan kapsamlı görüşler alınmış ve onlar da sürece dahil edilmiştir. Dolayısıyla ulusal ve uluslararası uzmanların Alman güvenlik politikasının geleceği hakkında tartışmalara dahil olduğu ilk temel güvenlik politikası belgesidir. Metin kendinden önceki teknik incelemelerden ziyade güvenlik politikası odaklıdır. 2016 Beyaz Kitabı, güvenlik ve savunma politikası alanındaki hükümet eylemlerini hem ulusal hem de uluslararası düzeyde şeffaf hale getiren bir kaynak olarak öne çıkmaktadır. Bu belgede, Bundeswehr için önemli gereksinimleri içeren güvenlik politikası yönergeleri formüle edilmiştir (Bundesministerium der Verteidigung, 2016a). Bunun dışında 2016 metninde Bundeswehr çok daha önemli bir rol oynamaktadır. 2006'dan bu yana zorunlu askerlik hizmetinin askıya alınması, Arap Baharı, Suriye Krizi ve Kırım'ın ilhak'ı gibi değişen güvenlik durumlarının ardından Bundeswehr'in odak noktası ulusal ve ittifak savunmasının yanı sıra iç güvenlik olarak öne çıkmaktadır. Bunun yanında erken kriz tespiti, hibrit savaş ve siber güvenlik gibi geleceğe yönelik konular da belgenin odak noktasında yer almaktadır. Bunun dışında dikkat çekici şekilde 2016 metninin ön sözünde Şansölye Merkel'in yüzbinlerce insanı yerinden yurdundan eden savaşlara ve çatışmalara, aynı zamanda bu alanların İslamcı

terörizmin üreme alanları olduğuna ve radikalleşen topluma vurgu olduğu da görülmektedir (Bundesministerium der Verteidigung, 2016b, ss. 6–7). Ek olarak diğer metinlerden farklı olarak 2016 metninde “Alman güvenlik politikası için zorluklar” (Herausforderungen für die deutsche Sicherheitspolitik) başlığının altında “kontROLSÜZ ve düzensiz göç” (Unkontrollierte und irreguläre Migration) ile ilgili ayrı bir başlık açıldığı da görülmektedir.

Almanya analize konu olmasa da son olarak 2023 yılında yeni bir güvenlik strateji belgesi hazırlamıştır. Bu belgeyi diğerlerinden ayıran ise sadece Federal Savunma Bakanlığı tarafından değil birçok bakanlığın ortak girişimi sonucunda hazırlanmış olmasıdır. Aynı zamanda 2023 belgesinin dar bir askeri yaklaşımın ötesinde kapsamlı bir strateji koyması Almanya için bir ilk olarak kayıtlara geçmiştir (Aydın, 2023).

6.1.1.1. Belgelerin Analizi

Almanya’nın güvenlik belgelerinin içerikleri kelime açısında incelendiğinde terör, göç, göçmen, sığınmacı, mülteci ve mülteci krizi gibi kelimelerin değişen dünya ve ülke gündemine göre belgelerde yer aldığı görülmektedir. 1994 metnine dair genel bilgiler olmakla birlikte metnin kendisine ulaşılammaktadır. Bu sebeple 2006 ve 2016 metinleri nicel içerik analizine tabi tutulmuştur.

165 sayfadan oluşan 2006 Almanya’nın güvenlik politikası ve Bundeswehr’in geleceği hakkında Beyaz Kitap belgesinde içerisine terör (der terror, terror, der terrorismus, terrorismus) kelimesine karşılık gelen ya da terör kökünü içeren 55 ifadeye rastlanmıştır. Göç (die Migration, migration) kelimesine karşılık gelen 8 kelimeye rastlanmıştır. Göçmen (der migrant-en) kelimesini karşılayan ise 1 kelimeye rastlanmıştır. Mülteci (Flüchtling-) kelimesine karşılık gelen 7 kelimeye rastlanırken, sığınma/sığınmacı (Asylant-, Asylsuchende-, Asylbewerber-) kelimelerine rastlanmamıştır.

Terör kelimesi daha çok uluslararası terör (internationalen terrorismus) bağlamında ele alınmış, bunun yanında terör saldırılarına, terör eylemlerine, teröristlere karşı savunma, terörle mücadele ortak merkezi ve terör tehditlerine karşı mücadeleye değinilmiş, köktendinci terörizmden de bahsedilmiştir. 11 Eylül sonrasında uluslararası terörizmden kaynaklanan tehditlerle yüzleşmek gerektiğine, uluslararası terörizmin önemli bir meydan okuma ve özgürlük ve güvenlik tehditi olduğuna, terörist saldırıların yarattığı tehditlere karşı vatandaşların ve altyapının korunmasının

önemine vurgu yapılırken; uluslararası terörizmle mücadele de dahil olmak üzere uluslararası çatışmaların önlenmesi ve kriz yönetiminin önemli görevlerden olduğuna değinilmektedir. Ayrıca uluslararası terörizm gibi tehlikeler karşısında iç ve dış güvenlik arasındaki örtüşmenin arttığı üzerinde durulmaktadır. Önleyici ve kapsamlı politika yaklaşımlarıyla İslam toplumlarının modernleşmesini desteklemek ve köktendinci terörizmin temelini ortadan kaldırmanın önemine vurgu yapılmıştır. Metinde terörizme ayrı bir başlık açılarak 11 Eylül terör saldırılarının yanında Bali, Madrid, Londra gibi yerlerde meydana gelen terör olaylarına ve modern toplumların ve toplumların kırılganlığına değinilmiştir. Güvenliğe yönelik en yakın tehditin de uluslararası terörizmden kaynaklandığı vurgulanmaktadır. Bu kapsamda yapılan uluslararası terörle mücadele operasyonlarına Almanya'nın katkısından bahsedilmiştir. Uluslararası terörizme karşı ortak mücadele kapsamında uluslararası ve NATO gibi uluslar üstü kurumlarla işbirliklerine değinilmiş ve 11 Eylül sonrasında NATO ittifakının Kuzey Antlaşmasının 5. Maddesi uyarınca ilk kez bir ittifak durumu ilan ettiğinin altı çizilmiştir. Ayrıca metinde uluslararası terörle mücadelede Bundeswehr'in görev ve katkılarına ve NATO ile birlikte işbirliği içindeki çabalarına değinilmiştir (Bundesministerium der Verteidigung, 2006, ss. 2, 8–9, 11–12, 16, 19, 21–22, 24, 26, 31–34, 51,53, 59–60, 67, 70–71, 90–91, 115, 117, 122).

Göçe (Migration-) dair kelimelere bakıldığında genellikle göçün, yasadışı göç (illegale Migration), kontrolsüz göç (unkontrollierte Migration), artan göç (Zunehmende Migration) ve göçün nedenlerine (Ursachen der Migration, migrationsgründen) odaklandığı görülmüştür. Göçmenlerin ise yoksulluk ve ekonomik göçmenler (Armuts- und Wirtschaftsmigranten) özelinde ele alındığı görülürken, mültecilerle ilgili konuların mülteci hareketleri (Flüchtlingsbewegungen), iç savaş mültecileri (Bürgerkriegsflüchtlingen) ve çevresel mülteciler (Umweltflüchtlingen) odağında ele alındığı görülmektedir. Metinde göçe dair vurgulara ilk olarak küreselleşme kapsamında rastlanmıştır. Küreselleşmeyle bağlantılı yeni risklerin ve güvenlik politikası zorluklarının birçoğunun sınır ötesi bir karaktere sahip olduğuna ve uzak mesafelerde bile güvenliğe etkilediğine değinilerek başlanmış; yoksulluk, az gelişmişlik, eğitimsizlik, kaynak kitliği, doğal afetler, çevresel bozulma, hastalıklar, eşitsizlik ve insan hakları ihlallerinin yanı sıra yasadışı göç ve seküler ve dini aşırıcılık için zemin hazırladığına vurgu yapılmıştır. İstikrarsızlığın nedenleri olarak görülen bu faktörlerin en radikal halleriyle uluslararası terörizmin öncüleri haline gelebileceğine

dikkat çekilmiştir. Küreselleşme dışında, ekonomik ve ekolojik, iklimsel değişiklikler kapsamında devlet başarısızlığı ve kontrolsüz göçün, tüm bölgelerin istikrarsızlaşmasına katkıda bulunabileceği ve uluslararası güvenlik üzerinde kalıcı etkiye sahip olabileceğine değinilmiştir (Bundesministerium der Verteidigung, 2006, ss. 19, 22). Göç başlığı altında ele alınan kısma bakıldığında ise Avrupa ve Almanya'nın çeşitli sebeplerle daha iyi yaşam koşulları arayışıyla anavatanlarını terk eden insanların odağında olmaya devam ettiği belirtilmiş, mülteci hareketlerinin bir sonucu olarak kontrolsüz göçün ülke içindeki sonuçları, iç savaş mültecileri, çevresel mülteciler, yoksulluk ve ekonomik göçmenlerin akışları nedeniyle entegrasyon kabiliyetinde zorlanabilecek olan Avrupa toplumları için bu durumun büyüyen bir sorun olduğunun altı çizilmiştir. Göçün nedenleriyle etkili şekilde başa çıkabilmek için özellikle göçten etkilenen devlet ve toplumların güçlendirilerek kendi halkları için güvenlik, insan haklarına saygı ve kalkınma fırsatlarını garanti altına almayı sağlayan politikalar arası araçlara ihtiyaç olduğuna değinilmiştir. Ayrıca artan göç, küresel hareketlilik ve küresel ticaretin, pandemi ve salgın hastalıkların yayılmasını körüklediğinden bahsedilmektedir (Bundesministerium der Verteidigung, 2006, s. 23). Mültecilerle ilgili içeriklere bakıldığında ise bölgesel krizler başlığı altında Avrupa kıtasında ve çevresinde bile hala etnik ve dini ayrım çizgileri boyunca devlet içi ve devletler arasında çatışma potansiyeli olduğuna değinilirken, 1990'larda Balkanlar'da yüz binlerce mülteciye yol açan iç savaşlara ve NATO liderliğindeki Uygulama Gücü (IFOR) ve İstikrar Gücü (SFOR) ile yürütülen operasyonlar sırasında Bosna Hersek'te güvenli ortam yaratılarak Almanya'dan 400.000 üzerinde mültecinin yeniden inşa edilen yerlere ve ülkelerine geri dönüşleri örneği üzerinde durulmuştur (Bundesministerium der Verteidigung, 2006, s. 22). Yine başka bir yerde 2004 yılında AB'nin Bosna Hersek'te barış sürecini güvence altına alma sorumluluğunu aldığı örneğiyle, barış sürecinin askeri olarak korunmasının yanı sıra yıkılan ülkenin yeniden inşasını desteklemek ve bu kapsamda sağlanan istikrar ve yeniden yapılanmayla çok sayıda mültecinin Almanya'dan evlerine dönmelerine katkı sağlandığına vurgu yapılmıştır. Bunun dışında yine NATO liderliğindeki çok uluslu Kosova Gücü (KFOR) ve Birleşmiş Milletler Kosova Geçici Yönetim Misyonu (UNMIK)'in azınlıkların korunması, mültecilerin ve yerinden edilmişlerin geri dönmesi için gösterdiği çabalar ve Bundeswehr'in bu amaçla bu birliklere en büyük güçlerden birini sağladığı üzerinde durulmuştur (Bundesministerium der Verteidigung, 2006, ss. 89–90).

Kapak dahil 143 sayfadan oluşan 2016 Güvenlik Politikası ve Bundeswehr'in Geleceğine ilişkin Beyaz Kitap belgesinde içerisinde terör (der terror, terror, der terrorismus, terrorismus) kelimesine karşılık gelen ya da kökünü içeren 34 ifadeye rastlanmıştır. Göç (die Migration, migration) kökeniyle kullanılan 13 kelimeye rastlanırken, Türkçe tam karşılığı “başka yerden gelip yerleşme” olan ancak göç olarak kullanılan “Zuwanderung” kelimesine ise 4 kez rastlanmıştır. Öte yandan Almanca’da göçmen kelimesi anlamını karşılayan farklı kelimeler bulunmaktadır. Bu kapsamda her kelime (Migrant-en, Zuwander-er, Einwander-er, Immigrant, Auswander-er) ayrı ayrı aratılmış ve göçmen (der Migrant-en) kelimesine 1 kez rastlanmıştır. Mülteci (Flüchtling-) kelimesine karşılık gelen 9 kelimeye, sığınma/sığınmacı (Asylant-, Asylsuchende-, Asylbewerber-) kelimesine karşılık gelen 2 kelimeye rastlanmıştır.

Terör içeren kelimelerin büyük bir çoğunluğu ise ulusötesi (sınır aşan) terörizm olarak kullanılmış bunun yanında zayıf ve başarısız devletlerin Almanya ve Avrupa için doğrudan tehdit olacak şekilde İslami terörizmin üreme alanları haline geldiğine vurgu yapılmıştır. Ulus ötesi faaliyet gösteren terör örgüt ve terör ağlarının bazı devletlerin çöküş sürecinden faydalandığına değinilmiştir. Terör saldırılarının güvenliğe en büyük tehdit olduğunun altı çizilmiştir. Bu sebepten sınır aşan terörizmle etkin bir mücadele için ulusal ve uluslararası terörle mücadele ve bunun altyapısını oluşturan terörizmin ideolojik, fanatik, dini, sosyal ve sosyo-ekonomik nedenleriyle mücadelede işbirliğinin önemine değinilmiştir. Ek olarak özellikle Paris saldırıları sonrasında AB’nin Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası (OGSB) kapsamında, AB karşılıklı savunma maddesine göre “Üye devletlerin bir üye devletin topraklarında silahlı bir saldırı olması halinde güçleri dahilindeki tüm yardım ve desteği birbirine borçludur” maddesinin öneminin altı çizilmiştir (Bundesministerium der Verteidigung, 2016b).

Göç (Migration-) kökeniyle kullanılan kelimelerin çoğunluğu düzensiz göçmenler (irregular migration) olarak kullanılırken, göç hareketleri (Migrationsbewegungen), göç potansiyeli (Migrationspotenzial), göç politikası (Migrationspolitik), göç geçmişi (Migrationshintergrund) kelimeleri de metin de geçmektedir. Mülteci (Flüchtling-) kelimesi kökenine sahip kelimelerde mülteci (Flüchtling-) kelimesine ek, mülteci krizi (die Flüchtlingskrise), mülteci hareketleri (Flüchtlingsbewegungen), ülke içinde yerinden edilmiş kişiler (Binnenflüchtlingen) ve mülteci yardımı (Die Flüchtlingshilfe) kapsamında kullanıldığı görülmüştür. İklim değişikliği ile birlikte kaynak kıtlığı ve demografik büyümenin özellikle kırılgan devletlerin olduğu

bölgelerde istikrarı bozucu çatışmalara etki edeceği ve devletin kapasite ekliliğinin de şiddetli çatışmaları ve göç hareketlerini beraberinde getirebileceğine dikkat çekilmiştir. Öte yandan kontrolsüz ve düzensiz göç başlığı altında; silahlı çatışmalar, zulüm ve yerinden edilme, ekonomik, sosyal ve ekolojik zorlukların insanların evlerini terk etmesine neden olduğuna, menşe ve transit ülkelerde, organize suç ve terör şebekelerinin ekonomik kazanç elde etmek veya yeni savaşçılar kazanmak için etkilenen insanların kötü durumunu istismar ettiğine değinilmektedir. Avrupa ve Almanya'nın göçmen ve mültecilerin varış noktası olduğuna vurgu yapılırken gelecekte de şiddetli çatışmalar sebebiyle önemli göç potansiyellerinin olabileceğinin üzerinde durulmaktadır. Göçün kendi başına Almanya'nın güvenliği için bir risk olmadığına altı çizilirken, aksine Almanya'nın demografik gelişimi nedeniyle yasal ve yasalara uygun göçe bağımlı olduğuna vurgu yapılmaktadır. Fakat bunun yanında çok sayıda kontrolsüz ve düzensiz göçün, Avrupa ve Almanya için tehdit olabileceğine de değinilmiştir. Göçmenleri absorbe ve entegre etme kapasitesinin aşılmasının sosyal istikrarsızlığa; şiddetli çatışmaların sonucu ortaya çıkan mülteci hareketlerinin de bu tür çatışmaların bölgesel olarak yayılmasına yol açabileceğine değinilmiştir (Bundesministerium der Verteidigung, 2016b, s. 42). Öte yandan yerinden edilme ve düzensiz göçün nedenleriyle uluslararası toplum olarak mücadele edilmesi gerektiği, mülteci hareketlerinin insani sorumluluğu, yönetim ve organizasyonu için yine Avrupa ve menşe, ilk kabul ve transit geçiş ülkeleriyle işbirliği halinde olunması gerektiği, mülteci ve göç politikalarında adil yük paylaşımının gerekliliğine vurgu yapılmaktadır. Ek olarak Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT)'nin sınır aşan terörizm, organize suçlar, siber ve bilgi alanındaki riskler, insan kaçakçılığı ve göç gibi ortak zorlukların üstesinden gelmek için önemli olduğuna değinilmiştir. Öte yandan mülteci kelimesine karşılık gelen kelimelerin geçtiği yerlere bakıldığında, AB ve üye devletlerinin ekonomik ve mali krizin ve mülteci krizinin ve dış sınırlardaki istikrarsızlığın eş zamanlı doğası ve sonuçları nedeniyle zorluklar yaşadığına; bazı üye devletlerin kendi ulusal çıkarlarını ön planda tutmalarının durumu karmaşıktığına ve Avrupa projesinin yalnızca işbirliği ile sürdürülebileceğine değinilmiştir. Ülke içinde yerinden edilmiş kişiler ve mültecilerin ev sahibi ülkelerde bakımının özel öneme sahip olduğu ve Almanya'nın mülteci hareketlerinin insani sonuçlarıyla başa çıkma sorumluluğunu kabul ettiğinin altı çizilmiştir. Ayrıca AB'nin sığınma, mülteci ve göç politikası ve pratiklerinin, güvenlik politikası açısından anlamlı ve etkili olduğu ve Avrupa'nın dış sınırlarının etkili şekilde korunmasının

merkezi bir öneme sahip olduğuna vurgu yapılmıştır. Son olarak göçle ilgili (Zuwanderung), Almanya'nın ekonomik açıdan güçlülüğüne değinilirken, bir iş merkezi olarak istikrarlı sosyal koşullardan, yüksek kaliteli bir altyapıdan ve göçle güçlenen sağlam bir vasıflı işgücü arzından faydalandığının altı çizilmektedir. Ayrıca Almanya'nın yaşlanan nüfusuna vurguyla birlikte bu demografik değişimin Almanya'yı gelecekte artan bir baskı altına sokacağına, bunun ancak vasıflı göç ile hafifletilebileceğine vurgu yapılmaktadır. Ayrıca yine yaşlanan toplumların, uluslararası alanda rekabetçi kalabilmek için yeterli nitelikli göçü kolaylaştırmanın ve nitelikli işçileri elde tutmanın ve üretim koşullarını yaşlı işgücüyle uyumlu hale getirmenin yolunu bulması gerektiğine değinilmektedir.

Özetle 2006 metni 11 Eylül ve devamında 2000'li yıllarda meydana gelen terör saldırıları sonrası oluşturmuş bir metin olduğundan uluslararası terörizme vurgu oldukça fazladır. Almanya'nın Düzensiz göç ise ülke içi sorunları artırabilecek bir risk unsuru olarak ele alındığı görülmektedir. Özellikle 2016 metninde kontrolsüz ve düzensiz göç için ayrı bir başlık açılmış olması önemlidir. Almanya her ne kadar göçü kendi başına bir tehdit olarak görmediğini ifade etmiş olsa da bunu yalnızca yasal çerçevede gerçekleşen göçler için kabul ettiğini de açıkça beyan etmektedir. Yasal yollarla gelen göçmenleri ve nitelikli göçün gerekliliğine vurgu yapılırken, aynı şey mülteciler için söz konusu görünmemektedir. Düzensiz göçü ve mülteci hareketlerini ise ülke için tehdit olarak algıladığı açık olarak metinlerde görülmektedir. Kontrolsüz göçün sosyal istikrarsızlığa neden olabileceğinin yanında şiddet sonucu gelen mülteci hareketlerinin geldikleri bölgelerde o şiddeti yayabileceğini de açıkça ifade etmişlerdir. Bir başka dikkat çeken nokta ise terör unsurlarının çatışmadan kaçan insanların kötü durumunu istismar ederek kendilerine yeni savaşçılar ve ekonomik kazançlar elde ettiğine değinilmiş olmasıdır.

6.1.1.2. Almanya Sınır Güvenliği ve Pratikler

Almanya'nın sınır güvenliği politika ve pratikleri hem kendi iç dinamikleri hem de AB ve Schengen Bölgesinin bir parçası olmasına paralel olarak şekillenmiştir. Berlin Duvarı'nın yıkılmasının akabinde güvenlik odağı Doğu-Batı çatışmasından iç ve dış güvenlik tehditlerine kaymıştır. 1985'te imzalanan Schengen Antlaşmasını takiben 1990'da imzalanan ve 1995'te yürürlüğe giren Schengen Konvansiyonu ile birlikte, iç

sınır kontrollerinin olmadığı bir düzen oluşturulmuştur (EUR-Lex, y.y.). Almanya da Schengen Bölgesi içinde antlaşmaya dahil ülkelerle olan sınırlarında büyük ölçüde pasaport kontrollerini kaldırmış ve ortak bir vize politikası belirlemiştir. Bu kapsamda sınır kontrollerini düşük seviyede tutarak serbest dolaşımı desteklemeye devam etmiştir.

2010 ile 2020 yılları arasında Almanya'nın sınır güvenliği politikaları ve uygulamaları, Arap Baharı, göçmen krizi, terör olayları ve sınır kontrolünü AB'nin serbest dolaşım taahhütleriyle dengeleme ihtiyacına paralel olarak şekillenmiştir. Alman sınır güvenliği politikası, anayasal sınırlamalar, AB ve Schengen düzenlemeleri ve iç güvenlik düzenlemelerini içeren karmaşık bir yasal rejimin parçasıdır. Almanya, sınır güvenliği politikalarını belirlemek için çeşitli yasal düzenlemeler ile AB mevzuatına uyum sağlamaktadır. Bu düzenlemeler sınır güvenliği ve göç yönetimi konularında çerçeve oluşturmaktadır.

2010 ve 2015 arasında Almanya'da, özellikle Arap Baharı sonrası zaman zaman sınır kontrollerinin yeniden başlatılmasına dair tartışmalar olsa da genel olarak Schengen kapsamında iç sınırlarda serbest dolaşımı destekleyecek şekilde sınır politikalarını düzenlemeye devam etmiştir (Tagesschau.de, 2011). Bu tartışmalar ve üye ülkelerden gelen taleplerle Avrupa Parlamentosu ve Konsey Yönetmeliği gerekli durumlarda ülkelerin iç sınır kontrollerini yeniden devreye sokması yönündeki kararı yeniden düzenlemiştir (Regulation (EU) No 1051/2013 of the European Parliament and of the Council, 2013).

2015'te yoğun göçmen hareketliliğinin yanı sıra, Almanya'nın sınır güvenliği politika ve pratiklerini etkileyen bir başka mesele ise Almanya'nın ve Avrupa'daki diğer ülkelerin maruz kaldığı terör saldırılarıdır. 2015 Paris saldırıları ve 2016 Berlin Noel Pazarı saldırısı gibi olaylar Almanya'nın sınır güvenliği politikalarında değişikliklere yol açmıştır. Sınır güvenliğinin artırılması için daha sıkı denetimler ve kontroller uygulamaya başlamıştır. Yine AB genelinde istihbarat paylaşımları ve sınır güvenliği işbirlikleri artırılmıştır.

2015'te Almanya, geçici olarak bazı iç sınır kontrollerini yeniden başlatmıştır. Özellikle Avusturya sınırında sıkı denetimler yapmıştır. İçişleri Bakanlığı aracılığıyla federal hükümet, Schengen Sınırlar Kanunu'nun ilgili maddelerine göre bunu yapmak için gerekçesini iki kez değiştirmiştir (Hänsel vd., 2019, ss. 12–13). İlk olarak Madde

25 (kamu politikasına ya da iç güvenliğe yönelik bir tehdit olarak), ardından da Madde 29'a (iç sınır kontrollerinin olmadığı bölgenin genel işleyişini riske atan istisnai durumlar) ve ardından tekrar madde 25'e göre sınır kontrollerini yeniden devreye sokmuştur (Regulation (EU) 2016/399 of the European Parliament and of the Council, 2016). Almanya göçmen akışını yönetebilmek ve sınırlarını korumak için çeşitli politikalar geliştirmiştir, sınır güvenliği politikalarını da buna göre esnetmiş ya da sıkılaştırmıştır. Paralel olarak iltica prosedürlerinin hızlandırılması ve sınır kontrollerinin sıkılaştırılması gibi politikalara yönelmiştir. AB-Türkiye Mülteci Anlaşması gibi uluslararası anlaşmalarla da göç akışını düzenlemeye çalışarak sınırlarını güvenceye almaya çalışmıştır.

Fransa'nın sınır güvenliği politikaları bölümünde ayrıntılı olarak bahsedildiği gibi 2016 yılında AB Avrupa Entegre Sınır Yönetimi (IBM) kapsamında dış sınırları etkin şekilde yönetebilmek ve iç sınırlarda serbest dolaşımı güvenli şekilde sağlayabilmek amacıyla Almanya'da birtakım önlemler devreye sokulmuştur. Bu kapsamda Schengen Bölgesi'nin dış sınırlarındaki güvenliği sağlamak ise tüm üye ülkelerin sorumluluğuna verilmiştir ve dış sınır güvenliğinin sağlanması için Avrupa sınır ve sahil güvenlik ajansı FRONTEX kurulmuştur. Bunun dışında Yolcu Adı Kaydı (PNR)(*Fluggastdatengesetz – FlugDaG*) adlı veri giriş sistemi AB kapsamında uygulamaya koymuş ve Almanya da tıpkı Fransa gibi bu sistemi kullanmaya başlamıştır (European Council, y.y.).

Almanya, diğer AB ülkeleri ile sınır ötesi suçlarla mücadele, insan kaçakçılığı, terörizmle mücadele konularında ortak operasyonları içeren sıkı bir polis ve gümrük işbirliği yapmıştır. Europol ve Interpol gibi uluslararası kurumlarla da işbirliğini sürdürmektedir. Bunun dışında Almanya'da Federal Polis (Bundespolizei)¹⁷, federal kurumların korunmasının yanında sınırların korunması, demiryolu tesisleri, Alman kıyı suları, havaalanlarının güvenliği gibi alanlarda güvenliği sağlamaktadır. Federal polis, sınır geçiş belgelerinin kontrolü ve sınır geçme yetkisinin yanı sıra sınır aramaları da dahil sınır ötesi trafiğin polis kontrolünü, demiryolu, havayolu kontrollerinde de görev almaktadır. Ayrıca kriz yönetimi için Birleşmiş Milletler uluslararası polis misyonları, AB'nin sivil kriz yönetimi, FRONTEX, Avrupa Demiryolu Polis Otoriteleri Ağı (RAILPOL) gibi uluslararası işbirliği projelerine de

¹⁷ 2005 yılına kadar olan eski adıyla Federal Sınır Muhafızları (Bundesgrenzschutz-BGS).

katılım sağlamaktadır (Bundespolizei, y.y.). Federal Polis dışında sınırda diğer en etkili aktörler Federal Gümrük Servisi (Bundeszollverwaltung)'dur. Diğer ülkelerle yapılan ikili ve çok taraflı düzenlemeler de dahil olmak üzere idari polis anlaşmaları Almanya'nın sınır politikalarının ayrılmaz bir parçası olduğundan, yabancı polis güçleriyle işbirliği de Alman sınır korumasında önemli bir rol oynamaktadır (Hänsel vd., 2019, s. 33).

İç sınır kontrollerinin kaldırılmasının ardından Schengen Bölgesi içindeki AB vatandaşlarını ve ziyaretçileri nasıl koruyabiliriz sorusu gündeme gelmiş ve 2013 yılında Avrupa Komisyonu'na Akıllı Sınırlar konsepti önerilmiştir. Bu kapsamda 2016 yılında giriş-çıkış sisteminin nasıl kurulması gerektiğini detaylandıran bir mevzuat teklifini kabul etmiştir. 2018 yılında dış sınır kontrollerini geliştirmek ve sınır ötesi suç ve terörizmi yönetmek için çağdaştırılmış bir Giriş-Çıkış Sistemini (EES) başlatmıştır (*EU Entry-Exit System – Seamless and secure traveller flow*, y.y.). Giriş-Çıkış Sistemi (the Entry-Exit System -EES) Schengen Bölgesi'nde seyahati kolaylaştırırken, kalış süresini aşanların sayısını azaltıp Birliğin güvenliğini güçlendirmeye odaklanmaktadır. Almanya da dış sınır yönetimini güçlendirmeyi ve düzensiz göçü tespit etmeyi amaçlayan AB'nin Giriş-Çıkış Sisteminin geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır. EES kapsamında, güvenliği artırmak için veri toplama ve işleme birlikte çalışabilirliği, Avrupa'nın büyük ölçekli Bilgi Teknolojileri sistemleri ajansı EU-LISA tarafından izlenmektedir. Bu veriler, pasaportta bulunan makine tarafından okunabilen veriler, sınır geçişleri ve kalışlara ilişkin bilgiler, sınır geçiş noktasına ilişkin bilgiler, yüz görüntüsü ve parmak izlerini içeren biyometrik bilgileri içermektedir. Avrupa'ya potansiyel göç akışları EES projesi yaklaşımı için önemli bir köşe taşı olmuştur (*The evolution of EU border security*, y.y.).

Almanya kara sınırlarındaki sınır kontrollerini ikili ve çok taraflı iş birlikleri yoluyla da gerçekleştirmektedir. 1985 tarihli *Schengen Anlaşmasının Uygulanmasına Dair Sözleşme* (*Schengener Durchführungsübereinkommen; SDÜ*)'ye bağlı olarak polis güçleri örneğin, vize prosedürleri, bilgi alışverişi ve operasyonel konuları kapsayan “Schengen telafi edici tedbirleri” üzerinde anlaşmaya varmıştır (Hänsel vd., 2019, s. 43). Almanya, üçüncü ülkelerde, güney dış AB sınırı boyunca, çok taraflı polis işbirliği yoluyla Schengen Bölgesi içinde, Almanya sınırı boyunca ve Almanya'nın iç topraklarına odaklanan gözetim mekanizmaları yoluyla çeşitli düzeylerde sınır kontrollerinin uygulanmasına derinden katılmaktadır.

Bunların dışında Almanya, yine Fransa gibi AB üyesi ülkeler tarafından kullanılan veri tabanları, Schengen Bilgi Sistemi (SIS I/SIS II), Vize Bilgi Sistemi (VIS) ve parmak izlerinin karşılaştırılması için Avrupa Daktiloskopisi (EURODAC) gibi Bilgi Teknoloji Sistemlerinin kullanılması, üye ülkelerin ulusal otoriteleri ve dış sınırlarda bilgi paylaşımı ve operasyonel işbirliğinin güçlendirilmesini amaçlayan Avrupa Birliği Gözetim Sistemi (EUROSUR) gibi sistemleri kendi sistemine uyumlamıştır.

6.1.1.3. Pratikler

Almanya'nın sınır güvenliği pratikleri de Fransa ile paralel seyretmektedir. Sınır güvenliği için Almanya'da biyometrik sistemler, ileri gözetim ve izleme teknolojileri gibi ileri teknolojiler kullanılmaktadır. Biyometrik veri toplama ve otomatik gözetimler kapsamında, biyometrik pasaportlar, parmak izi tanıma, yüz tanıma ve otomatik sınır geçiş sistemleri gibi teknolojileri yaygınlaşmıştır. Veri tabanlarının entegrasyonu ve sınır ötesi istihbarat paylaşımı yoluyla yapılan dijital güvenlik ve istihbarat paylaşımlarını da artırarak sınır güvenliğini güçlendirmiştir. Terörizmle mücadele kapsamında da istihbarat servisleri arasındaki işbirliğini arttırmıştır (Abomhara vd., 2021).

2011 yılında Avrupa Komisyonu, otomatik sınır kontrol (Automated Border Control - ABC) sistemini kullanarak sınır güvenliğini arttırmayı amaçlayan Akıllı Sınırlar (Smart Borders) girişimini başlatmıştır. Bu girişim, sınır geçişlerini kolaylaştırmak ve güvenliği artırmak için biyometrik tarayıcılar, otomatik kapılar gibi ileri teknolojilerin konuşlandırılmasını öngörüyordu (FRONTEX, 2015). Bunun dışında sınır faaliyetlerini izlemek, kontrol etmek için yukarıda da bahsedilen Schengen Bilgi Sistemi (SIS), Vize Bilgi Sistemi (VIS), EURODAC, EUROSUR gibi gelişmiş bilgi sistemlerini ve paylaşım prosedürlerini kendi işleyişine dahil etmiş ve bu şekilde sınır ötesi hareketlerin yönetilmesi ve bölge içindeki güvenliği sağlamayı amaçlamıştır (Glouftsios, 2018).

Ayrıca kimyasal, biyolojik, radyolojik, nükleer ve patlayıcı (CBRN) maddelerden kaynaklanan tehditleri ele almak için taşınabilir tespit cihazlarına yatırım yapmış ve bu teknolojiler sayesinde potansiyel tehditleri zarar vermeden önce sınırlarda tespit etmeyi ve etkisiz hale getirmeyi amaçlamıştır (Bundeswehr, y.y.). Bunun yanında havalimanları, deniz limanları gibi giriş noktalarında sıkı güvenlik kontrolleri uygulamaktadır. Aynı zamanda havalimanları ve kara sınırlarında da sınır geçiş

noktalarında gözetim ve izleme sistemleri geliştirmiş, bu alanlarda ileri teknolojilerden yararlanmaktadır. Bunun yanında sınır güvenliği için güvenlik güçlerine takviye yapmıştır. Yasadışı geçişleri caydırmak, güvenliği sağlamak için insansız hava araçları, dronlar, Radyo Frekansı tanımlama sistemleri gibi teknolojileri devreye sokmuştur (Jones & Johnson, 2016). Tüm bunların yanında Bilgi ve İletişim Teknolojilerini sınır güvenliğine entegre ederek kurumlar arasında veri paylaşımını ve koordinasyonu kolaylaştırarak genel verimliliği artırmıştır (Shields, 2011).

6.1.1.4.Almanya Göç Politikaları

AB içerisinde önemli ülkelerden biri olan Almanya, Birlik ülkeleri arasında en yüksek göç ve sığınma başvurusu alan ülkelerden biri olarak nitelendirilmektedir. Almanya, göç tarihine sahip 23.8 milyon insanın yaşadığı bir ülkedir. Bu nüfusun 13.9 milyonunu yabancılar oluştururken, 168.800 kişi de Alman vatandaşlığına geçmiştir (Destatis, 2023b). Almanya, dünya genelindeki tüm mültecilerin yüzde 6'sına tekabül eden yaklaşık 2,1 milyon zorunlu göçmeni ağırlamıştır (UNHCR, 2022). Almanya'ya 1953'ten 2023'ün sonuna kadar toplamda 6,8 milyon sığınma başvurusu yapılmıştır. Bu başvuruların yaklaşık %13,7'si (0,9 milyon) 1953-1989 dönemine, %86,3'ü (5,9 milyon) ise 1990-2023 dönemine denk gelmektedir (BAMF, 2024).

Geleneksel olarak Almanya'nın göç politikası esas olarak ekonomik ihtiyaçlar ve kalkınma motivasyonu ile yönlendirilmiş ve bu sebepten 1970'lere kadar geçici anlaşmalar çerçevesinde şekillenmiştir. Özellikle misafir işçilerle birlikte göçten kaynaklanan bir dizi sosyal zorlukla başa çıkabilmek amacıyla Almanya, göç politikalarını ve düzenlemelerini oluşturmaya başlamıştır. Almanya'nın göç deneyimini değerlendirdiğimizde, 1961-1973 dönemi Misafir İşçilik, 1974-1989 arası dönem Aile Birleşimi, geriye dönüş ve kalıcılık arasında belirsizlik yaşandığı bir dönem olarak nitelendirilebilir. Ardından 1990'ların sonrası, göç politikaları Berlin Duvarı'nın yıkılmasını takip eden süreç ve gelişmelerle şekillenmiştir (Ayanoğlu & Bayam, 2021).

1978'de Federal Almanya, Almanya'nın bir göç ülkesi olmadığına dair politikaları vurgulayan Federal Yabancılar Görevlisi dairesini kurduğu halde, uyum konusunda bazı çalışmalara başlamıştır. Federal Hükümetin ilk Yabancılar Komiseri Heinz Kühn tarafından sunulan ve göçmenlerin eğitimi ve siyasi katılımıyla ilgili temel fikirleri belirleyen 1979 Kühn Bildirisi ile konuk işçilerin tanımı göçmenler olarak

değiştirilmiştir. Ayrıca 1980'lerin tipik özelliği, farklı kültürel ve etnik grupların bir arada barış içinde yaşaması fikrine dayalı olarak çokkültürlülük kavramı öne çıkmış; burada "yan yana yaşamak" önemli bir ilke haline gelmiştir (Deutschland.de, 2014).

Soğuk Savaş sonrasında Alman göç politikasında reforma gidilmiştir. 1990'da İşe Alım Yasağından Muafiyetler Yönetmeliği (Anwerbestoppausnahmereordnung) ile birlikte, sözleşmeli ve mevsimlik işçilerin ülkede birkaç ay çalışmasına izin vererek talep odaklı göçe geri dönülmüştür. Bununla birlikte göç hala geçici bir sosyal mesele olarak algılanmaya devam etmiştir (Borkert & Bosswick, 2011). Yugoslav savaşının ardından, sığınmacı sayısındaki artışla birlikte, 1993'te Alman anayasal sığınma düzenlemeleri daha da kısıtlanmıştır. 1990-1991 yıllarında Yabancılar Yasası'nın (Ausländergesetz) kabul edilmesiyle, vatandaşlığa kabul ülkede en az beş yıl yaşayan yabancılar için açık hale gelmiştir (Borkert & Bosswick, 2011). 1998 yılında Yeni vatandaşlık yasası kabul edilmiştir. Bu yasada yabancıların vatandaşlığı ile ilgili, yabancı ebeveynlerin Almanya'da doğan çocukları ebeveynlerden birinin sekiz yıldır Almanya'da yaşıyor olması ve sınırsız ikamet izni almış olması halinde doğumla birlikte Alman vatandaşı olması öngörülmüştür (Franzke, 2020, s. 108).

2005 yılında ilk Alman Göç Yasası (Zuwanderungsgesetz) yürürlüğe girmiş, yabancıların Almanya'ya girişi, ikameti, ikamet amacı, ikamet sona ermesi ve iltica prosedürlerine dair düzenlemeler yapılmıştır (Dekker vd., 2015, s. 645). Yasa uygulayıcı olarak ise Federal Göç ve Mülteciler Dairesi (Bundesamt für Migration und Flüchtlinge) göçmenlerin Almanya'ya entegrasyonu için kılavuzlar geliştirmek ile görevlendirilmiştir. Bu kapsamda dil eğitimi, Alman kültürü ve tarihine dair entegrasyon kursları, yerel düzeyde entegrasyon projeleri için çeşitli pilot programlar başlatılmıştır. Ekonomik olarak kendi kendine yetebilen göçmenlere ise daimi ikamet başvurusunda bulunma hakkı tanınmıştır (Borkert & Bosswick, 2011).

Bunun yanında Almanya çeşitli sivil toplum kuruluşlarının, sendikaların, yerel yönetimlerin ve federal eyaletlerin çalışmaları sonucunda 2007 yılında Ulusal Entegrasyon Planı'nı ve 2013 yılında Ulusal Entegrasyon Eylem Planı'nı ortaya koymuştur. Bu planlar kapsamında entegrasyon için önemli olan ilköğretim, ortaöğretim, mesleki eğitim ve gelişim, işgücü piyasası ve istihdam, kamu sektöründeki göçmenler, sağlık ve sağlık hizmetleri, yerel entegrasyon, dil entegrasyon kursları, spor, sivil katılım ve entegrasyon, medya ve kültür olmak üzere politika alanları tanımlanmıştır (Dekker vd., 2015, s. 646). Almanya'da farklı göçmen

grupları arasında oldukça bürokratik bir şekilde ayırım yapılmakla birlikte yaklaşık elli farklı oturma izni türü mevcuttur, ayrıca Almanya'nın çok düzeyli federal yapısının da etkisiyle göç politikaları karmaşıktır ve federal eyaletler arasında farklılık gösterebilmektedir (Franzke, 2020, ss. 110, 113).

Almanya'da sığınmacı ve mülteciler için 1993 Anayasası (Grundgesetz) 16a maddesi, 1951 Mültecilerin Statüsüne İlişkin Sözleşme ve 1967 Protokolü'ne göre düzenlenmiştir. 2005'ten itibaren mülteci statüsü tanınan kişiler sığınmacılarla aynı haklara sahiptir. İltica prosedürü sırasında ve 1992 İltica Prosedürü Yasası (Asylgesetz) ve 2004 İkamet Yasası (Aufenthaltsgesetz) kapsamındaki koruma düzeyine bağlı olarak, Almanya'ya giren mültecilere farklı yasal statüler verilmekte, farklı haklara sahip olmakta ve farklı eğitim ve meslek programlarına erişimleri bulunmaktadır (Bundesamt für Migration und Flüchtlinge, 2018). Ancak daha önce de bahsedildiği gibi sığınmacılara dair prosedürler de eyaletlere göre farklılık göstermektedir. Almanya'da sığınmacıların eyaletler arasında adil ve hakkaniyetli şekilde dağıtılması amacıyla bir formül belirlenmiştir ve "Sığınmacıların ilk dağıtımı" (EASY-Erstverteilung der Asylbegehrenden) için kota sistemi aracılığıyla eyaletlerin vergi gelirine ve nüfus büyüklüğüne göre dağıtılması öngörülmüştür (Bundesamt für Migration und Flüchtlinge, 2022). İltica başvurularının işleme alınması konusu da Almanya'da farklılık göstermektedir, tek sorumluluk merkezi federal kurum olan Federal Göç Mülteciler Dairesine ait olsa da 42 adet bölgesel ofisin de faaliyet göstermesi sonucunda başvuruların işleme konulmasında eyaletler arasında büyük farklılıklar bulunmaktadır (Franzke, 2020, s. 114).

Almanya ilk kez Merkel yönetiminde Eylül 2015 yılında Dublin'i askıya alacağını açıklayarak Macaristan'dan gelen mültecilerin kayıt yaptırmadan Almanya'ya girişine izin vermiştir. Almanya'nın göç politikası o zamandan itibaren değişim geçirmiştir. Mevcut düzende çok kültürlülüğün etkisi azalmıştır ve asimilasyon yaklaşımı daha ön plana çıkmıştır. Yeni göçmenleri kabul etme ve entegre etme konusundaki sınırlı kabiliyetine daha fazla önem vermektedir. Mevcut ulusal göç politikasını ise: yabancıların ülkeye göçünü yönetme, kontrol etme ve sınırlama; topluma yeni gelenleri kabul etme ve entegre etme becerisine; ekonomik ve işgücü piyasası çıkarlarına odaklı olarak üç unsur etrafında şekillenmektedir (Bundesministerium des Innern und für Heimat, y.y.)

Federal hükümet, özellikle AB dış sınırında ve en azından geçici olarak Alman sınırlarında daha güçlü sınır kontrolleri yoluyla göçmen akışının daha iyi kontrol edilmesini sağlamaya çalışmaktadır. Buna ek olarak, düzensiz göçün ölçeği azaltılacak ve yasal yollardan gelen herkes resmi olarak kayıt altına alınacaktır. Bu yeni odak noktası aynı zamanda hükümetin 2015 ve 2016 yıllarında göç kontrolünün kaybedilmesine karşılık verdiğinin de bir göstergesidir (Franzke, 2020, s. 119).

Tüm bu gelişmelerin paralelinde, 2018'de düzenlenen 10. Entegrasyon Zirvesi'nin bir parçası olarak Entegrasyona İlişkin Ulusal Eylem Planı genişletilmiştir. Bu plan, göç ve entegrasyonun beş aşamasını içermekte ve toplumun tamamını kapsayan bir süreç olarak tasarlanmıştır. Göç öncesi aşamadan başlayarak uyum aşamasına kadar olan süreçte beklentileri yönetmek, varışın kolaylaştırılması, katılımın sağlanması, çeşitliliğin şekillendirilmesi ve uyumun güçlendirilmesi gibi aşamalar detaylandırılmıştır. Bu ulusal eylem planı, federal hükümet, eyaletler, yerel yönetimler ve sivil toplum aktörleri tarafından ortaklaşa geliştirilmiştir. Bununla birlikte, 2019 ve 2021 yılları arasında Federal Hükümet tarafından göç ve entegrasyon konularını ele almak üzere Entegrasyon Yeteneği için Çerçeve Koşullarına İlişkin Uzman Komisyonu oluşturulmuştur (European Commission, 2021). Bu adımlar, Almanya'nın göç ve entegrasyon politikalarını daha etkin ve kapsayıcı bir şekilde yönetme çabalarını yansıtmaktadır.

6.1.1.5.Almanya Sonuç Yerine

1990'lardan bu yana Almanya'nın ulusal güvenlik stratejileri, sınır güvenliği politikaları ve uygulamaları ile göç politikalarının analizi hem iç hem de dış faktörler tarafından şekillendirilen dinamik ve çok yönlü bir yaklaşımı ortaya koymaktadır. Bu politikaların evrimi, Almanya'nın Avrupa Birliği ve Schengen Bölgesi'ne entegrasyonu, küresel göç akışlarının baskıları ve uluslararası terörizm ve bölgesel istikrarsızlığın yarattığı kalıcı tehditler ile karakterize edilmektedir.

Başta Weißbuch (Beyaz Kitap) olarak bilinen Almanya'nın ulusal güvenlik strateji belgeleri, kapsamlı bir güvenlik yaklaşımının önemini sürekli olarak vurgulamıştır. Bu belgeler, ulusal güvenliğin sadece askeri güçle sınırlı olmadığı, ekonomik istikrar, sosyal uyum ve demokratik değerlerin korunmasını da kapsadığı anlayışını yansıtmaktadır. Bu belgeler aynı zamanda Almanya'nın çok taraflılığa olan

bağlılığının altını çizmiş ve güvenlik sorunlarının ele alınmasında uluslararası işbirliği ve ittifakların, özellikle de NATO ve AB içindeki ittifakların rolünü vurgulamıştır.

Sınır güvenliği açısından Almanya'nın politikaları, özellikle Schengen Bölgesi'ne katılımının ardından önemli bir dönüşüm geçirmiştir. Schengen Bölgesi içinde iç sınır kontrollerinin kaldırılması, güçlü bir dış sınır yönetimini ve Frontex gibi AB kurumlarıyla işbirliğini gerekli kılmıştır. Almanya, Avrupa içinde serbest dolaşım ilkesini korurken sınır güvenliğini arttırmak için ileri teknolojilere ve veri paylaşım mekanizmalarına yatırım yapmıştır. Ancak 2015 mülteci krizi kırılganlıkları ortaya çıkarmış ve sınır kontrollerinin geçici olarak yeniden uygulanmasına yol açmıştır.

Almanya'daki göç politikaları insani kaygılar, ekonomik ihtiyaçlar ve güvenlik kaygılarının karmaşık bir etkileşimi ile şekillenmiştir. 1990'lar sonrası dönem, Almanya'nın öncelikle göçle ilgilenen bir ülkeden göçmenler ve mülteciler için önemli bir varış noktasına geçişine tanık olmuştur. Suriye'deki çatışma sırasında yaşanan göç hareketliliği, Almanya'nın kapasitesini ve siyasi iradesini sınamış çekişmeli siyasi tartışmalara yol açmıştır. Entegrasyon politikalarının uygulanması ve açıklık ile güvenlik arasındaki denge Almanya'nın göç stratejisinin merkezinde yer almaya devam etmektedir. 2010'dan 2020'lere kadar olan dönem, terör tehditlerine ve göç hareketliliğine yanıt olarak sınır güvenliği önlemlerinin artırılması da dahil olmak üzere önemli gelişmelere tanık olmuştur. Bu dönemde Almanya, AB çapındaki göç reformları ve sınır güvenliği girişimlerinde proaktif bir tutum sergilerken, kendi göç ve güvenlik politikalarını da dönemin dinamiklerine göre birbirlerine paralel ve iç içe geçmiş olarak şekillendirmiştir.

Bunu ulusal güvenlik belgelerindeki vurgusal değişikliklerde de görmek mümkündür. Ulusal güvenlik metinlerine bakıldığında 1994 yılında göç konusuna ayrı bir başlık açılmamışken, 2006 ve 2016 metinlerinde düzensiz göç için ayrı başlıklar açıldığı ve göç hareketliliğinin tehdit olarak ele alındığı görülmektedir. Almanya, bir yandan düzensiz göç hareketliliklerini güvenlik tehditleri kapsamında değerlendirirken diğer taraftan ülkenin yasal göçe duyduğu ihtiyaca da vurgu yapmıştır. Öte yandan yasadışı göçü önleme, terör tehditleri ile mücadele vurgularının da sıkça yan yana gelmesi ve güvenlik stratejisi amaçları olarak birlikte ele alınması göçün terör bağlamıyla algılarda yer etmesine neden olmaktadır. Gazete haberleri açısından bakıldığında Almanya failin yabancı kökenli ya da sığınmacı kimliğine sahip olduğu saldırılarda bile terörün sığınmacıların hepsine ya da Müslümanların, göçmenlerin hepsine

atfedilmemesi gerektiğinin altını çizen ve işbirliği dayanışma çağrıları yapan bir duruş sergilemiştir. Irkçı ve ayrımcı saldırıların karşısında duran bir tutum takınmıştır. Söylemsel olarak vatandaşları sakinleştirme odaklı bir tavır sergilemekle birlikte akabinde iltica politikalarını sıkılaştırmasına, sınır kontrollerinin tekrar devreye sokulmasına, ulusal güvenlik metinlerinde düzensiz göçe dair yaptığı vurgulardaki değişimlere bakmak önemlidir. Özellikle göç hareketliliğinin fazla arttığı 2015 yılının ardından yayınlanan ulusal güvenlik metnine bakıldığında, düzensiz ve kontrolsüz göçün sosyal istikrarsızlığa neden olabileceğine değinilirken, şiddet sonucu gelen mülteci hareketlerinin geldikleri bölgelerde o şiddeti yayabileceğine dair ifadelere rastlanmıştır. Yine aynı metinde terör unsurlarının çatışmadan kaçan insanların kötü durumunu istismar ederek kendilerine yeni savaşçılar ve ekonomik kazançlar elde edebileceğine değinilmiştir. Tüm bu ifadeler Almanya'nın göçü güvenlik ve terör bağlamında şüpheci bir şekilde ele aldığını göstermektedir.

6.1.2. Fransa

Uzun yıllardır göçmenlere ev sahipliği yapan Fransa, 2010-2020 arasındaki süreçte güvenlik ve göç politikalarında önemli değişiklikler yapmıştır. Dolayısıyla Fransa'nın göç ve sınır güvenliği politikaları birbirine paralel olarak şekillenmektedir.

Fransa'nın Soğuk Savaş sonrasından 2020'ye kadar geçen süreçte 1994, 2008, 2013 ve 2017 olmak üzere göçü de içine alan sınır politikalarını düzenleyen Savunma ve Ulusal Güvenlik Stratejileri konulu hükümet raporları (White Paper) yayınlanmıştır. 1994 yılındaki hükümet raporuna bakıldığında, raporun Soğuk Savaş dönemindeki güvenlik özelliklerini yansıttığı, askeri planlama yasaları, diğer belgeler bazında Fransız güvenlik politikasının üzerinde çok fazla değişiklik yapılmadığı, terörizmin yeni bir tehdit kapsamında ele alındığı görülürken (Long vd., 1994, ss. 30–31), raporda Akdeniz ya da göçmenlerden bahsedilmediği görülmektedir (Sakai & Ferragu, 2020, s. 49). 2001 yılında ABD'de meydana gelen 11 Eylül saldırılarının arkasından Fransa da hem iç hem dış güvenliği konusunda kurumlar ve politikalar bazında yeniden yapılanma sürecine girmiştir. Uluslararası terörizm Fransa için en büyük tehdit haline gelmiştir. Fransa hükümeti 2006 yılında sadece Terörizmi ele alan bir rapor bile yayınlamıştır. Bu raporda Fransız çıkarlarına yönelik stratejik bir tehdit olarak tanımlanan terörizme karşı yeni bir eylem planının oluşturulması ele alınmıştır (Secrétariat général de la Défense nationale (SGDN), 2006, ss. 5–6).

Özellikle Sarkozy'nin İçişleri Bakanı olarak görev yaptığı dönemde, en çok da Kuzey Afrikalı göçmenleri etkileyen yüksek eğitim geçmişine, yüksek teknik becerilere ve yüksek gelire sahip olma potansiyeline sahip işçilerin seçilmesi gibi göçe karşı daha sıkı tedbirlerin uygulandığı bir “seçici göçmenlik” kavramı ortaya çıkmıştır. Bunun yanında 2008'deki Savunma ve Ulusal Güvenlik konulu (White Paper) yine Sarkozy tarafından formüle edilen rapor, hem Fransa'yı Avrupa Konseyinde liderliğe taşımayı hem de AB'nin küresel rol oynayacak kadar kapsamlı bir güvenlik aktörü haline gelmesine yönelik geniş bir program ortaya koymuştur. Sınır aşan ve yaygınlaşan terörizm ve organize suç gibi, savunma ve güvenlik doğasındaki yeni tehditler ve değişikliklere değinilmiştir. Bunun yanında stratejik belirsizliğe de değinilmiş, tehditlerin öngörülmesi, insanların korunması gerektiği belirtilmiştir. Bu politikanın baskın araçlarının ise AB'nin yanı sıra etkili ve uluslararası meşruiyeti olması gereken küresel yöntemler olması gerektiğine değinilmiştir (Secrétariat général de la Défense nationale (SGDN), 2006, s. 39). Ayrıca iç ve dış güvenlik arasındaki ilişkinin sürekli olması gerektiği kabul edilmiştir (Sakai & Ferragu, 2020, s. 49). Fransa güvenlik teşkilatı aslında ilk olarak 1972'de ulusal savunmadan (la défense nationale), 1994'te savunmaya (la défense), 2008 ve 2013'te ise ulusal savunma ve güvenliğe (la défense à la défense et la sécurité nationale) geçiş şeklinde bir değişim süreci yaşamıştır (Lecoq, 2016, 2019). 2008 raporunda Fransa için beş faaliyet alanının önemli hale geldiği görülmektedir: keşif ve öngörü; önleme; nükleer caydırıcılık; savunma; Avrupalı ve diğer uluslararası aktörlerle işbirliği içerisinde olarak müdahale (Ziëba, 2022, s. 10). Fransa özellikle 2008 sonrasında kendi iç savunma politikalarını düzenlerken aynı zamanda stratejilerini 2010'da AB'nin benimsediği bölgesel stratejiye göre uyumlamaya çalışmıştır. Tüm bu değişimler Fransa için geleneksel savunmanın yeni tehditlerle mücadelede yetersiz kaldığının, sınır ötesi tehditlerin varlığının kabulünün ve önceliklerin değişerek ek önlemler alınması gerektiğinin açık bir göstergesidir.

2013 yılında yayınlanan Savunma ve Ulusal Güvenlik konulu rapor ise 2010 yılında patlak veren Arap Baharı, Libya savaşı, Suriye iç savaşı gibi uluslararası göçlerin artış gösterdiği pek çok kriz ardından Hollande döneminde yürürlüğe girmiştir. 2013 raporunda terörizm tehditler kataloğunda ilk sırada yer almazken yine ulusal savunma ve güvenlik vurgulanmış; bu bağlamda koruma, caydırma ve müdahale stratejileri ön plana çıkarılmıştır. Özellikle yerel çatışmalarla istikrarsızlaşan zayıf devletlerin

topraklarında, kalıcı terörizm tehdidine değinilmiştir. Bunun yanında Avrupa'nın Avrupalılar tarafından savunulması ve sınırları aşan ulusal güvenlik anlamına gelen “çifte talep” (double impératif); Fransa'nın yeni bir ittifak bağlamında savunulmasını ve büyük ülkeler arasındaki yeni bir askeri hiyerarşiyi temsil eden “tek görev” (une mission) ve savunmada kullanılacak “çeşitli araçlar (des moyens) ifadeleri de dikkat çekmektedir (Guehenho, 2013; Lecoq, 2016, ss. 140–145). 2013 belgesinde göçle ilgili çok az ibare görülse de 2008'deki savunma ve ulusal güvenlik kavramı öne sürülmeye devam edilmiştir. Sakai ve Ferragua (2020), 2008 ve 2013 raporlarında hem AB, hem Fransa savunma stratejilerinde geçen sınır ötesi tehdit ibaresinde, uluslararası göçte yaşanan dramatik artışın da izlerinin taşındığını öne sürmektedir (Sakai & Ferragu, 2020, ss. 49–50).

2015 yılının başında Fransa'da gerçekleşen Charlie Hebdo saldırıları ve 2015 Kasım ayında Paris'te eş zamanlı düzenlenen saldırılar sonrasında Fransa'da sıkıyönetim tartışmaları da alevlenmiştir. Buna ek olarak terörizm ve göçmenler arasında bağlantı kuran kamuoyunda da artış yaşanmış, aşırı sağ partilerden Marine Le Pen liderliğindeki Ulusal Cephe (FN)¹⁸ de (Rassemblement National/ National Front) popülaritesini arttırmıştır. 2017'de ise Emmanuel Macron, siyasi açıdan Sağ ve Sol'u bir araya getiren bir figür olarak destek kazanarak cumhurbaşkanı seçilmiştir. Aynı yıl daha önceki hükümet raporlarına (White paper) benzer şekilde bu sefer Stratejik Savunma ve Ulusal Güvenlik içerikli güvenlik ve savunmanın sürekliliğini vurgulayan yeni bir hükümet raporu yayınlanmıştır (Présidence de la République & Ministère des Armées, 2017). Yeni raporda, terörizm özellikle de Cihatçı terörizm en acil tehdit olarak tanımlanmış, Fransa'nın terör saldırılarına maruz kalması; kitle imha silahlarının ve atış sistemlerinin çoğalması; demografik ve göç baskıları; enerji rekabeti, iklim değişikliği, salgın riski, organize suçlar ve kaçakçılık tehditlerinin artması gibi pek çok konu ele alınmıştır (Présidence de la République & Ministère des Armées, 2017, ss. 17–50). Özellikle göç ve terörizmi yönetmenin bir yolu olarak Fransa'nın tarihi bağlarının olduğu Afrika ülkelerinin istikrara kavuşturulmasının önemi vurgulanmış (Présidence de la République & Ministère des Armées, 2017, s. 64); Sahra bölgesindeki İslamcı köktendinci güçlerin tehdidine ve bunun komşu ülkeler ile Fransa ve AB üzerindeki etkisine dikkat çekilmiş (Présidence de la

¹⁸ 1972'de Ulusal Cephe (Front National/FN) olarak kurulan parti 2018 yılı itibariyle Ulusal Birlik (Rassemblement National/RN) olarak ismini güncellemiştir.

République & Ministère des Armées, 2017, ss. 21–22); Güney Akdeniz ülkelerinin kendi topraklarını kontrol etmekle mücadele ederken insan hareketlerini kontrol edemedikleri, Libya'nın ise artan cihatçı tehdit nedeniyle mülteci krizi ve terörizm riskinde merkezi bir rol oynadığına vurgu yapılmıştır (Présidence de la République & Ministère des Armées, 2017, s. 24). Batı Akdeniz'deki işbirlikçi yapının eksikliğinin bölgedeki gerilimin düşmesine engel olduğuna ve Fransa'nın bölgedeki önemine de vurgu yapılırken, özellikle Güney Akdeniz'deki devletlerin istikrarsızlaşmasının AB'nin ve Fransa'nın güvenliğini tehdit edebileceği ve bunun bir mülteci krizine ve Doğu Akdeniz ve Libya'da cihacı aşırılık yanlılarının ortaya çıkmasına yol açabileceğine dair duyulan endişeler de dile getirilmiştir (Présidence de la République & Ministère des Armées, 2017, s. 25). 2017 raporunda Fransa'nın stratejik özerkliğinin savunma politikasının en önemli hedefi olarak belirtildiği de görülmektedir. Diğer raporlardan farklı olarak 2017 raporunda güvenlik ele alınırken terörün yanında kontrolsüz göçe ve mülteci krizine de sıklıkla vurgu yapıldığı görülmektedir.

6.1.2.1. Belgelerin Analizi

Fransa'nın dört güvenlik belgesinin içerikleri kelime bazında incelendiğinde savunma belgelerindeki terör, göç, göçmen, sığınmacı, mülteci ve hatta mülteci krizi kelimelerine yapılan vurguların da dünya ve ülke gündemine paralel olarak değiştiği görülmektedir.

178 sayfadan oluşan 1994 Livre Blanc sur la Defense belgesinde terör(-) kelimesine karşılık gelen 22 kelimeye (*le terrorisme, la terreur, terroriste*) rastlanmış ve terör yeni bir tehdit biçimi olarak ele alınmıştır. Buna karşılık göçe dair kelimeye rastlanmazken, yalnızca bir tane göçmenler (*d'immigrants*) ifadesine rastlanmıştır. Göçmenler bu metinde 2015'e kadar olabilecek ekonomik ve demografik değişimler ekseninde ele alınmış, dünya nüfusunun artmasına paralel ülkeler arası gelir eşitsizliklerinde artış yaşanacağı öngörülmüştür. Bu durumun tehlike ve istikrarsız yaratabileceği, bölgesel husumetleri şiddetlendirerek düzensiz hareketlere, özellikle de nüfusun yer değiştirmesine yol açacağı vurgulanmıştır. Bu noktada yerinden edilmiş insanların sayısına yer verilmiş, 1980'lerden beri Batı Avrupa'ya her yıl gelen 800.000 ile 1 milyon arasında göçmen olduğundan bahsedilmiştir. Ayrıca bu nüfusun entegrasyonu ve bu nüfus hareketlerinden faydalanmak isteyen yabancı güçlere karşı korunmaları gerektiği üzerinde durulmuştur (Long vd., 1994, s. 11). Öte yandan

sığınmacı ve mülteci (*demandeur d'asile, l'asile, réfugié*) kelimelerine karşılık gelen herhangi bir kelimeye rastlanmamıştır.

Sarkozy tarafından formüle edilen ve oldukça geniş kapsamlı ele alınan 402 sayfalık Livre Blanc sur Defense 2008 güvenlik belgesinde ise terör kelimesine karşılık gelen 111 kelimeye rastlanmıştır. 2008 belgesi hacmen ve içerik olarak diğer belgelere kıyasla daha kapsamlı bir plan sunmasıyla birlikte buna rağmen göçe ilişkin konulara görece daha az değinmiş bir belge olarak öne çıkmaktadır. Göç ve göçmenlere dair 13 kelimeye rastlanırken, sığınmacılarla ilgili 1, mültecilerle ilgili ise 1 kelimeye rastlanmıştır. Bu metinde insan hareketlerinin özellikle Moritanya'dan Pakistan'a kadar olan geniş bölgeden 2025-2030 yılı gibi uzun bir vadede küresel ısınma, iklim değişikliği, ekonomik ve sosyal sıkıntılar, gıda ve su kıtlığı, sağlık yapılarında eksiklik, işsizlik, eğitim sistemlerinin yetersizliği ve yol açacağı Avrupa'ya doğru da dahil olmak üzere potansiyel göçler ve bu koşulların kötüleşmesine karşı mücadele kapsamında ele alınmıştır (Mallet, 2008, ss. 25, 44, 46) . Bu çerçevede toplumların radikalleşmesi, Şiiiler ve Sünniler arasındaki karşıtlıklar ve terör örgütlerinin bölgeleri istikrarsızlaştırmaları da ek riskler olarak vurgulanmıştır (Mallet, 2008, s. 45). Fransa'nın çıkarlarının Afrika'daki sorunlardan doğrudan etkilendiğine vurgu yapılarak, yasadışı göç, Müslüman bölgelerde dini radikalleşme, Hristiyan bölgelerde köktendinci mezheplerin gelişmesi, yeni terör örgütlerinin kurulması gibi riskler üzerinde durulmuştur. En endişe verici faktörler arasında ise yasadışı göçün artması; Fransa'nın Sahra altı Afrika'dan gelen ve sayıları artan göçmenlerin geçişine ve göçüne maruz kalması ve aşırıcılığı körükleyen siyasi çıkmazların riski vurgulanırken; mevcut olumsuz eğilimlere dayalı senaryoların uzun vadede Avrupa ve Fransa için endişe verici olacak gerilim ve istikrarsızlık yaratabileceği, Avrupa'nın küresel bir siyasi yaklaşım belirleyerek eğitim, ekonomik kalkınmayı sağlamak, bölgesel entegrasyonu teşvik etmek, Mağrip ekonomilerini Avrupa ekonomilerine yaklaştırmak, göç ve güvenlik konularında proaktif bir işbirliği içerisinde olması gerektiği üzerinde durulmuştur (Mallet, 2008, s. 48). Göçle alakalı olarak yine AB'nin yasadışı göç akımlarına karşı ortak bir sığınma sistemi tanımlaması, göç, yasadışı göçmenlerin istihdamıyla mücadele ve entegrasyon konularını ele alan ve biyometri kullanımı, özel bilgi sistemleri gibi uygulamaları içeren bir Avrupa Göç Paktı ihtiyacına değinilmiştir (Mallet, 2008, s. 159). Bunun dışında tüm öngörülebilir operasyonların zamanla kökten değişebileceği ve aynı anda yüksek yoğunluklu

çatışmalardan bir bölgenin güvenliğini sağlamaya, konvoylara eşlik etmekten bir mülteci kampını korumaya veya halka yardım etmeye kadar çok çeşitli operasyonlar aynı senaryoda eşzamanlı olarak gerçekleştirilebilmesi gerektiğine vurgu yapılmıştır (Mallet, 2008, s. 201).

2013 Savunma ve Güvenlik belgesi ise 160 sayfadan oluşurken, terörle ilgili 49 kelimeye, göç ve göçmenlerle ilgili 4 kelimeye, sığınmacılarla ilgili 1 kelimeye rastlanmış, mültecilerle ilgili ise hiçbir kelimeye rastlanmamıştır. Bu bağlamda Fransız Batı Hint Adaları-Guyana bölgesinin stratejik olarak önemli olmasının yanı sıra, uyuşturucu, kara para aklama, yasadışı göç de dahil pek çok sınır aşan kaçakçılık faaliyetinin yürütüldüğü bir güvensizlik alanı olduğu ve Fransız denizaşırı bölgelerindeki vatandaşların güvenliğini etkilediği vurgulanmıştır (Guehenho, 2013, s. 50). Bunun yanında 2010'da kabul edilen Stockholm Programı kapsamında AB'nin 2010-2014 dönemi için polis ve gümrük işbirliği, sivil koruma, cezai ve hukuki konularda adli işbirliği, vize politikası ile iltica ve göç konularındaki öncelikleri ortaya koyulmuştur (Guehenho, 2013, s. 53). Ek olarak Fransa'nın Avrupa entegrasyonu için adalet, göç ve sağlık alanında işbirliği kapsamında ortak proje geliştirmeye hazır olduğu üzerinde durulmuştur (Guehenho, 2013, s. 68). Yine 2008'le benzer şekilde denizaşırı Fransız bölgelerinde yasadışı göç, yasadışı altın yıkama ve yasadışı balıkçılık gibi faaliyetlerle mücadele konusunda faaliyetlerden etkilenen komşularını (Brezilya ve Komorlar Birliği gibi) tehditlere ve sonuçlara karşı mücadeleye daha fazla dahil etme çabaları üzerinde durulmuştur (Guehenho, 2013, s. 111).

Son olarak 111 sayfalık 2017 Stratejik Savunma ve Ulusal Güvenlik Belgesine bakıldığında ise terörle ilgili 44 kelimeye rastlanırken, göç ve göçmenlerle ilgili 16 kelimeye, sığınmacılarla ilgili 1, mültecilerle ilgili ise 7 kelimeye rastlanmıştır. Diğer metinlerden farklı olarak göçle ilgili ifadeler arasında ilk kez bu belgede göç krizi (*crise migratoire*) ifadesinin de kullanıldığı görülmektedir. 2017 belgesi göçün güvenlikle iç içe geçer şekilde ele alındığını görebilmek açısından önemli bir belgedir. Bu bağlamda metinde göçle ilgili ilk olarak AB ve üye devletlerinde ekonomik ve mali kriz, Euro krizi, göç krizi, Brexit'e ek komşularında artan istikrarsızlık ve 2015'ten itibaren artan cihatçı teröre vurgu yapılmıştır (Présidence de la République & Ministère des Armées, 2017, s. 19). Fransız anakarası ve denizaşırı bölgelerin kontrolü için egemenlik alanlarının gözetlenmesi, askeri kaynakların konuşlandırılması,

sınırların korunması ve kötüleşmesi halinde ulusal topraklar için büyük bir sorun teşkil edecek göç krizleriyle başa çıkılmasına da katkıda bulunulması öngörülmüştür (Présidence de la République & Ministère des Armées, 2017, s. 21). Akdeniz'in güney kıyılarındaki nüfus akışına değinilirken ve özellikle Libya'da faaliyet gösteren cihatçı grupların oluşturduğu risk nedeniyle Libya hem göç krizinde hem terör tehdidinde sorun odağı olarak ele alınırken, Afganistan da terör örgütleri ve cihatçıların varlığındaki artış ve bölgeden Avrupa'ya yönelik yasadışı göç ve uyuşturucu kaçakçılığının ana kaynağı olarak ele alınmıştır (Présidence de la République & Ministère des Armées, 2017, ss. 24, 27). Ayrıca Afrika'daki krizlerin Fransa üzerinde güvenlik, insani, göç ve ekonomik açıdan yansımalarının gerektiğinde önleme, koruma ve müdahale tedbirlerini haklı çıkaracağı vurgusu yapılmaktadır, buna paralel yine komşularda meydana gelen ve Fransa'ya etki eden güçlü bir insani ve göç boyutu olan bir çatışmaya Fransa'nın tek başına mücadele edebileceği üzerinde durulmuştur (Présidence de la République & Ministère des Armées, 2017, ss. 25, 53). Ek olarak AB'nin göç krizine verdiği yanıt üzerinde durularak bunun kıtadaki gerilimi arttırdığına değinilmiş, Avrupa'nın yalnız bırakıldığı ve bu bağlamda göç, organize suç, terör şebekeleri gibi Avrupa'yı etkileyen sorunlara karşı kolektif farkındalık oluşturma, savunmayı güçlendirme ve komşu bölgelerin istikrara kavuşturulması gerektiğine vurgu yapılmıştır (Présidence de la République & Ministère des Armées, 2017, ss. 58–59). Özellikle göç ve terörizm gibi zorlukların üstesinden gelme konusunda Afrika devletlerinin kabiliyetlerinin geliştirilmesi, Fransız askeri destek noktalarının güçlendirilmesi üzerinde durulmuştur (Présidence de la République & Ministère des Armées, 2017, s. 64). Bunun yanında, göçmen ve mültecilerin zaten kırılgan olan bölgelere doğru göç etmesi ve düşük hazmetme kapasitesine sahip az gelişmiş ülkelerde nüfusun katlanarak artmasının kırılgan ülkelere mevcut siyasi ve sosyal gerilimleri daha da kötüleştirebilme potansiyeline sahip olduğuna değinilmiştir (Présidence de la République & Ministère des Armées, 2017, s. 30). Göç konusunda son olarak da Sahel (Nijer, Moritanya, Mali, Çad), Güney Asya (Pakistan, Bangladeş) ve daha az ölçüde Pasifik'teki küçük ada devletleri gibi dünyanın en kırılgan bölgelerinden bazılarının aynı zamanda iklimsel tehlikelere en çok maruz kalan bölgeler olduğu ve küresel ısınmanın devam etmesiyle göç hareketlerinin hızlanabileceği tespitinde bulunulmuştur (Présidence de la République & Ministère des Armées, 2017, s. 31).

2017 Güvenlik belgesinde mülteci ve sığınmacılara dair ifadeler incelendiğinde ise Avrupa fikrinin Brexit, mülteci krizi gibi olaylarla Avrupa halklarında Avrupa'nın kendilerini koruma kabiliyetinde olmadığı şüphesi yarattığı ve bunun Avrupa'yı derinden sarstığına değinilmiştir (Présidence de la République & Ministère des Armées, 2017, s. 6). Yakın zamanda yaşanan çatışmalar nedeniyle çatışma bölgelerindeki nüfusun önemli ölçüde yer değiştirdiği, AB'nin milyonlarca insanın düzensiz girişiyle karşı karşıya kaldığı ve 2015 yılı baz alındığında AB'de 1.2 milyonu sığınmacı olan 1.9 milyon kişinin bulunduğu bilgisine yer verilmiştir (Présidence de la République & Ministère des Armées, 2017, s. 30). BM ve benzeri kurumların mülteci ve yerinden edilmiş kişi krizine etkili bir yanıt vermede yaşadığı güçlükler, Şam gibi rejimlerin kimyasal silah kullanımına karşı etkili yaptırımların yokluğu ve Kuzey Kore rejiminin provokasyonlarına etkili yanıtların verilmemesi, çok taraflı kurumlara olan güvenin sarsılmasına ve anlaşmazlıkların düzenleme yoluyla çözümünde gerilemeye neden olduğu vurgulanmıştır (Présidence de la République & Ministère des Armées, 2017, s. 18). Bunun yanında Levant bölgesindeki DAESH'in askeri yenilgileri, Suriye ve Irak'taki topluluk bölünmeleri, mülteci yönetimine değinilmiş, Güney Akdeniz'de bir devletin aniden istikrarsızlaşması durumunun Avrupa'nın güvenlik çıkarlarını sınavacağı vurgulanmıştır. Ek olarak, mülteci hareketi ve Levant ve Libya'dan cihatçı savaşçıların geri dönüşü, siyasi gerilimler, anarşik kentleşme ve doğal kaynaklar üzerindeki baskının son yıllarda artan kriz faktörleri olarak ele alınmıştır (Présidence de la République & Ministère des Armées, 2017, ss. 22, 25).

6.1.2.2. Fransa Sınır Güvenliği ve Pratikler

Fransa 2010 ve 2020 yılları arasında terör saldırıları, Arap Baharı sonrasında bölgeden Avrupa'ya doğru yaşanan göç dalgalarındaki artış gibi önemli olaylarla karşı karşıya kalmıştır. Fransa'nın sınır güvenliği ve göç politikalarını da yaşadığı bu deneyimlerine bağlı olarak şekillendirdiği görülmektedir. Fransa, Schengen Antlaşmasına tabi olduğu ve Schengen bölgesinin bir parçası olduğu için bir yandan AB sınırları içerisinde serbest dolaşım sağlamaya, ticaret ve seyahat yoluyla ekonomik büyümeyi teşvik etmeye odaklanırken bir yandan da yasadışı göç ve sınır aşan suç faaliyetleriyle mücadele kapsamında dış sınırlarının güvenliğini sağlamaya odaklanmıştır. Ayrıca kamu politikalarına ve iç güvenliğe ciddi bir tehdit oluşması halinde, AB'ye üye her ülke

gibi Fransa'nın da kendi sınır kontrollerini yeniden uygulamaya koyma hakkı bulunmaktadır (Regulation (EC) No. 562/2006 of the European Parliament and of the Council, 2016).

İçişleri ve Dışişleri Bakanlıklarının ağırlıklı olarak aktif olduğu sınır güvenliği yönetiminde 10 yıllık süreçte Fransa sınır güvenliğini güçlendirmek için düzenlemelerde bulunmuştur. Bunlardan sınır kontrolleri ile ilgili olan kısmı: havaalanlarında ve diğer giriş noktalarında ek sınır muhafızlarının konuşlandırılması; vize başvurularının işlenmesinde için France-Visas adı verilen süreci daha hızlı ve güvenli hale getiren yeni sistemlerin kullanılması; pasaport kontrolü dışında vize başvurularında parmak izi ve yüz tanıma teknolojileri gibi biyometrik verilerin sınır kontrolünde kullanılması; yasa dışı göç ve insan kaçakçılığını önlemek için diğer AB ülkeleri ve sınır teşkilatlarıyla işbirliğinin artırılması; ulusal sınır gözetim sistemlerinin geliştirilmesinde dron ve benzeri ekipmanların kullanılmaya başlaması gibi önlemlerin devreye sokulmasıdır (Mallet, 2008).

2010-2020 yılları arasında Fransa'nın sınır kontrol uygulamalarını üç döneme ayırmak mümkündür:

2010-2015 yılları arasını kapsayan dönemde Fransa aslında sınır politikalarını daha ziyade serbest dolaşıma ve AB sınır politikalarına uygun şekilde düzenlemiş ve olağanüstü tedbirler uygulamamıştır. 2015 yılına kadar gümrük ve pasaport kontrolleri gibi daha geleneksel yöntemleri uygulamaya devam etmiştir. Fransa siber güvenliğe ve teknolojilere 2010 itibariyle ağırlık vermiş, siber tehditleri de önceliği haline getirmiştir. Ticaretten ekonomiye hukuka kadar pek çok alanda siber teknolojilere ağırlık vermeyi hedeflemiştir. 2013 raporu ile de siber teknolojiler üzerinde daha fazla çalışmaya başlamış ve öncelik vermiş, bu teknolojileri sınır güvenliğine uygulamanın zeminini hazırlamıştır (*French National Strategy*, 2015).

2015 – 2018 arasında Fransa'nın güvenlik politikalarını oldukça sıklaştırdığı görülmektedir. Özellikle de sınır kontrollerinde dijital teknolojilerinin kullanılmasına dair yönergelerin bu dönem yoğunlaştığı görülmektedir. 2015 yılı Fransa sınır güvenliği politikalarında önemli değişimlerin yaşandığı bir yıl olarak öne çıkmıştır. 2015 yılında gerçekleşen terör saldırıları sonrasında ise Fransa sınır güvenliğini daha sıkı kontrollere tabi tutmuştur. Özellikle havalimanı ve benzeri ülkeye diğer giriş

noktalarında polis ve askerlerinin sayısını arttırmış ve bu birimleri sınır bölgelerinde konuşlandırmıştır, kontrolleri daha sıkı hale getirmiş, sınır geçişlerinde ekstra kimlik kontrolü gibi önlemleri uygulamaya başlamıştır. Ayrıca diğer AB ülkelerine de göçmen akışını kontrol edebilmek için daha fazla işbirliği yapma çağrısında bulunmuştur. 2016 yılında, AB Avrupa Entegre Sınır Yönetimi (IBM) kapsamında, dış sınırların geçişini etkin şekilde yönetmeyi ve sınırlardaki göç zorluklarını, potansiyel tehditleri ele almayı, sınır ötesi boyutu olan göçmen kaçakçılığı, insan ticareti, terörizm gibi ciddi suçlarla mücadeleyi amaçlayan, aynı zamanda tüm üye ülkelerin iç güvenliğini sağlayarak serbest dolaşımı da güvenli hale getirmeye çalışan önlemleri devreye sokmuştur. Bu bağlamda da 14 Eylül 2016 (AB) 2016/1624 sayılı tüzük uyarınca FRONTEX'i kurmuştur. Aynı tüzüğün 4. Maddesi uyarınca IBM'in ana bileşenlerini tanımlamıştır. Bunlar kısaca, sınır kontrolü, sınır ötesi suçların önlenmesi ve tespiti, uluslararası korumaya ihtiyaç duyan veya başvurmak isteyen kişilerin yönlendirilmesi, denizde tehlikede olan kişiler için arama ve kurtarma operasyonlarının yapılması, iç güvenlik ve AB dış sınırlarının güvenliği için risk analizi; komşu ülkelere ve düzensiz göç için menşe veya transit ülke olarak tanımlanan ülkelere odaklanarak üçüncü ülkelerle işbirliği gibi bileşenleri içermektedir (European Commission, y.y.-b). 2015 yılı itibarıyla siber güvenlik stratejilerini ve teknolojilerini de geliştiren Fransa'nın sınırlarda yüz tanıma sistemlerinin kullanılmaya başlaması da yine bu dönemde başlamıştır. AB'nin bir girişimi olarak Nisan 2016'da bir yönerge kabul edilmiş buna göre Yolcu Adı Kaydı (Passenger Name Record/ PNR) adlı bir veri giriş sistemine geçilmiştir. Yolcu Adı Kaydı verilerinde yolcular tarafından sağlanan ve hava taşıyıcıları tarafından toplanan; yolcunun adı, seyahat tarihleri, güzergahları, koltuklar, bagaj, iletişim bilgileri, ödeme araçları gibi kişisel bilgiler yer almaktadır. Fransa dahil tüm üye devletlerin iki sene içerisinde PNR direktifine uyum için gerekli kanun, yönetmelik ve hükümleri yürürlüğe koymaları için süre verilmiştir. Sınır girişlerinde terör suçları ve ciddi suçların önlenmesi tespiti, savuşturulması ve kovuşturulması amacıyla Yolcu adı kaydı (Passenger Name Record/ PNR) verilerinin üye ülkelerin kolluk kuvvetlerine aktararak işlenmesi düzenlenmektedir. Fransa'da bu uygulamaya yönelik düzenlemeleri kendi içinde gerçekleştirmiştir (European Council, y.y.). Sınır giriş kontrollerinin dışında Fransa Savunma ve Ulusal Güvenlik raporunda belirlenen hedefler kapsamında terörle mücadele amacıyla terör örgütlerine ve militan gruplara yönelik sınır ötesi operasyonların gerçekleştirilmesi yine bu dönem gerçekleştirilmiştir. 2017 yılında Macron döneminde yayınlanan yeni Savunma ve

Ulusal Güvenlik raporuyla birlikte Fransa hem stratejik özerklik vurgusunu öne çıkarmış hem kontrolsüz göç ve terörle mücadele kapsamında sınır güvenliği politikalarında daha katı bir tutum sergilemiştir. Bu kapsamda sınır güvenliği yetkilileri arasında daha iyi bir işbirliği yapılması için çabalamıştır.

2018-2020 arasındaki döneme bakıldığında ise Fransa'da özellikle sınır kontrolleri ve göç politikalarının uygulanması açısından yeni nesil teknolojilerin ve dijital araçların yoğun olarak uygulamaya konduğu dönem olarak öne çıkmaktadır. 2018'de göç akışlarının yönetilememesi sonucunda kriz devam ederken Fransa'daki sığınmacı sayısı ise artmıştır, Fransa'da sınır güvenliği konusunda hem kontrolleri daha da sıkılaştırmış hem AB yanında üçüncü ülkelerle işbirliğini arttırmaya çalışarak göç krizinin etkilerini de en aza indirmeye çalışmıştır. Yüz tanıma sistemleri, parmak izi tarama cihazları, el geometrisi, iris, avuç izi, ses ve damar tanıma gibi bir dizi biyolojik bilginin tanınmasını sağlayan biyometrik özellikli iletişim sistemlerinin kimlik ve erişim kontrolü için kolluk kuvvetlerince ve sınır kontrollerinde kullanılması, AB çapında kullanılan Schengen Bilgi Sistemi (SIS I/SIS II), Vize Bilgi Sistemi (VIS) ve Eurodac gibi Bilgi Teknoloji sistemlerinin reform paketleriyle geliştirilmesi ve Fransa'da aktif kullanılması (eu-LISA, y.y.), Radyo Frekans Bilgi Sistemleri (RFID) çipleri ile donatılmış dijital pasaportlar, havalimanı ve benzeri yerlerde otomatik sınır geçişi sistemleri gibi yeni teknolojik araçları devreye sokmuştur. Ülke giriş çıkışlarının daha yoğun olarak izlendiği, vize uygulamalarının sıkılaştırıldığı, Dron kullanımının sınırlarda ve AB içinde de Frontex tarafından Akdeniz'de kullanıldığı, kısaca güvenliğin dijitalleştiği bir stratejiye ağırlık vermiştir.

6.1.2.3. Pratikler

Tüm bu sınır güvenliği önlemleri ve göç politikaları paralel seyretmiştir. Yukarıda bahsedilen Avrupa veri tabanları Eurodac, Schengen Bilgi Sistemi (SIS I/SIS II) ve Vize Bilgi Sistemi (VIS) gibi tüm sistemlerin göç ve sınırlar üzerinde ciddi etkileri vardır. Eurodac, Schengen, SIS I/SIS II ve VIS göçü kontrol etmek ve güvenliğini sağlamak amacıyla geliştirilmiş veri paylaşımı ve veri toplama araçlarıdır. Örneğin, SIS milyonlarca kişi, özellikle de Schengen bölgesine girişi reddedilen üçüncü ülke vatandaşları hakkında bilgi içerirken, VIS, vize alanında ortak politika işleyişinin iyileştirilmesinin yanında, iç güvenlik, terörle mücadele, dolandırıcılıkla mücadele, yasadışı göçmenlerin geri gönderilmesi olanaklarının iyileştirilmesi ve Dublin

Sözleşmesinin uygulanmasının iyileştirilmesini amaçlamaktadır (Broeders & Hampshire, 2010, s. 10; Sirtori & Coelho, 2007).

Tüm bunların dışında Uçaklar/dronler, komuta ve kontrol sistemleri, Liman Erişim Kontrolü, iletişim sistemleri, Radyo Frekansı tanımlama sistemleri ve gözetim, izleme ve takip gibi pek çok teknolojik araç sınır güvenliğini sağlamak için kullanılmaktadır. Elektrikli çitler, akıllı çitler, kameralar, sensörler, yeraltı kabloları gibi teknolojilerin bir kombinasyonundan oluşan çevre güvenlik sistemleri de hareketleri tespit etmek izinsiz sınır geçişlerini yasadışı göç, organize suç ve terörizme karşı korumak için kullanılmaktadır (Security Industrial Policy: Action Plan for an innovative and competitive Security Industry. COM(2012) 417 final, 26 July 2012., 2012; Sempere, 2011, s. 64). Güvenlik için kullanılan Radyo Frekans İzleme Sistemleri (RFID) de malların takibi ve izlenmesi için yaygın olarak kullanılırken bir yandan da göçmenlerin tespit edilmesi, kontrol edilmesini, gizli insan bedenlerinin de tespit edilmesini sağlamakta dolayısıyla yasadışı göçle mücadelede aktif kullanılmaktadır.

Bazı akademisyenler bu teknolojilerin genel olarak insanların ve özellikle de fişlenen ve 'yasaklanan' göçmenlerin hakları üzerinde aşındırıcı bir etkisi olduğu endişesini dile getirmiştir (Amoore, 2009; Bigo, 2006; Mathiesen, 2014).

6.1.2.4. Fransa Göç Politikaları

Genel olarak özetlenecek olursa yukarıdaki gelişmelerin ışığında 2010-2020 dönemi boyunca Fransa'nın göç politikalarındaki değişimleri etkileyen en önemli etmenlerin artan göçmen sayıları, terör saldırıları ve aşırı sağ partilerin yükselişleri olduğu görülmektedir.

Fransa uzun yıllardır göç alan ve göçmenlere ev sahipliği yapan ülkelerden biridir. Buna rağmen Fransa göçle ilgili politika oluşturma girişimleri 1930'larda başlamış, ilk yasal düzenlemeleri ancak 1945 yılında yapabilmiştir. 1945'te De Gaulle tarafından Ulusal Göç Ofisi (ONI) kurulmuştur. 1946 yılında ise mültecilik statüsü Fransız anayasasında yer bulmuştur ve Fransa 1951 Cenevre Sözleşmesine de taraf olmuştur. Bu kapsamda, ülkede bulunan mültecilere barınma, eğitim sosyal güvenlik konularında destek verileceği, ülke vatandaşlarından kötü olmayacak şekilde imkanlar sağlanacağı, yasadışı olarak bulunan mültecilere ceza uygulanmayacağı taahhüt edilmiştir (Mültecilerin Hukuki Durumuna dair Sözleşme, 1951).

Öte yandan, göç politikalarıyla ilgili olarak ise 1970’lerde göçle ilgili sınırlandırmalar getirilerek, ülkede yasal olarak bulunan göçmenlerin kendi ülkelerine dönmeleri teşvik edilmiştir. Göçe yönelik bir kanun çıkarılması ise 1980’leri bulmuştur (de Wenden, y.y., s. 68). Yabancılar ve göçmenlerle ilgili işlerin yürütülmesi için bir bakanlığın kurulması ise 2013 yılında olmuştur. 2013 yılında iç işleri bakanlığına bağlı bir Fransa’daki Yabancılar Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

1980’lerden sonra, göç politikalarının ülkeye belgesiz girişleri kontrol etmeye yönelik yanı ulusal sınırları korumaya yönelik şekillendiği görülmektedir. 1980’lerin başında çıkarılan bir kanunla ülkeye giriş şartları zorlaştırılmaya, belgesi olmayan göçmenlerin sınır dışı edilmesi ise daha kolay hale getirilmeye çalışılmış ancak kanun çok kısa süre yürürlükte kalmıştır (Deniz, 2020, s. 79). 1980 başlarında sol tandanslı Mitterand döneminde göç politikalarını daha yumuşatmaya yönelik örneğin aile birleşim şartlarının iyileştirilmesi, göçmenlerin çoğuna 10 yıllık otomatik yenilenen bir iş ve ikamet izni verilmesi gibi adımlar atılırken, 1984’te yabancı karşıtı söylem ve politikalarıyla bilinen sağ tandanslı Ulusal Cephe’nin bir şehir yönetimine gelmesi, göç politikalarının da gidişatını değiştirmeye başlamıştır (Hollifield, 2010, s. 15). Öte yandan Fransa, AB ülkesi olması sebebiyle 1990’larda sığınmacı taleplerinin nasıl ele alınması gerektiğine dair bir sistem de getiren Dublin Sözleşmesi’ne taraf olmuş ve Dublin gereklerini iç hukukuna dahil etmiştir. Yine 1997’de AB tarafından kabul edilen, daha çok dış sınırların korunması ve buna bağlı faaliyetleri yoğunlaşsa da göç ve sığınma yaklaşımlarına dair detaylı politika ve uygulamalar geliştiren Amsterdam Antlaşmasını da iç hukukuna entegre etmiştir.

2003’te Göç Kontrolü, Fransa’da Yabancıların Kalışı ve Vatandaşlık Kanunu çerçevesince düzensiz göçü önlemeyi amaçlayan düzenlemeler yapılmıştır, sınır dışı işlemleri kolaylaşmıştır. İltica politikaları açısından ise 2000’lerde göç politikalarına paralel olarak sığınma politikalarında da daha sıkı ve şüpheci bir yaklaşım benimsenmiştir. 2003’te çıkarılan bir kanunla “ülke içi sığınma statüsü” uygulamaya konmuş, Fransa’ya gelmeden uluslararası koruma altında yaşaması mümkün olan kişilere bu statünün verilmesi planlanmıştır. Güvenli ülkeler listesi hazırlanarak buralardan gelecek sığınma taleplerinin reddedilmesi kararlaştırılmıştır (Deniz, 2020, s. 88).

2006’da aile birleşimini ve entegrasyonu ile alan Göç ve Entegrasyon Kanunu çıkarılmıştır. Yeni politikalar daha çok yeni göçmenleri hedef almıştır, ülkeye gelen göçmenlere devletle Ağırhlama ve Entegrasyon Kontratı (*Contrat d’Accueil et d’Intégration-CAI*) imzalatılmıştır. Bunun yanında ülkeye yasal ya da yasadışı yollarla giren göçmenlerin sayısını azaltmak amacıyla Göçün Kontrolü, Uyum ve İlticaya İlişkin Yasa çıkarılarak, aile birleşimine, göçmenlerin mali durumuna, yaşayacakları yerin uygunluğuna, Fransızca dil bilgisine ve Cumhuriyetin değerlerine ve Fransız kültürüne dair bilgilerine, uyum eğitimine, aile birleşimi için bekleme süresine, yeni düzenlemeler hayata geçirilmiştir (Yardım, 2017, s. 106). Dolayısıyla göçü sınırlandırmak, kabul ve ikamet şartlarının sıkılaştırılması, evliliklere daha şüpheli yaklaşılması, aile birleşim şartlarının zorlaşması söz konusu olmuştur. Yine aynı yıl yukarıda bahsedildiği gibi Sarkozy döneminde, ülkeye göç edecek kişilerin seçilmesini sağlayan kalifiye göçmenlerin ülkeye girişine imkan veren seçici göç (immigration choisie) yaklaşımı benimsenmiştir (Chou & Baygert, 2007, s. 5). Bu göç ve entegrasyon politikalarının sosyokültürel boyuttan ziyade güvenlik boyutunu daha fazla kapsadığı düşünülmektedir (Burban, 2009).

2010 yılında Fransa Vatandaşlık Kanununda, “Çifte Vatandaşlık ve İkili Sadakat” temelinde düzenlemeler yapılmıştır. Göçmenlerin kendi vatandaşlıklarıyla birlikte Fransız vatandaşlığına karşı da bir sadakat anlayışıyla bağlı kalmaları kapsamında ikili sadakat anlayışını ortaya çıkarmış, göçmenlere çifte vatandaşlık verilirken beraberinde göçmenlerden ikili sadakat beklenmiştir (Bayındır & Yılmaz, 2023, ss. 11–12). Bu şekilde entegrasyonun karşılıklı uyum ve bütünleşmeyle gerçekleşeceği umulmuştur. Bu düzenleme Fransa’nın temelde çokkültürlülüğü destekleyen entegrasyon politikalarının çok ulusluluğa doğru kaydığının göstergesi olarak kabul edilmiştir.

2010 itibariyle çatışma bölgelerinden gelen sığınma taleplerindeki artışın da etkisiyle 2018’de Kontrollü Göç, Etkin Sığınma Hakkı ve Başarılı Entegrasyon Kanunu kabul edilmiş, 2019’da ise yürürlüğe girmiştir (LOI n° 2018-778 du 10 septembre 2018 pour une immigration maîtrisée, un droit d’asile effectif et une intégration réussie, 2018). Buna göre bireylere verilen sığınma başvuru süresi 90 güne düşürülürken, sığınma başvurusu kabul edilmeyen göçmenlerin idari gözetim altında tutulma süresi ise 90 güne çıkarılmıştır, çalışma izni alabilmeleri için bekleme süresi ise 6 aya düşürülmüştür (AIDA - Asylum information database, 2018; BBC, 2018).

Sığınmacıların yerleşeceği yerlerle ilgili de kota uygulaması getirilmiş, kişilerin sistem tarafından uygun kota olan yerlere yerleştirilmesi, başka bir bölgeye geçici gitmek istemeleri halinde yetkili kurumlardan izin almaları gerekmektedir. Bu düzenlemeler çeşitli sivil toplum kuruluşları ve sol partilerden yoğun eleştiri alırken, seyahat hakkının kısıtlanması anlamına geldiği için de tartışmalı bulunmuştur.

2015 sonrasında sıkılaştırılan güvenlik önlemlerinin yanı sıra, AB’de mültecilerle ilgili teşvik edilen önlemlerden biri de düzensiz göçme akışını hafifletmek amacıyla gelenlerin güvenli bir üçüncü ülkeye geri dönüş¹⁹ kuralının tartışılmasıdır. AB sığınma başvurularını kabul etme yükünün yoğunlaşması nedeniyle Türkiye, Fas, Cezayir, Tunus gibi özellikle Akdeniz’e kıyısı olan ülkelerde mülteci taraması yapılması ve bu ülkelere geri gönderilme süreçlerinin başlatılmasını amaçlamıştır. Fransa’da da AB üyesi bir ülke olarak güvenli üçüncü ülkeye geri gönderme konusu tartışılmaya başlanmıştır, fakat Fransa’daki Danıştay (Conseil d’État) bunu Fransa’nın Mültecileri ve Vatansız Kişileri Koruma Dairesi (OPFRA) açısından ve anayasadaki hürriyet uğruna yapılan faaliyetlerden dolayı zulme uğrayan herkesin Fransa Cumhuriyeti topraklarına sığınma hakkı vardır hükmüne aykırı bulmuştur. Kendi iç politikası ile çelişkili yanları olsa da Fransa, AB düzeyinde bir göç politikası yürütmesi için göçe ilişkin güvenliğin artırılması konusunda teşvik edilmiş, göçmenler ve mültecilerle ilgili çeşitli konularda iç ve dış güvenlik arasında bir süreklilik oluşturulmuştur. Ulusal Cephe’nin temsil ettiği sağ popülizmin de yükselişi nedeniyle Fransa, AB Politika kararlarında AB’de bir diğer güçlü figür olan Almanya ile beraber merkezi bir rol üstlenmeye öncelik vermiştir. Yaklaşık 20 yıldır da ulusal çıkarlarını da AB önlemlerine dahil edecek şekilde yanıt vermeye çalışmıştır (Sakai & Ferragu, 2020, s. 53).

2015 yılındaki Charlie Hebdo saldırısının ardından Avrupa Sosyal Taraması (European Social Survey) tarafından Avrupa ülkelerinde saldırıya yönelik reaksiyonlara dair yapılan bir araştırmada, Almanya, İngiltere, Finlandiya, Çek Cumhuriyeti, Avusturya ve İrlanda gibi ülkelerde göçmenlere yönelik negatif yaklaşımın arttığı görülürken; Fransa’da saldırının İslami terör ve entegre olmamış

¹⁹ Özetle AB özelinde güvenli üçüncü ülke, sığınmacıların ve mültecilerin koruma araması için güvenli kabul edilen AB dışındaki ülkeleri ifade eder. AB Dublin Tüzüğü, üye devletlerin sığınmacıları eğer zaten oradan koruma talep etmişlerse, güvenli bir üçüncü ülkeye transfer etmelerine izin vermektedir. Bu aynı zamanda göçmenlerin birden fazla ülkeye sığınma başvurusunda bulunmalarını önlemeyi amaçlamaktadır. Daha fazla bilgi için bkz: (Application, y.y.; Oj, 2017; van Selm, 2001).

göçmenler bağlamında değil, cumhuriyetçi değerlere yönelik bir saldırı olarak ele alındığı ortaya konmuştur (Solheim, 2019, ss. 2–3). Bunda özellikle siyasi figürlerin olaya en başından itibaren bu şekilde yaklaşmasının ve böylece kamuoyunda da söylemlerin bu argüman etrafında şekillenmesinin etkisi olmuştur (Solheim, 2019, s. 6).

2015 yılının Eylül ayında Bodrum kıyılarına vuran Aylan Kürdi'nin cansız bedeninin tüm dünyada ses getirmesiyle birlikte, AB ülkelerinin yeterince sorumluluk almadıkları kamuoyunda tartışılmıştır. Buna istinaden AB, 120.000 mülteciyi kabul edeceğini belirtmiş, Fransa Cumhurbaşkanı Hollande ise bu mültecilerin 24.000'ini iki yıl içinde kabul edeceğini taahhüt etmiştir. Aynı zamanda, ekonomik göçmenlerin asıl mültecilerden ayrılabilmesi için İtalya ve Yunanistan gibi ülkelerde hotspotların²⁰ kurulması gerektiğine vurgu yapmıştır (Robcis, 2016, s. 85).

Özetle, 2010-2020 yılları arasında Arap Baharı ve Suriye Krizi öncesinde de Afrika bölgesinden gelen göçmenlere ev sahipliği yapan Fransa'nın göç politikalarında yaptığı değişikliklerin en önemli nedenleri aslında artan göçmen sayısı, terör saldırıları ve aşırı sağcı partilerin yükselişi öne çıkmaktadır. Örneğin terör bağlamında Ocak 2015'te Charlie Hebdo'ya ve bir Yahudi süpermarketine, Kasım 2015'te Bataclan konser salonuna ve eş zamanlı olarak Paris'te gerçekleşen saldırılar ve Temmuz 2016'da Nice'de bir kutlama alanına düzenlenen ve çok sayıda kişinin ölümüne ve yaralanmasına neden olan saldırılar meydana gelmiştir. Göç bağlamında 2010-2015 arasında Fransa'da mülteci ve sığınmacı sayısında ciddi bir artış yaşanmış, 2015'te Suriye krizi ile birlikte bu durum zirve yapmıştır Fransa ise göçmen krizine yanıt olarak geçici olarak sınır kontrollerini geri getirmiştir. 2018 yılında ise sığınma başvurularının işleme alınmasını hızlandırmayı ve yasadışı göçü engellemeyi amaçlayan yeni bir göç yasasını kabul etmiştir. Tüm bu gelişmeleri takiben 2015'te geçici sınır kontrollerinin başlatılması, 2017 ve 2018'de bunların uzatılması; 2015'te sınır güvenliği ve istihbarat paylaşımını geliştirmeye yönelik bir ulusal terörle mücadele planının oluşturulması; 2016'da kamusal alanların ve hassas sınır bölgelerinin korunmasında polis ve orduya destek vermek amacıyla Ulusal Muhafızların kurulması; 2017'de kamusal alanlarda kamera gözetiminin

²⁰ 2015 yılında uygulamaya konan hotspot noktaları, AB ülkelerine ulaşan mültecileri parmak izlerinin alındığı ve kayıtlarının yapıldığı zaman alan işlemlerin yapıldığı merkezlerdir. Buradaki mülteciler işlemleri bitene kadar buralarda beklemek durumundadır.

kullanılmasını genişleten ve polis yetkilerini güçlendiren yeni yasanın kabul edilmesi; ek sınır muhafızlarının takviye edilmesi ve yeni sınır altyapılarının inşa edilmesiyle sınır güvenliğinin güçlendirilmesi gibi önlemler alınmıştır.

Yani Fransa’da 2010-2020 arası dönem öncelikle daha sıkı göçmen kontrolleri, sınır kontrollerinin arttırıldığı, kaçakçılıkla mücadele için daha fazla kaynak ayrıldığı bir yaklaşımla başlamıştır. Ardından entegrasyon ve bütünleşme kapsamında göçmenler için çifte vatandaşlığın önünün açılmasıyla, çok kültürlülük anlayışından çok uluslu bir anlayışa geçilmesiyle devam etmiştir. 2010’ların ortalarından itibaren sığınmacı ve mülteci sayılarının artması, 2010’ların sonlarına doğru da aşırı sağın yükselmesi ve göçmen karşıtı duyguların kuvvetlenmesiyle akabinde sertleşen göç politikaları; 2017’de aşırı sağcı Marine Le Pen’in ikinci tura yükselmesinin etkisiyle de daha da sertleşen göç politikalarıyla bugünlere kadar gelmiştir.

6.1.2.5. Fransa Sonuç Yerine

11 Eylül ve sonraki yıllarda gerçekleşen Madrid ve Londra bombalamaları ile birlikte göç, ihraç edilen terörün, yaygınlaşan sınır aşan suçların, ihlal edilen ulusal sınırların ve tehdit altında görülen ulusal sınırların şüphesini de beraberinde getirmiştir (Feller, 2006, s. 511). Terörizm, "yasadışı" göç ve organize suç arasındaki benzer bağlantılar Madrid ve Londra bombalamalarının ardından AB’de de benimsenmiş (Guild, 2009) ve göç-güvenlik bağlantısının devam etmesiyle birlikte, terörist faaliyetlere, organize suçlara ve 'yasadışı' göçe karşı uygulanan politika ve stratejiler birbirine paralel olarak şekillenmiştir.

Sınır güvenliğini sağlama açısından havacılık, denizcilik, sınır güvenliği ve terörle mücadele istihbaratının çeşitli segmentleri, sınır teknolojileri gibi araçlar da göçmen yoğunluğunu azaltmak ve sonlandırmak için kullanılmaktadır (Sempere, 2011). Bu sınır teknolojileri, bilgi iletişim teknolojileri (BİT), sensörler ve kameralarla donatılmış akıllı duvarlar ve çitler, yüz özellikleri, iris ve parmak izlerine dayalı biyometri, erken uyarı radar sistemleri gibi teknolojik olarak gelişmiş sistemlerle donatılmış sabit ve mobil gözetim sistemleri, tanımlama, gözetim, tespit ve durdurma için kullanılan insansız hava araçları (İHA'lar) ve dronlardan oluşmaktadır. Göç-güvenlik bağlantısı boyunca göç ve sınır kontrolüne en belirgin bir şekilde hitap eden kilit segmentler, göçmenleri tespit etmek, tanımlamak, durdurmak, izlemek ve takip

etmek için kontroller ve bariyerler kuran teknolojilerden oluştuğu için öncelikle havacılık, denizcilik, sınır güvenliği ve terörle mücadele istihbaratıdır. Avrupa sınırlarının karmaşık yapısı nedeniyle, iç sınırların kaldırılması ve göç-güvenlik bağlantısının telafi edilmesi için de havacılık, denizcilik, sınır güvenliği ve terörle mücadele istihbaratı alanlarında bir dizi sınır teknolojisinin geliştirildiği ve kullanıldığı görülmektedir. Bigo, Carrera ve Geyer, Pickering ve Weber gibi pek çok araştırmacıya göre, aslında tüm bu teknolojiler bir göçmenin gelişini engellemek, tespit etmek, durdurmak, gözetlemek, izlemek ve geri döndürmek amacıyla yolculuğunu her noktasını kesintiye uğratabilecek teknolojik bir labirenti yansıtmaktadır (Bigo, 2013; Carrera & Geyer, 2007; Pickering & Weber, 2006).

Yine AB özelinde göç-güvenlik bağlantısı çerçevesinde, Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilen çeşitli teknoloji projelerinin bir parçası olarak, Avrupa Araştırma Programı, Avrupa Uzay Ajansı (ESA) gibi AB ajansları ve üye devletler düzeyinde sınır teknolojileri geliştirilmiştir. Otonom Deniz Gözetleme Sistemi (AMASS) gibi şüpheli gemilerin tespit edilmesine yardımcı olarak yetkililere denizdeki yasadışı faaliyetler konusunda erken uyarı sağlamak, bu şekilde Avrupa kıyılarının genel korumasını iyileştirmeyi amaçlayan sistem (AMASS 2011), Kara Sınırı Gözetimi için Taşınabilir Otonom Devriye (TALOS8), yasadışı sınır geçişlerini tespit etmek, izlemek, önlemek ve kara sınır gözetimini güçlendirmeyi amaçlayan sistem; bu sistemlere örnek olarak verilebilir (European Commision, y.y.-a).

Özellikle sınır teknolojilerinin insan kaçakçılığı, insan ticareti, organize suçlar veya kalma süresinin aşılması gibi diğer güvenlik tehditlerini azaltmak ve kontrol altına almak amacıyla geliştirildiği ve uygulandığı durumlarda bile, göçmenlerin merkezde olduğu görülmektedir. Bu durumun, göç ve güvenlik tehdidi arasındaki bağlantıyı devam ettirdiğini belirtmek gerekmektedir. Aslında tüm bu teknolojik önlemler, bir yandan da göçmenleri teknolojik olarak yönetilebilir bir tehdit olarak çerçevelemektedir. Ayrıca sınırları akıllı hale getirerek göçmenleri tespit etmek ve Avrupa kıyılarına ulaşmadan önce durdurmak için kullanılan sınır teknolojileri, 1951 BM Mülteci Sözleşmesinde yer alan geri göndermeme (non-refoulement) ilkesine zıt olarak mülteci koruma rejimini, yeni bir zorla geri gönderme biçimi yoluyla sığınma olasılığını önlemeye yönelik bir stratejiye atıfta bulunan bir neo-refoulement rejimi yaratarak, ortadan kaldırmaktadır (Hyndman & Mountz, 2008). Neo-refoulement,

Göçmenin izini sürerek, takip ederek, hak talep edebileceği Avrupa topraklarına ulaşmadan önce göçmenleri durdurarak gerçekleştirilmektedir (Hyndman & Mountz, 2008, s. 250; Levy & Thompson, 2010, s. 95). Bu seçici hareketlilik rejimi, kontrol edilmesi, yönetilmesi, kategorize edilmesi ve istenen ya da istenmeyen olarak sınırlandırılması gereken bir mülteciyi güç-güvenlik bağlamında çerçevelediği için (Bigo & Guild, 2005, s. 234) Mülteci Sözleşmesi ve benzeri anlaşmaların mültecilere sağladığı koruma alanıyla çelişmektedir (Kumar, 2020, s. 31).

Tüm bu uygulamalar ışığında, göçün güvenlikleştirilen bir olgu olduğu aşıkardır. Kamuoyunda sığınmacı ve mültecilere dair açık bir “terör” söylemiyle güvenlikleştirilme girişimine maruz kalmadığı görülse de, sınır güvenliği ve göç politikaları bağlamında hep bir güvenlik tehditi olarak çerçvelendiği açıktır. Öte yandan Fransa’nın Savunma ve Ulusal Güvenlik belgelerinde göç ve göçmenlerle ilgili atıfların zaman içerisinde sayı olarak da artması yine başka bir kanıt niteliğindedir. Özellikle 2017 Savunma metninde göçün ele alış biçiminde “yasadışı göç ve terör tehditlerini ve örgütlere yapılan vurguların sıkça yanyana gelmesi ve Fransa’nın göçü de önleme, müdahale edebilme kapsamında ele alması dikkate değer bir değişimdir. Ek olarak sınır güvenliği politika ve pratikleri açısından, terörü önleme ve göç akışını durdurma gayesinin her zaman birlikte ele alınması yine göç-terör bağlamının zihinlerde bir arada alınmasına yol açmaktadır. Yine de Fransa açısından bakıldığında Fransa’daki büyük terör saldırılarının ardından bile Fransa kamuoyu tehditi tamamen göçmenlere yüklememiş aksine durumu cumhuriyete yapılan saldırı olarak ele almayı tercih etmiştir. Önceki bölümlerde incelenen gazete haberlerinde de bu durum görülmektedir. Mülteci ve sığınmacılar açısından bakıldığında Fransa eşitlikler, özgürlükler ve insani korunma değerleri kapsamında savunuculuk yapıyor gibi görünmekle birlikte eylemler ve zaman zaman söylemler bağlamında mülteci ve sığınmacılara şüpheyile yaklaştığı görülmektedir. Söylemde daha gri alanda kalmayı tercih eden Fransa, eylemde sınır güvenliği uygulamalarını sıkılaştırması, kontrolleri güçlendirmesi, göç politikalarını sertleştirilmesiyle ve hatta terörü önlemeye yönelik tüm sınır önlemlerini yine göç akışlarını kontrol etmek için kullanmasıyla Fransa’nın göçü hem güvenlik hem terör bağlamında daha şüpheli ele aldığını söylemek mümkündür.

6.1.3. Türkiye

Türkiye 1980’li yıllardan beri terörle mücadele halinde olan bir ülke olduğu için güvenlik politikasında her zaman terörle mücadele ön planda olmuştur. Özellikle 1990’lardan itibaren de kuzey sınır komşu ülkelerdeki iç karışıklıkların etkisiyle güvenlik stratejilerini de kendi sınırı korumaya yönelik gerçekleştirmiştir. 2003-2020 yılları arasında yayınlanan Milli Güvenlik Kurulu toplantıları sonrasında yayınlanan basın açıklamaları incelendiğinde de önceliklerinin basın açıklamalarına da yansıdığı görülmektedir.

Metinlerdeki ana vurgu genellikle ülkenin birliği ve bölünmez birlikteliği üzerinedir. Terörle mücadele neredeyse her metinde ilk madde olarak yer almaktadır. 2003-2010 arasındaki metinlerde yoğunluklu olarak ABD’nin Irak müdahalesi ve Irak’taki çatışmalar, buna paralel Kuzey Irak üzerinden ülkemize yönelebilecek terör endişeleri nedeniyle Irak ele alınmış, aynı zamanda siyasi gelişmeler bağlamında metinlerin hepsinde Irak konusu işlenmiştir. Paralel şekilde Kıbrıs konusunun üzerinde de durulmuştur. Öte yandan AB müzakere süreçleri ile ilgili değerlendirmelere de yer verilmiştir. Ortadoğu’daki gelişmelere İsrail’in Gazze saldırısına, yardım konvoylarına yapılan müdahalelere, Filistin ve Lübnan’a insani yardımların devam ettirilmesine, Karadeniz ve Güney Kafkasya’daki gelişmelere değinilmiştir. İran’ın nükleer programı ve ABD ve BM gibi kurumlarla yapılan görüşmelere yer verilmiştir. Afganistan ve sel felaketine uğrayan Pakistan’a yardım konuları işlenmiştir. Ege ve Doğu Akdeniz’de Türkiye’nin çıkarları üzerinde durulmuştur. Bu konuların dışında diğer ülkelerde 1915 Ermeni meselesiyle ilgili alınan karar, yasa tasarısı gibi siyasi konuların eleştirildiği ve durumun kabul edilmediği de görülmektedir. Ancak özetlenecek olursa 2003-2010 yıllarında ağırlıklı olarak Irak ve Kıbrıs konuları ve sınır içinde ve sınır dışında Türkiye’yi etkileyen terörle mücadelenin her metinde işlendiği görülmektedir. Belgelerde zaman zaman göç konusuna da vurgu yapıldığı görülmektedir. 2005 yılında göçün daha çok iç göç kapsamında toplantılara konu olduğu görülmektedir. Göç alan ve göç veren kentlerin sorunlarına çözüm getirecek önlemler bağlamında göç üzerinde durulmuştur. Bunun dışında göç meselesinin 2007 yılında tekrar metinlerde yer aldığı ve iç göç bağlamında konu olduğu tespit edilmiş, iç göçün yol açtığı sorunların çözümü şeklinde ele alınmıştır.

2011-2020 yılları arasındaki basın açıklamalarına bakıldığında ise terörle mücadele ve bu kapsamda yürütülen çözüm sürecindeki gelişmeler her metinde yerini alırken

Irak'taki gelişmeler, Irak'la özellikle terörle mücadele konusunda işbirliğinin elzemliği gibi konuların yine öncelikli olarak ele alındığı, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki bölgesel değişim ve dönüşümlerin de metinlerde yer aldığı görülmektedir. Özellikle Libya ve Suriye üzerinde durulmuş, Kıbrıs sorununun çözümü ve Doğu Akdeniz'in güvenliği ve Doğu Akdeniz'de hem Türkiye'nin hem Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)'nin çıkarlarının korunması öncelikler arasında yerini almıştır. Karadeniz ve Ege'deki gelişmeler de yine metinlerde zaman zaman yer bulmuştur. Yine dönemsel olarak 1915 olaylarına ilişkin bazı ülke ve kuruluşların açıklamaları ve aldıkları kararların yok sayılacağına da vurgu yapılmıştır. Bilhassa 2014 sonu itibariyle güvenlik toplantılarında Avrupa'da göçmenlere ve Müslümanlara karşı yapılan ırkçı ve düşmanca hareketlerin üzerinde durulmaya başlandığı da göze çarpmaktadır. 2014 Aralık ve 2020 Aralık arasında metinlerde tam 9 kez Avrupa'da ırkçı saldırıların artması ve bunla ilgili önlemlerin alınması uyarısına rastlanmıştır.

Bunun dışında göç konusuyla ilgili olarak özellikle Haziran 2011 itibariyle ülkeye kabul edilen Suriyeli vatandaşlarla ilgili maddelerinde sık sık ele alındığı görülmektedir. Haziran ayı metninde “insani mülahazalarla geçici olarak ülkemize kabul edilen Suriye vatandaşları” ibaresine rastlanmıştır (Milli Güvenlik Kurulu, 2011). Sonrasında 2012 Nisan ayında tekrar “Suriye'den kaçarak ülkemize sığınan Suriyeli vatandaşların durumu” ile ilgili yapılması gerekenlere değinildiği görülmektedir (Milli Güvenlik Kurulu, 2012). Yine aynı yılın ağustos ayı metninde Güvenlik Kurulu açıklamasında sadece terörle mücadele, ülkede sayıları 80 bine yaklaşan Suriyelilerin ihtiyaçlarının karşılanması ve alınabilecek tedbirler ve de Suriye'deki otorite boşluğunu istismar etmek isteyen terörist unsurlar üzerine bir basın açıklaması yayımlandığı görülmektedir. Burada Suriyeli sığınmacıların güvenlik metinlerinde önceliklendirilmeye başladığı açıkça görülmektedir. 2014 Aralık itibariyle basın açıklamalarında “denizden güvenlik ve düzensiz göç” ifadeleri yer almaya başlamış ve güvenlik gündeminde ilk sırada yer aldığı görülmüştür (Milli Güvenlik Kurulu, 2014).

2015'e kadar Suriyeliler genellikle ihtiyaçlarının tespit edilmesi, mağduriyetlerinin giderilmesi ve yardım sağlanması kapsamında ele alınmıştır. 2015 Haziran itibariyle Suriye'de özellikle sınır bölgelerindeki sivil halka yönelik terör saldırıları ve paralel olarak yaşanan göçlerle bölgenin demografik yapısının değiştirilmesine yönelik eylemlerden endişe duyulduğu ifadesine rastlanmıştır. Bölge demografik yapısının

değiştirilmesi ile ilgili bir ifadeye ilk kez rastlanmaktadır ve burada güvenlik kurulu toplantısında konunun ele alınması terör olaylarının ve sınırdan gelen göçün demografik yapıya tehdit olarak algılanmaya başlamasının bir kanıtı olarak görmek yanlış olmayacaktır. Uluslararası kamuoyunun da daha duyarlı ve somut adımlar atması gerektiğine yönelik çağrılar yine 2015 yılı itibariyle başlamış ve sonraki yıllarda da sıkça aynı çağrılar yinelenmiştir. Aynı yılın Eylül ayında “terörden arındırılmış bölge” uygulamasına vurgu yapılırken bunun Suriye halkı için gerekliliği üzerinde durulmuş ve yine Avrupa’nın mülteci hareketine karşı tutumu kaygı verici bulunmuştur. Ekim raporlarında da yine uluslararası toplumun mülteci sorununa çözüm bulmak için daha somut adımlar atmasının gerekliliği ve külfet paylaşımının adil olması gerektiğine dikkat çekilmiştir. Suriye’den gelen göç akışlarının mülteci sorunu olarak ele alınmasının 2015 Eylül ve Ekim itibariyle gerçekleştiği güvenlik kurulu raporlarında da görülmektedir. Ekim ayında ilk kez külfet paylaşımı vurgusunun yapılmaya başladığı görülmektedir.

Sonraki yıllarda yine metinlerde Avrupa’nın mülteci hareketlerine karşı olan yetersiz tutumlarına ve terörden arındırılmış bölgenin önemine sıklıkla vurgu yapıldığı görülmektedir. 2017 Mart ve Nisan açıklamalarında Fırat Kalkanı operasyonu değerlendirilmesi kapsamında “yerinden edilmiş Suriyeli kardeşlerimizin ülkelerine dönüşleri” şeklinde ifade kullanılmıştır (Milli Güvenlik Kurulu, 2017). 2017 itibariyle Suriyeli göçmenlerin geri dönüşlerine ilişkin ifadelerin de açıkça güvenlik kurulu toplantılarında ifade edildiği görülmektedir. Dönüşlerin sağlanması vurgusu 2020’ye kadar ivme kazanarak ve ivedilik belirtecek şekilde arttığı görülmüştür.

2018 Kasım raporunda Suriyeli göçmenlerle ilgili olarak dikkat çekici bir ifadeye rastlanmaktadır. Buna göre: “Suriye’de herhangi bir emrivakiye göz yumulmayacağı ve meşru müdafaa hakkının kullanılacağı vurgulanarak, PKK/PYD-YPG’nin bölge halkına zulmederek ve göçe zorlayarak değiştirdiği demografik yapıya karşı da duyarsız kalınmayacağı güçlü şekilde ifade edilmiştir” cümlesi kullanılmıştır (Milli Güvenlik Kurulu, 2018). Burada zorunlu göçün terör örgütlerince kullanılan bir araç olarak ele alındığı görülmektedir. Suriyeliler genel olarak “yerlerinden edilmiş Suriyeli kardeşlerimiz”, “mazlum bölge halkı” gibi yumuşak ifadelerle ve hassasiyet çerçevesinde ele alınsa da göçün terör örgütlerince demografik yapıyı değiştirmek için kullanılan bir araç olarak görüldüğü de açıktır. Terör olaylarından göçmenler sorumlu

tutulmuyor olsa dahi, bu ve bunun gibi ifadeler “terör” söylemi üzerinden göçün güvenlikleştirilmesine katkı sağlamaktadır.

6.1.3.1. Belgelerin Analizi

Metin içerikleri nicel olarak analiz edildiğinde, basın açıklamalarında terörle ilgili 385 kelime geçmiştir. Göç ve göçmenler kelimeleri ise 13 kez geçmiş, 6 tanesine 2003-2007 arasındaki belgelerde, 7 tanesine 2014-2020 arasındaki belgelerde rastlanmıştır. 2003 sınır ötesinden gelen kitlesel göçün önlenmesine yönelik ifadeler ilk olarak güvenlik gündeminde Mart 2003’te Irak’taki gelişmeler ve terörle mücadele kapsamında ele alınmıştır. 2005 Nisan ve Aralık ve 2007 Şubat aylarında ise göç, iç göç kapsamında ele alınmıştır. 2014 Aralık’ta göç, düzensiz göç ve Avrupa ülkelerinde göçmenlere yapılan düşmanca hareketler bağlamında kullanılmıştır. 2016 Ocak’ta ve Aralık’ta vatandaşları göçe zorlayan terörle mücadele kapsamında ele alınmış, mart ayında mülteci ve göç meselesinin Suriye içinde çözüme kavuşturulması vurgulanmıştır. 2019 Mart ayında yine terörle mücadele ve göç hareketlerinin durdurulması bağlamında, Mayıs’ta kitlesel göçe engel olunması bağlamında vurgulanmıştır.

Mülteci kelimesi 5 kez metinlerde geçmiş ve ilk olarak Eylül 2015 tarihinde belgelere yansımıştır. Eylül ayında Avrupa ülkelerinin mülteci hareketlerine karşı ortaya koyduğu kaygı verici tutum olarak yansırken, Ekim’de uluslararası toplumun mülteci sorununa karşı somut ve gerçekçi adımlar atması gerektiğine değinilmiş, aralık ayında Rusya ve Suriye rejiminin bölgedeki faaliyetlerinin yol açtığı mülteciler konusu olarak ele alınmıştır. 2016 Ocak’ta mülteciler konusu sınır güvenliğini etkileyecek hususlar içinde ele alınmış, mart ayında mülteci ve göç meselesinin Suriye içinde çözüme kavuşturulmasının altı çizilmiştir.

Sığınmacı kelimesi 3 kez metinlerde kullanılmış, ilk olarak 2015 Şubat yılında ülkedeki sığınmacıların durumu ve yardımlar kapsamında, 2017 Mayıs’ta AB ile işbirliği kapsamında sığınmacılara yapılacak yardımlarla ilgili taahhütlerin yerine getirilmesi kapsamında, 2019 Eylül’de ise sığınmacıların evlerine bir an önce dönmelerini sağlayacak güvenli bölge projesinin hayata geçirilmesi kapsamında ele alınmıştır.

Göç-göçmen, mülteci, sığınmacı kelimelerinin dışında 21 adet Suriyeli kelimesi geçtiği tespit edilmiştir. Suriyeli kelimesi ilk olarak 2012 Ağustos ayında metinlerde

yer almıştır. 2014 Nisan ayına kadar 11 kez ülkemize sığınan ya da ülkemizde misafir edilen Suriyelileri ihtiyaçlarının karşılanması olarak ele alınmıştır. 2017 Mart itibarıyla yerinden edilmiş Suriyeli kardeşlerimizin ülkelere dönüşlerine imkân verme, Suriyelilerin yaşadıkları yerlere geri dönmelerinin önemi, gönüllü ve güvenli şekilde geri dönmeleri kapsamında ele alınmış ve buna 2017-2020 arasında 10 kez vurgu yapıldığı görülmüştür.

Suriyeli ifadesi dışında, “Suriye halkı”, “Suriye vatandaşları” gibi ifadelerin de kullanıldığı görülmektedir. 2011 Ağustos itibarıyla 10 kez Suriye halkı ifadesine rastlanırken, kelime öbeğinin dost ve kardeş Suriye halkının meşru talepleri doğrultusunda Suriye’de demokratik bir siyasi değişim ve dönüşümün gerçekleştirilmesinin gerekliliği, Suriye’nin geleceğinin Suriye halkı tarafından belirlenmesinin önemi, Suriye’deki şiddet eylemlerinde Suriye halkının korunması ve insani yardımların ulaştırılması, terörden arındırılmış bölge uygulamasının Suriye halkının hayat hakkının muhafazasındaki önemli rolü gibi konularda ele alındığı görülmüştür. Suriye vatandaşları kelimesi ise ilki Haziran 2011 ikincisi 2012 Nisan olmak üzere metinlerde 2 kez kullanılmıştır. İnsani mülahazalarla geçici olarak ülkemize kabul edilen Suriye vatandaşlarının karşılanması ve ülkemize sığınan Suriye vatandaşlarının durumu kapsamında ele alınmıştır.

6.1.3.2. Türkiye Sınır Güvenliği ve Pratikler

Türkiye konumundan dolayı pek çok farklı profilde ülke ile kara ve denizden komşu konumundadır. Sınır komşusu ülkelerin profilleri Yunanistan gibi gelişmiş Avrupa devletlerinden, bugün devlet fonksiyonlarını yerine getiremeyen başarısız devlet kategorisinde ele alınabilecek iç çatışmanın ve belirsiz devlet otoritesinin olduğu Suriye’ye kadar çeşitlilik göstermektedir. Dolayısıyla Türkiye farklı sınırlarında farklı şiddette ve farklı güvenlik kuvvetleriyle sınır güvenliği politikaları uygulamak zorunda kalmaktadır. Türkiye’nin sınır güvenliği politikası 2000-2020 arasında bölgesel krizler, Türkiye’nin sınır bölgelerindeki terörle mücadelesi, sınır ötesinden ülkeye yöneltilen kaçakçılık faaliyetleri ile mücadele, Irak ve Suriye’deki çatışmalar, kitlesel göçler ve Türkiye’nin AB ile ilişkileri çerçevesinde şekillenmiştir.

2000’li yılların sonlarına doğru uygulanan komşularla sıfır sorun uygulaması kapsamında Türkiye komşu ülkelerle vizeleri karşılıklı olarak kaldırmaya başlamıştır (International Crisis Group, 2013, s. 1; Toğral Koca, 2020, s. 1915). Hükümetin sıfır

sorun politikası gereği Türkiye sınır politikalarında değişiklikler yaparak, özellikle Ortadoğu ülkeleriyle sınır ötesi etkileşimi ve sınır güvenliğini vurgulayarak ve daha esnek bir sınır algısı benimsemiştir. Ancak bu siyasi yaklaşım sınır güvenliğinde terör, kaçakçılık ya da yasadışı geçişler gibi tehditlerin ortadan kaldırılmasına fayda sağlamamıştır (Yeşiltaş, 2015, ss. 16–17).

Türkiye AB ile ilişkileri çerçevesinde 2002 yılında AB politikaları ile olan uyumsuzlukları tespit edebilmek için İltica, Göç ve Dış Sınırların Korunması Görev Gücü'nü oluşturmuştur. 2003 yılında ise AB ile uyumsuzlukları gidermek için izlenecek yolları düzenleyen Dış Sınırların Korunmasına Yönelik Strateji Belgesi oluşturulmuştur (Elçi, 2022, s. 321). 2004 yılında AB'nin de maddi olarak destek sağladığı bir proje başlatılmış, nihayet proje sonunda 2006 yılında AB entegre sınır yönetim modeline²¹ uyum sağlama gayesiyle yeni kurum ve kuruluşları da içeren yeni bir sınır yönetim stratejisi olan “Türkiye'nin Entegre Sınır Yönetimi Stratejisinin Uygulanmasına Yönelik Ulusal Eylem Planı” ortaya çıkmıştır. Bu plan sınırları koruma konusunda izlenecek yol ve hedeflenen önceliklerin gerçekleştirilebilmesini sağlayacak kurumların da altyapısını oluşturmaktadır (T.C. Başbakanlık, 2006). 2010 yılında Entegre Sınır Yönetimi Koordinasyon Kurulu kurulmuş ve bu kurulun ulusal ve uluslararası belgelerde yer alan sınır yönetimi hedeflerine ulaşılabilmesi amacıyla plan ve politika oluşturması, iş birliği geliştirmesi ve koordinasyonu sağlaması öngörülmüştür (T.C. Resmi Gazete, 2010).

Türkiye Suriye'de iç çatışmalar patlak verdiğinde Türkiye'nin AB ile uyumlanmaya çalıştığı Entegre Sınır Yönetimi kapsamında sınır güvenliğini sivil personelin yer alacağı yekpare bir Sınır Güvenliği Birimi kurma çalışmaları yerini askeri birliklerin arttırıldığı bir sınır güvenliği stratejisine bırakmak zorunda kalmıştır. Bunun yanında PKK'nın sınır ötesindeki YPG gibi oluşumları ve DAESH gibi küresel terör örgütlerinin sınır bölgesi yakınlarındaki aktiviteleri de eklenince Türkiye'nin bir süredir izlediği liberal sınır güvenliği tutumu yerini askeri hareketlerin arttırıldığı güvenliğin ön plana

²¹ Entegre sınır yönetimi 2002 yılında AB'ye Üye Ülkelerin Ortak Dış Sınırlarının Entegre Yönetimine Doğru başlıklı belgenin AB Komisyonu tarafından yayınlanmasıyla uygulamaya konulmuştur. Entegre sınır yönetimi modeli Schengen kapsamında serbest dolaşım alanında seyahat özgürlüğünün güvenli şekilde olabilmesi için Schengen alanının dış sınırında daha sıkı denetimlerin olmasını öngören bir modeldir. İçerideki serbest dolaşım özgürlüğü dış sınırların güvenli olmasına bağlı hale gelmektedir (European Commission, y.y.-c; Özler, 2010, s. 1). Bu modeldeki temel amaç sınırların askeri olmayan, sınır güvenliği konusunda uzman personel ve güvenlik gücüne sahip tek bir kurum tarafından korunması ve yönetilmesidir (Avcı, 2018, s. 35; Elçi, 2022, s. 318).

alındığı sıfır toleranslı bir sınır güvenliği yaklaşımına bırakmıştır (Yeşiltaş, 2015, s. 18).

Öte yandan Suriye'deki çatışmalar karşısında Suriyeliler için açık kapı politikası izlemesi kitlesel göç hareketliliğine neden olmuştur. Ancak bir süre sonra artan göçle birlikte Türkiye terörden arındırılmış güvenli bölge talebiyle gelmiş ilk etapta uluslararası toplumdan istediği desteği alamamıştır. Nitekim, bölgeden gelen terör tehditlerinin ve göç yoğunluğunun artmasıyla birlikte açık kapı politikasını kademeli olarak askıya almıştır. 2015'ten sonra hem mülteci akışı yoğunluğu, hem bölgedeki terör tehditleri hem de AB'nin Türkiye'ye sınır güvenliğini artırması yönündeki baskısı doğrultusunda ticari tırlar ve acil tıbbi malzeme araçları hariç olmak üzere neredeyse tüm resmi geçiş noktalarını kapatmıştır (Toğral Koca, 2020, s. 1915).

Sınır güvenliği politika ve pratiklerini şekillendiren bir başka mesele ise yabancı terörist savaşçılarla mücadele kapsamında olmuştur. Farklı ülkelerde radikalleşerek DAESH ve benzeri örgütlerden eğitim almak ya da eğitim aldıkları Suriye gibi ülkelere geri dönmek veya Suriye iç savaşına katılma amacıyla Türkiye üzerinden başka ülkelere geçmek ya da hedef ülke olarak Türkiye'ye gelmek isteyen yabancı teröristlerin engellenmesi amacıyla 2014 itibariyle havalimanları, deniz limanları ve sınırlarda yabancı terörist savaşçıları tespit etmek için Emniyet Genel Müdürlüğünün İstihbarat, Terörle Mücadele ve Kaçakçılık Şube Müdürlükleri tarafından Risk Analiz Merkezleri oluşturmuştur. Sınırlar ve havalimanı, deniz limanları dışında otobüs terminalleri, araç kiralama şirketleri de bu kapsamda takip edilmektedir. Herhangi bir şüpheli durumda takibe takılan kişilerin sınır dışı edilmesi mümkün olmaktadır (Yeşiltaş, 2015, s. 27)

Özetle daha önce de bahsedildiği gibi Türkiye'nin sınır politikalarını dönemsel olarak ülke içerisinde ve komşu ülkelerde gerçekleşen askeri, ekonomik, siyasi ve sosyal dinamiklerin durumunu göre şekillendirmek durumunda kalmıştır. Zaman zaman komşu ülkelerle ikili işbirlikleri çerçevesinde daha esnek bir sınır politikası benimserken özellikle 2010 sonrasındaki süreçte sınır ötesinden gelen tehditlere göre sınır politikalarını sıkılaştırmıştır. Bunun yanında komşu ülkelerden yönelen kitlesel göç hareketlerinin Avrupa'yı da etkisi altına almasının ardından hâlihazırda AB ile müzakereleri çerçevesinde şekillendirmeye çalıştığı sınır güvenliği politikalarını bu kez de AB ülkelerinin sınırlarını düzensiz göçe karşı korumak adına en yüksek güvenli olacak şekilde düzenlemiştir. Mültecilerin Avrupa'dan uzak tutulması için

AB, gerekli mali ve teknik araçları sağlayarak ya da Türkiye-AB müzakereleri, vizesiz seyahat işbirliği doğrultusunda Türkiye'ye bir anlamda siyasi baskı uygulayarak Türkiye'nin sınır yönetişimini şekillendiren en önemli aktörlerden biri haline gelmiştir (Toğral Koca, 2020, s. 1922). Öte yandan Suriye sınırında PKK/YPG ve DAESH gibi terör örgütleriyle mücadele ile birleşince Türkiye doğu ve güneydoğu sınırını güvenli hale getirmeyi daha ileri boyutlara götürmüştür.

6.1.3.3. Pratikler

Türkiye özellikle Suriye sınırında iç savaş öncesinde Hatay sorunundan süregelen toprak anlaşmazlıkları ve 1990'lar boyunca da PKK ile çatışmaları sebebiyle sınır hattında 1950'lerden itibaren mayın döşeme uygulamasını kullanmaktadır (Toğral Koca, 2020, s. 1915). Soğuk Savaş döneminde ise sınıra dikenli teller çekilmiş ve gözetleme kuleleri dikilmiştir (International Crisis Group, 2013, s. 1).

2000'lerin başından itibaren AB, Türkiye'ye özellikle Yunanistan sınırındaki kontrolleri güçlendirmesi için baskı yapmış ve bunun için Türkiye'ye mali ve teknik destekler sağlamıştır. Kara sınırlarındaki teknik ekipmanların modernizasyonu, yeni kontrol noktalarının ve ek deniz devriyelerinin kurulmasını ve Akdeniz'deki şüpheli deniz araçlarının gözetiminin güçlendirilmesini desteklemiştir (Özçürümez & Şenses, 2011, s. 242). Bunun dışında hem fiziksel bariyerlerin inşa edilmesi, sınırlarda devriyelerin gezmesi hem de hareketliliğin yönetilmesi için Bilgi İletişim Teknolojilerinin kullanılmasını içeren Entegre Sınır Yönetimi (IBM) sistemini uygulamak zorunda kalmıştır (Triandafyllidou & Dimitriadi, 2014, s. 154). Bu kapsamda sınır güvenliğini sağlamak, düzensiz göçmenler dahil yasadışı geçişleri ve kaçakçılığı önlemek amacıyla İran ve Suriye sınırına da modüler bir sınır duvarı örmüş, duvar hattını fens telleri, devriye yolları ve engelleyici hendeklerle de desteklemiştir. (Elçi, 2022, s. 319; NTV, 2017). 2023 Aralık itibarıyla bu duvar inşaatlarının İran sınırında 170 kilometresi tamamlanmış, Suriye sınırına örülen 837 kilometrelik duvar ise 2021 itibarıyla bitirilmiştir (Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı, 2023). Duvarlarla birlikte gözetleme kuleleri, aydınlatma sistemleri, kamera ve sensörleri içeren sınır gözetim sistemleri de kurulmuştur (Elçi, 2022, s. 324)

Özellikle 2011'de Suriye'deki karışıklıklar sonrasında Türkiye sınırlarında çok yönlü güvenlik teknolojileri kullanmaya başlamıştır. Bilhassa Suriye ile olan güneydoğu sınırında duvar ve tellere ek olarak ileri güvenlik teknolojilerini devreye sokmuştur.

2015 ortasında Türkiye üzerinden Yunanistan’a geçenlerin sayısındaki artış ve denizde yaşanan ölümlerle birlikte hem AB hem Yunanistan hem de Türkiye’nin özellikle Yunanistan sınırında teknolojik araçlarla sınır kontrolünü sıkılaştırmasına neden olmuştur. AB Türkiye’ye sınır güçlendirme için fon sağlamış ve yüksek teknoloji, askeri ve savaşta kullanılabilecek cihazlar da dahil olmak üzere sabit termal kameralar, radarlar, gece görüş cihazları, sensörler, devriye araçları, iletişim sistemleri, hava araçları gibi çeşitli güvenlik teknolojisi uygulamaları Yunanistan sınırında devreye sokulmuştur (Topak, 2014, s. 828). Öte yandan doğu ve güneydoğu sınırlarında da terörizm, kaçakçılık ve düzensiz göçün engellenmesi kapsamında sınır kontrolleri arttırılmış, ek güvenlik önlemleri yanında bölgelere ek personel yerleştirilmiştir. Sınır bölgelerinde yer alan birliklere ek zırhlı araç, Kirpi Mayına Karşı Korumalı Araç (MKKA), TOMA gibi askeri araçlar takviye edilmiş, sınırlar IHA ve zeplinlerle desteklenmiştir. Bunlara ek olarak Mart 2015 itibariyle Suriye sınırından geçişlerde zorunlu fotoğraf kontrolü ve parmak izi taramalarını devreye sokacağını duyurmuştur. 2021 itibariyle 5.5 milyon parmak izinin Milli Biyometrik Parmak İzi Sistemine, Göç Kayıt Sistemi ile entegre şekilde kaydedildiği bilinmektedir (T.C. İçişleri Bakanlığı, 2021).

Türkiye 2015 sonrasında düzensiz göçle mücadele, terörizm, kaçakçılık ve sınır ötesi suçlar güvenlik gibi tehditleri sebebiyle belirli hareketlilikleri tespit etmeyi, filtrelemeyi ve önlemeyi amaçlayan sınır uygulamalarını ve teknoloji kullanımı sıkılaştırmıştır. Türkiye bu uygulamaları sıkılaştırırken aynı zamanda göçmenlerin hayatını kurtarmayı da amaçladığını öne sürmektedir. 2015 Temmuz’da çözüm sürecinin çökmesi, PKK saldırılarının yeniden başlaması ve DAESH’in Suruç’ta gerçekleştirdiği saldırının ardından, Suriye sınırı boyunca sınır polislerini yoğunlaştırılmış, ek askeri birlikler konuşlandırmış, tanklar, toplar ve uçaklarla sınırını desteklemiştir ve bu da sınır ötesi hareketliliğin daha da kısıtlanmasıyla sonuçlanmıştır (Zaragoza Christiani, 2015, s. 11). Ayrıca “Sınır Fiziki Güvenlik Sistemi” projesi kapsamında Suriye sınırında dikenli tel bariyerler, gözetleme balonları, termal kameralar ve hareket sensörlerini de içeren bir modüler duvar inşası başlatmıştır ve 2021 itibariyle kara sınırlarının 1005 kilometresine güvenlik duvarı örülmüştür (Biçen Gören, 2023, ss. 44–45; M. N. Erdoğan, 2021). Bunun dışında Türkiye NATO’dan patriot füzelerinin yerleştirilmesini talep etmiş, NATO, Türkiye’nin de talebiyle Suriye sınırı boyunca sınır korumasına katkı sağlamak için gözetleme uçakları ve

gemileri konuşlandırmış, Türkiye'nin sınır güvenliği uygulamalarını desteklemiştir (Okyay, 2017, s. 839; The Syrian Observatory for Human Rights, 2015). 2016 yılındaki DAES saldırısı sonrasında da Elbeyli sınır kapısına yeni hava sistemleri yerleştirilmiştir (Bekdil, 2016). Bunun dışında Türk savunma sanayii şirketleri tarafından geliştirilen termal kamera, radar sistemleri, hava savunma sistemleri, atış yeri tespit sistemleri, gece ve gündüz görüş kameralarıyla desteklenen insansız balon gözetleme sistemleri, aydınlatma sistem ve sismik sensörler de sınır güvenliğini destekleme amacıyla sınır kapılarına ve sınırlara yerleştirilmiştir.

Her ne kadar sınıra yapılan duvarların terör örgütü mensuplarına karşı olduğu ve mültecilerin geçişlerini etkilemeyeceği dile getirilmiş olsa da Genelkurmay Başkanı, Milli Savunma Bakanı ve üst düzey askeri yetkililer tarafından yapılan açıklamalarda risk faktörleri arasında kaçakçılar, mülteciler ve teröristler ele alınmıştır (Bianet, 2015). Bunun yanında modüler duvar inşaları ve sınır güvenliğinin teknolojik uygulamalarla desteklenmesiyle güvenlik en üst düzeye çıkarılırken İçişleri Bakanlığı sayfasında dahi düzensiz göçmenlerin engellenmesine vurgu yapılmaktadır (Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı, 2023). Türkiye Suriye ile olan sınırındaki güvenlik uygulamalarını göçmenlerin girişini kontrol etmenin dışında PKK ve Suriye sınırındaki uzantısı ve de DAES ile olan mücadelesine göre yapılandırmıştır. Türkiye'nin bu güvenlik kaygıları da sınırlardaki durumun daha fazla güvenlileştirilmesine katkıda bulunmuştur (Heck & Hess, 2017, s. 44; Toğral Koca, 2020, s. 1915).

6.1.3.4. Türkiye Göç Politikaları

Türkiye'nin göç ve sığınma politikalarıyla ilgili temel yasal düzenlemeler arasında 1934 tarihli 2510 Sayılı İskân Kanunu, Mültecilerin statüsüne ilişkin 1951 Cenevre Sözleşmesi ve 1994 Yönetmeliği öne çıkmaktadır. Özellikle 1934 tarihli 2510 Sayılı İskan Kanununun geçerliliğini koruması ve Türkiye'nin 1951 Cenevre Sözleşmesi ve 1967'deki ek protokole koymuş olduğu coğrafi sınırlama çekincesi tartışma konusu olmaya devam etmektedir (İçduygu vd., 2014, s. 242). 1934 İskan Kanunu, göçmen²²

²² Türkiye'nin 1934'te kabul ettiği 2510 Sayılı İskân Kanunu çerçevesinden, Türk soyuna ve Türk kültürüne bağlı olup, yerleşme amacıyla bireysel olarak ya da toplu bir şekilde Türkiye topraklarına gelen ve bu kanun gereğince kabul edilenler "göçmen" olarak adlandırılmaktadır. Kanun soydaş odaklı kısıtlı bir çerçeveye sahiptir. 2006 yılında kanun yerini 5543 Sayılı aynı isimli kanuna bırakmıştır. Ancak bu kanun da yine soy odaklı kısıtlı bir yapıda kalmıştır (Örselli ve Babahanoğlu, 2016:2067) Türkiye hala bu kanun çerçevesinde ülkeye kimin göç edip yerleşebileceği ya da mülteci statüsü

tanımının kimleri kapsayacağını; sığınma ve göç hareketleri ile ülkeye gelenlerin iskanlarını düzenlenmesini; mülteciler, göçmenler ve sığınmacılarla alakalı genel yasal düzenlemeleri içeren ilk politika belgesi olarak öne çıkmaktadır (Örselli & Babahanoğlu, 2016, s. 2066). 1994'teki yönetmeliğin, iç hukukta uluslararası korumayı, iltica alanını düzenleyen ilk düzenleyici belge olduğu görülmektedir. Bu yönetmelikle birlikte bireysel ya da kitlesel sığınma için Türkiye'ye gelen yabancılara uygulanması gereken esaslar ve bu konuyla ilgili görevli ve sorumlu kuruluşların belirlenmesine dair düzenlemeler ele alınmıştır. Ortadoğu'dan gelen sığınmacı akımlarının üstesinden gelebilmek ve mülteci statüsünü belirleyen BMMYK'den bu yetkiyi devralmak adına Avrupa harici ülkelerden Türkiye'ye sığınan kişilerle ilgili uygulanabilecek yöntemleri içeren bir düzenleme yapılmıştır (Kirişçi, 1996). Bu kapsamda Türkiye'ye Avrupa'dan gelen ve 1951 Sözleşmesinin şartlarından yararlanacak olan sığınmacılar ve Avrupa harici ülkelerden gelerek yeniden yerleştirilmeyi bekleyen sığınmacılar olmak üzere sığınmacılar iki şekilde ele alınmaktadır. Avrupa dışından gelenler geçici koruma kapsamı altında değerlendirilmekte ve bir zaman sonra Türkiye'den gitmeleri öngörülmektedir. Şayet başvuruları reddedilirse kendi ülkelerine geri dönmeleri gerekmektedir (İçduygu vd., 2014, s. 242). 1951 Cenevre sözleşmesi ve ona ek 1967 Cenevre Protokolü uluslararası alanda imzalanan göç ve sığınma protokollerini ve sığınmacıların statülerini içeren uluslararası belgeler olarak öne çıksa da imzacı pek çok ülke gibi Türkiye'de göç konusundaki ülke politikalarını bu belgelere göre iç hukukuna entegre etmeye çalışmıştır. Burada önemli nokta Türkiye'nin her iki metinde bazı maddelere çekince koymuş olmasıdır. Türkiye mülteci statüsünü kime tanıyacağı konusunda 1951 metninde coğrafi sınır çekince şartı koymuş ve bu kararını 1967 protokolünde devam ettirmiştir, bu kapsamda sadece Avrupa'dan gelenlere mülteci statüsü tanırken, Avrupa dışından gelen sığınmacılara mülteci statüsü tanımamaktadır²³.

edinebileceğine karar vermekte ve Türk soyundan ya da kültüründen olanlara başvurularda öncelik vermektedir (İçduygu vd., 2014, s. 239).

²³ 29 Ağustos 1961 tarih ve 359 sayılı kanunla onaylanan ve 5 Eylül 1961 tarihinde 10898 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan kanun uyarınca Türkiye'nin 1951 metnine koyduğu çekince iki maddede öne çıkmaktadır. Türkiye ilk olarak 1nci Maddenin A.2 nolu fıkrasında "1 Ocak 1951'den önce cereyan eden hadiseler neticesinde ve ırkı, dini, tabiiyeti, muayyen bir içtimai gruba mensubiyeti veya siyasi kanaatleri yüzünden takibata uğrayacağından haklı olarak korktuğu için vatandaşı olduğu memleket dışında bulunan ve işbu memleketin himayesinden istifade edemeyen veya mezkûr korkuya binaen istifade etmek istemeyen..." ifadelerini kullanarak öncelikle zamansal bir çekince (rezerv) koymuştur. İkinci olarak 1nci Maddenin B.1 fıkrasında ise "... madde 1nci Kısım (A) daki 1 Ocak 1951'den evvel

Bunların dışında 1950 tarihli 5682 sayılı Pasaport Kanunu, 5683 sayılı Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri Hakkındaki Kanunlar yine yabancılarla ilgili işlemleri ele alan kanunlar olarak öne çıkmaktadır (Göç Raporu 2015, 27). Pasaport Kanunu, vize şartlarını hangi ülkelerden gelenlerin vize alması gerektiği ya da vize şartı olmayan ülkelere gelenlerin ne kadar kalabileceği, sınırda vize uygulamaları gibi düzenlemeleri içerirken; 5683 sayılı kanun yabancıların ülkede kalma ve çalışabilme şartlarını düzenlemektedir.

Yabancıların yerleşimine dair sıkı yerleşim politikaları izlense de Türkiye uzun bir dönem liberal vize uygulamaları da gerçekleştirmiştir. Ancak AB’nin negatif vize listesine uyum sağlama amacıyla önemli adımlar atılmıştır (İçduygu vd., 2014, ss. 239–240). Türkiye, ulus inşa etme politikasının bir parçası Türkiye’nin mevcut yasal, kurumsal yapısı ve göç yönetişimine ilişkin kamusal söylem, politika ve uygulamaları 2000’li yılların başından itibaren AB üyelik müzakerelerine paralel şekillenmiştir. Özellikle 11 Eylül saldırılarından sonra AB’nin göç kaynaklı suçları önemli bir tehdit olarak ele almış ve bu kapsamda göç kontrol sistemi oluşturmayı gerekli görmüştür (Işıkcı, 2017, s. 31). Türkiye’de AB ile olan ilişkileri neticesinde göç politikalarına bu yönde şekillendirmeye başlamıştır. Türkiye politikalarını AB prosedürlerine göre şekillendirmeye çalışırken Ortadoğu ve Suriye’de patlak veren ve öngörülemeyen sayıda insanın başta Türkiye ve diğer ülkelere sığınmasına yol açan karışıklıkların ortaya çıkmasıyla göç politika ve pratiklerinde de tikanıklıklar yaşanmaya başlamıştır. Türkiye göç politikalarını AB prosedürleri yanında Suriye İç Savaşı’nın Türkiye’ye yansımaları çerçevesinde de şekillendirmek zorunda kalmıştır.

Türkiye 2011 yılında Suriye’deki karışıklıklarla birlikte özellikle Suriye’de zulüm altında kalan insanları korumak için “açık kapı” politikasını uygulayacağını duyurmuştur. Ardından Türkiye’ye sığınan Suriyeliler önce misafir olarak kabul edilmiş daha sonrasında 2012’den itibaren ise Başbakanlık tarafından yayımlanan

cereyan eden hadiseler ibaresinin a) 1 Ocak 1951’den evvel Avrupa’da cereyan eden hadiseler ifadelerinin kullanıldığı görülmektedir (T.C. Resmi Gazete, 1951). 5 Ağustos 1968 tarihli 12968 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan 1 Temmuz 1968 tarihli 6/10266 sayılı kararda ise 1nci Madde A.2 nolu fıkradaki zamansal kısıtlama kaldırılmakla birlikte coğrafi çekince devam ettirilmiştir. Kararda “...Mültecilerin Hukuki Durumuna dair Protokol’e 29 Ağustos 1961 tarih ve 359 sayılı kanunun 2nci maddesinde yer alan ihtirazi kayıt ve coğrafi sınırlama bakımından Sözleşmenin sadece Avrupa’da cereyan eden hadiseler neticesinde vaki sığınmalara uygulanacağı yolunda yine aynı tarihte yapılmış olan deklarasyon baki kalmak şartıyla katılmamız; Dışişleri Bakanlığının 13/6/1968 tarih ve 721.501-BMYK-I-316 sayılı yazısı üzerine 31/5/1963 tarih ve 244 sayılı Kanunun 2nci maddesinin 3üncü fıkrasına göre, Bakanlar Kurulunca 1/7/1968 tarihinde kararlaştırılmıştır” ifadesi kullanılmıştır (T.C. Resmi Gazete, 1968).

genelge ile 1994 Yönetmeliğinin 10. Maddesince geçici koruma statüsü²⁴ altında kabul edilmişlerdir (Akkoyunlu Ertan & Ertan, 2017, s. 19). 11 Nisan 2013'te Türk sivil toplum kuruluşlarının da katkılarıyla uzun bir sürecin sonunda 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK) kapsamında ilk iltica yasası mecliste onaylanmış ve Türkiye, göç ve iltica yönetişimini AB rejimiyle uyumlu hale getirmeyi taahhüt etmiştir (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, 2013). Bu kapsamda Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM)²⁵ kurularak ana otorite olarak polisin yerini alacak ve göç alanını düzenlemesi öngörülen sivil bir kurum oluşturulmuş ve alana resmiyet ve düzenleme getirilmesi planlanmıştır (Ataç vd., 2017, s. 12). Bununla 6458 sayılı Kanun ile birlikte sığınmacı kavramı yerine şartlı mülteci kavramı kullanılmaya başlanmıştır. Türkiye tarafından verilen uluslararası koruma çeşitleri; mülteci, şartlı mülteci ve ikincil koruma olarak belirlenmiştir (Göç İdaresi Başkanlığı, 2013). GİGM'nin üzerinde geçici koruma statüsüyle ilgili yürüttüğü çalışmalar sonucunda ise 2014 yılında geçici korumanın tanımını, kapsamını, kimleri kapsayacağını, koruma kararının alınma ve sona erme şartlarını ve geçici korumaya sahip kişilere sağlanacak hizmetleri ve yükümlülükleri düzenleyen 2014/6883 sayılı Geçici Koruma Yönetmeliği yürürlüğe girmiştir (Geçici Koruma Yönetmeliği, 2014).

Öte yandan Türkiye, AB ve kurumları ile Türkiye'nin göç politikasını da etkileyen birtakım anlaşmalara da varmıştır. Frontex ve Türkiye arasındaki düzensiz göçün önlenmesi alanında geliştirilecek pratik iş birliğinin temel alanlarını tanımlayan işbirliği 28 Mayıs 2012 yılında Mutabakat Zaptı ile somut bir hale gelmiştir. Türkiye-AB arasında ortak işbirliği girişimleri geliştirmek ve vizesiz seyahat için veri alışverişinde bulunmayı öngören Aralık 2013 tarihli Vizesiz Rejime Yönelik Yol Haritası kapsamında, Türkiye'den Mutabakat Zaptını etkin bir şekilde uygulaması istenmiştir (Toğral Koca, 2020, s. 1921). Öte yandan 16 Aralık 2013 tarihinde imzalanan ve 1 Ekim 2014'te yürürlüğe giren Geri Kabul Antlaşması, 29 Kasım 2015'te yürürlüğe giren AB-Türkiye Ortak Eylem Planı ve 7 Mart 2016 AB-Türkiye

²⁴ 6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu madde 91'in birinci fıkrasına göre geçici koruma şu şekilde tanımlanmıştır: "Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen ve sınırlarımızı geçen yabancılara geçici koruma sağlanabilir." (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, 2013, s. md. 91/1).

²⁵ Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 29/10/2021 tarihli ve 31643 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 85 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Başkanlık statüsüne getirilmiştir (Göç İdaresi Başkanlığı, 2014).

açıklamalarının ardından 18 Mart 2016'da AB ve Türkiye, Türkiye'den AB'ye düzensiz göçün sona erdirilmesi kapsamında anlaşmaya varmıştır. Bu anlaşma, özellikle Türkiye-Yunanistan sınır bölgesindeki gözetim tedbirleri, Türkiye'den Yunan adalarına geçen düzensiz göçmenlerin geri gönderilmesini ve aynı göçmenlerin sığınma taleplerinin Türkiye'nin güvenli üçüncü ülke veya ilk sığınma ülkesi olarak tanımlanması kapsamında reddedilmesini öngörmektedir (European Commision, 2016). Bu anlaşma karşılığında AB, Türkiye'nin sınır kontrolü ve mültecilerin barındırılması için fiziki altyapısını, kurumsal kapasitesini geliştirmek amacıyla altı milyar Euroluk ek bir fon sağlama sözü vermiştir (Heck & Hess, 2017, s. 45; Toğral Koca, 2020, s. 1921). AB, Mültecilerin Avrupa'dan uzak tutulması için gerekli mali ve teknik araçları sağlama, Türkiye-AB müzakerelerini sürdürme, vizesiz seyahat işbirliği gibi tavizleri sağlama doğrultusunda Türkiye'ye bir anlamda siyasi baskı uygulamış ve Türkiye'nin sınır yönetişimini şekillendiren en önemli aktörlerden biri haline gelmiştir.

Tüm bu düzenlemeler ve AB ile yapılan anlaşmalar dışında, zaman içerisinde Türkiye, ülkeye sığınan Suriyelilerin sayılarının artması ve ülke kapasitesinin çok üzerinde kişiyi kabul etmesinin sonucu olarak çıkmaza girmiştir. Üzerine AB'den gelen baskılar da eklenince Türkiye sürdürdüğü açık kapı politikasını sonlandırmış ve Türkiye'ye gelişlerin önüne bir nebze geçebilmek adına Ocak 2016 itibariyle doğrudan Suriye'den Türkiye'ye gelmeyen üçüncü ülkeler üzerinden hava ya da deniz yoluyla gelen Suriye vatandaşları için vize zorunluluğu getirmiştir (Hoffmann & Samuk, 2016, s. 4).

6.1.3.5. Türkiye Sonuç Yerine

Türkiye kendi iç dinamikleri ve jeopolitik konumu gereği sınır güvenliği politikalarında her zaman terörle mücadeleyi önceleyerek hareket etmiştir. Ancak Özellikle 2000'li yıllardan itibaren Türkiye'nin sınır güvenliği politika ve pratikleri ile göç politikaları birbirleriyle iç içe geçerek şekillenmiştir.

Kitlesel göç hareketlerinin artışıyla birlikte göç meselesi Türkiye için güvenlik perspektifinde bakılan bir alan haline gelmiştir. 2003-2020 arasındaki Milli Güvenlik Kurulu toplantı metinlerinde de bu açıkça görülmektedir. Göçe yapılan 6 vurgunun 2003-2007 arasında görece daha az olduğu ve sadece 2003 yılında Irak üzerinden gelen göçler özelinde ele alındığı, geri kalan 5 vurguda ise iç göç özelinde tartışıldığı görülmektedir. Öte yandan 2014-2020 arasında göçe 7 kez vurgu yapıldığı ve bunların

genellikle düzensiz göçle ilgili olduğu görülmektedir. 2011 -2020 arasında ise metinlerde ülkemizde misafir edilen Suriyeliler ibaresi neredeyse her metinde geçmiştir. Her toplantıda konuyla ilgili istişarelere yer verildiği görülmektedir. 2015 sonrasında metinlerde 5 kez mülteci kelimesine, 3 kez sığınmacı kelimesine rastlanmış ve meselenin güvenlik toplantısına konu olduğu görülmüştür. Bunun dışında 2012 itibariyle 21 kez Suriyeli kelimesinin kullanıldığı ve çoğunda ülkeye sığınan Suriyelilerinin durumunun değerlendirildiği ve ülkelerine güvenli ve gönüllü şekilde geri dönüşlerine vurgu yapıldığı görülmektedir. 2015 Eylül itibariyle “terörden arındırılmış güvenli bölge” vurgusu ve uluslararası toplumun yardıma çağırılması sıkça yinelenmiştir. 2015 sonrasında artan göç akışlarıyla birlikte terör örgütlerinin bunu araç olarak kullandığı ve sınırların hem Türkiye hem Suriye tarafında göçün demografik yapıya tehdit olarak algılanmaya başladığı da yine metinlerde görülmektedir. 2017-2020 arasındaki 26 metinde ise toplam 10 kez geri dönüş vurgusuna rastlanmış, kitlesel göçü durdurmak ve ülkedeki Suriyelilerin güvenli geri gönderilmesi üzerine atıf neredeyse her metinde vurgulanmıştır.

Öte yandan sınır güvenliği politika ve pratiklerine bakıldığında, 2000’li yıllarda komşularla sıfır sorun politikası gereği komşu ülkelerle ikili işbirlikleri ile daha esnek ve liberal bir sınır politikası benimseyen Türkiye’nin bir yandan da AB ile ilişkileri çerçevesinde sınır güvenliği politikalarını şekillendirmeye çalıştığı ve politikaları AB ile uyumlu hale getirmeye çalıştığı görülmektedir. 2010 sonrasında ise hem PKK hem de DAESH gibi terör örgütleriyle mücadelesi Türkiye’nin sınır güvenliği politikalarını etkileyen unsurlardan biri olmuştur. Bunun yanında yine Suriye krizinden kaynaklanan göç hareketlilikleri ve bu hareketlerin AB ülkelerini etkilemeye başlamasıyla da Türkiye sınır güvenliği politika ve pratiklerini sıklaştırmak durumunda kalmıştır. Özellikle 2010 sonrasında Entegre Sınır Yönetimi (IBM) sisteminin uygulanmasına ağırlık verilmiş bu kapsamda modüler duvar inşaları, hendekler, dikenli teller ile birlikte sınırlara IHA’lar, zeplinler dahil askeri araç destekleri sağlanmış, termal kameralar, sensörler ve benzeri pek çok teknoloji ile sınır güvenliği desteklenmiştir. Bu kapsamda hem düzensiz göçlerin engellenmesi hem de terör, kaçakçılık gibi suçlarla mücadele edilebilmesi hedeflenmiştir.

Göç politikalarına bakıldığında ise Türkiye’nin göç politikalarını da yine AB ile olan ilişkileri çerçevesinde şekillendirdiği görülmektedir. Öte yandan 1951 Cenevre Sözleşmesi ve 1967’deki Protokolde coğrafi çekince şartını kaldırmamasının Suriyeli

sığınmacıların yasal statüsü konusunda sorunlara yol açtığı görülmektedir. Özellikle AB, Türkiye'nin coğrafi çekince şartını kaldırmasını talep ederken, Türkiye jeopolitik konumu gereği maddeyi kaldırmama kararlılığını sürdürmektedir. Türkiye hem sayıları giderek artan Suriyelilerle ilgili bir yönetmelik çıkarabilmek hem onların yasal statülerini düzenleyebilmek hem de göç ve iltica politikalarını AB ile uyumlu hale getirebilmek için çeşitli STK'ların da katkılarıyla 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununu (YUKK) kabul etmiştir. Bu kapsamda Suriyeli sığınmacılar geçici koruma altında kabul edilmiş ve şartlı mülteci statüsünde ele alınmaya başlamıştır. Ek olarak göç ve iltica alanını düzenlemek için aynı kanunla bugün Göç İdaresi Başkanlığı olarak bilinen Göç İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

Göç akımlarının Avrupa ülkelerini etkilemesi sebebiyle Türkiye yine AB ve Frontex gibi kurumlarıyla ortak işbirliği geliştirmeye çalışmıştır. Anlaşmalar, sığınmacıların Türkiye'ye geri gönderilmesi ya da sığınma taleplerinin Türkiye'nin güvenli üçüncü ülke veya ilk sığınma ülkesi olarak tanımlanması kapsamında reddedilmesini öngörmektedir. AB'nin maddi destek sağlaması öngörülen bu anlaşmaların getirisinin Türkiye'nin lehine olmadığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Birçok insan hakları örgütü 2015 sonrasında sıkılaştırılan sınır güvenliği ve teknolojileri uygulamaları sebebiyle özellikle Türkiye'nin Suriye ve Yunanistan sınır bölgelerinde ciddi insan hakları ihlalleri olduğunu iddia etmektedir (Amnesty International, 2015; FIDH vd., 2014; Human Rights Watch, 2016; The Syrian Observatory for Human Rights, 2017).

Sonuç olarak özellikle Türkiye açısından bakıldığında 2010 yılı sonrasında hem sınır güvenliği hem göç bağlamında yapılan düzenlemeler AB ile ilişkiler çerçevesinde şekillenmiş ve birbiriyle girift bir hale gelmiştir. Dolayısıyla sınır güvenliği politikaları ve göç politikalarını birbirinden ayırmak güçleşmektedir. Frontex ve Türkiye arasında yapılan anlaşmalar kapsamına bakıldığında sınır güvenliği büyük çoğunlukla düzensiz göçün önlenmesi ve yeni sığınmacıların gelişinin önlenmesi üzerine odaklanmıştır. Öte yandan hem gazete içeriklerindeki hem siyasi belgelerdeki insani söylemin yanında, güvenlik teknolojilerinin kullanılmasının gerekçelendirilmesinde düzensiz göçün kaçakçılar ve teröristlerle birlikte tehdit ve risk faktörleri arasında ele alındığı görülmektedir. Bu durum, göçün güvenlikleştirilmesine katkı sağlamanın yanında, göçün “terör” söylemiyle birlikte güvenlikleştirilmesine katkı sağlamaktadır.

Sığınmacılar terörist unsur olarak ele alınmıyor olsa da terör unsurları ile birlikte risk faktörü olarak görülmektedir.

7. SONUÇ

Bu çalışma, göç ve güvenlik arasındaki karmaşık etkileşimleri ve terör söyleminin bu bağlamdaki rolünü kapsamlı bir şekilde analiz etmeye çalışmıştır. Özellikle Suriye krizi sonrasında en fazla sayıda mülteciyi misafir eden Türkiye ve yine Avrupa ülkeleri arasında en fazla sayıda mülteciye ev sahipliği yapan Almanya ve Fransa örnek ülkeler olarak incelenmiştir. 2000-2020 yılları arasında bu ülkelerde meydana gelen terör eğilimlerindeki değişimler de incelenmiş, bunların göçle ilgili konularla ne ölçüde kesiştiğine ışık tutulmaya çalışılmıştır. Özellikle göç akışlarından bağımsız olarak 2015 sonrasında söz konusu ülkelere artan terör olayları sonrasında ülkelerin hem göçle ilgili söylemlerinde hem de göç ve güvenlik politikalarında değişimler olduğu gözlemlenmiştir. Metodolojik olarak örnek ülkeler üzerinden ilerleyen çalışma, terör olayları sonrasında medya söylemlerini, göç politikalarını, ulusal güvenlik stratejilerini ve sınır güvenliği politika ve pratiklerini hem nitel hem nicel içerik analizi yöntemi ile incelemeye çalışmıştır.

Çalışma teorik olarak Kopenhag okulunun güvenlikleştirme teorisinden temel almaktadır. Kopenhag Okulu güvenlikleştirme eyleminde söylemin önemini vurgulamaktadır. Çeşitli aktörlerin söylemleri ile nasıl gerçeklik inşa ettiklerini ve bu söylemlerle göçü bir güvenlik meselesi haline getirdiklerini açıklayabilmemize imkân tanımaktadır. Güvenlikleştirme teorisini esas alan bu çalışma, terör ve göç söylemlerinin kesişiminde, devletlerin ve medyanın söylem gücünün kamuoyu algısını nasıl şekillendirdiğini göstererek, güvenlikleştirme sürecinin dinamiklerini de detaylandırmaya çalışmaktadır.

Çalışmada da yer verilen kamuoyu araştırmaları, vatandaşların göçmenler ve mülteciler ile terör saldırısı ihtimalini ilişkilendirildiğini ve göçü bir tehdit olarak gördüklerini göstermektedir. Ek olarak medyanın özellikle Almanya ve Fransa’da sağ partilerin açıkça mültecileri hedef alan iltica ve göç politikalarına yönelik olumsuz tutumlara, siyasiler arasındaki göç ve güvenlik politikalarını birbirine bağlayan eleştirilere ve mültecilerle birlikte ülkeye giren terör tehditlerine vurgu yapan içeriklere yer vermesi kamuoyunun göçmenlere dair olumsuz algılarını daha da

derinleştirmektedir. Aynı zamanda vatandaşların hükümete olan güvenlerini de olumsuz yönde etkilemektedir.

Analize konu olan ülkelerin terör tehditlerinin artışı ile birlikte güvenlik politikalarını sertleştirirken aynı zamanda daha sıkı göç kontrollerine ve ulusal sınır güvenliği önlemlerine yöneldiği görülmektedir. Özellikle bu durum Almanya ve Fransa’da açık bir şekilde görülmektedir. Her iki ülke de mültecilerin ve sığınmacıların güvenlik kaygıları çerçevesinde değerlendirilmesi nedeniyle göç ve iltica politikalarını sıkılaştırmaya gitmişlerdir. Polis yetkilerini güçlendiren yeni yasaların kabulü ve ek sınır muhafızlarının takviyesi, sınır dışı edilme prosedürlerine hız verilmesi, Almanya’nın geri dönüşler için maddi yardım sağlaması gibi politikalar bunlara örnek olarak gösterilebilmektedir.

Ülkelerde gerçekleşen terör olaylarında özellikle faillerin yabancı kökene sahip olduğu saldırılarda medyada yabancı kökenin sıkça vurgulanması da göçmenlere karşı olumsuz algıların pekişmesine neden olmaktadır. Ülkelerin terör eğilimleri incelendiğinde, faillerin yabancı kökenli olduğu saldırılar görece daha az olmasına karşın medyada en fazla üzerinde durulan saldırıların da bu saldırılar olduğu görülmektedir. İçerik analizleri, terör olaylarını takip eden günlerde, gazetelerde yer alan mülteci, sığınmacı ve göçmen temalı haberlerin sayısında belirgin bir artış olduğunu ortaya koymaktadır.

Öte yandan, kamuoyunda ortaya çıkan göçmen karşıtı hareketlere bakıldığında Almanya’da bu tür hareketlerin Fransa ve Türkiye’ye kıyasla çok daha fazla olduğu görülmektedir. Almanya’da göçmen karşıtlığı ve Batı’nın İslamlaşmasına karşı duruşu ile PEGİDA gibi hareketlerin ortaya çıkması ve bu hareketlerin düzenlediği protestolar daha fazla görülürken, siyasi kanatta da AfD gibi siyasi partilerin hükümetin göç politikalarına eleştirilerde bulunduğu görülmektedir. Fransa’da ise göçmen karşıtı söylemler ve terör ve göçü ilişkilendirme eğilimleri özellikle Front National gibi sağ partiler tarafından sıkça yapılmaktadır. Ancak Almanya’dakine benzer göçmen karşıtı protestolara Almanya’daki kadar sık rastlanmamaktadır. Türkiye’de ise bu tarz oluşumlar olmamakla birlikte hükümetin sığınma politikalarına eleştirilere sıklıkla rastlanmaktadır.

Analizlerde de görüldüğü gibi 2014 sonrasında terör olaylarında bir artış eğilimi görülmekle birlikte, bu artış eğilimi ile göçmen/mülteci/sığınmacı statüsündeki kişiler

arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Terörizmle ilgili raporlar 2014 ve 2018 arasında Avrupa’da İslami ya da göçmenlerden kaynaklı terörden ziyade aşırı sağ kaynaklı terörün arttığını göstermektedir (GTD 2019). Gerçekten de özellikle Almanya’ya bakıldığında bunu görmek mümkündür.

Almanya özelinde bakıldığında özellikle aşırı sağ ya da Neo-Nazi motivasyonlu hareketlerin fazla olduğu görülmektedir. Suriye krizi sonrasında artan göç akışlarından önce de Almanya’da aşırı sağcı, göçmen karşıtı ya da yabancı düşmanı yaklaşımların ve eylemlerin olduğu bilinmektedir. Örneğin 2000-2007 yılları arasında Almanya’da Nasyonel Sosyalist Yeraltı (Nasyonal Sosyalist Underground) adlı bir örgüt yabancı düşmanlığı ve nefret suçuyla 1 Yunan 8 Türk-Alman göçmeni, 1 İran asıllı bakkal dükkânı çalışanı ve 1 Alman polisini hedef alan seri cinayetlere imza atmıştır. NSU cinayetleri olarak da bilinen bu saldırıların soruşturmaları çok uzun yıllar devam etmiş ve yetkililerin etkin çözümler bulamaması sıklıkla eleştirilere neden olmuştur (NSU Watch, 2013).

Fransa’ya bakıldığında ise aşırı sağ motivasyonlu ya da göçmen, mülteci karşıtı eylemler Almanya’ya oranla yok denecek kadar daha azken gerçekleşen olayların daha çok aşırı sağcı-solcu, milliyetçi, Yahudi karşıtı, Müslümanlık karşıtı, Cihaddan ilham alan sebeplerle ya da bazı partilere yönelik olarak gerçekleştiği. FLNC, ETA, El-Kaide, DAESH gibi grupların eylemlerinin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Fransa’da özel mülk ya da kişilere yöneltilen pek çok saldırı olduğu da dikkat çekmektedir. Ancak bu olayların çoğunun Fransa’nın mücadele ettiği FLNC tarafından Korsika bölgesi ve çevresinde gerçekleştiği görülmektedir. Öte yandan Fransa’da ciddi bir İslamlaşma korkusu olduğu da göze çarpmıştır, terör olayları sonrasında Fransa mülteci ya da göçmenlerden ziyade İslam’a odaklanmış, radikal İslam ve radikalleşmeyle mücadele kapsamında politikalarını sıkılaştırmıştır. Hatta bu doğrultuda, S dosyasında bulunan tüm Müslümanların sınır dışı edilmesi de dahil olmak üzere siyasilerden uygulanması oldukça zor olan önerilerin geldiği görülmektedir.

Özellikle İslami aşırılıkçılık ya da Cihat motivasyonu ile yapıldığı iddia edilen saldırılarda haberler içerisinde sıklıkla saldırganın “Allahu Ekber” dediğine vurgu yapıldığı görülmektedir (Le Figaro, 2015a, 2018; Woiter, 2015). Bu söylemlerin bazılarının doğruluğu ispatlanamamaktadır. Sadece yabancı asıllı olması sebebiyle terör eylemini gerçekleştiren kişilerle ilgili olarak “Allahu Ekber” dedi gibi

doğrulanmayan ifadeler kullanılması da İslam karşıtlığını körüklemektedir (Hume vd., 2016). Aynı olayla ilgili Türkiye’de yayınlanan gazetelerde ise bu vurgunun yapılmadığı dikkat çekmektedir.

Türkiye ise tüm ülkeler arasında en fazla terör saldırısına maruz kalan ülke olarak öne çıkmıştır. 20 yıllık dönemde 2000’e yakın saldırı olduğu kayıtlarda gözükmektedir. Türkiye 1980’li yıllardan beri PKK ve benzeri terör örgütleriyle mücadele etmek zorunda kalmıştır. Dolayısıyla maruz kalınan terör olaylarının sorumlularının genellikle ayrılıkçı ya da aşırı sol terör örgütleri olarak öne çıkmaktadır. Yine de 2015 sonrasında Türkiye’nin DAESH’le de yoğun bir mücadele içine girdiği görülmektedir. Kayıtlara bakıldığında da Türkiye’nin mücadelesini açıkça görmek mümkündür. Türkiye’de kayıtlara geçen saldırılardan 1 tanesini bir sığınmacının gerçekleştirdiği bilinmektedir. Saldırı sonrasında Türkiye de diğer ülkelerde olduğu gibi mültecilerle birlikte ülkeye gelebilecek terör unsurlarına dikkat çekilmiştir. Suriye İç savaşının başladığı zamandan bugüne kadarki süreçte karşılaşılan eylemlere bakıldığında, mülteci/sığınmacılara yönelik eylemlerin sayısının görece az olduğu görülmektedir. Ancak Suriye Savaşı ve bölgedeki istikrarsızlığın doğurduğu fırsatla eylemlerini arttıran terör örgütlerinden ötürü sınırdaki ilçelerde hem sığınmacıların hem yerel halkın terör eylemlerine maruz kaldığı bazılarının bunun sonucunda hayatını kaybettiği ya da yaralandığı görülmektedir. Daha önce de bahsedildiği gibi Türkiye’de Almanya’dakine benzer bir göçmen karşıtı hareket olmamakla birlikte, özellikle sığınmacıların yoğun olduğu ilçe ve mahallelerde sığınmacıların oldukları yerleri terk etmesiyle sonuçlanan toplumsal huzursuzlukların da olduğu kayıtlara geçmiştir.

Ülkelerdeki bu tür eğilimler MAXQDA analizlerinde de kendini göstermektedir. Almanya’da Avrupa içerisinde en fazla mülteciye ev sahipliği yapan ülke olarak öne çıkmakla birlikte, haberlerde gelen göçmenler ve göçmenlerin durumuna ilişkin içerikler öne çıkmaktadır. Genel olarak iltica, göç ve entegrasyon politikalarına ilişkin içeriklerin yoğun olduğu görülmektedir. Bununla birlikte göç politikalarındaki eksiklik ve eleştirilerin ele alındığı içeriklerin de fazla olduğu görülmektedir. Ek olarak uluslararası alanda sığınmacı ve göç politikaları ve mülteci krizine dair içeriklere sıklıkla yer verildiği, göçle ilgili yönetsel tartışmaların ve diğer Avrupa ülkelerine yükün adil dağıtılmasıyla ilgili çağrılarının öne çıktığı görülmektedir.

Fransa’da haberlerde özellikle radikalleşme ve terörle mücadeleye yönelik içerikler ağırlıkta iken, bu kapsamda olağanüstü önlemler alınması, Vigipirate planının devreye

sokulması, ibadethanelerin takibe alınmasını içeren güvenlik önlemlerinin artırılmasına yönelik içeriklerin de oldukça fazla olduğu görülmektedir. Bunun yanında güvenlik politikalarındaki eksikliklere dair eleştirilerin ele alındığı haberlerin de yine yoğun olduğu görülmektedir.

Türkiye’de ise diğer ülkelerde meydana gelen terör olaylarına ya da göçmenlere yapılan muamelelerin yer aldığı haberlerin yanı sıra kaçak göçmenlerle ilgili haberlerin yoğunlukta olduğu ve buna paralel olarak özellikle sığınmacılar ve göç konusunda Avrupa ve uluslararası topluma yapılan eleştirilere dair içeriklerin de çoğunlukta olduğu görülmektedir. Güvenlik önlemlerinin artırılması, terörle mücadele operasyonları, güvenli bölge vurgularının da bu temaları takip ettiği görülmektedir. Ek olarak geri dönen ya da özellikle 2020 yılında sınırların açılmasının ardından Avrupa’ya giden sığınmacılara dair içeriklerin de yoğun olduğu görülmektedir. Türkiye’de Almanya ve Fransa’dan farklı olarak iki gazetenin hükümet politikalarına eleştiri ve yönetsel tartışmaları ele alış biçiminin farklı olduğu dikkat çekmektedir. Sabah gazetesinde siyasi alandaki yönetsel tartışmalar/eleştirilere ve kamuoyundaki hükümet politikalarına ilişkin eleştirilere çok az yer verilirken, Sözcü gazetesinde siyasi alanda yönetsel tartışmalara ve kamuoyundaki hükümet politikalarına eleştirilere de yer verildiği görülmektedir. Bu doğrultuda Türkiye’nin göç ve güvenlik politikalarına dair eleştirilerin de yoğun olduğu dikkat çekmektedir. Gazeteler arasındaki bu ciddi tutum farklılıkları, Türkiye’de medya üzerindeki siyasi ağırlığın diğer ülkelere oranla daha fazla olmasından kaynaklanmaktadır.

Özetle Almanya’da göç hareketlerinin artışı ve bağımsız olarak terör olaylarının da artması sonrasında daha çok göç politikalarının tartışıldığı, Fransa’da ise daha ziyade radikalleşme ve terörle mücadele kapsamında güvenlik politikalarının ve radikalleşmeyle mücadele önlemlerinin öne çıktığı görülmektedir. Türkiye’de ise genel olarak Avrupa ve Uluslararası topluma sığınmacılar ve göç konusunda eleştirilerin yoğunlukta olduğu, bunun yanında güvenlik önlemlerinin artırılması, güvenli bölgenin kurularak sığınmacıların gönüllü ve güvenli şekilde geri dönmesine odaklanıldığı görülmektedir.

Söylem bazında terör ve göçün özellikle hükümetin başındaki siyasiler tarafından ilişkilendirilmemesi için çaba gösterilmiş olsa da muhalefet partileri, sağ partiler ve medyada terör ve göçü ilişkilendiren haberlere de rastlanmıştır. Hükümet görevlilerinin söylemlerine dikkat etmesinin yanı sıra ulusal güvenlik politikaları, sınır

güvenliği pratikleri ve göç politikaları incelendiğinde durumun daha karmaşık olduğu görülmektedir. Özellikle üç ülkenin de ulusal güvenlik metinleri incelendiğinde göç konusunun 1990 ve 2000’li yılların başlarında ulusal güvenlik metinlerinde göçle ilgili vurgulara çok seyrek rastlanırken, 2010 sonrasında yayınlanan metinlerde göç, göçmenler, sığınmacılar ve mültecilerle ilgili daha fazla vurguya rastlanmıştır. Hatta 2010 sonrasındaki metinlerde göçle ilgili ayrı başlıklara yer verildiği görülmektedir. Almanya ve Fransa metinlerine bakıldığında göçün istikrarı bozacak bir etmen ve kriz faktörü olarak görüldüğü, mülteci hareketi ve cihatçı savaşçıların geri dönüşü gibi vurguların birlikte yapıldığı görülmektedir. Kontrolsüz ve düzensiz göçün Avrupa’ya tehdit olabileceği, istikrarsızlığa yol açabileceği, çatışma bölgelerinden gelen göç hareketlerinin ise hedef ülke içinde bölgesel çatışmalara yol açabileceğine değinilmiştir. Türkiye’ye de benzer şekilde 2010 sonrasında göç, göçmen, mülteci, sığınmacı, Suriyeli, Suriye halkı gibi kelimelerin güvenlik metinlerinde sıklıkla kullanıldığı görülmüştür. Türkiye’de ise göçün terör örgütlerince demografiyi değiştirmek için araç olarak kullanıldığına dair vurguların yapıldığı görülmektedir.

Her üç ülke içinde göçün ve terör-göç ilişkisinin ele alınış biçimlerinde yukarıda bahsedildiği gibi birtakım benzerlikler ve farklılıklar bulunmaktadır. Özellikle Almanya ve Fransa’nın terör olayları sonrasında Müslüman ülkelere gelen göçler konusunda daha endişeli bir tutum takındığı ve ihtiyatlı davrandığı görülmektedir. Bunun yanında İslami radikalleşme ve cihatçı terör söylemlerinin her iki ülkede de sıklıkla kullanıldığı dikkat çekmektedir. Ancak Türkiye’de terör konusu İslami radikalleşme ve cihatçı terör bağlamında ele alınmak yerine genel olarak terör olarak ele alınmaktadır. Bu farklılığın altında yatan en büyük etkenin Türkiye’nin Müslüman çoğunluklu bir ülke olmasından kaynaklandığını söylemek yanlış olmayacaktır. Ek olarak yine bir başka farklılık ise göç yönetimi ve sınır güvenliği tartışmaları bağlamında kendini göstermektedir. Almanya ve Fransa’nın sınır güvenliği ve göç politikalarını kendi iç hukukları ve siyasi düzenlemeleri dışında, AB hukukuna uygun olarak düzenlemesi gerekmektedir. Dolayısıyla bu durum her iki ülke içinde dönem dönem belirsizliklere ve tartışmalara neden olmaktadır. Türkiye ise AB hukuku dışında olması dolayısıyla farklı bir uluslararası hukuka tabi düzenlemektedir. Dolayısıyla sınır güvenliği ve göç politikalarında uluslararası hukukun genel kurallarına uymakla birlikte kendi iç hukukunu daha kolay bir şekilde yürütebilmektedir.

Göçün terör söylemi üzerinden güvenlikleştirilmesi konusunda, özellikle terör olayları sonrasında göçmen ve mültecilerin “terör” söylemi ile çerçevelenmesinde bir artış yaşandığı görülmektedir. Almanya ve Fransa’da bu durumun özellikle aşırı sağ kesim tarafından daha keskin şekilde dile getirildiği görülmektedir. Türkiye’de ise terör söylemi üzerinden yapılan güvenlikleştirme Almanya ve Fransa’ya nazaran görece daha az yapılmaktadır. Türkiye’deki sağ partiler bağlamında bile bu durum yine Almanya ve Fransa’ya göre daha az gözlemlenmiştir. Tüm bu farklılıkları ülke içi dinamiklere, ülkelerde çoğunlukta bulunan dini gruplara, ülkelerin tabi olduğu hukuk kurallarına ve sahip oldukları farklı siyasi kültürlerle dayandırmak yanlış olmayacaktır.

Tüm bu bulgular ışığında, bu çalışma, ileriki dönemde yapılacak araştırmalar için önemli ipuçları sunmayı ve göçün güvenlikleştirilmesindeki söylem pratiklerini göstermeyi amaçlamaktadır. Terör olayları sonrası kamuoyundaki güvenlik kaygıları artırılmakta ve bu durum mülteci ve göçmen politikalarına daha kısıtlayıcı bir yaklaşım getirmektedir. Medyada hükümet liderleri söylemlerine ne kadar dikkat ediyor olsa da güvenlikleştirici aktör olarak siyasilerin ve medyanın kendisinin olayları ele alış biçimleri göçün güvenlikleştirilmesine katkı sağlamaktadır. Öte yandan göçün terörle birlikte güvenlik meselesi olarak ele alınması da yine bu güvenlikleştirmeyi perçinlemektedir. Söylemler ne kadar kapsayıcı olmaya çalışsa da politika ve pratikler de bunu körüklemektedir. Göç ve güvenlik algısının nasıl iç içe geçtiği ve bu süreçten doğan zorluklarla başa çıkmanın yolları hem akademik hem de politik anlamda sürekli olarak ele alınması gereken konular olmaya devam etmektedir. Özellikle Türkiye, Almanya ve Fransa gibi ülkelerde yürütülen politikalar ve medya söylemleri, terör söyleminin göçün güvenlikleştirilme sürecindeki önemli örnekler olarak öne çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

- Abomhara, M., Yıldırım Yayılğan, Ş., Nweke, L. O., & Székely, Z. (2021). A comparison of primary stakeholders' views on the deployment of biometric technologies in border management: Case study of SMart mobilItY at the European land borders. *Technology in Society*, 64. <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2020.101484>
- Adamides, C. (2020). *Securitization and Desecuritization. Processes in Protracted Conflicts: The Case of Cyprus*. Palgrave Macmillan.
- Adamson, F. B. (2006). Crossing Borders: International Migration and National Security. *International Security*, 31(1), 165–199.
- Adıgüzel, Y. (2022). *Göç Sosyolojisi* (5th Editio). Nobel Yayınları.
- Agamben, G. (1998). *Homo Sacer: Sovereign Power and Bare Life*. Stanford University Press.
- AIDA - Asylum information database. (2018). *Country Report: France*. https://asylumineurope.org/wp-content/uploads/2019/03/report-download_aida_fr_2018update.pdf
- Akgül Açıkmeşe, S. (2011). Algı mı, Söylem mi? Kopenhag Okulu ve Yeni Klasik Gerçeklikte Güvenlik Tehditler. *Uluslararası İlişkiler*, 8(30), 43–73.
- Akkoyunlu Ertan, K., & Ertan, B. (2017). Türkiye'nin Göç Politikası. *Contemporary Research in Economics and Social Sciences*, 1(2), 7–39.
- Akşit Ergen, G., & Memişoğlu, F. (2020). 'Refuge Crisis' in the context of EU-Turkey relations. İçinde A. Bilgin (Ed.), *EU/Turkey relations in the shadows of crisis* (ss. 175–192). Lenxington Books.
- Alkousaa, R., Becker, S., Brnada, N., Clauss, A., Dahlkamp, J., Mayr, W., Neukirch, R., Puhl, J., Schult, C., & Wiedmann-Schmid, W. (2016, Ağustos 24). The Makings of Merkel's Decision to Accept Refugees. *Spiegel International*. <https://www.spiegel.de/international/germany/a-look-back-at-the-refugee-crisis-one-year-later-a-1107986.html>
- Altan, H. N., & Budak, M. M. (2023). İkinci Dünya Savaşı Sonrasında Almanya Göç Politikalarının Dönüşümü. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 22(4), 1409–1423. <https://doi.org/10.21547/jss.1344365>
- Amnesty International. (y.y.). *Refugees, asylum seekers and migrants - Amnesty International*. <https://www.amnesty.org/en/what-we-do/refugees-asylum-seekers-and-migrants/>
- Amnesty International. (2015). *Europe's Gatekeeper: Unlawful Detention and Deportation of Refugees from Turkey*. <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2021/05/EUR4430222015ENGLISH.pdf>
- Amoore, L. (2009). Algorithmic war: Everyday geographies of the war on terror.

- Antipode*, 41(1), 49–69. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8330.2008.00655.x>
- Application, I. (y.y.). *Section 12 The safe third country concept Section 12 The safe third country concept*. 1–39.
- Arslan, E. (2016). Fransa ve Göçmenler: Asimilasyon mu Entegrasyon mu? *EURO Politika*, 1, 45–52.
- Aslan, A. (2021). İş Gücü Anlaşmasının Altmışıncı Yılında Aidiyet ve Ötekileştirilme Arasında Almanyalı Türkler (German Turks Between Belonging and Being Marginalized in the Sixtieth Year of the Labor Agreement). *Turkish Journal of Diaspora Studies*, 1(2), 96–120.
- Ataç, İ., Heck, G., Hess, S., Kaşlı, Z., Ratfish, P., Soykan, C., & Yılmaz, B. (2017). Contested B/orders: Turkey's Changing Migration Regime. *Movements Journal for Critical Migration and Border Regime Studies*, 3(2), 9–22.
- Austin, J. L. (1975). *How To Do Things With Words* (J. O. Urmson & M. SbisÅ (ed.); 2nd Edt.). Harvard University Press.
- Avcı, M. (2018). Entegre Sınır Yönetimi Kavramı ve Türkiye'ye Uygulanabilirliği. *İdarecinin Sesi Dergisi*, 185, 35–36.
- Ayanoğlu, Ö., & Bayam, Ü. (2021). *Berlin - Kreuzberg ve Türkiye Kökenli İşçi Göçü Almanya Göç Politikaları ve Yerel Perspektifler*. http://www.reslogproject.org/wp-content/uploads/2021/12/reslog_KIT_kreuzberg_TR_ONLINE.pdf
- Aydın, Y. (2023). Almanya'nın Yeni Ulusal Güvenlik Stratejisi ve Türkiye. *Perspektif*. <https://www.perspektif.online/almanyadin-yeni-ulusal-guvenlik-stratejisi-ve-turkiye/>
- Bade, K. J. (2003). *Migration in European History*. Blackwell Publication.
- Bade, K. J., & Oltmer, J. (2008). Mitteleuropa-Deutschland. İçinde K. J. Bade, P. C. Emmer, L. Lucassen, & J. Oltmer (Ed.), *Enzyklopädie Migration in Europa. Vom 17. Jahrhundert bis zur Gegenwart* (ss. 141–170). Verlag Ferdinand Schöningh.
- Baker-Beall, C. (2009). The discursive construction of EU Counter-Terrorism Policy: writing the 'Migrant Other', securitisation and control. *Journal of Contemporary European Research*, 5(2), 188–206. <https://doi.org/10.30950/jcer.v5i2.161>
- Baldwin, D. (1997). The Concept of Security. *Review of International Studies*, 23(1), 5–26.
- Balzacq, T. (2005). The Three Faces of Securitization: Political Agency, Audience and Context. *European Journal of International Relations*, 11(2), 171–201.
- Balzacq, T. (2008). The Policy Tools of Securitization: Information Exchange, EU Foreign and Interior Policies. *Journal of Common Market Studies*, 46(1), 75–100.
- BAMF. (2024). *Göçmenler ve kursiyerler*. BAMF. <https://www.bamf.de/TR/Themen/Integration/ZugewanderteTeilnehmende/zugewanderteteilnehmende-node.html;jsessionid=F1E06243BCF611B27D71F03E2AFBF369.intranet671>
- Barthe, B. (2015, Ocak 11). “Charlie Hebdo”, une “blessure arabo-française”. *Le Monde*. https://www.lemonde.fr/proche-orient/article/2015/01/14/charlie-hebdo-une-blessure-arabo-francaise_4555955_3218.html

- Baumstieger, M., & Herrmann, B. (2020, Mart 1). Flüchtlinge - Türkei setzt Europa unter Druck. *Süddeutsche Zeitung*. <https://www.sueddeutsche.de/politik/fluechtlinge-tuerkei-setzt-europa-unter-druck-1.4826494>
- Bayındır, Ş. N., & Yılmaz, İ. H. (2023). *Fransa 'da Göç Politikaları : Cumhuriyetçi Entegrasyon Modelinin Değerlendirilmesi* (Sayı March). <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.27458.66242>
- Baylis, J. (2008). International and global security. İçinde J. Baylis, S. Smith, & P. Owens (Ed.), *The Globalization of World Politics* (ss. 229–242). Oxford University Press.
- Baysal, B. (2020). 20 years of Securitization: Strengths, Limitations and a new Dual Frame- work. *Uluslararası İlişkiler*, 17(67), 3–20.
- Baysal, B., & Lüleci, Ç. (2015). Kopenhag Okulu ve Güvenikleştirme Teorisi. *Güvenlik Stratejileri*, 11(22), 61–96.
- BBC. (2015, Eylül 15). Migrant crisis: Hungary's closed border leaves many stranded. *BBC*. <https://www.bbc.com/news/world-europe-34260071>
- BBC. (2017, Şubat 26). Germany hate crime: Nearly 10 attacks a day on migrants in 2016. *BBC*. <https://www.bbc.com/news/world-europe-39096833>
- BBC. (2018, Nisan 23). France approves controversial immigration bill. *BBC*. <https://www.bbc.com/news/world-europe-43860880>
- Beck, M. (2021). On the Making of the German 'Refugee Crisis': Securitizing Muslim Immigrants in 2015 and Beyond. *Journal of Refugee Studies*, 34(2), 1307–1326. <https://doi.org/10.1093/jrs/feab011>
- Bekdil, B. E. (2016, Haziran 21). Turkey to Install New Air-Defense Systems on Syrian Border. *DefenseNews*. <https://www.defensenews.com/home/2016/06/21/turkey-to-install-new-air-defense-systems-on-syrian-border/>
- Berdah, A., & Pecnard, J. (2018, Mart 23). Attaques dans l'Aude : Macron et Philippe à l'épreuve du terrorisme. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/actualite-france/2018/03/23/01016-20180323ARTFIG00264-emmanuel-macron-et-edouard-philippe-a-l-epreuve-du-terrorisme.php>
- Berelson, B. (1952). *Content analysis in communication research*. Free Press.
- Betts, A. (2017). *Zorunlu Göç ve Küresel Politika*. Hece Yayınları.
- Bianet. (2015, Temmuz 23). Arınç: Sınır Güvenlik Sistemi Kurulacak. *Bianet*. <https://bianet.org/haber/arinc-sinir-guvenlik-sistemi-kurulacak-166210>
- Biçen Gören, K. B. (2023). Sınır Güvenliği Paradigmalarının Değişimi Ekseninde Türkiye'nin Sınır Güvenliği. *Güvenlik Çalışmaları Dergisi*, 25(1), 30–50.
- Bigo, D. (2000). When Two Become One: Internal and External Securitisations in Europe. İçinde M. Kelstrup & M. C. Williams (Ed.), *International Relations Theory and the Politics of European Integration* (ss. 320–260). Routledge.
- Bigo, D. (2001). The Möbius Ribbon of Internal and External Security(ies). İçinde M. Albert, Y. Lapid, & D. Jacobson (Ed.), *Identities, Borders, Orders: Rethinking International Relations Theory* (ss. 91–116). University of Minnesota Press.

- Bigo, D. (2002). Security and immigration: Toward a critique of the governmentality of unease. *Alternatives*, 27(SUPPL. 1), 63–92. <https://doi.org/10.1177/03043754020270s105>
- Bigo, D. (2006). Security, Exception, Ban and Surveillance. İçinde D. Lyon (Ed.), *Theorizing Surveillance: The panopticon and beyond* (ss. 46–68). Willian Publishing.
- Bigo, D. (2008a). Globalized (in)security: The field and the Ban-Opticon. İçinde D. Bigo & A. Tsoukala (Ed.), *Terror, Insecurity and Liberty: Illiberal Practices of Liberal Regimes after 9/11* (ss. 10–42). Routledge.
- Bigo, D. (2008b). International Political Sociology. İçinde P. Williams (Ed.), *Security Studies: An Introduction* (ss. 116–130). Routledge.
- Bigo, D. (2011). Pierre Bourdieu and international relations: Power of practices, practices of power. *International Political Sociology*, 5(3), 225–258. <https://doi.org/10.1111/j.1749-5687.2011.00132.x>
- Bigo, D. (2013). Border, Mobility and Security. İçinde N. Kauppi (Ed.), *A Political Sociology of Transnational Europe* (ss. 111–127). Rowman & Littlefield International.
- Bigo, D. (2014). The (in)securitization practices of the three universes of EU border control: Military/Navy - border guards/police - database analysts. *Security Dialogue*, 45(3), 209–225. <https://doi.org/10.1177/0967010614530459>
- Bigo, D., & Guild, E. (2005). *Controlling Frontiers: Free Movement into and within Europe*. Asghate.
- Bigo, D., & Tsoukala, A. (2008). *Terror Insecurity and Liberty: Illiberal Practices of Liberal Regimes After 9/11*. Routledge.
- Bild. (2015a, Ağustos 31). Bundeskanzlerin redet Klartext: Das will Merkel gegen die Flüchtlingskrise tun. *Bild*. <https://www.bild.de/politik/inland/angela-merkel/das-wird-merkel-jetzt-tun-42398008.bild.html>
- Bild. (2015b, Kasım 15). “Paris ändert alles”: Wirbel um Söders Flüchtlings-Tweet. *Bild*. <https://www.bild.de/politik/inland/markus-soeder/veraendern-anschlaege-die-fluechtlingsdebatte-43406506.bild.html>
- Bild. (2016a, Temmuz 26). Kriminalität: Bayern geht schärfer gegen gewalttätige Flüchtlinge vor. *Bild*. <https://www.bild.de/news/aktuelles/bombenanschlag-in-ansbach-tatverdaechtiger-46976834.bild.html>
- Bild. (2016b, Temmuz 27). Herrmann sieht Sicherheitsrisiko durch Flüchtlingszuzug | Regional | BILD.de. *Bild*. https://m.bild.de/regional/aktuelles/herrmann-sieht-sicherheitsrisiko-durch-fluechtlingszuzug-47022938.bildMobile.html?t_ref=https%3A%2F%2Fwww.bild.de%2Fregional%2Faktuelles%2Fherrmann-sieht-sicherheitsrisiko-durch-fluechtlingszuzug-47022938.bild.html
- Bild. (2016c, Ağustos 30). Das hat sich seit dem Ausspruch der Kanzlerin zur Flüchtlingskrise getan-1 Jahr nach „Wir schaffen das“. *Bild*. <https://www.bild.de/politik/inland/fluechtlingskrise/ein-jahr-nach-wir-schaffen-das-47573470.bild.html>
- Bild. (2018a, Haziran 19). Asyl-Zoff zwischen Merkel und Seehofer: Die Welt spricht

- über unsere Macht-Schlacht. *Bild*. <https://www.bild.de/politik/inland/angela-merkel/die-welt-spricht-ueber-unsere-macht-schlacht-56052630.bild.html>
- Bild. (2018b, Kasım 7). Soll Merkel als Kanzlerin abtreten? *Bild*. <https://www.bild.de/bild-plus/politik/inland/politik-inland/exklusive-umfrage-soll-angela-merkel-als-kanzlerin-abtreten-58253616.bild.html>
- Bilgin, P. (2008). Critical Theory. İçinde P. D. Williams (Ed.), *Security Studies: An Introduction* (ss. 89–102). Routledge.
- Bilgin, P. (2010). Güvenlik Çalışmalarında Yeni Açılımlar: Yeni Güvenlik Çalışmaları. *Stratejik Araştırmalar*, 8(14), 69–96.
- Birdişi, F. (2014). Eleştirel Güvenlik Çalışmaları Kapsamında Frankfurt Okulu ve Soğuk Savaş Sonrası Güvenlik Sorunlarına Eleştirel Bir Yaklaşım: Galler Ekolü. *Güvenlik Stratejileri*, 10(20), 229–256.
- Boccardi, I. (2007). Confronting a False Dilemma: EU Asylum Policy between ‘Protection’ and ‘Securitization’. *Current Legal Problems*, 60(1), 204–237. <https://doi.org/10.1093/clp/60.1.204>
- Böhmelt, T., Bove, V., & Nussio, E. (2020). Can Terrorism Abroad Influence Migration Attitudes at Home? *American Journal of Political Science*, 64(3), 437–451.
- Bolter, J. (2019). *Explainer: Who Is An Immigrant?* <https://www.migrationpolicy.org/content/explainer-who-immigrant>
- Booth, K. (1991). Security and emancipation. *Review of International Studies*, 17(4), 313–326. <https://doi.org/10.1017/S0260210500112033>
- Booth, K. (1997). Security and Self: Reflections of a Fallen Realist. İçinde K. Krause & M. C. Williams (Ed.), *Critical Security Studies: Concepts And Strategies*. (ss. 83–119). University of Minnesota Press.
- Booth, K. (2005a). *Critical Security Studies and World Politics*. Lynne Rienner Publisher.
- Booth, K. (2005b). Two Terrors, One Problem. İçinde E. Aydınli & J. N. Rosenau (Ed.), *Globalisation, Security, and the Nation State: Paradigms in Transition* (ss. 27–48). State University of New York Press.
- Booth, K. (2007). *Theory of World Security*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/cbo9780511840210>
- Borkert, M., & Bosswick, W. (2011). The case of Germany. İçinde G. Zincone, R. Penninx, & M. Borkert (Ed.), *Migration Policymaking in Europe: The Dynamics of Actors and Contexts in Past and Present* (ss. 95–127). Amsterdam University Press.
- Boswell, C. (2007). Migration Control in Europe After 9/11: Explaining the Absence of Securitization. *Journal of Common Market Studies*, 45(3), 589–610. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5965.2007.00722.x>
- Bourbeau, P. (2011). *The Securitization of migration: a study of movement and order*. Routledge.
- Brachet, J. (2018, Aralık 13). Migrations: “La question des idéologies et de leur légitimation qui est en jeu”. *Le Monde*.

https://www.lemonde.fr/idees/article/2018/12/13/migrations-la-question-des-ideologies-et-de-leur-legitimation-qui-est-en-jeu_5396824_3232.html

- Braun, S., & Wittl, W. (2016, Temmuz 28). IS-Terror und Flüchtlingskrise - Merkel: Wir schaffen das - trotz allem -. *Süddeutsche Zeitung*. <https://www.sueddeutsche.de/politik/is-terror-und-fluechtlingskrise-merkel-wir-schaffen-das-trotz-allem-1.3098604>
- Brezet, A. (2015, Kasım 14). Gagner la guerre. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/vox/societe/2015/11/14/31003-20151114ARTFIG00247-gagner-la-guerre.php>
- Broeders, D., & Hampshire, J. (2010). *The Digitalization of European Borders and Migration Controls – Migration to Europe in the Digital Age (MEDiA)*.
- Budak, P., Sefa Demir, M., Tan, M., & Sarı, M. (2017). Yerel halkın algısında Suriyeli sığınmacılar ve toplumsal etkileri: Elazığ ili örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(62), 543–564. <https://doi.org/10.16992/ASOS.13262>
- Bui, H. N. (2009). Immigration and Crime. İçinde *21st Century Criminology: A Reference Handbook (21st Century Reference)* (ss. 173–183). Sage Publications, Inc.
- Bull, H. (1977). *The Anarchical Society: A Study of Order in World Politics*. Macmillan.
- Bundesamt für Migration und Flüchtlinge. (2018). *Ablauf des deutschen Asylverfahrens: Ein Überblick über die einzelnen Verfahrensschritte und rechtlichen Grundlagen*. http://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/EN/Publikationen/Bro%0Dschueren/das-deutsche-asylverfahren.pdf?__blob=publicationFile.
- Bundesamt für Migration und Flüchtlinge. (2022). *Erstverteilung der Asylsuchenden (EASY)*. Bundesamt für Migration und Flüchtlinge. <https://www.bamf.de/DE/Themen/AsylFluechtlingsschutz/AblaufAsylverfahrens/Erstverteilung/erstverteilung-node.html>
- Bundesministerium der Verteidigung. (2006). *Weißbuch 2006 zur Sicherheitspolitik Deutschlands und zur Zukunft der Bundeswehr*. https://analyticsdotcom.wordpress.com/wp-content/uploads/2011/03/weissbuch_2006_vollversion.pdf
- Bundesministerium der Verteidigung. (2016a). *Weißbuch 2016*. Bundesministerium der Verteidigung. <https://www.bmvg.de/de/themen/dossiers/weissbuch>
- Bundesministerium der Verteidigung. (2016b). *Weissbuch 2016 zur Sicherheitspolitik und zur Zukunft der Bundeswehr*. <https://www.bmvg.de/de/themen/dossiers/weissbuch>
- Bundesministerium der Verteidigung. (2023). *Bundeswehr ist Kernelement der ersten Nationalen Sicherheitsstrategie*. Bundesministerium der Verteidigung. <https://www.bmvg.de/de/aktuelles/bundesregierung-beschliesst-erste-nationale-sicherheitsstrategie-5636234>
- Bundesministerium des Innern und für Heimat. (y.y.). *Migration*. Bundesministerium des Innern und für Heimat. Tarihinde 20 Nisan 2024, adresinden erişildi <https://www.bmi.bund.de/DE/themen/migration/migration-node.html>

- Bundespolizei. (y.y.). *Grenzschutz*. Bundespolizei. Tarihinde 20 Nisan 2024, adresinden erişildi https://www.bundespolizei.de/Web/DE/03Unsere-Aufgaben/01Grenzschutz/grenzschutz_node.html
- Bundeswehr. (y.y.). *Bundeswehr CBRN Defence Command*. Tarihinde 15 Nisan 2024, adresinden erişildi <https://www.bundeswehr.de/en/organization/joint-support-and-enabling-service/organization/bundeswehr-cbrn-defence-command>
- Burban, C. (2009). Ministère de l'immigration : rupture ou continuité ? *Plein droit*, 83(4), 30. <https://doi.org/10.3917/pld.083.0030>
- Burke, A. (2002). Aporias of Security. *Alternatives: Global, Local, Political*, 27(1), 1–27. <https://doi.org/10.1177/030437540202700101>
- Buzan, B. (1983). Regional Security as a Policy Objective: The Case of South and Southwest Asia. İçinde A. Z. Rubinstein (Ed.), *The Great Game: Rivalry in the Persian Gulf and South Asia*. Praeger.
- Buzan, B. (1991). *People, States and Fear: An Agenda for International Security Studies in the Post-Cold War Era* (2nd Editio). Harvester Wheatsheaf.
- Buzan, B., Jones, C., & Little, R. (1993). *The Logic of Anarchy: Neorealism to Structural Realism*. Columbia University Press.
- Buzan, B., Waever, O., & de Wilde, J. (1998). *Security: A New Framework of Analysis*. Lynne Rienner Publisher.
- Çağan Elbir, H. (2016, Haziran). Avrupa'nın Aşısı Sağ Haritası: Zenofobi, İslamofobi ve Türkofobi. *AVİM Avrasya İncelemeleri Merkezi*. <https://avim.org.tr/tr/Yorum/AVRUPA-NIN-ASIRI-SAG-HARITASI-ZENOFABI-ISLAMOFABI-VE-TURKOFABI>
- Can, S. (2015, Aralık). İslamofobi'yi Zirveye Tırmandıran Paris Saldırıları'nın Gölgesinde Avrupa Müslümanları. *ORMER Ortadoğu Enstitüsü*. https://ormer.sakarya.edu.tr/20,3,,45,islamofobi_yi_zirveye_tirmandiran_paris_saldirilar_nin_golgesinde_avrupa_muslumanlari.html
- Carrera, S., & Geyer, F. (2007). Terrorism, Borders and Migration. *CEPS Policy Brief*, 131(131). <http://www.ceps.be/book/terrorism-borders-and-migration-commission?s=2008-policy-strategy-area-freedom-security-and-jus>
- Cha, V. D. (2000). Globalization and the Study of International Security. *Journal of Peace Research*, 37(3), 391–403. <https://doi.org/10.1177/0022343300037003007>
- Charter, D. (2016, Temmuz 20). Teenager in train axe attack had Isis flag. *The Times*. <https://www.thetimes.co.uk/article/afghan-teenager-in-train-axe-attack-had-isis-flag-p3vkxdxqg?region=global>
- Chou, M.-H., & Baygert, N. (2007). *The 2006 French immigration and integration law: Europeanisation or Nicolas Sarkozy's presidential keystone?* (Working Paper No. 45; Sayı 45).
- Choucri, N. (2002). Migration and Security: Some Key Linkages. *Journal of International Affairs*, 56(1), 97–122.
- Çömez Polat, F., & Kaya, E. (2017). Bir Ötekileştirme Pratiği: Türkiye'de Yaşayan Suriyelilere Yönelik Tutumlar. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü e-Dergi*, 1(1), 38–48.

- Connor, P., & Krogstad, J. M. (2018). *Many worldwide oppose more migration – both into and out of their countries*. Pew Research Center.
- Crouzel, C. (2015, Ocak 7). Qu'est ce qu'une journée de deuil national ? *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/actualite-france/2015/01/07/01016-20150107ARTFIG00479-qu-est-ce-qu-une-journee-de-deuil-national.php>
- Crush, J., & Ramachandran, S. (2010). Xenophobia, International Migration and Development. *Journal of Human Development and Capabilities*, 11(2), 209–228. <https://doi.org/10.1080/19452821003677327>
- Cumming-Bruce, N. (2013, Eylül 10). Germany to Accept Syrian Refugees. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2013/09/11/world/europe/germany-to-accept-syrian-refugees.html>
- d'Information du Gouvernement. (2023). *Le plan Vigipirate - Risques* | [info.gouv.fr](https://www.info.gouv.fr). <https://www.info.gouv.fr/risques/le-plan-vigipirate>
- de Boni, M. (2015a, Haziran 28). “Guerre de civilisation”: Manuel Valls adopte le vocabulaire de la droite. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/politique/le-scan/citations/2015/06/28/25002-20150628ARTFIG00073-guerre-de-civilisation-manuel-valls-adopte-un-vocabulaire-denonce-par-le-ps.php>
- de Boni, M. (2015b, Kasım 17). Terrorisme : inquiétude à gauche face au risque de surenchère sécuritaire. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/politique/le-scan/citations/2015/11/17/25002-20151117ARTFIG00049-terrorisme-inquietude-a-gauche-face-au-risque-de-surenchere-securitaire.php>
- de Mallevoüe, D. (2015, Ocak 8). Avec ces extrémistes, “les musulmans sont aussi en danger”. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/actualite-france/2015/01/08/01016-20150108ARTFIG00219-avec-ces-extremistes-les-musulmans-sont-aussi-en-danger.php>
- de Royer, S. (2015, Ocak 8). François Hollande : la journée de deuil national d'un président en première ligne. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/politique/2015/01/08/01002-20150108ARTFIG00388-francois-hollande-la-journee-de-deuil-national-d-un-president-en-premiere-ligne.php>
- de Wenden, C. W. (y.y.). The case of France. İçinde R. Penninx & M. Borkert (Ed.), *Migration Policymaking in Europe: The Dynamics of Actors and Contexts in Past and Present* (Sayı May 2023, ss. 61–94). Amsterdam University Press.
- Dekker, R., Emilsson, H., Krieger, B., & Sholten, P. (2015). A Local Dimension of Integration Policies? A Comparative Study of Berlin, Malmö, and Rotterdam. *International Migration Review*, 49(3), 633–658. <https://doi.org/10.1111/imre.12133>
- Demirel, M. (2008). Türkiye’de Bosna Göçmenleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 285–306.
- Deniz, R. (2020). *1789’den 2020’ye Fransa’nın Göç Politikaları*. İstanbul Medeniyet Üniversitesi.
- Der Derian, J. (1998). The Value of Security: Hobbes, Marx, Nietzsche, and Baudrillard James Der Derian. İçinde R. D. Lipschutz (Ed.), *On Security* (ss. 24–45). Columbia University Press.

- Derrida, J. (1976). *Of Grammatology*. The Johns Hopkins University Press.
- Destatis. (2023a). *Destatis: Population*. Destatis. https://www.destatis.de/EN/Press/2023/03/PE23_080_12.html
- Destatis. (2023b). *Migration and Integration*. Destatis Statistisches Bundesamt. https://www.destatis.de/EN/Themes/Society-Environment/Population/Migration-Integration/_node.html#265544
- Deutschland.de. (2014). *The long path to a “new German identity”*. Deutschland.de. <https://www.deutschland.de/en/topic/life/society-integration/the-long-path-to-a-new-german-identity>
- Dillon, M., & Lobo-Guerrero, L. (2008). Biopolitics of security in the 21st century: an introduction. *Review of International Studies*, 2(34), 265–292.
- Dixit, P. (2015). Securitization and Terroristization: Analyzing States’ Usage of the Rhetoric of Terrorism. İçinde *State Terror, State Violence* (ss. 31–50). Springer eBooks. https://doi.org/10.1007/978-3-658-11181-6_3
- DOMİD. (2011). Migration History in Germany. *Dokumentationszentrum und Museum über die Migration in Deutschland*. <https://domid.org/en/services-old/essays/essay-migration-history-in-germany/>
- Dragičević, D. (2019). Is There any Correlation Between Terrorism and Immigration? Evidence from EU Countries. *Journal of Business Paradigms*, 4(2), 4–21.
- Dreher, A., Gassebner, M., & Schaudt, P. (2020). The effect of migration on terror: Made at home or imported from abroad? *Canadian Journal of Economics*, 53(4), 1703–1744. <https://doi.org/10.1111/caje.12469>
- Dreher, A., Trieger, T., & Meierrieks, D. (2011). Hit and (they will) run: The impact of terrorism on migration. *Economics Letters*, 113(1), 42–46. <https://doi.org/10.1016/j.econlet.2011.05.044>
- DW. (2016, Mayıs 29). Son 25 yılın en büyük 10 saldırısı. DW. <https://www.dw.com/tr/son-25-yılın-en-büyük-10-saldırısı/a-18987413>
- ECRI. (2017). *ECRI Conclusion on the Implementation of the Recommendations in Respect of Germany Subject to Interim Follow-up: C. CRI(2017)6*. https://www.refworld.org/reference/countryrep/coecri/2017/en/115956?prevDestination=search&prevPath=/search?sm_document_source_name=Council+of+Europe%3A+European+Commission+Against+Racism+and+Intolerance+%28ECRI%29&sort=score&order=desc&result=result-115956-en
- Edwards, A. (2013, Eylül 3). Number of Syrian refugees tops 2 million mark with more on the way. *UNHCR*. <https://www.unhcr.org/news/stories/number-syrian-refugees-tops-2-million-mark-more-way>
- Elçi, İ. H. (2022). Türkiye’nin Entegre Sınır Yönetim Modeli Kapsamında İran Sınırına İnşa Ettiği Modüler Beton Duvarın Düzensiz Göçe Etkisi. *Asya Studies-Academic Social Studies*, 6(21), 317–332. <https://doi.org/10.31455/asya.1139601>
- Erdoğan, M. (2015). *Türkiye’deki Suriyeliler Toplumsal Kabul ve Uyum*. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Erdoğan, M. N. (2021, Ekim 26). Göçün önlenmesi için Türkiye’nin kara sınırlarının yüzde 34’üne güvenlik duvarı örüldü. *Anadolu Ajansı*. <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/gocun-onlenmesi-icin-turkiyenin-kara->

- Erdoğan, M., & Ünver, C. (2015). *Türk İş Dünyasının Türkiye'deki Suriyeliler Konusundaki Görüş, Beklenti ve Önerileri*. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu.
- Estevens, J. (2018). Migration crisis in the EU: developing a framework for analysis of national security and defence strategies. *Comparative Migration Studies*, 6(28). <https://doi.org/10.1186/s40878-018-0093-3>
- eu-LISA. (y.y.). *eu-LISA - Schengen Information System*. eu-LISA. Tarihinde 11 Mayıs 2023, adresinden erişildi <https://www.eulisa.europa.eu/Activities/Large-Scale-It-Systems/Sis-Ii>
- EU Entry-Exit System – Seamless and secure traveller flow. (y.y.). Laxton. Tarihinde 15 Nisan 2024, adresinden erişildi <https://www.laxton.com/case-study/entry-exit-system-for-eu/>
- EUR-Lex. (y.y.). *Schengen Agreement and Convention*. EUR-Lex. Tarihinde 20 Nisan 2024, adresinden erişildi <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/schengen-agreement-and-convention.html>
- Security Industrial Policy: Action Plan for an innovative and competitive Security Industry. COM(2012) 417 final, 26 July 2012., (2012). <https://doi.org/10.13140/RG.2.1.4934.8324>
- European Commision. (y.y.-a). *Autonomous maritime surveillance system | AMASS Project | Fact Sheet | FP7 | CORDIS | European Commission*. European Commission. Tarihinde 14 Mayıs 2023, adresinden erişildi <https://cordis.europa.eu/project/id/218290>
- European Commision. (y.y.-b). *European integrated border management*. European Commission. Tarihinde 09 Mayıs 2023, adresinden erişildi https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-asylum-and-migration-glossary/glossary/european-integrated-border-management_en
- European Commision. (y.y.-c). *European integrated border management*. European Commission. Tarihinde 20 Nisan 2024, adresinden erişildi https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-asylum-and-migration-glossary/glossary/european-integrated-border-management_en
- European Commision. (2016). *EU-Turkey Statement: Questions and Answers*. European Commission. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_16_963
- European Commision. (2021). *European Website on Integration, Governance of migrant integration in Germany*. European Commission. https://ec.europa.eu/migrant-integration/country-governance/governance-migrant-integration-germany_en
- European Council. (y.y.). *EU directive on passenger name record (PNR) data - Consilium*. European Council. Tarihinde 10 Mayıs 2023, adresinden erişildi <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/fight-against-terrorism/passenger-name-record/#pnr>
- Feller, E. (2006). Asylum, migration and refugee protection: Realities, myths and the promise of things to come. *International Journal of Refugee Law*, 18(3–4), 509–536. <https://doi.org/10.1093/ijrl/eel016>

- Fellmeth, A. X., & Horwitz, M. (2009). *Ius necessitatis*. İçinde *Guide to Latin in International Law* (s. 157). Oxford University Press.
- FIDH, Migreurop, & EMHRN. (2014). *Frontex: Between Greece and Turkey: At the Border Denial*. Migreurop. <https://migreurop.org/article2533.html>
- Fierke, K. M. (2017). Critical Theory, Security, and Emancipation. *Oxford Research Encyclopedia of International Studies*. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190846626.013.138>
- Filipec, Ondrej, Mosneaga, V., & Walter, A. (2018). *Europe and the Migration Crisis: the Response of the EU Member States*. Stowarzyszenie Naukowe Instytut Badań nad Polityką Europejską.
- Filipec, Ondřej, & Vargová, N. (2019). Perception of Migration From Non-EU Countries in Slovakia: The Case of Nitra Region. *EJTS European Journal of Transformation Studies*, 7(2), 165–175.
- Fitzgerald, J., Curtis, K. A., & Corliss, C. L. (2012). Anxious Publics: Worries About Crime and Immigration. *Comparative Political Studies*, 45(4), 477–506. <https://doi.org/10.1177/0010414011421768>
- Floyd, R. (2016). Extraordinary or Ordinary Measures: What, and Who, Defines the ‘Success’ of Securitization? *Cambridge Review of International Affairs*, 29(2), 677–694. <https://doi.org/10.1080/09557571.2015.1077651>
- Floyd, R., & Croft, S. (2011). European Non-Traditional Security Theory: From Theory to Practice. *Geopolitics, History, and International Relations*, 3(2), 152–179.
- Foucault, M. (1978). *The History of Sexuality Volume I: An Introduction*. Pantheon Books.
- Franzke, J. (2020). Germany: From Denied Immigration to Integration of Migrants. İçinde J. Franzke & J. M. Ruano de la Fuente (Ed.), *Local Integration of Migration Policy: European Experiences and Challenges* (ss. 107–121). Palgrave Macmillan.
- French National Strategy*. (2015). Republique Francaise. https://www.ssi.gouv.fr/uploads/2015/10/strategie_nationale_securite_numerique_en.pdf
- Fresso, F. (2015, Kasım 17). De la Réserve citoyenne à la “garde nationale”. *Le Monde*. https://www.lemonde.fr/politique/article/2015/11/17/de-la-reserve-citoyenne-a-la-garde-nationale_4811858_823448.html
- FRONTEX. (2015). *Best Practice Operational Guidelines for Automated Border Control (ABC) Systems*. <https://doi.org/10.2819/39041>
- Gagnebet, P. (2015, Ocak 10). Au Mirail, à Toulouse : “Ces tueurs ne représentent qu’eux-mêmes”. *Le Monde*. https://www.lemonde.fr/societe/article/2015/01/10/au-mirail-a-toulouse-ces-tueurs-ne-representent-qu-eux-memes_4553406_3224.html
- Gaidarov, O. S. (2022). “Danger: Security”! Securitization Theory and the Paris School of International Security Studies. *MGIMO Review of International Relations*, 15(1), 7–37.
- Galantino, M. G. (2020). The migration–terrorism nexus: An analysis of German and

- Italian press coverage of the 'refugee crisis'. *European Society of Criminology*, 19(2), 259–281. <https://doi.org/10.1177/1477370819896213>
- Galiero, E. (2015, Kasım 14). Jérôme Fourquet (Ifop): “Le sentiment d’insécurité monte crescendo dans le pays”. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/politique/2015/11/14/01002-20151114ARTFIG00138-jerome-fourquet-ifop-le-sentiment-d-insecurite-monte-crescendo-dans-le-pays.php>
- Galiero, E. (2018, Mart 26). Terrorisme: Wauquiez dénonce l’«aveuglement irresponsable» de Macron. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/politique/le-scan/2018/03/26/25001-20180326ARTFIG00090-terrorisme-wauquiez-denonce-la-coupable-naivete-de-macron.php>
- Galtung, J. (1976). Three Approaches to Peace: Peacekeeping, Peacemaking and Peacebuilding. İçinde J. Galtung (Ed.), *Peace, War and Defense: Essays in Peace Research* (ss. 292–304). Christian Elders.
- Galtung, J. (1985). Twenty-Five Years of Peace Research: Ten Challenges and Some Responses. *Journal of Peace Research*, 22(2), 141–158. <https://doi.org/10.1177/002234338502200205>
- Garat, J.-B., Jaigu, C., Gouilliaud, P., & Du Limbert, P.-H. (2015, Kasım 17). Alain Juppé: “La France a besoin d’unité”. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/politique/2015/11/17/01002-20151117ARTFIG00362-alain-juppe-la-france-a-besoin-d-unite.php>
- Garat, J.-B., & Waintraub, J. (2015, Ocak). Après l’attentat contre Charlie Hebdo, l’UMP cherche le bon équ. *Le Figaro*.
- Geddes, A. (2003). *The politics of migration and immigration in Europe*. SAGE Publications Ltd.
- Girard, R. (2015, Ocak 13). Renaud Girard: comment gagner la guerre mondiale contre l’islamisme. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/vox/monde/2015/01/13/31002-20150113ARTFIG00198-renaud-girard-comment-gagner-la-guerre-mondiale-contre-l-islamisme.php>
- Glouftsiou, G. (2018). Governing circulation through technology within EU border security practice-networks. *Mobilities*, 13(2), 185–199. <https://doi.org/10.1080/17450101.2017.1403774>
- Göç İdaresi Başkanlığı. (2013). *Uluslararası Koruma*. Göç İdaresi Başkanlığı. <https://www.goc.gov.tr/uluslararasi-koruma>
- Göç İdaresi Başkanlığı. (2014). *Başkanlık*. Göç İdaresi Başkanlığı. <https://www.goc.gov.tr/baskanligin-gorevleri#:~:text=29> Ekim 2021 tarihli ve, Müdürlüğün statüsü Başkanlık olarak değiştirilmiştir.
- Geçici Koruma Yönetmeliği, Göç İdaresi Başkanlığı (2014).
- Göç İdaresi Başkanlığı. (2024). *Geçici Koruma*.
- Goldnadel, G.-W. (2015, Kasım 17). Trente ans de complaisance envers la radicalité islamiste. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/vox/politique/2015/11/17/31001-20151117ARTFIG00158-goldnadel-trente-ans-de-complaisance-envers-la-radicalite-islamiste.php>
- Granados, S., Murphy, Z., Schaul, K., & Faiola, A. (2016, Ekim 14). Fence Out: A

- new age of walls (Episode 2). *The Washington Post*.
<https://www.washingtonpost.com/graphics/world/border-barriers/europe-refugee-crisis-border-control/>
- Guehenho, J.-M. (2013). *Livre Blanc Défense et Sécurité Nationale - 2013*.
<https://www.vie-publique.fr/rapport/33131-livre-blanc-sur-la-defense-et-la-securite-nationale-2013>
- Guild, E. (2003). International Terrorism and EU Immigration, Asylum and Borders Policy: The Unexpected Victims of 11 September 2001. *European Foreign Affairs Review*, 8(3), 331–346.
- Guild, E. (2009). Terrorism and the Foreigner. İçinde *Terrorism and the Foreigner*.
<https://doi.org/10.1163/ej.9789004151871.i-432>
- Guild, E. (2017). *Controlling Frontiers: Free Movement Into and Within Europe*. Routledge.
- Hahn, S. (2012). *Historische Migrationsforschung*. Campus Verlag GmbH.
- Hall, A., & Lichfield, J. (2015, Ağustos 25). Germany opens its gates: Berlin says all Syrian asylum-seekers are welcome to remain, as Britain is urged to make a “similar statement”. *Independent*.
<https://www.independent.co.uk/news/world/europe/germany-opens-its-gates-berlin-says-all-syrian-asylumseekers-are-welcome-to-remain-as-britain-is-urged-to-make-a-similar-statement-10470062.html>
- Hamann, U., & Karakayalı, S. (2017). Practicing Willkommenskultur: Migration and Solidarity in Germany. *Intersections: East European Journal of Society and Politics*, 2(4), 69–86. <https://doi.org/10.17356/ieejsp.v2i4.296>
- Hänsel, V., Hess, S., & Kasperek, B. (2019). Border Management and Migration Controls: Germany Report. İçinde *Global Migration: Consequences and Responses - RESPOND Working Paper Series* (2019/21).
<https://doi.org/10.5281/zenodo.3268245>
- Hansen, L. (2006). *Security as Practice: Discourse Analysis and the Bosnian War*. Routledge.
- Hantrais, L. (1995). Comparative Research Methods. *Social Research Update*, 13.
<https://sru.soc.surrey.ac.uk/SRU13.html>
- Hargreaves, A. G. (2007). *Multi-Ethnic France: Immigration, Politics, Culture and Society*. Taylor & Francis Group.
- Harouel, J. (2016, Temmuz 18). L’obsession des droits de l’homme, arme pour l’islamisme. *Le Figaro*.
<https://www.lefigaro.fr/vox/politique/2016/07/18/31001-20160718ARTFIG00247-l-obsession-des-droits-de-l-homme-arme-pour-l-islamisme.php>
- Heck, G., & Hess, S. (2017). Tracing the Effects of the EU-Turkey Deal: The Momentum of the Multi-Layered Turkish Border Regime. *Movements Journal for Critical Migration and Border Regime Studies*, 3(2), 35–58.
- Helbling, M., & Meierrieks, D. (2022). Terrorism and Migration: An Overview. *British Journal of Political Science*, 52(2), 977–996.
<https://doi.org/10.1017/S0007123420000587>

- Heywood, A. (2013). *Küresel Siyaset*. Adres Yayınları.
- Hirschauer, S. (2019). For Real People in Real Places: the Copenhagen School and the Other “Little Security Nothings”. *European Security*, 28(4), 413–430.
- Hoffmann, S., & Samuk, S. (2016). Turkish Immigration Politics and the Syrian Refugee Crisis. İçinde *Working Paper Research Division Global Issues*. https://www.swp-berlin.org/publications/products/arbeitspapiere/Working_paper_Hoffmann_Turkish_immigration_policy.pdf
- Hollifield, J. F. (2010). Immigration, Integration and the Republican Model in France. *APSA 2010 Annual Meeting Paper*. <http://papers.ssrn.com/abstract=1642214>
- Hsieh, H.-F., & Shannon, S. E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative health research*, 15(9), 1277–1288.
- Human Rights Watch. (2016). *Turkey: Border Guards Kill and Injure Asylum Seekers*, Human Rights Watch. <https://www.hrw.org/news/2016/05/10/turkey-border-guards-kill-and-injure-asylum-seekers>
- Hume, T., Karimi, F., & Elwazer, S. (2016, Temmuz 24). Munich shooting: Attacker researched rampage killings, police say. *CNN*. <https://edition.cnn.com/2016/07/23/europe/germany-munich-shooting/>
- Huysmans, J. (1998a). Security! What do you mean? From Concept to Thick Signifier. *European Journal of International Relations*, 4(2), 226–255.
- Huysmans, J. (1998b). The Question of the Limit: Desecuritisation and the Aesthetics of Horror in Political Realism. *Millennium: Journal of International Studies*, 27(3), 569–589.
- Huysmans, J. (2000). The European Union and the securitization of migration. *Journal of Common Market Studies*, 38(5), 751–777. <https://doi.org/10.1111/1468-5965.00263>
- Huysmans, J. (2002). Defining Social Constructivism in Security Studies: The Normative Dilemma of Writing Security. *Alternatives*, 27(1), 41–62.
- Huysmans, J. (2006). *The Politics of Insecurity: Fear, Migration and Asylum in the EU*. Routledge.
- Huysmans, J. (2014). *Security Unbound: Enacting Democratic Limits*. Routledge.
- Hyndman, J., & Mountz, A. (2008). Another brick in the wall? Neo-refoulement and the externalization of asylum by Australia and Europe. *Government and Opposition*, 43(2), 249–269. <https://doi.org/10.1111/j.1477-7053.2007.00251.x>
- İbrahim, M. (2005). The Securitization of Migration: A Racial Discourse. *International Migration*, 43(5), 163–187. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2435.2005.00345.x>
- İçduygu, A., Erder, S., & Gençkaya, Ö. F. (2014). *Türkiye'nin Uluslararası Göç Politikaları 1923-2023:Ulus Devlet Oluşumundan Ulus Devlet Ötesi Dönüşümlere: C. MiReKoc Ar.* Koç Üniversitesi Göç Araştırmaları Merkezi (MireKoç). https://mirekoc.ku.edu.tr/wp-content/uploads/2017/01/Türkiyenin-Uluslararası-Göç-Politikaları-1923-2023_.pdf
- İhlamur-Öner, S. G. (2019). Delinking the Migration-Terrorism Nexus: Strategies for

- the De-Securitization of Migration. *Perceptions*, 14(2–3), 195–224.
- INSEE. (2021a). *Demographic balance sheet 2020*. INSEE. <https://www.insee.fr/en/statistiques/5015923>
- INSEE. (2021b). *Demography report 2020*. INSEE. <https://www.insee.fr/en/statistiques/5018534#:~:text=In 2020%2C the population increases,babies were born in France>
- Institute for Economics and Peace. (2019). *Global Terrorism Index 2019 Measuring The Impact of Terrorism*. <https://www.economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2020/08/GTI-2019web.pdf>
- International Crisis Group. (2013). *Blurring the Borders: Syrian Spillover Risks for Turkey* (C. 225). <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/syria/blurring-borders-syrian-spillover-risks-turkey>
- International Labour Office (ILO), International Organization for Migration (IOM), & Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR). (2001). *International Migration, Racism, Discrimination and Xenophobia. World Conference Against Racism, Racial Discrimination, Xenophobia And Related Intolerance* (Wcar). https://publications.iom.int/system/files/pdf/international_migration_racism.pdf
- IOM. (2018). *World migration report 2018*. <https://publications.iom.int/books/world-migration-report-2018>
- IOM. (2021). *DTM Turkey — Migrant Presence Monitoring Yearly Report (2020)*. <https://dtm.iom.int/reports/turkey---migrant-presence-monitoring-yearly-report-2020#:~:text=According to the latest available,whom are seeking international protection>.
- Isaksen, J. V. (2019). The impact of the financial crisis on European attitudes toward immigration. *Comparative Migration Studies*, 7(24). <https://doi.org/10.1186/s40878-019-0127-5>
- Işıkcı, Y. (2017). Türkiye’de Kamu Politikası Olarak 2000 Yılı Sonrası Uluslararası Göç Yönetiminin Analizi. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(13), 25–47. <https://doi.org/10.17828/yalovasosbil.333885>
- Jacob, D. (2016, Temmuz 17). Sondage: les Français ne font pas confiance au gouvernement pour lutter contre le terrorisme. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/politique/2016/07/17/01002-20160717ARTFIG00144-sondage-les-francais-ne-font-pas-confiance-au-gouvernement-pour-lutter-contre-le-terrorisme.php>
- Jones, R., & Johnson, C. (2016). Border militarisation and the re-articulation of sovereignty. *Transactions of the Institute of British Geographers*, 41(2), 187–200. <https://doi.org/10.1111/tran.12115>
- Kaczmarczyk, P., Lesińska, M., & Okólski, M. (2015). Shifting migration flows and integration policies in Europe. İçinde J. Pietsch & M. Clark (Ed.), *Migration and Integration in Europe, Southeast Asia, and Australia* (ss. 25–44). Amsterdam University Press. <https://doi.org/10.1515/9789048519071-004>
- Kahraman, F., & Kahya Nizam, Ö. (2016). Mültecilik hallerini mekan üzerinden okumak: Gaziantep örneğinde Türkiyelilerin gözünden Suriyeli kent mültecileri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(44), 808–825.

<https://doi.org/10.17719/jisr.20164420151>

- Kain, F. (2019, Şubat 12). BILD-Analyse: Abrechnung mit Merkels Flüchtlingspolitik. *Bild*. <https://www.bild.de/politik/inland/politik-inland/bild-analyse-zum-cdu-migrationsgipfel-das-thema-ist-zurueck-auf-der-agenda-60076528.bild.html>
- Karpat, K. H. (2013). *Osmanlı'dan Günümüze Etnik Yapılanma ve Göçler* (2nd Editio). Timaş Yayınları.
- Karyotis, G. (2007). European Migration Policy in the Aftermath of September 11, The Security-Migration Nexus. *Innovation: The European Journal of Social Science Research*, 20(1), 1–17. <https://doi.org/10.1080/13511610701197783>
- Karyotis, G., & Skleparis, D. (2016). Resistance to the criminalization of migration: migrant protest in Greece. İçinde R. Furman, G. Lamphear, & D. Epps (Ed.), *The Immigrant Other: Lived Experiences in a Transnational World* (ss. 266–282). Columbia University Press.
- Kaya, A. (2016). *İslam, Göç ve Entegrasyon, Güvenlikleştirme Çağı*. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Khosrokhavar, F. (2018, Aralık 17). Cherif Chekatt ou le faux djihadiste. *Le Monde*. https://www.lemonde.fr/idees/article/2018/12/14/cherif-chekatt-ou-le-faux-djihadiste_5397185_3232.html
- Kingsley, P., & Traynor, I. (2015, Eylül 15). Crowds build at border with Serbia as Hungary cracks down on refugees. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2015/sep/15/hungary-strict-new-border-controls-crackdown-refugees-serbia>
- Kirişçi, K. (1996). Is Turkey Lifting the ‘Geographical Limitation?’: The November 1994 Regulation on Asylum in Turkey. *International Journal of Refugee Law*, 8, 293–318.
- Kirişçi, K. (1999). Türkiye’ye Yönelik Göç Hareketlerinin Değerlendirilmesi. İçinde Z. Rona (Ed.), *Bilanço 1923-1998: Türkiye Cumhuriyeti’nin 75 Yılına Toplu Bakış Uluslararası Kongresi* (ss. 111–121). Tarih Vakfı Yayınları.
- Kirişçi, K., & Karaca, S. (2015). Hoşgörü ve Çelişkiler: 1989, 1991 ve 2011 Türkiye’ye Yönelen Kitleli Mülteci Akınları. İçinde M. Erdoğan & A. Kaya (Ed.), *Türkiye’nin Göç Tarihi* (ss. 295–314). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Kister, K. (2015, Eylül 18). Flüchtlinge: Willkommenskultur alleine reicht nicht. *Süddeutsche Zeitung*. <https://www.sueddeutsche.de/politik/fluechtlinge-in-deutschland-und-europa-die-willkommenskultur-alleine-ist-zu-wenig-1.2653805>
- Korkmaz, A. (2016). Suriyeli Sığınmacılardan Kaynaklanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Akademik Hassasiyetler*, 3(6), 83–116.
- Krause, K. (1998). Critical Theory and Security Studies: the Research Programme of “Critical Security Studies”. *Cooperation and Conflict*, 33(3), 298–333.
- Krause, K., & Michael, C. W. (1997). From Strategy to Security: Foundations of Critical Security Studies. İçinde K. Krause & M. C. Williams (Ed.), *Critical Security Studies: Concepts And Strategies*. (NED-New ed, ss. 33–60). University

of Minnesota Press.

- Krause, K., & Williams, M. C. (1996). Broadening the agenda of security studies: Politics and methods. *Mershon International Studies Review*, 40, 229–254.
- Krause, L. B., & Nye, J. S. (1975). Reflections on the economics and politics of international economic organization. *International Organization*, 29(1), 323–342.
- Krippendorff, K. (1980). *Content analysis: An Introduction to its Methodology*. SAGE Publications Inc.
- Krippendorff, K. (2013). *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology* (3rd Editio). Sage Publications, Inc.
- Kumar, R. (2020). *The role of security and defence companies in EU migration and border control and the impact on the protection of the rights of refugees, migrants and asylum seekers*. OHCHR.
- Lahav, G. (2004). Public Opinion Toward Immigration in the European Union: Does It Matter? *Comparative Political Studies*, 37(10), 1151–1183. <https://doi.org/10.1177/0010414004269826>
- Lasserre, I. (2015, Ocak 11). Marche républicaine : la présence controversée de régimes autoritaires. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/international/2015/01/11/01003-20150111ARTFIG00185-marche-republicaine-la-presence-controversee-de-regimes-autoritaires.php>
- Le Figaro. (2015a, Ocak 7). Charlie Hebdo : Honoré, 5ème dessinateur tué. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/flash-actu/2015/01/07/97001-20150107FILWWW00467--charlie-hebdo-honore-5eme-dessinateur-tue.php>
- Le Figaro. (2015b, Ocak 7). Charlie Hebdo : “notre meilleure arme, c’est notre unité” (Hollande). *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/flash-actu/2015/01/07/97001-20150107FILWWW00435--charlie-hebdo-notre-meilleure-arme-c-est-notre-unite-hollande.php>
- Le Figaro. (2015c, Ocak 10). Hugues Moutouh : Sommes-nous condamnés à être faibles parce que nous sommes civilisés ? *Le Figaro*.
- Le Figaro. (2015d, Ocak 12). Les actes anti-musulmans se multiplient depuis l’attaque de Charlie Hebdo. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/actualite-france/2015/01/12/01016-20150112ARTFIG00395-les-actes-anti-musulmans-se-multiplient-depuis-l-attaque-de-charlie-hebdo.php>
- Le Figaro. (2015e, Kasım 14). “Acte de guerre”, deuil national, le Parlement réuni en Congrès : l’essentiel de la déclaration de Hollande. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/flash-actu/2015/11/14/97001-20151114FILWWW00068-acte-de-guerre-deuil-national-le-parlement-reunit-en-congres-l-essentiel-de-la-declaration-de-hollande.php>
- Le Figaro. (2015f, Kasım 14). Valls : “Nous répliquerons coup pour coup pour détruire Daech”. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/flash-actu/2015/11/14/97001-20151114FILWWW00231-valls-nous-repliquerons-coup-pour-coup-pour-detruire-daech.php>
- Le Figaro. (2018, Aralık 13). EN DIRECT - Fusillade à Strasbourg : la police diffuse

- le portrait du suspect et lance un appel à témoins. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/actualite-france/2018/12/12/01016-20181212LIVWW00014-en-direct-fusillade-strasbourg-urgence-attentat-castaner.php>
- Leclerc, J.-M. (2018, Mart 15). Gérard Collomb: “Contre les passeurs, nous allons renforcer les coopérations avec l’Afrique”. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/actualite-france/2018/03/15/01016-20180315ARTFIG00363-gerard-collomb-contre-les-passeursnous-allons-renforcer-les-cooperations-avec-l-afrique.php>
- Lecoq, T. (2016). Le réveil des frontières : des lignes en mouvement. *Questions internationales*, 79–80.
- Lecoq, T. (2019). *France : de la défense des frontières à la défense sans frontières*. <https://www.vie-publique.fr/parole-dexpert/271073-france-de-la-defense-des-frontieres-la-defense-sans-frontieres>
- Lemaître, F. (2015, Kasım 16). En Allemagne, les anti-Merkel estiment que “Paris change tout”. *Le Monde*. https://www.lemonde.fr/attaques-a-paris/article/2015/11/16/en-allemande-les-anti-merkel-estiment-que-paris-change-tout_4810772_4809495.html
- Lepelletier, P. (2018, Mart 26). État d’urgence, fichés S, interdiction du salafisme... l’opposition ressort ses propositions. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/politique/le-scan/2018/03/26/25001-20180326ARTFIG00125-etat-d-urgence-fiches-s-interdiction-du-salafisme-l-opposition-ressort-ses-propositions.php>
- Les Décodeurs. (2015, Kasım 17). Attaques du 13 novembre : les 3 propositions difficilement tenables de Marine Le Pen. *Le Monde*. https://www.lemonde.fr/les-decodeurs/article/2015/11/17/attaques-du-13-septembre-les-3-propositions-difficilement-tenables-de-marine-le-pen_4812225_4355770.html
- Lévy, B.-H. (2015, Ocak 8). Le moment churchillien de la Ve République. *Le Monde*. https://www.lemonde.fr/idees/article/2015/01/08/le-moment-churchillien-de-la-ve-republique_4552085_3232.html
- Levy, J. S., & Thompson, W. R. (2010). *Causes of War*. Wiley & Blackwell.
- Li, F. L. N., Jowett, A. J., Findlay, A. M., & Skeldon, R. (1995). Discourse on Migration and Ethnic Identity: Interviews with Professionals in Hong Kong. *Transactions of the Institute of British Geographers*, 20(3), 342–356. <https://doi.org/10.2307/622655>
- Liebe, U., Meyerhoff, J., Kroesen, M., Chorus, C., & Glenk, K. (2018). From welcome culture to welcome limits? Uncovering preference changes over time for sheltering refugees in Germany. *PLOS ONE*, 13(8). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0199923>
- Lijphart, A. (1971). Comparative Politics and the Comparative Method. *The American Political Science Review*, 65(3), 682–693. <https://doi.org/10.2307/1955513>
- Link, A. (2015, Kasım 1). Kanzlerin bleibt ihrer Linie treu, sagt über Flüchtlinge: „Ja, es sind sehr, sehr viele. Aber wir sind 80 Millionen“. *Bild*. <https://www.bild.de/politik/inland/angela-merkel/buergerdialog-zur-fluechtlingskrise-43152640.bild.html>

- Lipschutz, R. D. (1995a). Negotiating the Boundaries of Difference and Security at Millennium's End. İçinde R. D. Lipschutz (Ed.), *On Security* (ss. 212–228). Columbia University Press.
- Lipschutz, R. D. (1995b). *On Security*. Columbia University Press.
- Long, M., Balladur, É., & Léotard, F. (1994). *Livre Blanc sur La Defense 1994*. <https://www.vie-publique.fr/rapport/24609-livre-blanc-sur-la-defense-1994>
- Lutterbeck, D. (2006). Policing migration in the Mediterranean. *Mediterranean Politics*, 11(1), 59–82. <https://doi.org/10.1080/13629390500490411>
- Maguire, M. (2015). Migrants in the Realm of Experts: The Migration-Crime-Terrorist Nexus after 9/11. İçinde G. Lazaridis & K. Wadia (Ed.), *The Securitisation of Migration in the EU* (ss. 62–87). Palgrave Macmillan. https://doi.org/doi.org/10.1057/9781137480583_4
- Malbrunot, G. (2015, Ocak 8). Des Buttes-Chaumont à Daech, dix ans de filières djihadistes vers l'Irak et la Syrie. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/actualite-france/2015/01/08/01016-20150108ARTFIG00337-des-butttes-chaumont-a-daech-dix-ans-de-filieres-djihadistes-vers-l-irak-et-la-syrie.php>
- Mallet, J.-C. (2008). Défense et sécurité nationale: Le Livre Blanc. İçinde *Odile Jacob*. <https://doi.org/10.3917/rdna.794.0007>
- Mandeville, L. (2015, Ocak 8). Charlie Hebdo : “Vive la France!” écrit Obama dans le livre de condoléances. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/international/2015/01/08/01003-20150108ARTFIG00317-l-amerique-d-obama-aux-cotes-de-son-plus-vieil-allie.php>
- Martin, D. A. (1982). Large-Scale Migrations of Asylum Seekers. *American Journal of International Law*, 76(3), 598–609. <https://doi.org/10.1017/S0002930000212347>
- Martinez, Jr., R., & Valenzuela, Jr., A. (2006). Immigration and Crime: Ethnicity, Race and Violence. İçinde R. Martinez & A. Valenzuela (Ed.), *Ethnicity, Race, and Violence*. New York University Press. <https://doi.org/doi:10.18574/nyu/9780814759530.001.0001>
- Martinsen, K. D. (2010). National interests in German security white books. *National Identities*, 12(2), 161–180. <https://doi.org/10.1080/14608941003764828>
- Massey, D. S. (1988). Economic Development and International Migration in Comparative Perspective. *Population and Development Review*, 14(3), 383–413. <https://doi.org/10.2307/1972195>
- Mathiesen, T. (2014). On the Globalisation of Control: Towards an Integrated Surveillance System in Europe. İçinde P. Green & A. Rutherford (Ed.), *Criminal Policy in Transition*. Hart Publishing. <https://doi.org/10.5040/9781472562227.ch-010>
- McSweeney, B. (1999). *Security, Identity and Interests: A Sociology of International Relations*. Cambridge University Press.
- Mears, D. P. (2001). The Immigration-Crime Nexus: Toward an Analytic Framework for Assesing and Guiding Theory, Research, and Policy. *Sociological Perspectives*, 44(1), 1–19. <https://doi.org/10.1525/sop.2001.44.1.1>

- Mearsheimer, J. J. (1990). Back to the Future: Instability in Europe After the Cold War. *International Security*, 15(1), 5–56.
- Memişoğlu, F., & Başol, H. Ç. (2019). Turkish Media's Response to the 2015 'Refugee Crisis. *Alternatif Politika*, 11(1), 192–233.
- Messina, A. M. (2014). Securitizing Immigration in the Age of Terror. *World Politics*, 66(3), 530–559. <https://doi.org/10.1017/s0043887114000148>
- Meynard, J., & Bonneyrat, P. (2015, Ocak 9). Pour la marche républicaine, il faudrait inviter tout le monde - ou personne. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/vox/politique/2015/01/09/31001-20150109ARTFIG00270-pour-la-marche-republicaine-il-faudrait-inviter-tout-le-monde-ou-personne.php>
- Milli Güvenlik Kurulu. (2011). 27 Haziran 2011 Tarihli Toplantı. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği. <https://www.mgk.gov.tr/index.php/27-haziran-2011-tarihli-toplanti>
- Milli Güvenlik Kurulu. (2012). 30 Nisan 2012 Tarihli Toplantı. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği. <https://www.mgk.gov.tr/index.php/30-nisan-2012-tarihli-toplanti>
- Milli Güvenlik Kurulu. (2014). 30 Aralık 2014 Tarihli Toplantı. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği. <https://www.mgk.gov.tr/index.php/30-aralik-2014-tarihli-toplanti>
- Milli Güvenlik Kurulu. (2017). 29 Mart 2017 Tarihli Toplantı. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği. <https://www.mgk.gov.tr/index.php/29-mart-2017-tarihli-toplanti>
- Milli Güvenlik Kurulu. (2018). 27 Kasım 2018 Tarihli Toplantı. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği. <https://www.mgk.gov.tr/index.php/27-kasim-2018-tarihli-toplanti>
- Minoui, D. (2019, Eylül 2). Comment la Turquie gère-t-elle le problème des réfugiés? *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/international/comment-la-turquie-gere-t-elle-le-probleme-des-refugies-20190902>
- Minoui, D. (2020, Nisan 2). La Turquie récupère ses migrants près de la frontière grecque. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/international/la-turquie-recupere-ses-migrants-pres-de-la-frontiere-grecque-20200402>
- Miş, N. (2011). Güvenlikleştirme Teorisi ve Siyasal Olanın Güvenlikleştirilmesi. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 6(2), 345–381.
- Morin, E. (2015, Ocak 8). La France frappée au cœur de sa nature laïque et de sa liberté. *Le Monde*. https://www.lemonde.fr/idees/article/2015/01/08/la-france-frappee-au-c-ur-de-sa-nature-laique-et-de-sa-liberte_4551971_3232.html
- Muller, B. J. (2004). (Dis)qualified bodies: securitization, citizenship and 'identity management'. *Citizenship Studies*, 8(3), 279–294. <https://doi.org/10.1080/1362102042000257005>
- Mutimer, D. (2017). Eleştirel Güvenlik Çalışmaları: Ayrılıkçı Tarih. İçinde A. Collins (Ed.), *Çağdaş Güvenlik Çalışmaları (Contemporary Security Studies)* (3rd Editio, ss. 67–86). Röle Akademik Yayıncılık.
- Nielsen, N. (2018, Kasım 9). Xenophobia on the rise in Germany, study finds.

- Euroobserver. <https://euobserver.com/migration/ar9f7e38ff>
- Nirenstein, F. (2019). The Immigration Crisis in Europe. İçinde *The Migration Wave into Europe An Existential Dilemma*. <http://jcpa.org/immigration-to-europe/>
- NSU Watch. (2013, Kasım 27). Report 22: Trial day July 11, 2013. *NSU Watch*. <https://www.nsu-watch.info/2013/11/report-22-trial-day-july-11-2013/>
- NTV. (2017, Mayıs 13). TOKİ'den İran sınırına 144 kilometrelik yeni duvar. *NTV*. https://www.ntv.com.tr/galeri/turkiye/tokiden-iran-sinira-144-kilometrelik-yeni-duvar,8yvV7JIkeU2wG_UWbDCYcw/bsGa1Tu7c0uKNPnKhqH2GQ
- Nussio, E., Bove, V., & Steele, B. (2019). The consequences of terrorism on migration attitudes across Europe. *Political Geography*, 75. <https://doi.org/10.1016/j.polgeo.2019.102047>
- O'Reilly, C. (2008). Primetime Patriotism: News Media and the Securitization of Iraq. *Journal of Politics and Law*, 1(3), 66–72.
- Øberg, J. (1983). *At Sikre Udvikling og Udvikle Sikkerhed*. Vindrose.
- Oj, L. (2017). Legal considerations on the return of asylum seekers and refugees from Greece to Turkey as part of the EU-Turkey cooperation in tackling the migration crisis under the safe third country and first country of asylum concept. *International Journal of Refugee Law*, 29(3), 498–508. <https://doi.org/10.1093/ijrl/eex035>
- Okuy, A. S. (2017). Turkey's Post-2011 Approach to its Syrian Border and its Implications for Domestic Politics. *International Affairs*, 93(4), 829–246. <https://doi.org/10.1093/ia/iix068>
- Orhan, O., & Senyücel Gündoğar, S. (2015). *Suriyeli Sığınmacıların Türkiye'ye Etkileri* (Sayı 195). ORSAM-TESEV.
- Örselli, E., & Babahanoğlu, V. (2016). Türkiye'nin Göç Yönetimi ve Göç Politikalarının Gelişimi: Bir Kamu Politikası Analizi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(43), 2063–2072.
- Özçürümez, S., & Şenses, N. (2011). Europeanization and Turkey: Studying Irregular Migration Policy. *Journal of Balkan and Near Eastern Studies*, 13(2), 233–248. <https://doi.org/10.1080/19448953.2011.578867>
- Özer, Y. (2015). *Uluslararası Göç ve Yabancı Düşmanlığı*. Derin Yayınları.
- Özler, Z. (2010). *AB'de ve Türkiye'de Sınır Yönetimi*. https://www.ikv.org.tr/images/upload/data/files/16-ab_ve_trde_sinir_yonetimi-zeynep_ozler-nisan_2010.pdf
- Pak, E. B. (2018). *Almanya'nın Ulusal Güvenlik Belgeleri Üzerinden Alman Stratejik Kültürünün Nitel Analizi*. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.
- Panayi, P. (2011). Imperial Collapse and the Creation of Refugees in Twentieth-Century Europe. İçinde P. Panayi & P. Virdee (Ed.), *Refugees and the End of Empire* (ss. 3–27). Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1057/9780230305700_1
- Phinney, J. S., Horenczyk, G., Liebkind, K., & Vedder, P. (2001). Ethnic Identity, Immigration, and Well-Being: An Interactional Perspective. *Journal of Social Issues*, 57(3), 493–510. <https://doi.org/10.1111/0022-4537.00225>

- Pickering, S., & Weber, L. (2006). *Borders, Mobility and Technologies of Control*. Springer.
- Présidence de la République, & Ministère des Armées. (2017). Revue stratégique de défense et de sécurité nationale 2017. İçinde *Ministère de la Défense*. <https://www.vie-publique.fr/rapport/36946-revue-strategique-de-defense-et-de-securite-nationale-2017>
- Przeworski, A., & Teune, H. (1970). *The Logic of Comparative Social Inquiry*. John Wiley and Sons, Inc.
- Rengger, N. J. (2001). Negative Dialectic? The Two Modes of Critical Theory in World Politics. İçinde R. Wyn Jones (Ed.), *Critical Theory and World Politics* (ss. 91–110). Lynne Rienner Publisher.
- LOI n° 2018-778 du 10 septembre 2018 pour une immigration maîtrisée, un droit d’asile effectif et une intégration réussie, (2018). <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000037381808>
- Robcis, C. (2016). Debt, refugees and the failure of the European project in 2015. *Modern & Contemporary France*, 25(1), 82–88. <https://doi.org/10.1080/09639489.2016.1246169>
- Robinson, D., & Milne, R. (2017, Mayıs 2). EU states told to lift Schengen border controls within 6 months. *Financial Times*. <https://www.ft.com/content/0f96d0f2-2f4c-11e7-9555-23ef563ecf9a>
- Roloff, H. (2015, Ağustos 29). Flüchtlingspolitik von Kanzlerin Merkel: Im Ausland gefeiert, zuhause kritisiert. *Bild*. <https://www.bild.de/politik/ausland/angela-merkel/fluechtlingspolitik-im-ausland-gefeiert-zuhause-kritisiert-42373552.bild.html>
- Rosenberg, C. D. (2006). *Policing Paris: The Origins of Modern Immigration Control between the Wars*. Cornell University Press.
- Rothschild, E. (1995). What is Security? *The Quest for World Order*, 124(3), 53–98.
- Rovan, A., & de Royer, S. (2016, Temmuz 15). Hollande et Valls face au délitement de l’unité nationale. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/politique/2016/07/15/01002-20160715ARTFIG00299-hollande-et-valls-face-au-delitelement-de-l-unite-nationale.php>
- Sabah. (2015, Temmuz 18). “Keşke Reisimiz sen olsaydın!” *Sabah*. <https://www.sabah.com.tr/gundem/2015/07/18/keske-reisimiz-sen-olsaydin>
- Sabah. (2016, Temmuz 14). Türkiye vatanımız hizmete hazırız. *Sabah*. <https://www.sabah.com.tr/gundem/2016/07/14/turkiye-vanimiz-hizmete-haziriz>
- Sabah. (2020, Mart 11). ‘İyi ki Türkiye var’. *Sabah*. <https://www.sabah.com.tr/gundem/2020/03/11/iyi-ki-turkiye-var>
- Saidi, H. (2007). *Les étranger en France et l’héritage colonial, Processus historique et identitaire*. L’Harmattan.
- Sakai, K., & Ferragu, G. (2020). France’s Strategy on Migration Issues in the Mediterranean. *International Relations and Diplomacy*, 8(2), 45–54. <https://doi.org/10.17265/2328-2134/2020.02.002>

- Saleh, M. (2017, Mayıs). Border Control and Migration Fatalities in the Mediterranean Sea. *E-International Relations*. <https://www.e-ir.info/2017/05/10/border-control-and-migration-fatalities-in-the-mediterranean-sea/>
- Sasse, G. (2005). Securitization or Securing Rights? Exploring the Conceptual Foundations of Policies towards Minorities and Migrants in Europe. *Journal of Common Market Studies*, 43(4), 673–693. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5965.2005.00591.x>
- Saux, M. S. (2007). Immigration and Terrorism: a constructed connection. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 13(1–2), 57–72. <https://doi.org/10.1007/s10610-006-9031-2>
- Schain, M. A. (2008). *The Politics of Immigration in France, Britain, and the United States: A Comparative Study*. Palgrave Macmillan.
- Schelling, T. C. (1966). *Arms and Influence*. Yale University Press.
- Schlee, M. (2019, Nisan 18). Orbán: Merkel is ‘not in charge’ of Hungary’s refugee policy. *POLITICO*. <https://www.politico.eu/article/viktor-orban-angela-merkel-is-not-in-charge-of-hungarys-refugee-policy/>
- Schmid, A. (2016). *Links Between Terrorism and Migration: An Exploration* (Sayı 4; The Hague 7). International Centre for Counter-Terrorism. <https://doi.org/10.19165/2016.1.04>
- Schmitt, C. (1985). *Political Theology: Four Chapters on the Concept of Sovereignty*. MIT Press.
- Schmitt, C. (2005). *Siyasal Kavramı: Önsöz, 1932 Tarihli Metin ve Üç Değerlendirme*. Metis Yayınları.
- Schultze, C. L. (1973). The Economic Content of National Security Policy. *Foreign Affairs*, 51(3), 523–540.
- Secrétariat général de la Défense nationale (SGDN). (2006). *La France face au terrorisme - Livre blanc du Gouvernement sur la sécurité intérieure face au terrorisme*. <https://www.vie-publique.fr/rapport/28148-france-face-au-terrorisme-livre-blanc-sur-la-securite-interieure>
- Segura, N. (2016, Ekim 26). Frontex’s New Mandate, a Controversial EU Approach to the Refugee Crisis. *European Public Affairs*. <https://europeanpublicaffairs.eu/frontexs-new-mandate-a-controversial-eu-approach-to-the-refugee-crisis/>
- Sempere, M. C. (2011). *A survey of the European security market* (Sayı 43; Economics of Security Working Paper, Sayı February). https://www.diw.de/documents/publikationen/73/diw_01.c.369424.de/diw_econsec0043.pdf
- Sénecat, A. (2018, Aralık 13). Les solutions (toujours) bancales de Marine Le Pen contre le terrorisme. *Le Monde*. https://www.lemonde.fr/les-decodeurs/article/2018/12/13/les-solutions-toujours-bancales-de-marine-le-pen-contre-le-terrorisme_5397001_4355770.html
- Shapiro, M. J. (2004). *Methods and Nations: Cultural Governance and the Indigenous Subject*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203503775>
- Shields, P. (2011). ICTs and Border Security Policies in the United States and the

- European Union. İçinde E. E. Adomi (Ed.), *Handbook of Research on Information Communication Technology Policy: Trends, Issues and Advancements* (ss. 373–401). IGI Global. <https://doi.org/10.4018/978-1-61520-847-0.ch022>
- Silverman, M. (2003). *Deconstructing the Nation: Immigration, Racism and Citizenship in Modern France*. Taylor & Francis Group.
- Simon, R. J., & Lynch, J. P. (1999). A Comparative Assessment of Public Opinion toward Immigrants and Immigration Policies. *The International Migration Review*, 33(2), 455–467. <https://doi.org/10.2307/2547704>
- Simon, R. J., & Sikich, K. W. (2007). Public Attitudes toward Immigrants and Immigration Policies across Seven Nations. *The International Migration Review*, 41(4), 956–962. <http://www.jstor.org/stable/27645709>
- Sirtori, S., & Coelho, P. (2007). Defending Refugees' Access to Protection in Europe. *ECRE / The Barrow Cadbury Trust, December*.
- Smith-Spark, L., & Messia, H. (2013, Ekim 27). Italian coast guards rescue 700 migrants as EU leaders promise action. *CNN*. <https://edition.cnn.com/2013/10/25/world/europe/europe-migration-lampedusa/index.html>
- Sökefeld, M. (2017). Between Humanitarian and Political Realism: Anthropological Perspective on the Refugee Crisis in Germany. *NUST Journal of International Peace & Stability*, 1(1), 72–85.
- Soledad Saux, M. (2007). Immigration and Terrorism: A Constructed Connection The Spanish Case. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 13(1–2), 57–72. <https://doi.org/10.1007/s10610-006-9031-2>
- Solheim, Ø. B. (2019). Are we all Charlie? How media priming and framing affect immigration policy preferences after terrorist attacks. *West European Politics*, 1–25. <https://doi.org/10.1080/01402382.2019.1683791>
- Solms-Laubach, F. (2015, Eylül 19). CDU-Politikerin fordert: Anwerbung für Terror soll strafbar werden! *Bild*. <https://www.bild.de/politik/inland/politik-inland/sympathie-werbung-fuer-terror-soll-bestaft-werden-42638558.bild.html>
- Sözcü. (2014, Ağustos 8). Irak'ta evlerini terk edenlerin sayısı bir milyonu geçti. *Sözcü*. <https://www.sozcu.com.tr/irakta-evlerini-terk-edenlerin-sayisi-bir-milyonu-gecti-wp573560>
- Sözcü. (2015, Haziran 20). Erdoğan'dan flaş açıklamalar! *Sözcü*. <https://www.sozcu.com.tr/erdogandan-flas-aciklama-3-wp864710>
- Sözcü. (2016, Mart 20). Suriyelilere seçme ve seçilme hakkı. *Sözcü*. <https://www.sozcu.com.tr/suriyelilere-secme-ve-secilme-hakki-wp1145241>
- Sözcü. (2018, Kasım 29). Suriyeliler, “Burası bizim siz gidin” diyor. *Sözcü*. <https://www.sozcu.com.tr/suriyeliler-burasi-bizim-siz-gidin-diyor-wp2766131>
- Sözcü. (2019a, Eylül 5). Erdoğan'dan güvenli bölge çıkışı: Eylül sonunda başlatmakta kararlıyız. *Sözcü*. <https://www.sozcu.com.tr/erdogandan-guvenli-bolge-cikisi-eylul-sonunda-baslatmakta-kararliyiz-wp5318313>
- Sözcü. (2019b, Ekim 8). Akşener, İsmet İnönü'nün sözleriyle Trump'a yüklendi. *Sözcü*. <https://www.sozcu.com.tr/iyi-parti-genel-baskani-meral-aksener-grup->

- Sözcü. (2020a, Şubat 29). Erdoğan açıkladı! İşte sınırı geçen mülteci sayısı - Sözcü. *Sözcü*. <https://www.sozcu.com.tr/son-dakika-erdogan-acikladi-iste-sinir-gecen-multeci-sayisi-wp5653022>
- Sözcü. (2020b, Mart 3). İyi Partili Fahrettin Yokuş: Eli Silah Tutan Suriyeliyi Eğitip Gönderelim. *Sözcü*. <https://www.sozcu.com.tr/iyi-partili-fahrettin-yokus-meclis-goc-komisyonunda-bu-teklifte-bulundu-eli-silah-tutan-suriyeliyi-egitip-gonderelim-wp5657083>
- Spurgin, K. M., & Wildemuth, B. M. (2009). Content Analysis. İçinde B. Wildemuth (Ed.), *Applications of social research methods to questions in information and library* (ss. 297–307). Libraries Unlimited.
- Stivas, D. (2020). *The securitization of the European refugee crisis: a novel approach to the “audience acceptance” of the Copenhagen School of security studies*. Hong Kong Baptist University.
- Stowell, J. I., & Martinez, R. (2007). Displaced, dispossessed, or lawless? Examining the link between ethnicity, immigration, and violence. *Aggression and Violent Behavior*, 12(5), 564–581. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.avb.2007.02.011>
- Süddeutsche Zeitung. (2015a, Ağustos 30). Flüchtlinge - Merkel: Schutzsuchende schneller integrieren. *Süddeutsche Zeitung*. <https://www.sueddeutsche.de/politik/fluechtlinge-merkel-schutzsuchende-schneller-integrieren-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-150830-99-07686>
- Süddeutsche Zeitung. (2015b, Eylül 15). Migration - Ungarn will weiteren Grenzzaun bauen - Merkel für EU-Sondergipfel. *Süddeutsche Zeitung*. <https://www.sueddeutsche.de/politik/migration-ungarn-will-weiteren-grenzzaun-bauen-merkel-fuer-eu-sondergipfel-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-150915-99-12296>
- Süddeutsche Zeitung. (2015c, Eylül 16). Migration - Kommunen suchen Gebäude für Flüchtlinge - Beschlagnahmung möglich. *Süddeutsche Zeitung*. <https://www.sueddeutsche.de/politik/migration-kommunen-suchen-gebaeude-fuer-fluechtlinge-beschlagnahmung-moeglich-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-150916-99-01470>
- Süddeutsche Zeitung. (2015d, Eylül 16). Migration - Ungarische Polizei setzt Tränengas gegen Flüchtlinge ein. *Süddeutsche Zeitung*. <https://www.sueddeutsche.de/politik/migration-ungarische-polizei-setzt-traenengas-gegen-fluechtlinge-ein-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-150909-99-02351>
- Süddeutsche Zeitung. (2015e, Eylül 17). Migration - Flüchtlingskrise: Europas Grenzen immer undurchlässiger. *Süddeutsche Zeitung*. <https://www.sueddeutsche.de/politik/migration-fluechtlingskrise-europas-grenzen-immer-undurchlaessiger-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-150917-99-02541>
- Süddeutsche Zeitung. (2015f, Eylül 18). Kroatien bringt Flüchtlinge nach Ungarn. *Süddeutsche Zeitung*. <https://www.sueddeutsche.de/politik/fluechtlinge-kroatien-will-fluechtlinge-nach-ungarn-umleiten-1.2653271>

- Süddeutsche Zeitung. (2015g, Kasım 13). Migration - Die Flüchtlinge und der Kampf der Kanzlerin. *Süddeutsche Zeitung*. <https://www.sueddeutsche.de/politik/migration-die-fluechtlinge-und-der-kampf-der-kanzlerin-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-151113-99-09940>
- Süddeutsche Zeitung. (2015h, Kasım 15). Migration - Neuer Asylstreit in der Koalition nach Anschlägen von Paris. *Süddeutsche Zeitung*. <https://www.sueddeutsche.de/politik/migration-neuer-asylstreit-in-der-koalition-nach-anschlaegen-von-paris-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-151115-99-06142>
- Süddeutsche Zeitung. (2016, Şubat 28). Migration - Deutschland will Maghreb-Staaten zur Flüchtlingsrücknahme bewegen. *Süddeutsche Zeitung*. <https://www.sueddeutsche.de/politik/migration-deutschland-will-maghreb-staaten-zur-fluechtlingsruecknahme-bewegen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160228-99-12901>
- Süddeutsche Zeitung. (2020a, Mart 2). Migration - Erdogan droht EU mit Massenandrang von Flüchtlingen. *Süddeutsche Zeitung*. <https://www.sueddeutsche.de/politik/migration-erdogan-droht-eu-mit-massenandrang-von-fluechtlingen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-200302-99-147365>
- Süddeutsche Zeitung. (2020b, Mart 3). Hof - Söder kritisiert Erdogan: EU-Außengrenzen werden geschützt. *Süddeutsche Zeitung*. <https://www.sueddeutsche.de/politik/hof-soeder-kritisert-erdogan-eu-aussengrenzen-werden-geschuetzt-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-200303-99-167792>
- Sula, İ. E. (2021). Güvenlikleştirme Kuramında ‘Söz Edim’ ve ‘Pratikler’: Türkçe Güvenlikleştirme Yazınında ‘Yöntem’ Arayışı. *Güvenlik Stratejileri*, 37(17), 85–118.
- T.C. Başbakanlık. (2006). *Türkiye’nin Entegre Sınır Yönetimi Stratejisinin Uygulanmasına Yönelik Ulusal Eylem Planı*. <https://docplayer.biz.tr/2573591-Turkgye-ngn-entegre-sinir-yonetimg-strategsgngn-uygulanmasina-yonelgk-eylem-planı-gelggtgrglmesgne-destek-projesg.html>
- T.C. İç İşleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı. (2022). *Up-to-Date Statistics*. T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı.
- T.C. İçişleri Bakanlığı. (2021, Ekim 11). 5.5 Milyon Parmak İzi Milli Sistemde. *T.C. İçişleri Bakanlığı*. <https://www.icisleri.gov.tr/55-milyon-parmak-izi-milli-sistemde>
- T.C. Resmi Gazete. (1951). Cenevre’de 28 Temmuz 1951 tarihinde imzalanmış olan Mültecilerin Hukuki Durumuna dair Sözle menin onaylanması hakkında Kanun. *T.C. Resmi Gazete*, 5027–5033. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/10898.pdf>
- T.C. Resmi Gazete. (1968, Ağustos 5). Karar Sayısı: 6/10266. *T.C. Resmi Gazete*. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/12968.pdf>
- T.C. Resmi Gazete. (2010, Mayıs 26). Entegre Sınır Yönetimi. *T.C. Resmi Gazete*. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/05/20100526-5.htm>
- Tagesschau.de. (2011, Nisan 12). *Interview zum Streit über Flüchtlinge “Grenzkontrollen verhindern nicht die Einreise“*.

- <https://www.tagesschau.de/inland/interviewschengen100.html>
- Mültecilerin Hukuki Durumuna dair Sözleşme, (1951). https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/KM_/d00/c002/km_00002024ss0053.pdf?TSPD_101_R0=08ffcef486ab2000b88b85cce6a233e3133f1d63055c3e75c5b8ee206b142748104febfc74e18a6508446f8c0d1430009de6df850d7daaf6d09208e7d50b0dfa27131433a55b599b110ece2c3e77797fea0
- Tekin, C. (2018). Yugoslavya'dan Türkiye'ye Göçlerin Nedenleri(1950-1958). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 39, 249–261.
- Regulation (EU) No 1051/2013 of the European Parliament and of the Council, (2013). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2013.295.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2013%3A295%3ATOC
- Regulation (EC) No. 562/2006 of the European Parliament and of the Council, Pub. L. No. 562/2006 (2016). <https://doi.org/10.5040/9781782257615.0009>
- Regulation (EU) 2016/399 of the European Parliament and of the Council, (2016). <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/399/oj>
- The evolution of EU border security.* (y.y.). Laxton. Tarihinde 15 Nisan 2024, adresinden erişildi <https://www.laxton.com/blog/the-evolution-of-eu-border-security/>
- The Guardian. (2015, Eylül 15). Crowds build at border with Serbia as Hungary cracks down on refugees. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2015/sep/15/hungary-strict-new-border-controls-crackdown-refugees-serbia>
- The Guardian. (2016, Mart 9). Balkan countries shut borders as attention turns to new refugee routes. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2016/mar/09/balkans-refugee-route-closed-say-european-leaders>
- The Syrian Observatory for Human Rights. (2015, Aralık 19). NATO to Send Aircraft, Ships to Turkey to Strengthen Syrian Border Defences. *The Syrian Observatory for Human Rights*. <https://www.syriahr.com/en/40675/>
- The Syrian Observatory for Human Rights. (2017, Ağustos 12). As they Continue Killing the Syrian Civilians, the Turkish Border Guards Kill More Civilians Near the Border and Prevent the Rescuers from Pulling Their Bodies. *The Syrian Observatory for Human Rights*. <https://www.syriahr.com/en/71750/>
- Thomas, P. M. (2011). Theoretical Articulation on Immigration and Crime. *Homicide Studies*, 15(4), 382–403. <https://doi.org/10.1177/1088767911424539>
- Ting, J. C. (2006). Immigration and National Security. *Orbis*, 50(1), 41–52. <https://doi.org/10.1016/j.orbis.2005.10.004>
- Toğral Koca, B. (2020). Bordering processes through the use of technology: the Turkish case. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 48(8), 1909–1926. <https://doi.org/10.1080/1369183x.2020.1796272>
- Tonry, M. (Ed.). (1997). *Crime and Justice, Volume 21: Ethnicity, Crime, and Immigration. Comparative and Cross-National Perspectives (Crime and Justice: A Review of Research)*. University of Chicago Press Journals.

- Topak, Ö. E. (2014). The Biopolitical Border in Practice: Surveillance and Death at the Greece-Turkey Borderzones. *Environment and Planning D: Society and Space*, 32(5), 815–833. <https://doi.org/10.1068/d13031p>
- Traynor, I. (2015, Mayıs 27). EU countries to take in 40,000 asylum seekers in migration quota proposal. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2015/may/27/eu-countries-take-40000-asylum-seekers-migration-quota-syria-uk>
- Tremolet de Villers, V. (2015, Ocak 12). Laurent Bouvet: “Seul le retour de la politique peut apaiser l’insécurité culturelle”. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/vox/societe/2015/01/12/31003-20150112ARTFIG00295-laurent-bouvetseul-le-retour-de-la-politique-peut-apaiser-l-insecurite-culturelle.php>
- Triandafyllidou, A., & Dimitriadi, A. (2013). Migration management at the outposts of the European Union: The case of Italy’s and Greece’s borders. *Griffith Law Review*, 22(3), 598–618.
- Triandafyllidou, A., & Dimitriadi, A. (2014). Deterrence and Protection in the EU’s Migration Policy. *The International Spectator: Italian Journal of International Affairs*, 49(4), 146–162. <https://doi.org/10.1080/03932729.2014.956280>
- Tribalat, M. (2015, Ocak 11). Non, nous ne sommes pas Charlie. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/vox/societe/2015/01/11/31003-20150111ARTFIG00062-michele-tribalat-pourquoi-nous-ne-sommes-pas-charlie.php>
- Tümtaş, M. S., & Köse, A. C. (2023). Yüz Yıllık Cumhuriyetin Göç Tarihi. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(Türkiye Cumhuriyeti’nin 100. Yılı Özel Sayı), 63–75. <https://doi.org/10.30692/sisad.1371261>
- Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı. (2023, Aralık 15). Van-İran Sınırına Örülen Güvenlik Duvarının 170 Kilometresi Tamamlandı. *Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı*. <https://www.icisleri.gov.tr/van-iran-sinirina-orulen-guvenlik-duvarinin-170-kilometresi-tamamlandi>
- Ullman, R. H. (1983). Redefining Security. *International Security*, 8(1), 129–153.
- Ünal Eriş, Ö., & Öner, S. (2021). Securitization of Migration and the Rising Influence of Populist Radical Right Parties in European Politics. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 20(1), 161–193.
- UNHCR. (y.y.-a). *The 1951 Refugee Convention*. Tarihinde 25 Mayıs 2023, adresinden erişildi <https://www.unhcr.org/about-unhcr/who-we-are/1951-refugee-convention>
- UNHCR. (y.y.-b). *UNHCR: France*. UNHCR.
- UNHCR. (y.y.-c). *UNHCR: Germany*. UNHCR.
- UNHCR. (2017). *UNHCR Global Trends Forced Displacement in 2017*. <https://www.unhcr.org/media/unhcr-global-trends-2017>
- UNHCR. (2022). *Refugee Statistics*. <https://www.unrefugees.org/refugee-facts/statistics/>
- Van Dijk, T. A. (1988). *News as Discourses*. Lawrence Erlbaum Associates, Inc.

- van Selm, J. (2001). Access to Procedures 'Safe Third Countries', "Safe Countries of Origin" and "Time Limits". İçinde *UNHCR*.
<https://www.unhcr.org/uk/sites/uk/files/legacy-pdf/3b39a2403.pdf>
- Vinen, R. (1996). Trente Glorieuses. İçinde *France, 1934-1970* (ss. 111–126). Palgrave Macmillan.
- von Bredow, W. (2010). Bundeswehr-Reform: kleine Schritte und ein großer Sprung. *ZSE Zeitschrift für Staats- und Europawissenschaften | Journal for Comparative Government and European Policy*, 8(3), 384–411. <https://doi.org/10.5771/1610-7780-2010-3-384>
- Waever, O. (1989). *Security, the Speech Act Analysing the Politics of a Word*.
- Waever, O. (1995). Securitization and Desecuritization. İçinde R. D. Lipschutz (Ed.), *On Security* (ss. 46–86). Columbia University Press.
- Waever, O. (2000). The EU as a Security Actor: Reflections from a Pessimistic Constructivist on Post-Sovereign Security Orders. İçinde M. Kelpstuf & M. C. Williams (Ed.), *International Relations Theory and the Politics of European Integration: Power, Security and Community* (ss. 250–294). Routledge.
- Waever, O. (2002). Identity, Communities and Foreign Policy: Discourse Analysis as Foreign Policy Theory. İçinde L. Hansen & O. Waever (Ed.), *European Integration and National Identity: The challenge of the Nordic States* (ss. 20–49). Routledge.
- Waever, O. (2003). Securitization: Taking Stock of a Research Programme in Security Studies. *PIPES*.
- Waintraub, J., Rovin, A., & de Ravinel, S. (2015, Ocak 9). Charlie Hebdo : l'unité nationale se construit sans le FN. *Le Figaro*.
<https://www.lefigaro.fr/politique/2015/01/09/01002-20150109ARTFIG00007-charlie-hebdo-l-unite-nationale-se-construit-sans-le-fn.php>
- Walker, R. B. J. (1988). The Concept of Security and International Relations Theory. *First Annual Conference on Discourse, Peace, Security and International Society*, Article Working Paper No 3.
- Walt, S. M. (1991). The Renaissance of Security Studies. *International Studies Quarterly*, 35(2), 211–239.
- Walters, W. (2010). Migration and Security. İçinde J. P. Burgess (Ed.), *The Handbook of New Security Studies* (ss. 217–228). Routledge.
- Waltz, K. N. (1979). *Theory of International Politics*. Addison-Wesley Publishing.
<https://doi.org/10.4324/9781912282388>
- Weber, R. P. (1990). *Basic content analysis*. SAGE Publications Inc.
- Wenden, C. W. de. (2009). *La globalisation humaine*. Presses Universitaires de France.
- Wike, R., Fetterolf, J., & Fagan, M. (2019). *Europeans Credit EU With Promoting Peace and Prosperity, but Say Brussels Is Out of Touch With Its Citizens*. Pew Research Center. <https://www.pewresearch.org/global/2019/03/19/europeans-credit-eu-with-promoting-peace-and-prosperity-but-say-brussels-is-out-of-touch-with-its-citizens/>

- Wike, R., Stokes, B., & Simmons, K. (2016). *Europeans Fear Wave of Refugees Will Mean More Terrorism, Fewer Jobs*. Pew Research Center. <https://www.pewresearch.org/global/2016/07/11/europeans-fear-wave-of-refugees-will-mean-more-terrorism-fewer-jobs/>
- Williams, M. C. (2003). Words, Images, Enemies: Securitization and International Politics. *International Studies Quarterly*, 47(4), 511–531.
- Williams, M. C. (2011). Securitization and the Liberalism of Fear. *Security Dialogue*, 42(4–5), 453–463. <https://doi.org/10.1177/0967010611418717>
- Woiter, C. (2015, Ocak 7). Al-Qaida avait placé Charb en 2013 dans une liste de cibles à abattre. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/actualite-france/2015/01/07/01016-20150107ARTFIG00455-al-qaida-avait-place-charb-en-2013-dans-une-liste-de-cibles-a-abattre.php>
- Wolfers, A. (1952). National Security as an Ambiguous Symbol. *Political Science Quarterly*, 67(4), 481–502.
- Wyn Jones, R. (1999). *Security, Strategy, and Critical Theory*. Lynne Rienner Publisher.
- Wyn Jones, R. (2005). On Emancipation: Necessity, Capacity, and Concrete Utopias. İçinde K. Booth (Ed.), *Critical Security Studies and World Politics* (ss. 215–236). Lynne Rienner Publisher.
- Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, Pub. L. No. 6458 (2013). <https://www.goc.gov.tr/gigm-mevzuati>
- Yardım, M. (2017). Göç ve Entegrasyon Politikaları Işığında Fransa ' da Toplumsal Kabul Social Acceptance in France in the Light of Immigration and Integration Policies. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 100–136.
- Yeşiltaş, M. (2015). *İç Savaşa Komşu Olmak ve Türkiye'nin Suriye Sınır Güvenliği Siyaseti*. SETA. https://file.setav.org/Files/Pdf/20150813162453_sinir-guvenligi.pdf
- Zaragoza Christiani, J. (2015). *Analysing the Causes of the Refugee Crisis and the Key Role of Turkey: Why Now and Why So Many?* (EUI RSCAS, 2015/95, BORDERLANDS). <https://hdl.handle.net/1814/38226>
- Zennou, A. (2015, Kasım 17). Les Français prêts à restreindre leurs libertés pour plus de sécurité. *Le Figaro*. <https://www.lefigaro.fr/politique/2015/11/17/01002-20151117ARTFIG00272-les-francais-prets-a-restreindre-leurs-libertes-pour-plus-de-securite.php>
- Ziğba, R. (2022). France's security strategy for the 21st century. *Vestnik of Saint Petersburg University International Relations*, 15(1), 3–14. <https://doi.org/10.21638/spbu06.2022.101>

EKLER

Ek 1. Bild ve Süddeutsche Gazeteleri Kod Sistemi

Kod Sistemi	Memo	BİLD	SZ	Toplam
Diğer devletler		24	126	150
İfade eden		0	0	0
Yurt dışı Medya		2	0	2
STK, Dernek temsilcileri		7	3	10
Siyasiler/Muhalefet partileri/Partiler		25	26	51
Sağ partiler		6	1	7
Toplumsal olarak önemli kişiler		1	1	2
Dini lider/Din görevlisi		3	3	6
Medya		10	2	12
Ulus ötesi kuruluş yetkilileri (BM, NATO, AB vs.)		3	5	8
Diğer devlet yetkilileri		14	3	17
Yerel yönetim meclis/meclis üyesi/devlet görevlisi		40	20	60
Hükümet görevlisi		9	9	18
Terör Boyutu		0	0	0
Aşırı sağcı terör		2	2	4
Saldırgan olarak Yabancı Kökenliler		9	5	14
Saldırgan olarak mülteciler/GK/sığınmacılar		17	6	23
Saldırgan olarak Suriye kimliği		9	8	17
Sahte Suriye kimliği		0	1	1
Terör Tehditi Olarak Göç		1	0	1
Mülteci kampları çevresinde ek güvenlik önlemleri		0	0	0
Düzensiz göç/Mülteciler ve terör		1	2	3
Radikalleşme ve Terörle Mücadele		15	11	26
İslamın kendini sorgulaması		1	0	1
Müslümanlarla dayanışma/Müslümanlar ses çıkarmalı, harekete geçmeli		2	0	2
Radikal İslam/İslamcı terör-şiddet		28	0	28
Radikalleşmeyle mücadele		5	3	8
İslam Entegrasyonu		0	0	0
Din ve Terör		0	1	1
İslamın itibarsızlaştırılması		0	0	0
İslam ve terörü ayırma		2	1	3

Terörün dini olmaz	0	0	0
İslam sorunu	0	0	0
Sığınmacı/Mülteci/Göçmenler ve Terör Ayrımı	1	8	9
Terör unsurları tarafından yerinden edilenler	2	2	4
Mültecilere yapılan saldırılar	5	0	5
Güvenlik Boyutu	0	0	0
Potansiyel Terör Tehditi ve Endişesi	20	2	22
Potansiyel Göç Endişesi	23	20	43
Yabancılar/Mülteciler-suç	20	6	26
Ulusal Güvenlik Tehditleri	0	0	0
Operasyonlar	4	4	8
Güvenlik önlemlerinin artırılması	49	18	67
Sınır güvenliği	0	0	0
Mültecilerle birlikte gelebilecek terör unsuru potansiyeli	4	1	5
Fiziki sınır güvenliği önlemleri	6	17	23
Sığınmacıları durdurmaya yönelik hareketler	10	21	31
Sınır güvenliğinin sıklaştırılması/sınırların kapatılması	18	37	55
Kaçak göçmenler	7	38	45
Politik Boyut	0	0	0
Hükümet Politikaları	0	0	0
Sınırların açılması/Mültecilerin kabulü	4	11	15
Sığınma/Göç ve Entegrasyon Politikaları	55	83	138
Mülteci akışını sınırlandırmaya yönelik politikalar	2	15	17
Barınma merkezleri	6	4	10
Geri gönderme/sınır dışı	14	22	36
Müslümanların takibe alınması/kısıtlayıcı politikalar	0	0	0
Mültecilere yönelik kısıtlama/düzenlemeler	3	2	5
İnsan ticareti ile kapsamlı mücadele	0	29	29
Göçmen karşıtı/Müslüman/Yahudi karşıtı politikalar	0	1	1
Göç politikalarının güvenlik bağlamında yeniden şekillendirme	2	0	2
Yönetimsel Tartışmalar ve Eleştiriler/Eksikler	0	0	0
Güvenlik politikalarına eleştiriler/eksiklikler	23	1	24
Göç/Mülteci politikalarına karşı protesto	2	2	4

Göç/Mülteci politikalarına eleştiriler/eksiklikler		36	49	85
Göçmen Karşıtı/Irkçı Söylemler ve Uygulamalar	Siyasiler tarafından gerçekleştirilen; göçmenlere yönelik nefret söylemi ve ayrımcı dil, Göçmenlerin haklarının ihlali ve insanlık dışı muamele, Göçmen karşıtı yasal düzenlemeler ve uygulamalar, Göçmenlerin toplumsal dışlanması ve damgalanması, Göçmenlere yönelik kısıtlayıcı politikalar ve uygulamalar, Göçmenlerin temel haklarının ihlali, Göçmen karşıtı söylemlerin siyasi araçsallaştırılması	5	1	6
Irkçı/Göçmen Karşıtı Söylem Eylemlere Tepki/ Yönetmel önlemler		4	11	15
Toplumsal Boyut		0	0	0
Sığınmacılar ve hastalıklar		2	1	3
Dışlama/Ayrımcılık/Önyargılar		8	3	11
Mültecilerin/Göçmenlerin Durumu		38	50	88
Toplumsal huzursuzluk/sorun		9	0	9
Göçmenler ve çatışmalar		1	9	10
Mülteci destek programları/Halk yardımları		21	18	39
Gelen mülteciler/göçmenler		8	54	62
Geri dönüşler/Geri dönüş vurgusu/Gidenler		5	3	8
Demografik yapının değiştirilmesi/Sosyal dokunun değişmesi		0	0	0
Kapsayıcılık/paylaşma		7	1	8
Kamuoyu ve Medya		0	0	0
Sığınmacı/Göçmen Karşıtı Söylem/Eylem		4	0	4
Göçmenlere Destek		7	6	13
Teröre Karşı Protesto ve Tepki		2	0	2
Göçmen karşıtı/Irkçı/İslamofobik Eylem ve Söylemlere Tepki		0	13	13
Anket ve Kamuoyu Yoklamaları		1	2	3
Medya Eleştirisi		0	0	0
Sığınmacı/Göçmen Karşıtı Söylem ve Protesto		0	0	0
Siyasilere/Hükümet politikalarına eleştiri	Kamuoyu veya medya tarafından terörle mücadele ve radikalleşenlerle ilgili istihbarat yetersizliklerine eleştiriler, radikal islama dair hükümete eleştiriler, hükümetin radikal islama dair harekete geçmesi gerektiğine vurgular, göç ve iltica	28	13	41

	politikalarına ilişkin eksikliklerin vurgulanması ve eleştiriler			
Sosyal ve Ekonomik Boyut		0	0	0
Göçmenlere duyulan ihtiyaç		2	1	3
Ekonomik Etkiler		0	0	0
Mülteci/Sığınmacıların devlete maliyeti		10	9	19
Göçmenlerin işgücüne katılımı/ekonomik katkı		10	6	16
Mülteci konaklama işletmeciliği/Yerel halk için yeni iş alanı		0	1	1
Toplumsal Güvenlik		0	0	0
Göç-Göçmen Karşıtı Irkçı Ayrımcı Söylem/ Eylem/ Uygulamalar		0	0	0
İrkçılık ve Yabancı Düşmanlığı		0	0	0
Yabancı düşmanı/Irkçı/İslamofobik eylemlerin artması endişesi		4	2	6
İrkçılığın artması		0	0	0
İrkçılıkla mücadele/İrkçılığa karşı birliktelik		5	3	8
Yabancı Düşmanlığı/İslamofobi ve Radikalleşme		2	0	2
İslamofobi/Antisemitizm		1	0	1
Müslümanların/Yahudilerin tehlkede hissetmesi		0	2	0
İslamofobi/Antisemitizm yükselişi		0	0	0
İslamı tanıtmak/İslamofobinin önüne geçmek		0	0	0
İslamofobik/Irkçı/Göçmen Karşıtı Saldırı, Eylem ve protesto		25	34	59
Göçmenlerin tehlikede hissetmesi		3	1	4
Ulusal ve Uluslararası Boyut		0	0	0
Uluslararası Göç Yönetişimi/Sığınmacı ve Göç Politikaları/Mülteci Krizi		37	62	99
AB		0	0	0
Yönetimsel tartışmalar/Göç		30	52	82
Radikalleşme/Terörle Mücadele		0	0	0
Maddi destek/Sığınmacılar		5	18	23
Maliyet/Sığınmacılar		0	2	2
Geri gönderme/Geri kabul		0	5	5
AB Eleştirisi	AB üyeliğinin ulusal güvenliği ve ulusal sınırları zayıflatığına yönelik vurgular, Birliğin etkinliğine dair tartışmalar	0	1	1

Schengen bölgesi/Savunma/Sınır güvenliği artırılması	Dış sınırların korunması, Gözetim sistemlerinin kurulması, Avrupa Yolcu Kayıt Sistemi (PNR), Schengen'in askıya alınması, Bütçe yardımlarının yapılması,Savunma, güvenlik ve istihbarat işbirlikleri	9	18	27
Avrupa ve Uluslararası Topluma Eleştiriler		0	0	0
Avrupa ve Uluslararası topluma eleştiriler/Terör		2	0	2
Avrupa ve Uluslararası topluma eleştiriler/Sığınmacılar ve Göç		47	32	79
Uluslararası İşbirliği		0	0	0
Uluslararası İşbirliği çağrısı/Mülteciler		12	24	36
Uluslararası İşbirliği/Terörizmle çok boyutlu mücadele		9	15	24
İşbirliği ve Dayanışma		33	9	42
TOPLAM		948	1114	2062
N= Belgeler		327	468	795

Ek 2. Le Figaro ve Le Monde Kod Sistemi

Kod Sistemi	Memolar	Le Figaro	Le Monde	Toplam
Diğer devletler		49	35	84
İfade eden		0	0	0
Yurt dışı Medya		1	1	2
STK, Dernek temsilcileri		9	3	12
Siyasiler/Muhalefet partileri/Partiler		46	9	55
Sağ partiler		25	26	51
Toplumsal olarak önemli kişiler		11	3	14
Dini lider/Din görevlisi		17	0	17
Medya		11	1	12
Ulus ötesi kuruluş yetkilileri (BM, NATO, AB vs.)		18	5	23
Diğer devlet yetkilileri		28	8	36
Yerel yönetim meclis/meclis üyesi/devlet görevlisi		23	1	24
Hükümet görevlisi		31	5	36
Terör Boyutu		0	0	0
Saldırgan olarak Yabancı Kökenliler		12	6	18
Saldırgan olarak mülteciler/GK/sığınmacılar		9	4	13
Saldırgan olarak Suriye kimliği		20	8	28
Sahte Suriye kimliği		1	6	7
Terör Tehditi Olarak Göç		15	2	17
Mülteci kampları çevresinde ek güvenlik önlemleri		0	0	0
Düzensiz göç/Mülteciler ve terör		6	9	15
Radikalleşme ve Terörle Mücadele		100	22	122
İslam Entegrasyonu		1	0	1
İslamın kendini sorgulaması		1	0	1
Müslümanlarla dayanışma/Müslümanlar ses çıkarmalı, harekete geçmeli		10	2	12
Radikal İslam/İslamcı terör-şiddet		16	0	16
Radikalleşmeyle mücadele	Camilerin takibi ve kapatılması, S dosyalarına ilişkin öneriler	23	9	32
Vatandaşlıktan yoksun bırakma	Radikalleşme ile mücadele kapsamında çifte vatandaşlığın düşürülmesi	14	4	18
Din ve Terör		2	0	2
İslam sorunu		1	2	3
İslamın itibarsızlaştırılması	Müslümanlara indirilmiş bir darbe/İslama ihanet	4	1	5
İslam ve terörü ayırma	İslamcı terör-İslam/Müslüman ayırtırmasına vurgu, Dini	25	10	35

şiddet bahanesi olarak kullanılanların kınanması				
Terörün dini olmaz		2	0	2
Sığınmacı/Mülteci/Göçmenler ve Terör Ayrımı		7	3	10
Terör unsurları tarafından yerinden edilenler		3	4	7
Mültecilere yapılan saldırılar		0	1	1
Güvenlik Boyutu		0	0	0
Potansiyel Terör Tehditi ve Endişesi		24	9	33
Potansiyel Göç Endişesi		11	3	14
Yabancılar/Mülteciler-suç		3	1	4
Ulusal Güvenlik Tehditleri		0	0	0
Operasyonlar		17	11	28
Güvenlik önlemlerinin artırılması	Olağanüstü önlemler, Vigipirate Planının devreye sokulması, Güvenlik güçlerinin sayısının artırılması, Yeni güvenlik gücü birimlerinin kurulması Müslüman ve Yahudi ibadethane ve yerlerinde güvenliğin artırılması	121	45	166
Sınır güvenliği		1	0	1
Mültecilerle birlikte gelebilecek terör unsuru potansiyeli		4	7	11
Fiziki sınır güvenliği önlemleri		5	3	8
Sığınmacıları durdurmaya yönelik hareketler		4	4	8
Sınır güvenliğinin sıklaştırılması/sınırların kapatılması		17	10	27
Kaçak göçmenler		16	4	20
Politik Boyut		0	0	0
Hükümet Politikaları		0	0	0
Sınırların açılması/Mültecilerin kabulü		5	1	6
Sığınma/Göç ve Entegrasyon Politikaları		9	6	15
Geri gönderme/Sınır dışı edilme		3	3	6
Müslümanların takibe alınması/kısıtlayıcı politikalar		0	0	0
Göçmen karşısı/Müslüman/Yahudi karşıtı politikalar		1	4	5
Mültecilere yönelik kısıtlama/düzenlemeler		3	1	4
İnsan ticareti ile kapsamlı mücadele		4	0	4
Göç politikalarının güvenlik bağlamında yeniden şekillendirme		1	0	1

Yönetimsel Tartışmalar ve Eleştiriler/Eksikler		27	7	34
Güvenlik politikalarına eleştiriler/eksiklikler		61	17	78
Göç/Mülteci/Entegrasyon politikalarına eleştiriler/eksiklikler		34	12	46
Göçmen Karşısı/Irkçı Söylemler ve Uygulamalar	Siyasiler tarafından gerçekleştirilen; göçmenlere yönelik nefret söylemi ve ayrımcı dil, Göçmenlerin haklarının ihlali ve insanlık dışı muamele, Göçmen karşıtı yasal düzenlemeler ve uygulamalar, Göçmenlerin toplumsal dışlanması ve damgalanması, Göçmenlere yönelik kısıtlayıcı politikalar ve uygulamalar, Göçmenlerin temel haklarının ihlali, Göçmen karşıtı söylemlerin siyasi araçsallaştırılması	12	11	23
Irkçı/Göçmen Karşısı Söylem ve Eylemlere Tepki/Yönetimsel önlemler		15	9	24
Toplumsal Boyut		0	0	0
Sığınmacılar ve hastalıklar		2	0	2
Dışlama/Ayrımcılık/Önyargılar		0	2	2
Toplumsal huzursuzluk/sorun		3	0	3
Göçmenler ve çatışmalar		7	3	10
Mültecilerin/Göçmenlerin Durumu		9	10	19
Mülteci destek programları/Halk yardımları		1	1	2
Gelen mülteciler/göçmenler		3	2	5
Geri dönüşler/Geri dönüş vurgusu/Gidenler		1	0	1
Demografik yapının değiştirilmesi/Sosyal dokunun değişmesi		1	0	1
Kapsayıcılık/paylaşma		0	2	2
Kamuoyu ve Medya		0	0	0
Sığınmacı/Göçmen Karşısı Söylem ve Protesto		2	2	4
Göçmenlere Destek		2	0	2
Teröre Karşı Protesto ve Tepki		15	7	22
Göçmen karşıtı/Irkçı/İslamofobik Eylem ve Söylemlere Tepki		12	7	19
Anket ve Kamuoyu Yoklamaları		9	7	16

Siyasilere/Hükümet politikalarına eleştirisi	Kamuoyu veya medya tarafından terörle mücadele ve radikalleşenlerle ilgili istihbarat yetersizliklerine eleştiriler, radikal islama dair hükümete eleştiriler, hükümetin radikal islama dair harekete geçmesi gerektiğine vurgular, göç ve iltica politikalarına ilişkin eksikliklerin vurgulanması ve eleştiriler	44	12	56
Medya Eleştirisi		5	3	8
Sosyal ve Ekonomik Boyut		0	0	0
Göçmenlere duyulan ihtiyaç		1	0	1
Ekonomik Etkiler		0	0	0
Mülteci/Sığınmacıların devlete maliyeti		4	1	5
Göçmenlerin işgücüne katılımı/ekonomik katkı		3	1	4
Toplumsal Güvenlik		1	0	1
Göç-Göçmen Karşıtı Irkçı Ayrımcı Söylem/Eylem/Uygulamalar		0	0	0
İrkçılık ve Yabancı Düşmanlığı		0	0	0
Yabancı düşmanı/Irkçı/İslamofobik korku/eylemlerin artması endişesi		11	6	17
İrkçılığın artması		2	1	3
İrkçılıkla mücadele/İrkçılığa karşı birliktelik		10	5	15
Yabancı Düşmanlığı/İslamofobi ve Radikalleşme		1	0	1
İslamofobi/Antisemitizm		0	0	0
Müslümanların/Yahudilerin tehlikede hissetmesi		15	14	29
İslamofobi/antisemitizm yükselişi		0	3	3
İslamı tanıtmak/İslamofobinin önüne geçmek		1	1	2
İslamofobik/Irkçı/Göçmen Karşıtı Saldırı, Eylem ve protesto		25	25	50
Göçmenlerin tehlikede hissetmesi		0	0	0
Ulusal ve Uluslararası Boyut		0	0	0
Uluslararası Göç Yönetişimi/Sığınmacı ve Göç/Entegrasyon Politikaları/Mülteci Krizi		26	17	43
AB		0	1	1
AB Eleştirisi	AB üyeliğinin ulusal güvenliği ve ulusal sınırları zayıflattığına yönelik vurgular, Birliğin etkinliğine dair tartışmalar	1	0	1
Yönetimsel tartışmalar/Göç		16	12	28

Radikalleşme/Terörle Mücadele		12	1	13
Schengen bölgesi/Savunma/Sınır güvenliği artırılması	Dış sınırların korunması Gözetim sistemlerinin kurulması Avrupa Yolcu Kayıt Sistemi (PNR) Schengen'in askıya alınması, Bütçe yardımlarının yapılması, Savunma, güvenlik ve istihbarat işbirlikleri	34	10	44
Maddi destek/Sığınmacılar		6	6	12
Uluslararası İşbirliği		0	0	0
Uluslararası İşbirliği çağrısı/Mülteciler		7	5	12
Uluslararası İşbirliği/Terörizmle çok boyutlu mücadele		40	7	47
İşbirliği ve Dayanışma		95	46	141
Avrupa ve Uluslararası Toplum Tartışmalar/Eleştiriler		0	0	0
Avrupa ve Uluslararası topluma eleştiriler/Sığınmacılar ve Göç		9	6	15
Avrupa ve Uluslararası toplum tartışmalar-eleştiriler/Terör		0	1	1
TOPLAM		1375	585	1960
N= Belgeler		542	199	741

Ek 3. Sabah ve Sözcü Gazeteleri Kod Sistemi

Kod Sistemi	Memo	Sabah	Sözcü	Toplam
Diğer devletler		247	121	368
İfade Eden		0	0	0
Toplumsal açıdan önemli kişiler		3	3	6
Medya		5	13	18
STK, Dernek temsilcileri		5	5	10
Siyasiler/Muhalefet Partileri/Partiler		5	24	29
Yerel yönetim meclis/meclis üyesi/devlet görevlisi		48	23	71
Ulus ötesi kuruluş yetkilileri (BM, NATO, AB vs.)		34	6	40
Dini lider/Din görevlisi		5	2	7
Diğer devlet yetkilileri		82	27	109
Hükümet Görevlisi		34	20	54
Yurtdışı Medya		0	10	10
Terör Boyutu		0	0	0
Saldırgan olarak Yabancı Kökenliler		19	15	34
Saldırgan olarak sahte Suriye kimliği		1	0	1
Saldırgan olarak mülteciler/GK/sığınmacılar		4	3	7
Terör Tehdidi Olarak Göç		0	0	0
Sığınmacılar ve Terör		2	1	3
Mülteci kampları çevresinde ek güvenlik önlemleri		1	0	1
Radikalleşme ve Terörle Mücadele		20	13	33
Radikalleşmeyle mücadele önlemleri		3	0	3
Yabancı Terörist Savaşçılar		0	3	3
Din ve Terör		0	1	1
Terörün dini olmaz		3	4	7
İslam ve terörü ayırma		10	3	13
İslamın itibarsızlaştırılması		1	0	1
Sığınmacı/Mülteci ve Terör Ayrımı		4	0	4
Terör/terör unsurları tarafından yerinden edilenler		12	6	18
Terör unsurları tarafından yaratılan göç baskısı/tehditi		2	0	2
Sığınmacılara yapılan saldırılar		3	2	5
Güvenlik Boyutu		0	0	0
Potansiyel Terör Tehdidi ve Endişesi		9	15	24
Potansiyel Göç Endişesi		18	8	26
Sığınmacılar/Suriyeliler-suç		7	6	13
Güvenli Bölge		33	15	48
Ulusal Güvenlik Tehditleri		0	0	0
Operasyonlar		36	22	58
Güvenlik önlemlerinin arttırılması		44	38	82

Sınır güvenliği		4	1	5
Mültecilerle birlikte gelebilecek terör unsuru potansiyeli		5	1	6
Fiziki sınır güvenliği önlemleri		21	11	32
Maliyet		0	1	1
Sığınmacıları durdurmaya yönelik hareketler	Sığınmacıları durdurmaya yönelik sınırdan geçirmemek gibi şiddet içermeyen hareketler haricinde, Fiziki temas, taciz, gaz bombası müdahalesi, insanlık dışı kötü muameleler	70	29	99
Sınır kontrollerinin sıklaştırılması/sınırların kapatılması		14	10	24
Kaçak göçmenler		103	41	144
Politik Boyut		0	0	0
Hükümet Politikaları		0	0	0
Sınırların açılması/Mültecilerin kabulü		7	6	13
Sığınma/Göç ve Entegrasyon Politikaları		18	16	34
Geri göndermeler		4	4	8
Vatandaşlık		5	3	8
GK/Suriyelilere Çalışma İzni		2	2	4
Göç Politikalarının güvenlik bağlamında yeniden şekillendirilme		1	0	1
Müslümanların takibe alınması/kısıtlayıcı politikalar		4	0	4
Göçmen karşıtı/Müslüman karşıtı politikalar		4	0	4
Suriyeli sığınmacılara yönelik kısıtlama/düzenlemeler		7	2	9
İnsan ticareti ile kapsamlı mücadele		12	7	19
Yönetimsel Tartışmalar ve Eleştiriler/Eksiklikler		0	16	16
Muhalefete Eleştiri		1	0	1
Göç/Sığınmacı Politikalarına Eleştiriler/Eksiklikler		5	0	5
Vatandaşlık Eleştirileri		2	0	2
Güvenlik Politikalarına Eleştiriler		0	0	0
Göçmen Karşıtı/İrkçi Söylemler ve Uygulamalar	Siyasiler tarafından gerçekleştirilen; göçmenlere yönelik nefret söylemi ve ayrımcı dil, Göçmenlerin haklarının ihlali ve insanlık dışı muamele, Göçmen karşıtı yasal düzenlemeler ve uygulamalar, Göçmenlerin toplumsal dışlanması ve	4	6	10

	damgılanması, Göçmenlere yönelik kısıtlayıcı politikalar ve uygulamalar, Göçmenlerin temel haklarının ihlali, Göçmen karşıtı söylemlerin siyasi araçsallaştırılması			
Aşırı sağ partilere destekteki artış		1	1	2
Irkçı/Göçmen karşıtı söylem ve eylemlere tepki/yönetmelik önlem		29	11	40
Toplumsal Boyutlar		0	0	0
Sığınmacılarla gelen salgınlar		0	2	2
Toplumsal huzursuzluk/sorun		0	9	9
Mültecilerin Durumu		24	17	41
Mülteci destek programları/Halk yardımları		43	5	48
Gelen mülteciler/göçmenler		9	6	15
Geri dönüşler/Geri dönüş vurgusu/Gidenler		49	29	78
Demografik yapının değiştirilmesi/Sosyal dokunun değişmesi	Özellikle Tel Abyad gibi bölgelerde Araplara ve Türkmenlere yönelik PYD'nin yaptığı baskılar nedeniyle insanların göçe zorlanması hem o bölgede hem de geldikleri yerlerde demografik yapının değiştirilmeye çalışılması, etnik temizlik iddiaları	5	2	7
Dışlama/Ayrımcılık/Önyargılar		3	1	4
Kapsayıcılık/paylaşma		4	0	4
Kamuoyu ve Medya		0	0	0
Sığınmacı/Göçmen Karşıtı Söylem		0	1	1
Göçmenlere Destek		0	2	2
Teröre Karşı Protesto ve Tepki		3	8	11
Göçmen karşıtı/Irkçı/İslamofobik Eylem ve Söylemlere Tepki		10	18	28
Anket ve Kamuoyu Yoklamaları		3	2	5
Hükümet politikalarına eleştiri		6	32	38
Medya Eleştirisi		4	2	6
Sosyal ve Ekonomik Boyutlar		0	0	0

Göçmenlere duyulan ihtiyaç	0	1	1
Ekonomik Etkiler	0	0	0
Türklerin işlerini elinden almak	1	1	2
Ucuz İşçi/Dilenci	0	4	4
Artan işsizlik /İşlerin düşmesi/haksız rekabet	0	3	3
Mülteci/Sığınmacıların devlete maliyeti	15	4	19
Göçmenlerin işgücüne katılımı/ekonomiye katkı	12	5	17
Göç-Göçmen Karşısı İrkçı Ayrımcı Söylem/Eylem/Uygulama	5	0	5
İrkçılık ve Yabancı Düşmanlığı	0	0	0
Yabancı düşmanı/ırkçı/islamofobik eylemlerin artması endişesi	7	3	10
İrkçılıkla mücadele/İrkçılığa karşı birliktelik	7	6	13
Yabancı Düşmanlığı/İslamofobi ve Radikalleşme	1	0	1
İslamofobi	1	0	1
İslamı tanıtmak/İslamofobinin önüne geçmek	3	1	4
İslamofobi yükselişi	2	2	4
Müslümanların tehlikede hissetmesi	6	1	7
İslamofobik/İrkçı/Yabancı düşmanı saldırı, eylem ve protesto	53	27	80
Göçmenlerin tehlikede hissetmesi	2	3	5
Ulusal ve Uluslararası Boyutlar	0	0	0
Uluslararası Göç Yönetişimi/Sığınmacılar ve Göç Politikaları/Mülteci Krizi	36	12	48
Göç Eylem Planı, AB-TR arasındaki anlaşmalar, Uluslararası Göç Anlaşmaları			
Avrupa ve Uluslararası Topluma Eleştiriler	0	0	0
Avrupa ve Uluslararası Topluma Eleştiri/Terör	11	11	22
Avrupa ve Uluslararası Topluma Eleştiri/Sığınmacılar ve Göç	100	28	128
Uluslararası İşbirliği	0	0	0
Uluslararası İşbirliği/Terörizmle çok boyutlu mücadele	42	25	67
Uluslararası İşbirliği çağrısı/Mülteciler	49	13	62
İşbirliği ve Dayanışma	53	31	84
AB ile İlişkiler	15	2	17
Maddi destek/Sığınmacılar	27	6	33
Tampon olarak Türkiye	5	0	5
TOPLAM	1639	902	2541
N= Belgeler/Konuşmacılar	641	309	950

Ek 4. Sığınmacılar ve Göçe Dair Süddeutsche ve Bild Gazetelerindeki Alt Kodların İstatistikleri

Kod Sistemi	SZ	BİLD	Toplam
Terör Boyutu	0	0	0
Saldırgan olarak Yabancı Kökenliler	5	9	14
Saldırgan olarak mülteciler/GK/sığınmacılar	6	17	23
Saldırgan olarak Suriye kimliği	8	9	17
Sahte Suriye kimliği	1	0	1
Terör Tehditi Olarak Göç	0	1	1
Mülteci kampları çevresinde ek güvenlik önlemleri	0	0	0
Düzensiz göç/Mülteciler ve terör	2	1	3
Sığınmacı/Mülteci/Göçmenler ve Terör Ayrımı	8	1	9
Terör unsurları tarafından yerinden edilenler	2	2	4
Mültecilere yapılan saldırılar	0	5	5
Güvenlik Boyutu	0	0	0
Potansiyel Göç Endişesi	20	23	43
Yabancılar/Mülteciler-suç	6	20	26
Sınır güvenliği	0	0	0
Mültecilerle birlikte gelebilecek terör unsuru potansiyeli	1	4	5
Sığınmacıları durdurmaya yönelik hareketler	21	10	31
Kaçak göçmenler	38	7	45
Politik Boyut	0	0	0
Hükümet Politikaları	0	0	0
Sınırların açılması/Mültecilerin kabulü	11	4	15
Sığınma/Göç ve Entegrasyon Politikaları	83	55	138
Mülteci akışını sınırlandırmaya yönelik politikalar	15	2	17
Barınma merkezleri	4	6	10
Geri gönderme/sınır dışı	22	14	36
Mültecilere yönelik kısıtlama/düzenlemeler	2	3	5
Göçmen karşıtı/Müslüman/Yahudi karşıtı politikalar	1	0	1
Göç politikalarının güvenlik bağlamında yeniden şekillendirme	0	2	2
Yönetimsel Tartışmalar ve Eleştiriler/Eksikler	0	0	0
Göç/Mülteci politikalarına karşı protesto	2	2	4
Göç/Mülteci politikalarına eleştiriler/eksiklikler	49	36	85
Göçmen Karşıtı/Irkçı Söylemler ve Uygulamalar	1	5	6
Irkçı/Göçmen Karşıtı Söylem Eylemlere Tepki/Yönetimsel önlemler	11	4	15
Toplumsal Boyut	0	0	0
Sığınmacılar ve salgınlar	1	2	3
Dışlama/Ayrımcılık/Önyargılar	3	8	11
Mültecilerin/Göçmenlerin Durumu	50	38	88
Toplumsal huzursuzluk/sorun	0	9	9
Göçmenler ve çatışmalar	9	1	10

Mülteci destek programları/Halk yardımları	18	21	39
Gelen mülteciler/göçmenler	54	8	62
Geri dönüşler/Geri dönüş vurgusu/Gidenler	3	5	8
Demografik yapının değiştirilmesi/Sosyal dokunun değişmesi	0	0	0
Kapsayıcılık/paylaşma	1	7	8
Kamuoyu ve Medya	0	0	0
Sığınmacı/Göçmen Karşıtı Söylem/Eylem	0	4	4
Göçmenlere Destek	6	7	13
Göçmen karşıtı/Irkçı/İslamofobik Eylem ve Söylemlere Tepki	13	0	13
Sığınmacı/Göçmen Karşıtı Söylem ve Protesto	0	0	0
Sosyal ve Ekonomik Boyut	0	0	0
Göçmenlere duyulan ihtiyaç	1	2	3
Ekonomik Etkiler	0	0	0
Mülteci/Sığınmacıların devlete maliyeti	9	10	19
Göçmenlerin işgücüne katılımı/ekonomik katkı	6	10	16
Mülteci konaklama işletmeciliği/Yerel halk için yeni iş alanı	1	0	1
Göç-Göçmen Karşıtı Irkçı Ayrımcı Söylem/Eylem/Uygulamalar	0	0	0
İrkçilik ve Yabancı Düşmanlığı	0	0	0
Yabancı düşmanı/Irkçı/İslamofobik eylemlerin artması endişesi	2	4	6
İrkçilikle mücadele/İrkçılığa karşı birliktelik	3	5	8
Yabancı Düşmanlığı/İslamofobi ve Radikalleşme	0	2	2
İslamofobik/Irkçı/Göçmen Karşıtı Saldırı, Eylem ve protesto	34	25	59
Göçmenlerin tehlikede hissetmesi	1	3	4
Ulusal ve Uluslararası Boyut	0	0	0
Uluslararası Göç Yönetişimi/Sığınmacı ve Göç Politikaları/Mülteci Krizi	62	37	99
AB	0	0	0
Yönetimsel tartışmalar/Göç	52	30	82
Maddi destek/Sığınmacılar	18	5	23
Maliyet/Sığınmacılar	2	0	2
Geri gönderme/Geri kabul	5	0	5
Avrupa ve Uluslararası Topluma Eleştiriler	0	0	0
Avrupa ve Uluslararası topluma eleştiriler/Sığınmacılar ve Göç	32	47	79
Uluslararası İşbirliği	0	0	0
Uluslararası İşbirliği çağrısı/Mülteciler	24	12	36
TOPLAM	729	544	1273
N= Belgeler	468	327	795

Ek 5. Sığınmacılar ve Göçe Dair Le Figaro ve Le Monde Gazetesindeki Alt Kodların İstatistikleri

Kod Sistemi	Le Figaro	Le Monde	Toplam
Terör Boyutu	0	0	0
Saldırgan olarak Yabancı Kökenliler	12	6	18
Saldırgan olarak mülteciler/GK/sığınmacılar	9	4	13
Saldırgan olarak Suriye kimliği	20	8	28
Sahte Suriye kimliği	1	6	7
Terör Tehditi Olarak Göç	15	2	17
Mülteci kampları çevresinde ek güvenlik önlemleri	0	0	0
Düzensiz göç/Mülteciler ve terör	6	9	15
Sığınmacı/Mülteci/Göçmenler ve Terör Ayrımı	7	3	10
Terör unsurları tarafından yerinden edilenler	3	4	7
Mültecilere yapılan saldırılar	0	1	1
Güvenlik Boyutu	0	0	0
Potansiyel Göç Endişesi	11	3	14
Yabancılar/Mülteciler-suç	3	1	4
Sınır güvenliği	1	0	1
Mültecilerle birlikte gelebilecek terör unsuru potansiyeli	4	7	11
Sığınmacıları durdurmaya yönelik hareketler	4	4	8
Kaçak göçmenler	16	4	20
Politik Boyut	0	0	0
Hükümet Politikaları	0	0	0
Sınırların açılması/Mültecilerin kabulü	5	1	6
Sığınma/Göç ve Entegrasyon Politikaları	9	6	15
Geri gönderme/Sınır dışı edilme	3	3	6
Göçmen karşıtı/Müslüman/Yahudi karşıtı politikalar	1	4	5
Mültecilere yönelik kısıtlama/düzenlemeler	3	1	4
Göç politikalarının güvenlik bağlamında yeniden şekillendirme	1	0	1
Yönetimsel Tartışmalar ve Eleştiriler/Eksikler	27	7	34
Göç/Mülteci/Entegrasyon politikalarına eleştiriler/eksiklikler	34	12	46
Göçmen Karşıtı/Irkçı Söylemler ve Uygulamalar	12	11	23
Irkçı/Göçmen Karşıtı Söylem Eylemlere Tepki/Yönetimsel önlemler	15	9	24
Toplumsal Boyut	0	0	0
Sığınmacılar ve hastalıklar	2	0	2
Dışlama/Ayrımcılık/Önyargılar	0	2	2
Toplumsal huzursuzluk/sorun	3	0	3
Göçmenler ve çatışmalar	7	3	10
Mültecilerin/Göçmenlerin Durumu	9	10	19
Mülteci destek programları/Halk yardımları	1	1	2
Gelen mülteciler/göçmenler	3	2	5

Geri dönüşler/Geri dönüş vurgusu/Gidenler	1	0	1
Demografik yapının değiştirilmesi/Sosyal dokunun değişmesi	1	0	1
Kapsayıcılık/paylaşma	0	2	2
Kamuoyu ve Medya	0	0	0
Sığınmacı/Göçmen Karşısı Söylem ve Protesto	2	2	4
Göçmenlere Destek	2	0	2
Göçmen karşıtı/Irkçı/İslamofobik Eylem ve Söylemlere Tepki	12	7	19
Sosyal ve Ekonomik Boyut	0	0	0
Göçmenlere duyulan ihtiyaç	1	0	1
Ekonomik Etkiler	0	0	0
Mülteci/Sığınmacıların devlete maliyeti	4	1	5
Göçmenlerin işgücüne katılımı/ekonomik katkı	3	1	4
Toplumsal Güvenlik	1	0	1
Göç-Göçmen Karşısı Irkçı Ayrımcı Söylem/Eylem/Uygulamalar	0	0	0
İrkçılık ve Yabancı Düşmanlığı	0	0	0
Yabancı düşmanı/Irkçı/İslamofobik korku/eylemlerin artması endişesi	11	6	17
İrkçılıkla mücadele/Irkçılığa karşı birliktelik	10	5	15
Yabancı Düşmanlığı/İslamofobi ve Radikalleşme	1	0	1
İslamofobik/Irkçı/Göçmen Karşısı Saldırı, Eylem ve protesto	25	25	50
Göçmenlerin tehlikede hissetmesi	0	0	0
Ulusal ve Uluslararası Boyut	0	0	0
Uluslararası Göç Yönetişimi/Sığınmacı ve Göç/Entegrasyon Politikaları/Mülteci Krizi	26	17	43
AB	0	1	1
Yönetimsel tartışmalar/Göç	16	12	28
Maddi destek/Sığınmacılar	6	6	12
Uluslararası İşbirliği	0	0	0
Uluslararası İşbirliği çağrısı/Mülteciler	7	5	12
Avrupa ve Uluslararası Toplum Tartışmalar/Eleştiriler	0	0	0
Avrupa ve Uluslararası topluma eleştiriler/Sığınmacılar ve Göç	9	6	15
TOPLAM	385	230	615
N= Belgeler	542	199	741

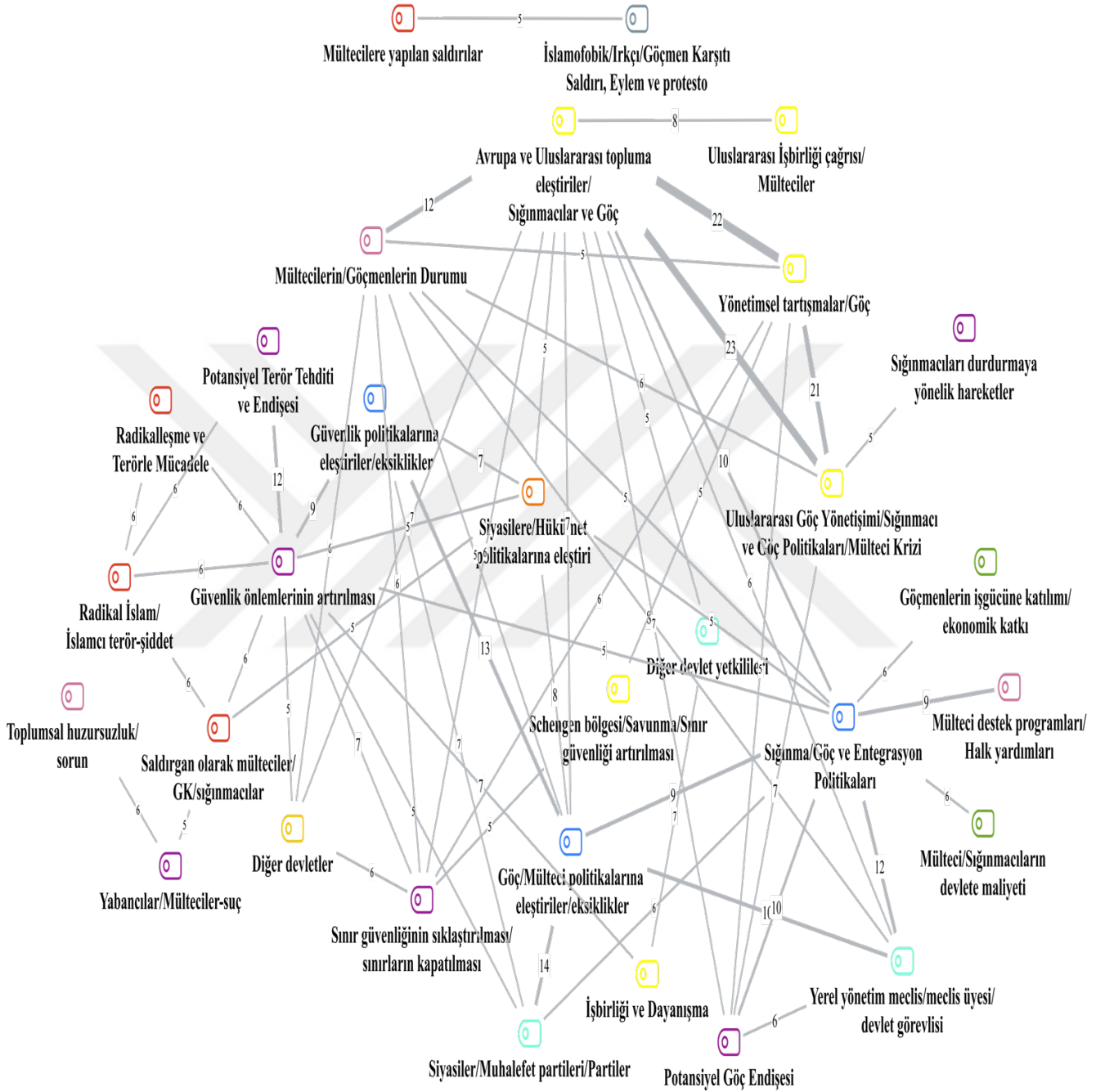
Ek 6. Sığınmacılar ve Göçe Dair Sabah ve Sözcü Gazetesindeki Alt Kodların İstatistikleri

Kod Sistemi	Sabah	Sözcü	Toplam
Terör Boyutu	0	0	0
Saldırgan olarak Yabancı Kökenliler	19	15	34
Saldırgan olarak sahte Suriye kimliği	1	0	1
Saldırgan olarak mülteciler/GK/sığınmacılar	4	3	7
Terör Tehdidi Olarak Göç	0	0	0
Sığınmacılar ve Terör	2	1	3
Mülteci kampları çevresinde ek güvenlik önlemleri	1	0	1
Sığınmacı/Mülteci ve Terör Ayrımı	4	0	4
Terör/terör unsurları tarafından yerinden edilenler	12	6	18
Terör unsurları tarafından yaratılan göç baskısı/tehditi	2	0	2
Sığınmacılara yapılan saldırılar	3	2	5
Güvenlik Boyutu	0	0	0
Potansiyel Göç Endişesi	18	8	26
Sığınmacılar/Suriyeliler-suç	7	6	13
Sınır güvenliği	4	1	5
Mültecilerle birlikte gelebilecek terör unsuru potansiyeli	5	1	6
Sığınmacıları durdurmaya yönelik hareketler	70	29	99
Kaçak göçmenler	103	41	144
Politik Boyut	0	0	0
Hükümet Politikaları	0	0	0
Sınırların açılması/Mültecilerin kabulü	7	6	13
Sığınma/Göç ve Entegrasyon Politikaları	29	25	54
Göç Politikalarının güvenlik bağlamında yeniden şekillendirilme	1	0	1
Göçmen karşıtı/Müslüman karşıtı politikalar	4	0	4
Suriyeli sığınmacılara yönelik kısıtlama/düzenlemeler	7	2	9
Yönetimsel Tartışmalar ve Eleştiriler/Eksiklikler	0	16	16
Göç/Sığınmacı Politikalarına eleştiriler/eksikler	5	0	5
Vatandaşlık Eleştirileri	2	0	2
Göçmen Karşıtı/Irkçı Söylemler ve Uygulamalar	4	6	10
Irkçı/Göçmen karşıtı söylem ve eylemlere tepki/yönetimsel önlem	29	11	40
Toplumsal Boyutlar	0	0	0
Sığınmacılarla gelen salgınlar	0	2	2
Toplumsal huzursuzluk/sorun	0	9	9
Mültecilerin Durumu	24	17	41
Mülteci destek programları/Halk yardımları	43	5	48
Gelen mülteciler/göçmenler	9	6	15
Geri dönüşler/Geri dönüş vurgusu/Gidenler	49	29	78
Demografik yapının değiştirilmesi/Sosyal dokunun değişmesi	5	2	7

Dışlama/Ayrımcılık/Önyargılar	3	1	4
Kapsayıcılık/paylaşma	4	0	4
Kamuoyu ve Medya	0	0	0
Sığınmacı/Göçmen Karşısı Söylem	0	1	1
Göçmenlere Destek	0	2	2
Göçmen karşıtı/Irkçı/İslamofobik Eylem ve Söylemlere Tepki	10	18	28
Sosyal ve Ekonomik Boyutlar	0	0	0
Göçmenlere duyulan ihtiyaç	0	1	1
Ekonomik Etkiler	0	0	0
Türklerin işlerini elinden almak	1	1	2
Ucuz İşçi/Dilenci	0	4	4
Artan işsizlik /İşlerin düşmesi/haksız rekabet	0	3	3
Mülteci/Sığınmacıların devlete maliyeti	15	4	19
Göçmenlerin işgücüne katılımı/ekonomiye katkı	12	5	17
Göç-Göçmen Karşısı Irkçı Ayrımcı Söylem/Eylem/Uygulama	5	0	5
Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı	0	0	0
Yabancı düşmanı/ırkçı/islamofobik eylemlerin artması endişesi	7	3	10
Irkçılıkla mücadele/Irkçılığa karşı birliktelik	7	6	13
Yabancı Düşmanlığı/İslamofobi ve Radikalleşme	1	0	1
İslamofobik/Irkçı/Yabancı düşmanı saldırı,eylem ve protesto	53	27	80
Göçmenlerin tehlikede hissetmesi	2	3	5
Ulusal ve Uluslararası Boyutlar	0	0	0
Uluslararası Göç Yönetişimi/Sığınmacılar ve Göç Politikaları/Mülteci Krizi	36	12	48
Avrupa ve Uluslararası Topluma Eleştiriler	0	0	0
Avrupa ve Uluslararası Topluma Eleştiri/Sığınmacılar ve Göç	100	28	128
Uluslararası İşbirliği	0	0	0
Uluslararası İşbirliği çağrısı/Mülteciler	49	13	62
AB ile İlişkiler	15	2	17
Maddi destek/Sığınmacılar	27	6	33
Tampon olarak Türkiye	5	0	5
TOPLAM	825	389	1214
N= Belgeler	641	309	950

Ek 7. Bild Gazetesi Kodların Birlikte Etkileşimi

Bild Kod Birlikte Oluşma Modeli (Kod Birlikte Oluşumu)

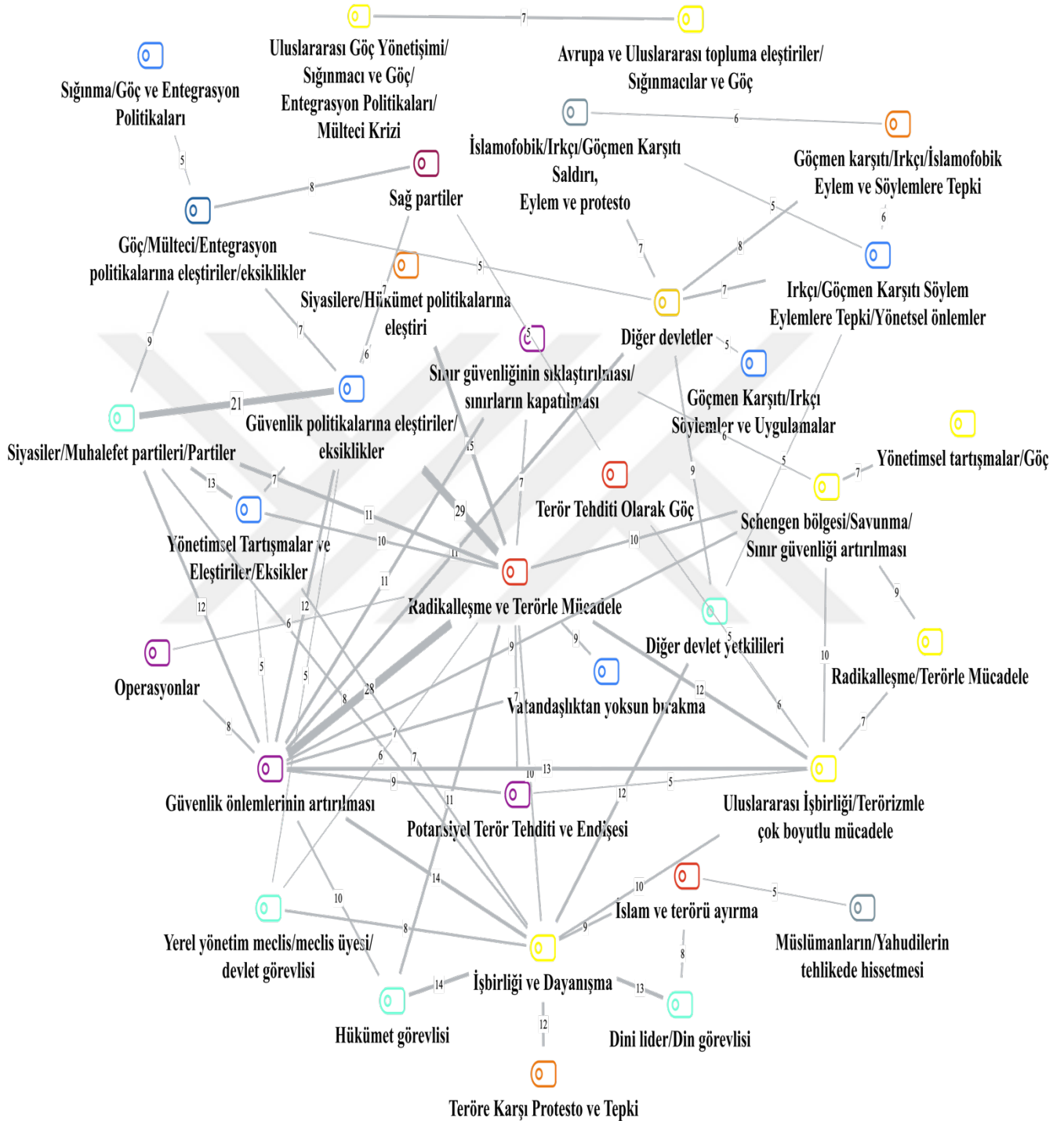

Süddeutsche Kod Birlikte Oluşma Modeli (Kod Birlikte Oluşumu)

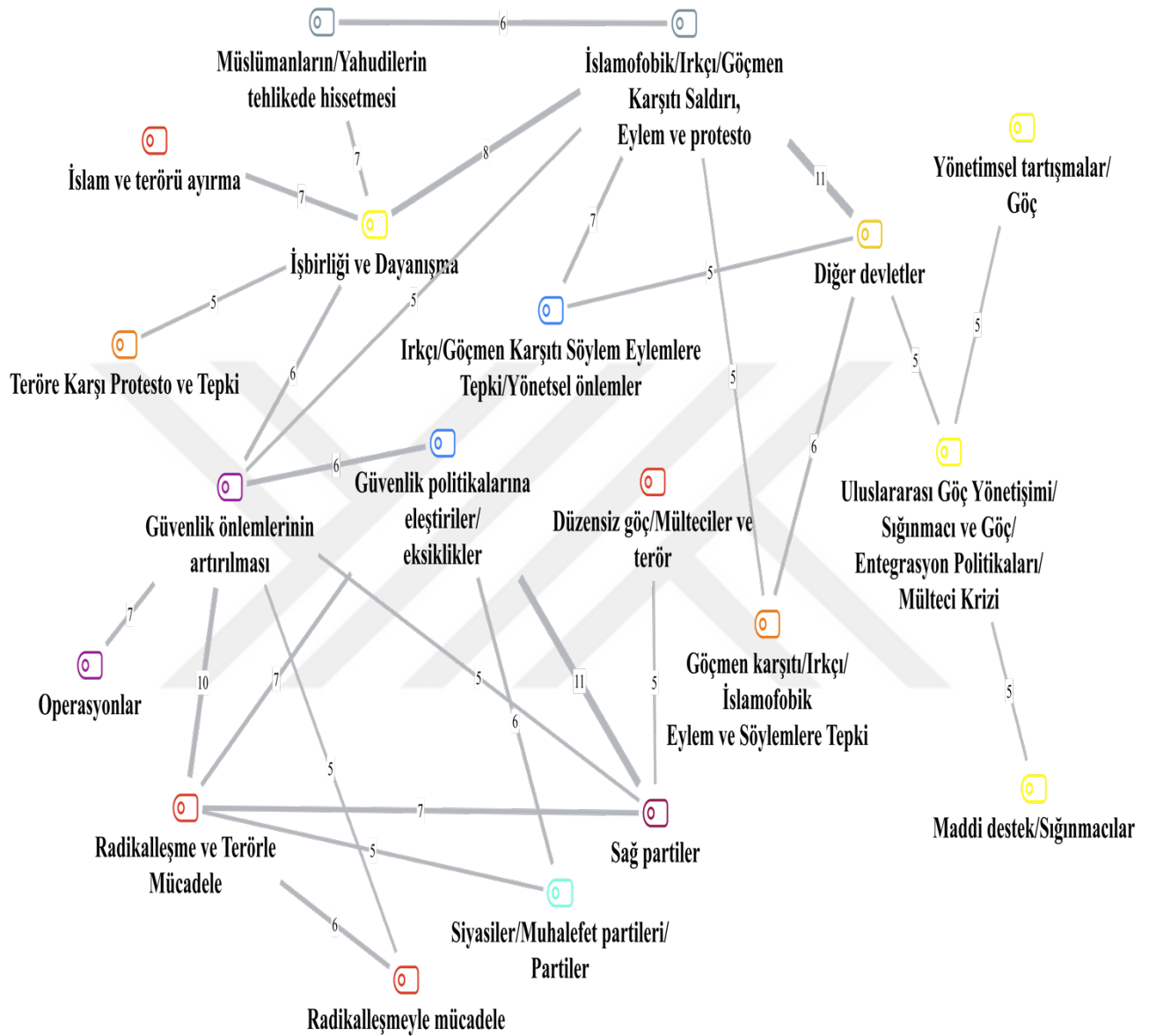
Ek 9. Le Figaro Gazetesi Kodların Birlikte Etkileşimi

Le Figaro Kod Birlikte Oluşma Modeli (Kod Birlikte Oluşumu)

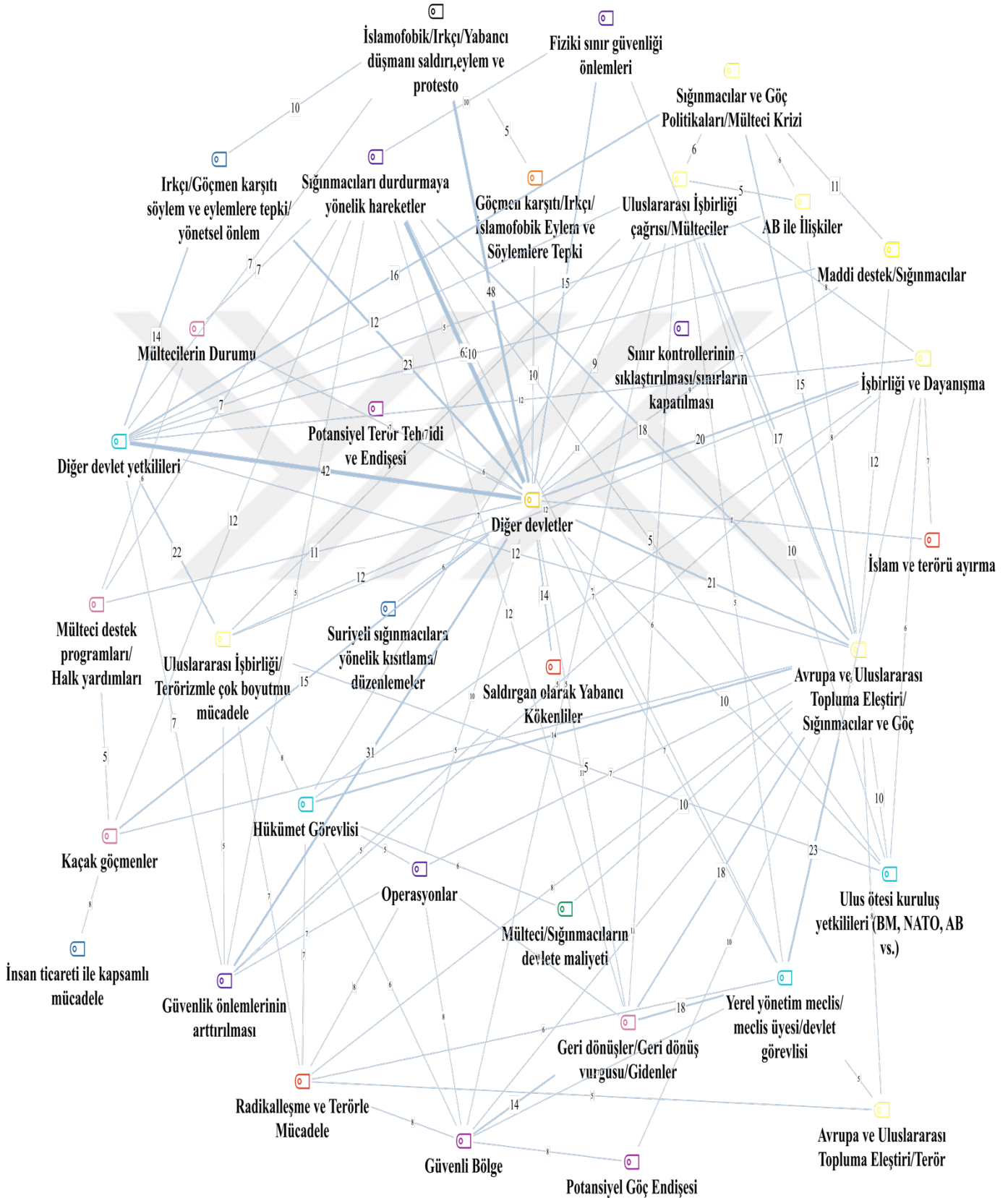
Ek 10. Le Monde Gazetesi Kodların Birlikte Etkileşimi

Le Monde Kod Birlikte Oluşma Modeli (Kod Birlikte Oluşumu)

Ek 11. Sabah Gazetesi Kodların Birlikte Etkileşimi

Sabah Kod Birlikte Oluşma Modeli (Kod Birlikte Oluşumu)

Ek 12. Sözcü Gazetesi Kodların Birlikte Etkileşimi

Sözcü Kod Birlikte Oluşma Modeli (Kod Birlikte Oluşumu)

